

HÁRMAS - KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C SERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 22sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

AZ ÚJÉV HAJNALÁN

Az 1940. év sirjába hanyatlott. Értéke a történelem mérlegére kerül. De már most is látható, hogy eseményekben, megpróbáltatásokban és eredményekben gazdag esztendő áll az ország mögött és a mi vármegyénk mindezekből az átlagoe felül részesült.

Az országgyarapítás érdekében teljesített történelmi erőfeszítéseinket olyan körülmények között végeztük el, amikor egyéb események is éppen elég problémát vetettek fel megoldásra. Egy égő Európának kellős-közepén — 1940. telén — évtizedek óta nem tapasztalt kemény tél köszöntött reánk. Ezt követte az árvíz és a belvizek pusztítása. Vetőmagakciók, a vetés munkálatainak biztosítása, a belvizekkel egész éven át való küszködés, a hajléktalanokról való gondoskodás, majd a mozgósítás jelentette számunkra a beköszöntött tavasz rendkívüli gondjait. Mindezek után következett el reánk katasztrófáisan rossz termésével a nyár, az aratás, amelynek zavartalan biztosítása és a betakarítás, legalább is annyi álmatlan éjszakát jelentett a felelős vezetőknek, mint amennyi verejtéket a közvetlenül érdekelteknek. Határszéli községeinknek honvédelmi szempontokból való időleges kiürítése, stb. m. z már mind csak halvány nyári emlékek, a dicsőséges országgyarapításnak fényében. Az ismét példátlanul nedves őszben megint a vetés biztosítása, majd újabb jelentős vetőmagakció, a belvizek folytán összedőlő házak helyén 1000 új ház felépítése, leszerelő honvédeinknek a polgári életbe való zavartalan visszahelyezése, részükre munkaalkalomnak mindenáron való biztosítása, azoknak pedig akik a legutóbbi napokig is önhibájukon kívül nem tudtak munkaalkalomhoz jutni, munkadíj előleghez való juttatása, — nem csekély kormányzati feladatok megoldását jelentette. Így következett el megint a tél is, a többek között a tüzelőanyag kérdésének a godjával. Itt Békésvármegyében ahol nagyobb kiterjedésű erdőket nélkülözünk, e téren jóformán telje-

sdn importra szorulunk, miért is ez a kérdés itt eleinte súlyosabbnak látszott. Nyugodt, lelkiismerettel állithatom, hogy amint odafele az illetékes kormánytényező, úgy idelel mi is minden lehetőt elköveitünk; még akkor is, ha sokszor lehetetlennek látszott, — a hiányok enyhítésére. A kezdetben levő fennakadások okai közismertek. A' kellő fiamennyiségek bár kitermelve fekdüdtek fönt a hegyeken az erdőkben, az elmúlt tél, tavasz, nyár és ősz abnormális hó, majd esőmenyisége a hegyi utakat nagyaláltalában olyan járhatatlanná tette, hogy ott ahol máskor két ló vontatott le egy rakomány fát, ott ez évben sokszor hat ló is kevésnek bizonyult. Mindezt talán magam sem hittem volna, hogy így van, ha nem a saját szememmel láttam volna fönt a Mátrában. Persze ennek a fuvarozásnak is, — az ugynevezett vasutakhoz való megközelítésnek — a legnagyobb részben abban az időben kellett volna megtörténni, amikor a mozgósítás ott is csak úgy mint itt minálunk, minden épkézláb embert, ee igavonó jószágot is, egyéb kötelességeknek a teljesítésére szólított el. Ma már ezek az akadályok is legnagyobb részben elhárítottak és a termelés, illetve a szállítás utólérte a fogyasztást és ha talán még itt-ott valamit kell is e téren nélkülözni, — csak úgy mint esetleg más téren, bármilyen más vonatkozásban, — az ilyen csekélyesség ma el kell, hogy törpüljön, az ország és világ egyéb eseményeinek a tükrében.

Amerika az ő semlegességének egészen speciális fajtájú értelmezése következtében mind aktívabb tényezőjévé válik a szemünk láttára folyó élet-halál harcnak. Ez a körülmény pedig azt kizsere ma még teljesen illuzórikussá tesz minden olyan találgatást, amelyik a világ sóvárogva várt megbékélésének időpontját szeretné meghatározni. A háboru végének az időpontja ma még beláthatatlan és az ut addig talán még nagyon hosszú. Ebben a világ-konstellációban a magyar

kormány békés politikáját ország-világ látja és azt értékeln, avagy mérhetetlen történelmi jelentőségében felfogni csak az nem tudja, akit politikai vakbájjal, sőtét gonoszossággal, avagy abszolút tudatlansággal vert meg az Isten. Mineen józan magyar embernek tisztában kell lennie avval — mert hiszen ez nem titok és nincsen rajta takargatni való — hogy országunk egy háborut viselő világnak a kellős-közepén, a hadviselésnek minden súlyos következményét magától értedődően és éppen olyan természetesen viseli, mint ahogyan azt ma az egész világnak valamilyen többi országa is viseli, lemondásban, megpróbáltatásban, termelésben, beszerzésben, értékesítésben, anyagellátásban, behozatalban és kivitelben. Az egyetlen, amiből Isten kegyelméből és kormányzatunk bölcsességéből kimaradni módunkban állott és amiből éppen ezért kívül állunk, — az a fegyveres hadviselés, a vérontás és a pusztulás.

Tudnivaló az is, hogy minden mozgósítás lényegesen több fogyasztást jelent a normálisnál és nem árt, ha egy nagykoru nemzet nagykoru polgárai azt is tudják, hogy a jelenlegi minden tekintetben magas színvonalra való felkészültségünk az időközben beállott nagyobb szükségletek folytán, több milliárdba került és sokkal hamarabb valósult meg, mint ahogyan az eredetileg elgondoltatott. A világpolitikai helyzet adta természetes nehézségeken kívül, még különös gondot jelent számunkra, hogy mezőgazdálkodásunknak minden létező igazatában évtizedekre visszamenőleg nem volt olyan rossz termés, mint 1940-ben. Hogy egy tulnyomó részében agrárius országban ennek milyen óriási jelentősége van, — azt hiszem ezt mindenki beláthatja. Pénzügyi költségvetésünk az ország teherbíró képességének a szélső határán mozog és hogy az abban felsorolt bevételeket mind el is érthessük, annak nélkülözhetetlen szükségessége az összes gazdasági ágakban a termelés fokozása és a termelés jövedelmezőbbé tétele, mert csak is így állhatnak elő a közterhek fedezésére szolgáló bevételek. A mai nemzetkö-

zi viszonyok között, a háboruban tényleg résztvevő, valamint az azonkívül álló országokban is, a küzdelem sikeres befejezése nemcsak a fegyvereken, de nagymértékben a gazdasági felkészültségen, a gazdasági erő kifejtésén és az országokban levő renden és nyugalmon alapul. A minap mondotta valahol egyik beszédében a Miniszterelnök Úr, hogy csakis gazdaságilag erős ország fejlődhet szociális téren és viszont, csakis széles szociális alapokon épülhet fel és állhat meg egy életerős gazdasági rend. E bölcs megállapítás összefüggéseiben van az a helyes egyensúly, amelyet, ha elveszítünk, úgy minden bizonytalansággal csakis lefele eshetnének.

Amikor tehát valaki ma kormányzatunk politikáját kritizálja és azt tehetetlenséggel, vagy megállással vádolva nem veszi észre annak nyugodt és biztos előrehaladását, a körülöttünk levő világnak száguldozásában, akkor mindenekelőtt az illető saját maga vonja le minden gyorsabb haladásnak a természetes konzekvenciáját és tessék jópéldával előjárni, áldozatos lemondással, feltétlenül lényegesen több és megerőltetettebb munkával, fel-emelt adózással, leszállított fizetéssel és számolni az élet megdrágításával. Mert mindez feltétlenül kell hozzá! Mert csak úgy, a papírra odavetett cifra és tetszetős ellenzéki programpontokkal, vagy olykor elhangzó színes beszédekkel, egy országot nagygyá, gazdaggá, virágzóvá és boldoggá tenni, még nem lehet.

Az előttünk álló esztendőben külpolitikánknak a barátaink mellett való megmásíthatatlan meghatározottságán kívül a magyar kormányzatnak belső országépítő munkássága is töretlenül halad előre, a keresztény, népies és mindenekfelett magyar politika útján. Annak a biztos előrehaladásnak az útján járunk, amelynek kiindulási pontja Szegeden, jelenlegi állomása pedig Zágonyban van. Ennek a megjelölt és meghatározott irányú országos politikának keretein belül, egy a mi vármegyénket közelebből érdeklő és a részletekbe is belemenő hosszabb időre szóló programot felvázolni, ma szinte lehetetlen, vagy csak illuzórikus tervez-

getés lehetne. A helyzet folyton változik és ilyen körülmények között alkalmazkodni kell a jelenhez.

A mi feladatunk a jelen által megadott helyzet minden lehetőségének a vármegyénk lakosságának javára való legjobb kihasználása.

Mert a nagy cél, amelyik ma minden igaz hívő magyart a Miniszterelnök Ur személye mögött egy táborba kell, hogy tömörítsen, világosan áll és tisztán látható előttünk: Minden magyart megkeresni, minden gyengét fel-emetni, minden crót megőrizni, minden képességet felfokozni és ezt mind-mind összefogni, hogy majd töretlenül és megdönthetetlenül álljunk együtt mint egy gránitszikla azon a helyen, abban a pillanatban, ahol és amikor majd az új Európának a határait és életkörülményeit véglegesen rendezik.

A jövőnköt illetően feltétlenül optimista vagyok, amit a magam részéről én úgy értelmezek, hogy lélekben mindig felvagyok készülve sokkal komolyabb és lényegesen súlyosabb megróplátásokra is, mint amilyenek tényleg reánk köszöntenek. Optimista vagyok azért is, mert szent hittem, hogy olyan boldog és olyan biztos lesz a magyar jövő, mint amilyent megpróbáltatásai árán tényleg kiharcol és megérdemel ez a nemzet. Mert Isten megpróbálja azokat, akiket szeret és az Isten velünk van!

Békésvármegyei Iskolánkívüli Népművelési Bizottságának endrődi csoportja

Elnök: Csérnus Mihály.

Alelnök: Harsanyi László főjegyző.

Ügyvezető alelnök: Orbok József igazgató.

Főtítkárok: dr. Csókási Béla és Revész István.

Penzterosz: Linghammer László. Ellenor: Padár Miklós.

Belterületi titkár: dr. Hunya Sándor.

Intéző bizottság: dr. Cseh József, dr. Toth István, dr. Ugryn Nándor, dr. Timár Sándor, Kovács Matyas, Palotai Ferenc, Soymossi Gyula, Terebessy Károly, Vörös Béla, dr. Maác Janos, Toth Józsefné, Hunya Irma, dr. Borsi Vince, Fehérvari Ferenc, Hunya Lajos, Tóth József és Kappel Károly.

Országos ügyi titkár: Dienes László.

Intéző bizottság: Kiss Sándor, Bánvölgyi Ernő, Peróczai Gergely, Szabó Elek, Lacsny István, Vaszko Mihály.

Körményi titkár: Lesniczky István.

Intéző bizottság: Csabai Béla, Lesniczky Józsefné, Kalmár Ákos, Gábel Irma, Dinya Regina és Polgár János.

Az intéző bizottságok minden hónap utolsó hetében gyűlést tartanak és megállapítják a következő hónap munka rend-

jét. A gyűléseken vagy az ügyvezető alelnök, vagy az általa megbízott főtítkár elnököl.

Kondorosonyai intéző bizottság: Iványi György, Bencze Józsefné, Bencze József, Szabó Viktor, Szabó Ignác, dr. Nyitrai Joaehim és Kalmár László,

Hogy is van hát...

János gazda: Hallod-e hé, Pali öcsém, ha már kezdedben van az ujság, olvas már belüle, hogy is van hát a világ sorja?

Péter sógor: De csak a nagy betűket. Abban van a velő, a többi csak amolyan megszós.

Pali öcsém: (olvas) „Telek Pál gróf miskolczi beszédében a nemzet hivatását, a magyarság feladatait körvonalazta. Feladatam — mondotta — a nemzetet a maga mívoltában megtartani a világ számára”.

János gazda: Állj meg öcsém. Mit akart ezzel mondani Pali bácsi?

Pali: Hát én azt hiszem, hogy az ősapáink szokásait akarja megőriztetni Telek. Szóval ne öltönd kend frakkot, mint a francia, ne huzzon kend bugyogót, mint a némöt, az aszszonyok mög ne selyömpöndölt meg selyömharisnyát vögyenek ötszörös pénzért, hanem használják a magyar szöttest és varrottast, mert ez jobb is, állóbb is, olcsóbb is.

József bácsi: Nemcsak a mindennapi életre érti ezt a Miniszterelnök öcsém, hanem a politikára is. Ami jó a némötnek, meg jó az olaszoknak, meg aztán az anglikusoknak, az nem passzol nekünk. Minket más bölcsőben ringattak, nekünk más az életmódunk, más a természetünk. A magyar sohsem lesz gépember, de a tulsok szabadság sem való neki, mert akkor mindenki parancsolni akar és senki sem szögál. Hát ez az. De olvasd tovább.

Pali: „Kifelé a legfőbb feladatunk az önálló magyar állam képvisellete. A nemzet szolgálata — ide benn — szociális szolgálat. Munka teremtés és munka elosztás. Nemcsak arról van szó, hogy munkát adjunk, hanem arról, hogy az a munka valóban el is végeztessék és jól végeztessék el.”

János gazda: Ez is igaz. Mert ha én fizetek a béresemnek, meg is kívánom, hogy lássa el a jószágot, vagy a kijelölt munkáját. Ha tehát ellenőrzik, hogy az orvos, az ügyvéd, a jegyző a pap és más rendű és rangú pontosan és jól dolgozzon, ebből nem háramlik kár az országra. Meg aztán az sem való, hogy fiatal gazdák itthon uri-

záljanak, a tanyán még félmunka lögyön.

Pali: (olvas) „Az otthonon és családon épül fel a nemzet.”

József bácsi: Az apát ur is ezt prédikálta a mult vasarnap. Szörnyen igazat mondott. Valóság, hogy ha nem tiszta és népes, de meg munkás a család, akkor nem halad, hanem eladósodik és tönkre megy. Itt még nagyonsok tennivalója van az államnak is. Segitse törvényesen a sok gyermekes magyar családokat, mert ezek adják a munkáskezeket és katonákat, de terhelje meg adóval és ne adjon nagy fizetést azoknak, akik csak maguk akarják felélni vagyonukat, vagy csak egy-két gyerek könnyű boldogulásáért gyűjtenek.

János gazda: Ugy hallám, hogy új örökösödési törvény készül. Minden vagyont hármán örökölnek. Ha van három gyerek, akkor azok, ha nincs, akkor valami állami alapba megy, azt abból segítik a sok gyermekes szegénycsaládokat. Nem is volna rossz gondolat. Vagy gyerek vagy adó.

József bácsi: Először a maga portája előtt söpörjön a kormány is. Ne adjon sok fizetést azoknak, akiknek nincs elég gyerekük. Egy-két ember kevéssel is beérheti. Adjanak azoknak az uri asszonyoknak nagy pótlékot, akik sok magyar gyermeket szülnek és ezek után illő segílyt. Ezekről nem sajnálom. De hogy duskalkodjanak a nagy fizetésben, meg napidijakban olyanok, akik csak a saját hasukra és szórakozásukra prédálják el, azt már nehezményezem.

József bácsi: Tökéletesen jól mondja, Eljön ennek is az ideje, úgy vélem.

Pali (tovább olvas): Az államok közti mai kereskedelmi viszonylatokban — az államnak tudnia kell, hogy mit kell és hol vennié, mit lehet és hol eladnia. Tervszerűen kell tehát gazdálkodnunk, azaz alkalmazkodni a szomszéd államok kínálatához és keresletéhez.

János gazda: Ez is helyes. Hiába termelünk olyat, amit külföldön nem vesznek meg. Viszont ha olyat termelünk, amire a szomszédoknak ször-

nyen fáj a foguk, több pizt adnak érte, tehát jó árat kapunk. Sokat emlegetik a többtermelést. Kell is, hogy minél több feleslegünk legyen. Amelyik gazda felél mindent, az nem halad. De még sokkal fontosabb az, hogy el is tudjuk adni. Ha tehát az állam belenyul és a külföldi államokkal olyan szerződéseket köt, hogy fölöslegeinket jó áron el tudjuk adni, ez magától serkenti a gazdát, hogy sokat és jót termeljen.

Pali: (olvas) „Az előző kormány földbirtok javaslata tiz évet irt elő a megoldásra. Ugyanezt a munkát négy év alatt jobb alapon tudom majd megcsinálni. Azt hiszem — mondotta a miniszterelnök, — hogy ez a „topogás” eredményesebb, mint a szokásos szájműveletek. Az elmujt esztendőben százezer holdnál több földet osztottunk ki a kisemberek között.”

Péter gazda: (most érkezett) Vesszük észre. Most száz pengővel olcsóbb a föld, mint egy év előtt. Kevesebb a vevő. Azt mondom, hogy az isten mentsen meg bennünket gazdákat attél, hogy egyszerre darabolják föl a nagybirtokokat. Ugy le esne a föld ára, hogy megint 600 pengőért kótyavetyélhetnék el a kondorosi földeket. Ésszel kell csinálni mindent, nem szájjal. (Helyeslés.)

Pali: (olvas) Elő kell készítenünk a háboru utáni állapotokat, hogy a nemzet gazdaságilag és lelkileg egészséges legyen és hogy a magunk, gyermekeink és unokáink számára jobb életet teremtsünk.”

József gazda: Engedje a jó Isten. Adjon nekik erőt és kitartást hozzá. Erre vár a magyar már jó néhány száz esztendeje. De ehhez erős nép, sok magyar köll.

János gazda: Nem tudom a miskolcziak mivel hálálták Telek Pál biztató és erőt adó beszédét. Talán csak nem „kocsnyát” tálaltak neki jó miskolczi módon?!

József gazda: Azt hiszem, Pali bácsi előbb megnézte az étlapot és azután fogott evéshez. Ugy tett, mint az egyszeri vő, akinek kezébe nyomta új apósa a hozományt és fel akarta segíteni az új menyecske mellé az autóba. Jó-jó, kedves apósom, váriunk egy kicsit, előbb megolvasom a pénzt, hogy megvan-e? — Hát ő is először — Miskolcon lévén — megnézte az étlapot és csak azután fogott a jól megérdemelt ételhez. Vállják egészségére. (Elmennek.)

Felelős szerkesztő:
CSEHNUS MIHÁLY

Felelős kiadó:
WALTHIER GYÖRGY

Nyomatott: Hódúrvary Mihály

ESTŐN: Hódúrvary Mihály

Gyomai

Katolikus akció

Egyházi híradás.

Egyesületi hírek. A nagylaposi Legényegyesület Csabai Béla káplán és Kalmár Ákos tanító vezetése alatt nagy lendülettel kezdte meg működését. Ötven munkásifjú vállalkozott hogy a krisztusi erkölcs és magyar nemzeti szellem ápolására egyesületben tömörülnek. A KALOT új csoportja közművelődési előadás keretében mutatkozott be január 6-án a Népház mozi termében, amikor is Gárdonyi „A bor” című tanulságos darabját mutatta be Kalmár Ákos ügyes vezetése alatt a legényegyesület műkedvelő gárdája. A zsufolásig megtelt terem közönsége lelkes tapsal és éljenzéssel jutalmazta az ügyesen forgoló, talpraesett játékosokat. Dicséretére válik az ifjuságnak, hogy első célkitűzésük: a nagylaposi kápolnában harmónium beszerzésére ajánlották fel az előadás jövedelmét.

A cserkészek sem pihennek. Ők is közművelődési előadásra készülnek. A cserkészek ének-kara is szorgalmasan tanul. Ujabb jelentkezők minden hétfő és csütörtökön este felvétetnek a „cserkész-dalárdába”.

A katolikus egyesületek január vasárnapján tartják évi közgyűlésüket. Január 12-én a Katolikus Népkör (Népház), január 19-én az Öregkerti Szent Imre Munkáskör és a Katolikus Munkáskör, január 26-án az Ugari Katolikus Kör és a Décspáskumi Katolikus Kör, február 2-án a Mirhói Egységes Munkás Otthon tartja évi közgyűlését.

A Katolikus Népkör elnöksége ezúton is értesíti tagjait és barátait, hogy január 22-én este fél 7 órakor — hittestvéri szeretet ápolására — batusvacsorát rendez.

Hitbuzgalmi egyesületek. Január 19-én Szent Ferenc III. rendje, január 26-án d. u. fel 4 órakor az Oltáregyesület, február 1-én este fel 6 órakor a Férfi-Liga, február 2-án d. u. fel 4 órakor a Jezus Szive Szövetség Női csoportja, február 6-án este fél 6 órakor a Leányegyesületek tartja havi gyűléseit, illetve összeüléseit.

Külföldi szentmisék. Január 19-én a varjui Öregkerti kápolnas iskolában, január 26-án a nagylaposi kápolnas és csejti iskolában, február 2-án az Öregkerti Szent Imre kápolnas iskolában, február 9-én az Öregkerti kápolnas és csejti iskolában, február 16-án a nagylaposi kápolnas és a csejti iskolában tartanak szentmiséket.

Készülnek és a napokban beállítjuk a templomi belső altálat. Ujabb adományok: dr. Tüköry József 50 P., Dinya Vilmos és társai 12.70, vitéz Baranyai Istvánné, öz. Dávid Andrásné 10—10, Knapcsék Imre 3, Kalmár Imre 2, Gellai András 6, öz. Varju Istvánné 5, Vaszkó Mátyás, Fekécs Lajos 1-1, többen perselybe 20.25 pengő. Még 200 pengő hiányzik a vállalati összegből, Ujabb adományokat kérünk.

A Katolikus Népszövetség Országos Temetkezési Pénztáregyesülete

az 1940 évben temetési és szülési segélyekre 333.840 pengőt utalt ki. A tagok száma az elmúlt évben 9331 új taggal növekedett. Rendkívüli segélyekre és kulturális célokra 70 pengőt adományozott az egyesület. E számok az egyesület nagyszerű vezetését és értékes közéleti működését igazolják. Endrődön sok száz tagja van az egyesületnek. Igen sokan már temetési és szülési segélyt is kaptak. Családjáról gondoskodik az, aki belép és pontosan teljesíti a méltányosan alacsony havidíj fizetését. Jelentkezni lehet Giricz János egyházi pénztárosnál, aki minden felvilágosítást megad.

Goethe és a házasság.

A németek híres, klasszikus írója nem volt valami tulságosan vallásos ember. Ami azonban a házasság kérdését illeti bizony, a legkomolyabb elveket vallotta. Egyik munkájában a „Wahlverwandtschaften” címűben így ír: A házasságnak felbonthatatlannak kell lennie. Az a törvény, hogy a házasság felbonthatatlan legyen, az egyetemes emberiség számára oly nagy jó, hogy vele szemben egyeseknek baja és szerencsétlensége számba sem jöhet... Az elválásra nem lehet elismerni semmi elégséges alapot sem.

Népmozgalmi adatok

december hóról.

Született:

Ralogh István munkás és Kurilla Terézia leánya: Etelka, Gellai István földműves és Kovács Eszter leánya: Valéria Luca, Kurilla András munkás és Timár Mária leánya: Mária Jolánka, Timár József pécsész és Timár Mária leánya: Erzsébet, Timár Gergely földműves és Szabó Mária Magdolna leánya: Magdolna Etelka, Kórh. M. Erdődy János és Timár Mária fia: Imre Mihály, Di-

nya Frigyes földműves és Timár Etelka leánya Ilona, Rajne Lajos zenész és Dógi Mária fia: Jenő, Hornok József munkás és Kurilla Jusztina leánya: Mária Margit, Fekécs Gyula munkás és Kurilla Margit fia: Gyula Imre, Gellai János földműves és Galambos Angella leánya: Margit Irén, Kiszely Lajos kocsis és Gubuznai Anna leánya: Klára, Vaszkó Vendel földműves és Tóth Terézia leánya: Teréz, Varju Imre földműves és Szmola Mária leánya: Mária Terézia, Fülöp Mátyás földműves és Benkó Mária fia: István Mátyás, Fülöp István földműves és Pélyva Ilona fia: István Imre, Kajla Rozália munkásnő fia: Ferenc István, Timár István földműves és Timár Ilona leánya: Margit Erzsébet. Összesen: 18, fiú: 6, leány:

Meghaltak:

Kiss Mátyás 32 éves tüdőgümőkórban, Valuska Viktória 61 éves agyszélhüvésben, Pribóczki Lajos 10 napos veleszületett gyengeségben, Uhrin Viktória 75 éves agyszélhüvésben, Gellai József 9 éves hashártya gyulladás, Hegedüs Mária 38 éves tüdőgümőkórban, Kurilla József 76 éves agyszélhüvésben, Bulla Illés 46 éves tüdőgümőkórban, Tsth Rozália 88 éves szivizom elfajulásban, Almási Veronika 56 éves szervi szivbajban, Kiszely Anna 35 éves tüdőgümőkórban. Összesen: 11, férfi: 5, nő: 6.

Jegyesek:

Timár Imre földműves — Rupcsó Mária, Hornok János földműves — Dinya Etelka, Draho Imre földműves — Vaszkó Mária, Sipos István földműves — Panyicza Neszte, Herbert Károly földműves — Gyuricza Ilona, Kovács Dániel napszámos — Babarik Irén, Kurilla László földműves — Bella Anna. Összesen: 7 pár.

Gazdasági tanfolyam. A magyar királyi Földmívelésügyi Minisztérium az Endrőd községhez tartozó Kondoros-tanyán 2 hónapos téli gazdasági tanfolyamot rendezett, melynek záróvizsgáját f. év január 6-án d. e. 9 órakor tartották a Hangya szövetkezet nagytermében. A vizsgarend minden számát nagy érdeklődéssel és helyesléssel halgatta a nagyszámú közönség. A Magyar Hírszekegy éneklése után következett a Tanfolyamvezető beszámolója. Majd elméleti vizsga volt a tanfolyam minden tantárgyából. Az önképző gazdaköri ülést megnyitotta Timár József. A vitakérdést bevezette Kopcsék László tanf. hallgató. Ezután szavazat következett Timár Vince tanf. hallgató előadásában. Énekszámokat előadott az Önképzőkör da. árdaia. előzőli zárószó után Bartha Erő miniszteri vizsgabiztos szavai biztították továbbá komoly munkára a tanfolyam szorgalmas hallgatóit. A bizonyítványok, kettős ezüstkalás, jelvények, jutalom könyvek kiosztása után a himnusz hangjával ért véget a tanfolyam.

H I R E K

Dr. Homan Bálint vallás- és közoktatási-ügyi minisztert az endrői r. k. iskolák tantestülete az újév alkalmával tiszteletteljes feliratban üdvözölte. Homan miniszter szívesen fogadta a köszöntést és a következő leiratban mondott köszönetet a tanítói kar figyelméért: „Az új esztendő alkalmával az endrői r. k. iskola tantestülete nevében kifejezett jókívánásokat nagyon köszönöm és szívből viszonzom.” Szíves üdvözléssel: Homan.

Kinevezések. Magyarország főméltósága Kormányzója dr. Márai (Matuska) Ágostont, a gyulai m. kir. állami gyermekmenhely gondnokát, — községünk kiváló szülőltjét — m. kir. székτανácsossá nevezte ki. Ugyancsak örömmel közöljük, hogy az új számtanácsos fiát: dr. Márai Györgyöt — dr. Radócsay László igazságügyminiszter — a pénzügyminisztériumban működő védettbirtok felügyelő hatóságánál bírói teendők végzésével biztat meg. — Szádeczky Klára endrői polgári iskolai tanárnőt a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Balatonfüredre helyettesül rendelte ki.

Bucsuzás. Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Igazgatósága a Szeretet-Asztaltársaság, a Tűzharcosok-Egyesülete, valamint több társadalmi egyesület vezetőinek részvételével rendezett bucsu-vacsorán mondott „Isten hozzád” a község két értékes vezetőtagjának: vitéz Baranyai István takarékpénztári igazgató, a helyi tűzharcosok egyesülete társelnökének, valamint Walthier György polgári iskolai igazgatónak, a takarékpénztár felügyelő bizottsága elnökének. A vacsorán Csernus Mihály apát, a takarékpénztár elnöke és Harsányi László főjegyző mondottak szeretettől átitatott, magas szárnyalású beszédet, méltatván a távozók maradandó érdemeit. Az ünnepek meghatott szavakkal köszönték a szíves, igazi barátságtól hevített bucsuzást.

As Öregkerti Hangya-Szövetkezet igazgatósága január 12-én rendezett bucsulakomán köszönt el Dienes Izra tanító, korábbi ügyvezetőjétől, aki a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Erdélybe, Nyárádőre helyezte át. Harsányi László főjegyző, dr. Csókási Béla, Kovács Mátyás igazgató, Dinya Máté szövetkezeti vezető kisgazda és többen a szülők közül is meleg szavakkal mondottak köszönetet Dienes tanító értékés népnevelői és közéleti méltóságáért. A távozó tanító megindult szívvel ígérte meg, hogy szöréttel gondolkod vissza az endrői tanyák derék magyar népére.

HIRDESSZEN 4 000
LAPUNKBAN

A mezőgazdasági idénymunkások legkisebb munkabére

A Békásvármegyei Munkabérmegállapító Bizottság az idénymunkásokra (sommások hónaposok) vonatkozó legkisebb munkabéreket is megállapította. Ezek a következők:

A mezőgazdasági munkaidény alatt szerződött idénymunkások (sommások, hónaposok) részére legkisebb munkabér havonként a vármegye egész területén

a) élelmezés mellett

1. nyári hathónapos munkás (májustól októberig) havonta I. osztályú munkás 210 kg. búza és 10 P. készpénz, II. osztályú munkás 180 kg. búza és 8 P. készpénz, III. o. munkás 140 kg. búza és 6 pengő készpénz,

b) élelmezés nélkül: I. o. munkás 310 kg. búza és 18 P. készpénz, II. o. munkás 250 kg. búza és 16 P. készpénz, III. o. munkás 190 kg. búza és 14 P. készpénz.

2. Tavaszi kéthónapos munkások (május—június) havonta

a) élelmezés mellett: I. o. munkás 220 kg. búza és 10 P. készpénz, II. o. munkás 190 kg. búza és 8 P. készpénz, III. o. munkás 150 kg. búza és 6 P. készpénz,

b) élelmezés nélkül: I. o. munkás 320 kg. búza és 18 P. készpénz, II. o. munkás 260 kg. búza és 16 P. készpénz, III. o. munkás 200 kg. búza és 14 P. készp.

3. Téli hónapos munkás (októbertől—áprilisig) havonta

a) élelmezés mellett: I. o. munkás 200 kg. búza és 8 P. kész-

A gazdasági cselédek

1. Közöséges gazdasági cseléd (béres, kocsis) a) 18 q gabona (ebből legalább 14 q kenyérgabona)

b) 2 métermázsa szemestengeri

c) 1800 négyszögöl földjárandóság megszántva, amelyből a tengeri-föld 1200 négyszögölnél kevesebb nem lehet.

d) egy tehéntartás és borjunak tartása elválasztásig, női cseléd részére. Nőien cseléd részére napi egy liter tej. Ha a nőien cseléd családfenntartó, részére tehéntartás jár,

e) egy anyasertés és egyévi szaporulatának legelőn tartása,

f) baromfitartás, 6 drb. tyukra, szaporulatával és egy kakasra vonatkozóan legelőn, vagy ház körül,

g) tüzelőjárandóság: legalább 18 mázsa darabosszón, vagy legalább 6 ürméter keményhasábfá, vagy 8 ürméter kemény 5-9 cm. átmérőjű dorongfa, vagy legalább 12 ürméter kemény 2-5 cm. átmérőjű botfa, vagy legalább 200 kéve rőzse, vagy ezek valamelyikének megfelelő értékű más tüzelőanyag,

h) 40 kg. szalonna,

i) 24 hg. só,

j) 60 P. készpénz,

k) lakás az 1907. XLV. t.c. és

pénz, II. o. munkás 160 kg. búza és 6 P. készpénz, III. o. munkás 120 kg. búza és 4 P. készp.

b) élelmezés nélkül: I. o. munkás 300 kg. búza és 15 P. készpénz, II. o. munkás 240 kg. búza és 12 P. készpénz, III. o. munkás 180 kg. búza és 8 P. készp.

c) élelmezés havonta és fejenként 30 kg. liszt, 5 kg. szalonna, 3 kg. hús, 15 kg. burgonya, 4 liter főzelék, 2 kg. só, 1 liter ecet, 2 pengő fűszerpénz.

d) A nyári hathónapos munkásnak, amennyiben idejét szorgalmas munkával kitölti, jutalomként 1 q búzára van igénye.

e) Az a hónapos munkás, aki állatok mellé van beosztva, havonta 6 pengő állatápolási díjra tartja igényt.

f) Ha a hónapos munkás munkaszüneti (törvényes) napon foglalkoztatva van, a munkaszüneti napra az abban a hónapban megállapított és osztályának megfelelő 25 százalékkal felemelt napszámberben részesítendő.

Annak a hónapos munkásnak, aki állatápolással van megbízva a munkaszüneti napon végzett takarmányelőkészítési és takarmányozási és állatápolási munkáiért külön napszámberre igényt nem tarthat,

g) ha a hónapos munkás ideje kitélik, terményjárandóságának a munkás házához való szállításáról a munkaadó tartozik gondoskodni, illetőleg a terményjárandóságot a hónapos munkás községében lévő Futura útján mérheti ki.

legkisebb munkabére

annak alapján kiadott szabályrendelet rendelkezései szerint,

1) egy kocsi szalma,

2. Ha az éves gazdasági cseléd különleges beosztásban, vagy szakszerűséget igénylő munkakörben van foglalkoztatva, mint például gazda, magtáros, felügyelő, főgépész, gépkezelő, kovács, bognármester stb. részükre arányosan magasabb legkisebb munkabér jár.

a) A tehéntartást a munkaadó naponként kiszolgáltatandó tejjárandósággal megválthatja. A tejjárandóság címén családonként napi 1 liter tej, mint alapjárandóság, ezenfelül a második gyermektől kezdve gyermekenként és naponként fél-fél liter tej a gyermek 12-ik életévének betöltéséig.

d) Ha gazdasági cseléd a törvényes munkaszüneti napon az állatápolási, takarmányelőkészítési és takarmányozási munkákon felül más munkát is köteles végezni, erre a napra az abban a hónapban megállapított felemelt napszámberre van igénye.

f) Az egész-béres gazdasági cselédekre vonatkozó és a fentiekben megállapított legkisebb évi bér 1941. április 1-ével lép hatályba.

Bennkosztos éves cseléd legkisebb munkabére

a) évi 360 P és teljes ellátás.

b) amennyiben a bennkosztos cseléd természetben kiszolgáltatandó járandóságot kap — ide nem értve a teljes ellátás — ennek a természetbeni járandóságnak egyenértéke a készpénzfizetésből levonásba hozható. Az átszámítás egyenértékének megállapítására a helyi rögzített árak, ennek hiányában a helyben szokásos árak az irányadók.

e) Amennyiben a cseléd törvényes munkaszüneti napon az állatápolási és takarmányozási munkálatokon kívül más munkát is tartozik végezni, erre a napra a cseléd osztályának megfelelő felemelt napszámber fizetendő.

A tengeri részes munkások legkisebb munkabére

A tengeri részesmunkájával járó legkisebb munkabér a vármegye egész területén a termés egyharmada. A részelés a szárra és a köztesterményekre is kiterjed.

a) A munkaadó a földet jó termőerőben és vetésre (ültetésre) megfelelően előkészítve köteles átadni és vetőmagot is tartozik szolgáltatni. Amennyiben a vetőmagot a részesművelő adja, annak értékét (árát) a munkaadó gazda a helyben szokásos áron megtéríteni köteles. Ha rögzített ár van, a megtérítésnél ez az irányadó.

b) A részesművelő a következő munkát tartozik teljesíteni: Vetést, négyszeri kapálást, egytelést, tengeri letörését száron lefosztva, a letört tengeri válogatását, behordását, göréba rakását, szárvagást, kötözést és kupba rakást.

c) Amennyiben a munkaadó a köztestermény vetőmagját nem adja, a köztestermény teljes egészében a részesművelőt illeti.

d) A 100 kat. holdon aluli munkaadók részesművelő a rájuk eső szárrészt kötelesek a munkaadónas eladni. A 100 holdon felüli munkaadó a részesművelő szárrészt csak az esetben válthatja meg, ha arra a részesművelőnek saját állatai részére szüksége nincs. Az eladási, illetőleg megváltási ár a helyben szokásos kévenkénti ár.

e) Amennyiben a munkaadó a részesművelésre kiadott tengeri föld megmunkálásához lókapával hozzájárul, egy teljes lókapamunkáért a részesművelő kat. holdanként 3 napi különmunkát tartozik a munkaadó részére teljesíteni. Ha a lókapához az emberi erőt a részesművelő adja, az esetben a külön teljesítendő munka kat. holdanként 2 nap. A munkaadó a részesművelő által teljesítendő különmunkát abban az idényben veheti igénybe, amely idényben a lókapával végzett munka történt.

f) Amennyiben a részesművelő a különmunkanapot a munkaadó részére nem teljesíti, a munkaadónak joga van a tavaszi munkálatok idejére megállapított napszámber alapulvételével a részes-

művelő terményjárandóságából annyi napszámbernek megfelelő értékű terményt visszatartani, ahány külön munkanapot a részesművelő nem teljesített.

g) A részesművelő terményjárandóságát, ugyanugy a meg nem váltott szárrészt a munkaadó gazda hazaszállítani, vagy a fuvarát megváltani köteles. A köztestermények hazaszállítását a munkaadó csak az esetben köteles teljesíteni, ha az is részelés alá esett.

h) A részesművelő a kötelességévé tett munkákat a munkaadó által megkívánt időben és módon tartozik teljesíteni, a munkaadó pedig köteles gondoskodni arról, hogy a negyedik kapálás is az aratási idő beállta előtt befejeződjék.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár ügyvezető főkönyvelője: Kappel Károly felhívja a járás gazdaközönségét, hogy a takarékpénztár a jövőben is a legnagyobb jóindulattal siet segítségére a hozzáforduló gazdának, s míg a bankbetétek után a legmagasabb kamatlábat fizeti, ugyanakkor a legméltányosabb elbánást tanúsítja azon ügyfeleivel, akik kölcsönfolyósításért fordulnak az intézethez. A takarékpénztár, mint a Futura endrődi főbizományosa mindenféle gabonát a legmagasabb hivatalos áron vásárol.

A KALOT endrődi csoportja évek óta lelkes kultur- és egyesületi munkát végez az endrődi ifjúság megszervezése, valláserkölcsi és hazafias szellemben való irányítása érdekében. Endrőd komoly ifjúsága szép számban sorakozott a Legényegylet tiszta zászlaja alá, úgyhogy az egyesület helyisége kicsinynek bizonyul. A vezetőség tavasz folyamán bővíteni kívánja a Legényegylet helyiségét, s ezért saját megtakarított iökéjén kívül a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Urhoz folyamodott építési segélyért. Örömmel közöljük, hogy gróf Teleky Mihály miniszter — az illetékes ügyosztály megértő javaslata alapján — 2000 pengő építési segélyt adományozott a Legényegyleti székház bővítési céljaira. Az építés a kora tavaszi hónapokban megkezdődik.

Halálozás. Dévaványa községet és az ottani róm. kat. egyházközséget súlyos csapás érte. A község egyik legkiválóbb egyénisége, a dévaványai katolikusok hirneves lelkipásztora tért meg egy heti betegeskedés után Te-remtőjéhez. Közel háromezer ember kísérete utolsó útjára a kiváló képességekkel megáldott, népszerű lelkipásztort. A temetési szertartást és bucsubeszédet a kerület főesperese: Hegyassy Béla apát végezte a kerület pap-ságának segédletével. Az endrődi hívek őszinte részvétellel gondolnak Krisztus búzgó papjára, aki számos alkalommal eljött köznök meleg baráti szívével és tudatos katolikus együttérzésével. Jézus jutalmazza!

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C SERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

H i r d e t é s e k e t
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

EGY SZÁL VIRÁGOT,

a megemlékező szeretet és hála piros rózsáját küldjük mi is, a Körösvidék magyarjai annak az egész ország mély-séges gyásza és részvéte mellett sirjába költözött magyar férfinak, akiről a leg-hitelesebb tanu: gróf Teleky Pál azt mondotta, hogy

„a magyarság legjobb fiainak egyik legjobbjika volt”,

s „ha életének benső tartalmát, gazdag munkásságát, kemény küzdelmeit, nagyszerű eredményeit vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy

életének esztendelt kétszerezésével kell számítanunk”.

Nagyon szerethet bennünket az Úristen, hogy annyi „magyar bün:“ széthuzás, visszavonás, gyűlölködés, az ősi keresztény hit, családi tiszta élet, nemzeti gondolat és hagyományok pogány cserbenhagyása idején annyi kiváló magyart, s közöttük a legnagyobbak egyikét Csáky István grófot adta nemzetünknek.

A nagy magyar Titán: gróf Apponyi Albert mellett tanulta a diplomácia inas-éveit Csáky István: Párisban, a világháborút követő nagy diplomáciai „boszorkány konyhában.“ Közvetlenül ismerte meg nemzetének elle-neit, szemtől-szembe látta a hazugság, igazságtalan döntés, diplomáciai ravaszság és félrevezetés minden elképzelhető fegyverének szörnyű munkáját és pusztítását — hazája és népe romlására.

Elképzelhetjük, mit érezhetett e tiszta, nemes, fenkölt atmoszférában nevelkedett ifju diplomata, amikor megcsufolva látta mindazt az eszményt, igazságot, emberbaráti szeretetet, amely keblét neveltetésénél és környezeténél fogva eltöltötte.

De kemény, gerinces, szivós magyarsága nem engedte, hogy bevégzett ténynek lássa a trianoni orgyilkosságot és kétségbeesve sirassa

a szép magyar mult dicső századaait és eseményeit.

Husz esztendő kitaró, következetesen bátor és szilárd diplomáciai harcának soha nem csüggedő, a világ folyását éber szemekkel figyelő, minden lehetőségét kihasználó makacs küzdelmét vállalta és vitte diadalra nagynevű elődei nyomán Csáky István gróf.

Legszébb fiatal éveit, az élet sok-sok boldog örömet, egészségét, néhány hónapos házasesletének bensőséges bol-

dogságát, végül áldozatos életet — hozta áldozatul a nemzet oltárára a nagy magyar külügyminiszter.

Többet már nem adhatott: mindenét odaadta hazájának, fajtájának, a megcsonkított magyarság életre támasztásának.

Elköltözött a magyar halhatatlanok: a Széchenyiek, Andrásyok, Apponyiak, a Deákok, a Tiszák gyönyörű gárdájába.

Nemzetépítő, magyarvédő mártírságát a magyarok Isten jutalmazza! Ezért imádkozott temetése idején minden igaz magyar.

PRIMUS INTER PARES...

Néhai nagy külügyminiszterünk: gróf Csáky István hagyatéka és célkitűzése ez a magyarság számára. Első és vezetőállam legyen a Duna mellett fékvő hasonló méretű országok között.

Az igazságon épülő uj, állandó, termékeny béke — biztosítja ezt az elsőséget az ezer esztendő, kulturában, hadi erényekben és nemzetközi viszonylatban is mindig tényező, s a nyugati műveltség őrszemének nehéz hivatását teljesítő magyar nemzetnek.

Keletről jött, de nyugatról szivta magába a keresztény művelődés alkotó szellemét Szent István népe. Krisztus örök erkölcsi törvényeinek acélsineire helyezte rá a nemzeti élet és belső fejlődés haladó mozdonyát, annak tiszta levegőjét engedte be a házas- és családi-élet megszentelt otthonába, ezt tette fokmérőjéül az egyéni becsületnek és közéleti tisztességnek. Az országirányító kormány-politika első és legfontosabb célkitűzése ma is a kereszténység hit- és erkölcs elveinek tökéletes átszüremlése a politikai, kulturális, közgazdasági és szociális élet minden munka és kötelességteljesítés, a család, a közösség érdekében kívánatos áldozatos erőfeszítés és önfeláldozás, a társadalmi és vagyoni különbségek szülte osztályharcok igazságos és mindenkit kielégítő megszüntetése — a krisztusi igazság és szeretet érvényesítése nélkül — nem állandó és marandandó.

A külpolitikai elsőség első tényezője tehát a keresztény igazságok tökéletes uralomrajuttatása és lelkiismeretes átélése fenn és lenn egyaránt.

Második feltétel: a nemzeti hivatás tudatos átérzéséből származó együttérzés, áldozatos munkaszeretet és féltő, óvó szeretete a magyar faj minden csemetéjének — akár palotában, akár kunyhóban ringatták is a bölcsőjét. Mi nem osztjuk más népek kevély és gögös elbizakodását, hogy csak mi vagyunk az értékek és mások nem. De száz-százalékban kell tudnunk, átérznünk, hogy a magyar faj nem utolsóbb — legfeljebb számarány tekintetében — a föld legkülönb népénél sem. Alig van még nép a világon, amelyik annyi csapáson, háborus pusztításon és sajnos, öncsonkító nemzeti belviszályokon esett volna át, mint a magyar. Pusztultunk, ritkultunk, szenvedtünk, de el nem vesztünk és talpra ugrottunk mindig. Életbevágó követelmény, hogy a történelmi átvészelés az okos és tudatos nemzeti büszkeség összetartó, egymasmellé állító, cselekvő készségével járja át a város és falu minden józan férfiát.

A magyar boldogabb jövő tehát több és rendszeres munkát, a belátás és máltányosság helyes alkalmazását, a köz áldozatos szolgálalat, a kötelességteljesítés tökéletes bevezetését sürgeti.

Csáky István gróf még más szempontból is elsőséget követelt hazánknek a Dunavölgyben. Ausztria-Magyarország a háboru előtti nagyhatalmaknak egyik döntő és súlyos tényezője volt. Ausztria megszűnt. Magyarország mentette át a történelmi és diplomáciai évszázados alakító munka hagyományait és hivatott azt — bár kisebb keretekben — elsősorban önmaga, de a szomszéd népek békés fejlődése érdekében

is — az uj magyar diplomácia pompásan bevált tiszta, őszinte, mindig megbízhatóságot érdemlő módszerével tovább kultiválni.

A magyar-szerb, továbbá a magyar-bolgár baráti szerződések és kapcsolatok e nagyszerű munka helyességét és folyamatát bizonyítják.

És ha valóban megszívleljük és valamennyien a gyönyörű hivatás szolgálatába állunk, akkor elsősorban arra is kell törekednie minden családapának, hogy gyermekeinek, a magyar jövő hordozóinak szívét-lelkét telítsék meg a keresztény erkölcsiélet és nemzeti öntudat, valamint a közérdekű munkavállalás nemes értékeivel, de legfőképpen azon legyenek és ezt legfontosabb keresztény és magyar kötelességüknek tartásák, hogy létszámában se fogyjon és pusztuljon a magyar. Ki tudja, hogy egy-két száz év múlva a dunamenti kisebb népcsoportok hatalmas szaporaságát tekintve — lesz-e még magyar, nemcsak az elsőséget, hanem a magyar nemzet pusztá létét is fenntartani és megvédeni?

Csáky István végrendelete — fölemelő és boldogító, de annak elérése és megvalósítása tőlünk és a jövő nemzedéktől függ.

Nemzeti becsületünk, fajtánk védelme és mentése követeli, hogy térjünk észre, gondolkozzunk és keresztény módon éljünk!

Az idők jelei

A megyei lapok hirt adtak arról a nagyarányu győzelemről, melyet Békés vármegye községeiben a Magyar Élet Pártja aratott a községi képviselőtestületi választásokon. Olyan községekben, amelyeket mint nyilas mozgalom fellegvárait emlegettek és a magukénak könyveltek el éppen a nyilasok. Ujabb hir szerint a hódmezővásárhelyi független kisgazda-pártszervezet mondta ki csatlakozását a Magyar Élet Pártjához. Mindezeket betetőzi alábbi igen nagyjelentőségű hírünk.

Szarvason hatalmas, 1500 tagotszámláló kisgazda szervezet vezetősége Tepliczky János elnökkel az élén most megjelent baiczai Beliczey Miklós főispánnál és előadták, hogy igaz érzésük és meggyőződésük szerint a mai

történelmi időkben az ország sorsa és jövője megköveteli, hogy ennek a hazának minden igaz polgára egységbe tömörüljön, szorosán összefogjon és egységes irányítás alatt tegyen meg minden tőle telhetőt Magyarország boldog jövőjének érdekében. Figyelemmel kísérve az eseményeket százszázalékos, őszinte bizalom, rokonszenv ébredt a szívükben Teleki Pál gróf miniszterelnök és békésvármegyei exponense, Beliczey Miklós főispán iránt. Éppen azért a szervezet egyhangú lelkesedéssel elhatározta, testületileg — mind az 1500-an — belép a Magyar Élet Pártjába. A főispán örömmel fogadta és vette tudomásul a bejelentést és a tőle megszokott szívből fakadó, meleg szavakkal köszöntötte az országépítés újszarvasi katonáit.

K. G.

H I R E K

Az új győri püspök. A Pápa Özentsége — a dr. Bleyer István megyéspüspök halálával megüresedett győri püspöki széket — a nagyváradi egyházmegye egyik kiváló lelképásztoraival: dr. báró Apor Vilmos gyulai apátplebánonnal töltötte be. Az ősrégi főúri családból származó főpap — kivételes képességeire, példás buzgóságára, hívei iránt érzett és tanúsított szociális gondoskodására és szeretetteljes bánásmódjára figyelték fel egyházi előjárói. Huszonkét év óta dolgozott serényen, zajtalanul a gyulai egyházközségben híveinek általános meglegedésére. Hívei és városa iránti szeretetének tanujelét adja az új főpásztor azzal is, hogy püspökké szentelését február 24-én a gyulai plebániatemplomban kívánja végeztetni. A püspökszentelést — Apor báró kérésére — dr. Serédi Jusztinián bíboroshercegprímás végzi dr. Glattfelder Gyula csanádi és dr. Czapik Gyula veszprémi megyéspüspök segédletével. Békésvármegye több egyházközsége képviseltetni fogja magát az apostoli megbízatás és hatalom közlésének rendkívüli ünnepi aktusán, amilyen talán még soha nem történt vármegyénkben. Jézus kegyelme vezesse, irányítsa és boldogítsa az új apostol-utódot!

Dr. Bárdossy László titkos tanácsost, Magyarország romániai követét a Kormányzó Ur öfömlétsága külügyminiszterre nevezte ki. Kül- és belpolitikai körökben egyaránt nagy meglegedéssel fogadták a rendkívüli képességekkel és rátermettséggel bíró, hazánk nagy diplomáciai szolgálatokat tett diplomata kinevezését. Reméljük és tudjuk, hogy a nagy előd: gróf Csáky István öröke méltó kezekbe került.

Hóman Bálint kultuszminiszter — Filov bolgár miniszterelnök meghívására — február 15-én Szófiába utazik, hogy aláírja a magyar-bulgár kulturális egyezményt. A kultuszminiszter február második felében Belgrádba is ellátogat.

Sopron város — az elhunyt Csáky István gróf helyére — képviselőjéül Varga József kereskedelmi és iparügyi minisztert választotta meg.

A Megújított Magyar Közigazgatás címmel értékes és általános feltűnést keltő tanulmánya jelent meg az elmúlt hetekben dr. csernetalvi Sorbán Jenőnek, járásunk közkedvelt főszolgabirójának. Régi, tavasztali közigazgatási szakemberek rendkívül kedvező fogadtatásban részesítettek a magas színvonalu, teljesen a mai modern élet kívánásaihoz alkalmazkodó tanulmányt. Hiszszük, hogy a készülő közigazgatási reform kapcsán Sorbán könyve értékes forrásul szolgál a javaslat előkészítéséhez.

Szolgabiró-változás. Dr. Laczay Péter tb. főszolgabiró helyére kit a kormányzat szilágycsehi főszolgabiróvá nevezett ki, bajczai Beliczey Miklós főispán — dr. Elek László vármegyei aljegyzőt. tb. főszolgabirót a gyomai járás szolgabirójává osztotta be. A kedves modoru, szép tehetségű szolgabirót szeretettel fogadta a gyomai járás közönsége.

Nagybőjti szeminárium. Az endrődi egyházközségi képviselőtestület tagjai és családmegbízottak részére nagybőjt minden szombatján este 6 órakor hitvédelmi és szociális előadások tartanak a polgári iskolában. Az egyházközség elnöksége pontos és állandó megjelenést kér.

A képviselőház megkezdte Reményi-Schneller Lajos gazdasági csúcsmíniszter nagyszabású tervgazdálkodási programjának vitáját. Csak helyeselni tudjuk, hogy a kormány egységesen irányított, egyetemesen kidolgozott program alapján kívánja irányítani a közigazgatási életet. A megindult vitában felmerült szakvélemények és gyakorlati tanácsok bizonyára csak értékesebbé és realisabbá teszik a terv végrehajtási utasításait.

Murgács-est Endrődön. Az országoshírű dalköltő és nótaszerző február 22-én este 7 órakor tartja dalest-jét a Népház mozi termében. Murgács Kálmánt többször hallotta és élvezte Endrőd dalszerető közönsége. Most új nótáit mutatja a népszerű szerző cigányzenekar kísérettel. Az endrődiek most is örömmel fogadják és szívesen hallgatják pompás szerzeményeit.

Tanító- és tanárválasztás. Az endrődi egyházközségi képviselőtestület a közeli hetekben tartandó közgyűlésén tölti be a Dienes házaspár és Walthier György igazgató távozásával megüresedett tanítói-, illetve tanári állást. Feltűnő, hogy az eddig beérkezett pályázatok között férfi pályázó még nincs.

Ezüstmise.

Csanádapáca köztisztviselői álló apátplebánosa: Gönczi Károly január 23-án tartotta papi működésének 25 éves évfordulójának alkalmával u. n. ezüstszentmiséjét. ... Az egész vidék papsága, számszerint 21, sereglett össze a jubileumi ünnepségre. Az apácai szép és nagy templomot a község lakosai valláskülönbség nélkül zsufolásig töltötték meg. — A jubiléus eszéres kézvezetője: Klivinyi Lajos battonyai prépost, főesperes, szónoka pedig Végegyháza érdemes öreg plebánosa: Köller Rezső volt.

Az ünnepi szentmise alatt, melyet az ünnepelt végzett a lelkész kedő papság segédletével, az iskolák gyermekkórusa és az új vegyeskar énekelt pompás kézsűtséggel.

Evangélium után Köller Rezső plebános magas színvonalu, paptestvéri szeretettől izzó szentbeszédben méltatta a Krisztus Szive szerint élő és működő lelképásztort nehéz, fáradságos, de végcéljában gyönyörűsége apostoli munkáját, a lélekmentés és boldogítás katolikus hivatását.

Az ezüstmise után — az egyházközségi képviselőtestület tartott diszgyűlést, an elyen a politikai község vezetője, s a különféle társadalmi egyesületek elnökei köszöntötték meleg szavakkal a népszerű jubiléust.

Az ünnepségek után kétszáz terítékes ebéd volt az ünnepelt tiszteletére, amciyen Reibel Mihály országos képviselő és Csernus Mihály apát, kormányfőtanácsos az ezüstmise lelképásztort, Klivinyi Lajos prépost az ünnepelt szüleit köszöntötték meleg szavakkal. A szomszéd-papság nevében Takács Dénes ujkigyósi plebános a hívei lelkiségére üritette poharát. Az apácai hívek diszes olvasókönyv felajánlásával kedveskedtek jubiléus lelképásztoruknak. Ad multos annos!

Románia vezető államminisztere: Antonescu tábornok a katonaság segítségével több napi harc után véglegesen leverte a forradalmat szító szélső jobboldali légionáriusok lázadását. Bukarestben és vidéken közel 7000 embert tartoztattak le. A forradalmárok lakószairól 144 teherautó megtömve szállította el a rabolt holmit. Ezt a módszert 1919-ből mi már ismerjük.

A földmivelésügyi minisztérium a gazdák részére megfelelő minőségű és mennyiségű tavaszi buzavetőmagról gondoskodott és azt 30 pengős kedvezményes áron osztja ki. Az erre vonatkozólag a sajtóban már közölt hír kiegészítéseképpen a földmivelésügyi miniszter felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy a vetőmagakció zavartalan lebonyolítása érdekében igényléseiket legkésőbb február 20-áig a vármegyei gazdasági felügyelőségekhez jelensék be és a kért buzavetőmag árát fizessék be.

Okuljunk!

Gróf Csáky István külügyminiszter halálának ismertetése alkalmával a fővárosi „ugynevezett keresztény irányu“ lapok elfeledték közölni a Nemzeti Újságnak azt a hirdetését, hogy a „nagy magyar külügyminiszter szentségekkel megerősített lelkét visszaadta Teremtőjének“.

Talán át akartak siklani rajta, hogy a kiváló államférfiu hitvalló katolikus volt életében és nem mulasztotta el az élet legfontosabb kötelességét sem: bűnbánó érzellemmel, a szentgyónás kegyelmeinek megnyerésével készülni elő a legnagyobb és legfontosabb „diplomáciai tárgyalásra“, ahol nincs meglevésztés, nincs tagadás és mentegetés, nincs álnokság és félrevezetés, ahol nyíltan és igazán kell számot adni az élet minden gondolatáról, cselekedetéről — a mindent tudó, semmit sem felejtő, igazságos Birónak.

Csáky erre is felkészült. Példát adott minden magyarnak, hogy sem főúri származás, nem magas rang, sem világhír nem ment senkit attól, hogy mérlegre kerüljön és fellebbezhetetlen ítéletet kapjon. Ez is hagyaték és utmutató mindnyájunknak!

Egy másik példa:

Verseghi Nagy Eleknek fia született. Verseghi Nagy Elek, volt vatikáni követet és meghaltalmazott minisztert családi öröme érte: fia született. Nagy Eleket első felesége hét gyermekkel ajándékozta meg s mikor annak halála és a gyász letelte után újra megnősült, második házasságában rövidesen újra egy kisfiu születésének örülhetett. Az első kisfiu most játszótársat kapott, érkezését követte a második fiu s így immár kilencedszer éri boldog családi öröm Nagy Eleket. A mai egyke-világban irigylésreméltó és a bőséges istenáldás, a boldog apa példája pedig mindenestre követésre érdemes. Nagy Eleket és feleségét, Zichy Lili grófnőt baráti és ismerősi körök az örvendetes esemény alkalmából elborították szerencsekívánatokkal. Verseghi Nagy Elek mint diplomata Rómában nagyban hozzájárult az olasz-magyar barátság örvendetes és gyümölcsöző kiépítéséhez. Áldozatos kötelességet teljesített hazájáért, magyar fajtájáért. Mint családapa is lelkiismeretesen ragaszkodik ahhoz az eskühöz, amelyet az Ur oltára előtt tett. Im már kilenc darabra kell osztania birtokát, de ez nem tartja vissza attól, mint a magyar gazdanép ezreit, hogy családapái kötelességét is teljesítse és hitvalló életpéldája mellett nevelkedő gyermekeit az egyház és hazá becsületes szolgálatába, a magyar faj erősítésének kötelességszerű életharcába állítsa. Ime, egy igazi katolikus magyar, akit nemcsak tisztelni, de követni is illik a katolikus családapáknak!

K A T O L I K U S A K C I Ó

MAGYAR CSALÁD

Nem államok, intézmények, műemlékek szenvedik e borzasztó idők eszeveszett forgatagát, hanem az emberiség fundamentuma: a család.

A magyar családok körül már egy negyedszázad megpróbáltatásai, sorscsapásai zuhogtak szakadatlanul és még mindig nincs vége a bizonytalanságnak és aggodalmaknak.

És nincs vége azoknak a veszedelmeknek, amelyek állandóan ostromolják a magyar családi szentélyeket. Nem a jövő idők máris gyülekező felhőire gondolunk, de a jelenünkre, ami megrendítő képet nyújt a legnagyobb magyar válságról: a magyar családok tragédiájáról.

Ez a végzetes szerencsétlenség azért szakadt reánk és azért pusztít bennünket könyörtelenül, mert a magyar közélet áldozata lett a tévedéseknek és bűnöknek a házasság rendeltetésével szemben.

Vétkezik a magyar élet és pedig intézményesen vétkezik már egy félszázada a házasság minden lényeges alkotóeleme ellen, amelyeket Isten maga helyezett az emberi természet alapjai közé.

A házasság szentségi jellegét

lábbal tiporja minden emberi intézmény és törvény, amelyik a házasságot felbontható emberi szerződésnek nyilvánítja. Mert sohasem lehet emberi szerződés abból a „nagy titok”-ból, amelyet a világ megváltója „isteni kötés”-nek mond. Ki merészeli ezeket az isteni szavakat és teremtői örök rendelést kétségbe vonni? Sajnos, a magyar közélet kétségbe vonja, sőt vakmerően szembehelyezkedik vele!

Az emberi gőgnek és rövidlátásnak eredménye ott vonaglik a bíróságok előtt a válóperrek mocskos özönében. Ott erjed az elhagyott, csalódott, szétzüllött gyermekek légióiban. Még a legnagyobb nemzeti csapások sem szabtak határt ennek az örületnek. Amíg a nemzet vérzett, azalatt ugrásszerűen emelkedett a válások száma a családi tömegek szétzüllése. 1933-ban a 73.000 házasság közül 4.800 bomlott szét „törvényesen”, viszont 1938-ban a 74.000 házasság közül 5.750, vagyis minden tizenkettedik házasságot szétbontott az állam.

Jól mondja Krisztus Helyettese a Tiszta Házasságról szóló apostoli körlevelében: „Ha az emberi vakmérőség vagy

gonoszság felforgatja a teremtmények bölcsen megállapított rendjét, akkor a legbölcsebben és a leghasznosabban alkotott dolgok is ártani kezdenek, mert az Isten így akarja büntetni az emberi kevélységet és vakmerőséget.”

A hitvesi hűség

is prédája lett a mai közfelfogásnak! Mennyire ránk illik, amit az apostoli körlevél szomorúan megállapít: „Már nem is titokban és homályban, hanem nyíltan, minden szégyenérzetet levetve, úgy szóval, mint írásban, mindenfajta színelőadásokban, regényekben, mozifilmekben, rádióelőadásokban s a minden tudomány minden vivmányának igénybevételével megtiporják és kinevetik a házasság szentségét. A válásokat, házasságtöréseket, a legocsmányabb bűnököt részint magasztalják, részint oly színekkel festik, mintha semmi bűn és béctelenség nem volna bennük.”

Igy van ez nálunk is. Őrült vakság és vétek volna kendőzni a magyar vétkek áradatát. A „romlott szabadság”, a modernkor e „vivmány” az ösztönök lihegő áldozatává tette a férfit és a nőt. A régi szép magyar családi szentély igen sok helyen vagy börtön lett vagy az orgiák utáni buvóhely, ahol Isten lelke nem tud egy pillanatra sem megpihenni.

A gyermek elleni bűnök légtője

nyomon követi a szentség és hűség lábbal tiprását. Sok mindennek találjuk a hasonlóját az emberiség történetében, de a gyermektől való irtózásnak ilyen hihetetlen aránya még soha nem fordult elő. És ebben mi, magyarok a világ népei közt szomorú elsőségre jutottunk! Ne vegyük most fővárosunkat, ahol már majdnem minden második lakás nem is egykés, de gyermektelen (105.000 gyermektelen lakás), ahol 23.000 dédelgetett házi öleb mellett alig 15.000 kisdud van. De nézzünk szét az egész országban. Nézzünk be a statisztika borzasztó adatai közé. Rövid félszázad alatt (tehát a polgári házasság és a válási törvények kimondása óta) a születések száma 45-ről 20-ra zuhant alá már a múlt évtizedben. És még nem állottunk meg a lejtőn, mert az utóbbi évtizedekben 32.000-el kevesebb gyermek született az előbbi évtizeddel szemben. És mi, katolikusok ne büszkél-

kediünk, ne fogjuk másvallásúakra ezt a bűnt, mert ez már a magyar katolicizmus gyökerét a falvak népét is rágja.

Ide vezetett a törvény által kimondott emberi szerződéses házasság, ami letiporja az emberi méltóságot, szétkergette a családokat, pusztítja a nemzetet és csak a válóperes ügyvédek gazdagítja.

Igy látjuk és így is kell látnunk a magyar családok helyzetét. De azért mégsem esünk kétségbe! Bizunk a magyar katolicizmus ősi erejében, hogy ráébred hivatása tudatára, hogy a nehéz idők felrázzák alvó lelkiismeretét.

Bizunk benne, mert mind több és több tiszta házasságot látunk és tisztuló családot. Reméljük, hogy mind többen lesznek, akik nemcsak példájukat sugározzák szét, de hangosan követelik a törvényhozóktól és a közélet minden tényezőjétől a tiszta magyar házasság védelmét.

Nagy Miklós.

Egyházi híradás

Farsang három utolsó napján szentségkitételes szentmise felajánlásával engeszteljük — a farsangi bűnös klcsapongások által — megbántott istent Szent Szívet. Együttal figyelmeztetés is ez a jószándéku híveknek, hogy nem elég csak viseln a keresztény nevet, vagy keresztény voltunk miatt állászkod, vagyonhoz, jövedelemhez jutni, hanem mértékletes, tisztességes keresztény életet is kell élni. A becsületesen végzett munka és köteleességteljesítés mellett szükségünk van üditő, tisztos szórakozásra is, de az emberi méltóságunkhoz, Krisztus fiaihoz illő és méltó legyen.

Farsanghétfőjén — a délután litánia után — évi közgyűlését tartja az Olvasóstársulat a polgári iskolában. A tagok minél többen jöjjenek el.

Nagybőjt, a magabaszállás és bűnbánat ideje hamvazószerdával kezdődik. E szigorú böjti napon az anyaszentegyház hamut szentel és a mulandóság emlékeztetésére meghamvazza hívei homlokát. „Emlékezzél ember, hogy por vagy és porrá leszel” szavakkal figyelmezteti gyermekeit lelkianyánk Krisztus anyaszentegyháza. Nagyon ráfér a huszadik század könnyelmű gyermekére e komoly intelem, mert azt hiszi, hogy örökké itt marad e sáros földön és soha, vagy csak soká jön el az az idő, amikor a testbe zárt halhatatlan lélek elhagy-

ja az oszlásnak induló, dédelgetett emberi testet és könyörtelen számadásra megy Teremtője elé. A halálharang ma még másnak, holnap talán nekünk szól. Tanácsos készülni a nagy utra. A nagyböjt erre int és tanít.

Nagyböjt minden péntekjén délután 3 órakor nagyböjti szentbeszédet mond Csabai Béla káplán. A nagyböjt vasárnapjain pedig ugyancsak délután 3 órakor keresztuti ájtatosságot tartunk.

Hitbuzgalmi egyesületek. Szent Ferenc III. rendje február 16-án d. u. fél 4 órakor, az Ol-táregyesület február 23-án d. u. fél 4 órakor, a Jézus Szive Szövetség „Férfi Liga” csoportja március 1-én d. u. fél 6 órakor, Női csoportja március 2-án d. u. 4 órakor, a Leányegyesületek március 6-án d. u. 5 órakor tartják a havi ájtatosságot.

Külterületi szentmisék. Február 16-án a nagylaposi kápolnás és csejti iskolákban, február 23-án a Szent Imre iskolában, március 2-án a nagylaposi kápolnás és varjasi iskolákban, március 9-én az öregkerti kápolnás és polyákhalmi iskolákban, március 16-án a nagylaposi kápolnás és csejti iskolákban mutatunk be szentmisét.

Beteglátogatások. A templomba eljönni nem tudó öregeket és betegeket március 3-án belterületen, március 4-én a külterületen látjuk el szentseggekkel. Mivel ez már a husvéti szentgyónás és szentáldozás teljesítése is lesz, a hozzátartozókat kérjük, hogy az előzetes bejelentéseket ne mulasszák el.

Közművelődési előadások

Február 9-én az endrődi „cserkész-ifjuság” és a Katolikus Leányok Országos Szövetségének csoportja nagyszabású közművelődési előadást rendezett a Népház mozitermében. Nagy érdeklődés várta az ifjusági vegyeskar bemutatkozását, amelyet Terebessy Károly karnagy szakszerű hozzáértéssel tanított be. A tanulságos és humoros előadás rendezése dr. Csókásy Béla polgári iskolai igazgató, a népművelési bizottság ügyvezető alelnöke szorgalmát dicséri. A szereplők valamennyien kitűnő munkát végeztek. A nézősereg oly hatalmas tömegben kívánta végignézni és élvezni az előadást, hogy sokan nem fértek be. Szívesen látjuk a kitűnő, ügyes gárdát máskor is.

Az endrődi „Szülő-Ötthon”

berendezés és fejlesztése érdekében farsangi bálát rendeztek a község vezető asszonyai. A kitűnően sikerült mulatság tiszta jövődelme jelentősen hozzájárul a nagyszerűen megindult és még nagyon áldásos működésre hivatott intézmény fejlesztéséhez.

Az endrődi Vöröskereszt- fiókegylet

agilis választmánya is bekapcsolódott a közművelődési előadások népszerűsítésébe. Szociális és légvédelmi problémák ismertetését olyan művészi számokkal kíséri, hogy bármelyik nagyobb város rendezőségének dicséretére válna. Bizonyos, hogy a kényes izlésű endrődi közönség hatalmas tömegben hallgatja meg a február 15-i „Művész-estet“, amely szintén a moziteremben zajlik le. A tartalmas műsort a következőkben adjuk:

1. Nyitány. Farkasinszky Imre zenekara. 2. Beköszöntőt mond Kovács Olga urleány. 3. Pekáry Margit operaénekesnő előadja: a) Várady-Vámosy: „Száljon Hozzad“. b) Grieg: Solveig dala. c) Schubert: Szerenád c. darabjait a „Kappel—Benke szalonötös kíséretével. 4. Légvédelmi ismertetést tart Tóth József tűzoltó parancsnok. 5. Szalónötös zeneszámai: 1) Zibulka: „Stefániai gavotte“. 2) Strausz János „Bécsi Erdők“. 3) Kreister: „Schön Rozmaring“. 6) Pekáry Margit magyar nótákat énekel Farkasinszky Imre zenekara kíséretével. a) Minapában a múlt héten... b) Kis királylány ablakára... c) Szegényszemre ki kellene dobolni... d) Tisztelendő Uramatyám... c) Nincsen feleségem, de majd lesz... 7. Magán jelenetet ad elő Kovács Magdus urleány. 8. Pekáry Margit régi magyar dalokat énekel zenekari kísérettel. a) Darumadár utnak indul... b) Nagy az én rózsám ereje... c) Tul a Tiszán... d) Nekem olyan aszony kell... 9. Erdélyi induló. Játssza Farkasinszky Imre zenekara.

Vonatjárás.

A rendkívüli helyzet miatt még mindig lecsökkentett számban közlekednek a vonatok. — Gyomáról a következő járatok indulnak: Budapest felé éjjel 23 óra 30 perckor, Békéscsaba felé hajnali 3 óra 20 perckor, Dévaványa felé 3 óra 42, 14 óra 21-es 17 óra 41 perckor.

Kényszerülünk belenyugodni a kényszert helyzetbe, de ezért egy kis praktikusabb megoldást tudnánk javasolni a MÁV vezetőségének. Dévaványa és Kisujszállás közötti járatok váltóztatásával kielégítő összeköttetést kaphatnánk úgy Budapest, mint Debrecen felé. Ha például a Gyomáról 14.21-kor induló motorvonat Dévaványáról azonnal indulna tovább Kisujszállásra, ott elérhetné a Budapest felé 15.57-kor induló vonatot. Viszont a Budapest keletiről 14.40-kor induló és Kisujszállásra 19.42-kor érkező vonathoz azonnal csatlakozó Kisujszállás és Dévaványa közötti járat csatlakozást jelentene a Gyomára 22.01-kor érkező motorvonathoz. Nem lehetetlen kívánság, de nagyon előnyös megoldás volna a sokat zuglódó, elégedetlen utazóközönség megnyugtására és gazdasági érdekeltségek szolgálatára. Kérjük és reméljük a megszívlelést!

Közgazdaság.

A földmivelésügyi minisztérium új vetésjelentése szerint a csapadékban túlbő időjárás és hirtelen olvadás miatt az őszi vetések, különösen a mélyebb részeken, viz alá kerültek. A hirtelen olvadást követő erős fagyok miatt pedig sok helyütt jégpáncél alá kerültek s ezért a vetések kipállásának vagy befulladásának veszélye áll fenn.

Endrődön több ezer hold őszi vetés és lucernát veszélyeztet a vadviz. A levezetőcsatornák hiánya vagy elégtelen volta csaknem elviselhetetlen vadvíz kárral fenyegeti ismét azokat, akiknek vetése az elmúlt gazdasági évben is 50—100 százalékban pusztult el.

Csak örömmel olvashatta tehát mindenki Reményi-Schneller Lajos gazdasági csucsmiszter parlamenti bejelentését, hogy államosítani fogják az összes ármentesítő-társulatokat. Elsőrangú közérdek úgy bel- mint külpolitikai vonatkozásban, hogy az ország termőföldje valóban hasznosítva legyen. Minden áldozatot meg kell hoznia az államnak azért, hogy megfelelő csatornázás és öntözés révén a többtermelést valóban biztosítsa és elősegítse. Nem lehet elfogadni azt a gyakran hallható mentegetést és vállvonogatást, hogy „nincs fedezet, tehát nem segíthetünk“. Az ármentesítő társulatok nem azért létesültek, hogy lényegesen nagyszámú tisztviselőjének — fényes megélhetést nyújtsanak, hanem elsősorban azért, hogy az ármentesítési munkálatokat az adózók és a köz érdekében a legnagyobb mértékben elvégezzék. A súlyos államsegélyek és kölcsönök csak ezt a célt kívánták szolgálni. Az elvégzett munka és eredmény azonban a legtöbb társulatnál nincs arányban a hozott áldozatokkal. Bizton hisszük, hogy az államosítás után mindenütt, tehát nemcsak a többségi szervezetekkel bíró városok és faluk környékén, alaposabb, tökéletesebb és eredményesebb vizszabályozást és csatornázást látunk.

Itt a kukorica liszt!

Az elmúlt napokban kormányrendelet jelent meg, hogy március 1-től kezdve csak olyan kenyert szabad sütőüzemben készíteni, bérsütésben kisütni, illetőleg csak olyan kenyértésztát szabad sütőüzemben sütésre átadni, vagy elvállalni, amelynek készítésénél minden kg. búzához, vagy liszthez 20 dkg. tengerilisztet használtak fel.

Közvetlen közfogyasztásra történő eladás esetén 1 kg. buza

vagy rozsliszttel 20 dkg. tengerilisztet kell összemérni.

A vizeszemle és a kétzerr-sült készítéséhez tengeri, illetve árpaőrleményt felhasználni nem kell.

A rendelet megszegőit igen szigorúan büntetik.

Tavaszi buzavetőmagot oszt ki a földmivelésügyi minisztérium.

A múlt évi kedvezőtlen időjárás és e rendkívüli körülmények miatt az őszi vetéseket nem tudták mindenütt elvégezni s ezért az őszi buza szokásos vetésterülete csökkent. Ezekre a területekre részben tavaszi buzavetőmagot vetnek. A tavaszi buzavetőmag a rendeltetési állomásra szállítva métermázsánként 30 pengős áron készpénzfizetés ellenében kerül kiosztásra. A beszerzéssel és a kiosztással kapcsolatos költségeket a földmivelésügyi tárca viseli. A vetőmagot birtoknagyságra való tekintet nélkül minden gazda igényelheti. Az igényléseket közvetlenül a vármegyei gazdasági felügyelőségnek kell bejelenteni és az onnan kiadott csekklapon kell a vételárat előre befizetni. Csak ennek megtörténte után intézkedik a felügyelőség a vetőmag szállításáról.

Országos kubikos kongresszust rendez a Nemzeti Munkaközpont

Gyulán, a Göndöcskerti pavilonban, 1941. február 16 án vasárnap délelőtt 9 órakor.

A kongresszuson vitéz Marton Béla országgyűlési képviselő elnököl.

A nagygyűlés gazdag tárgyszorozata kiterjed a munkásság minden aktuális kérdésére.

Mint értesülünk, a Tiszántul kubikos munkássága mindenünnen nagy számban képviselteti magát az országos közgyűlésen. Endrődről dr. Tóth István ügyvéd, a helyicsoport főtítkára vezeti a munkásküldöttséget.

Állami akció a mangalicatenyésztés fejlesztésére

A földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy a mangalicatenyésztés fejlesztésére az idei állami kancsereakció keretében 1500 törzskönyvelt leszármazású, kiváló minőségű tenyészkant osztanak ki. A kanok közül 1000 darab kiosztása már folyamatban van, a többinek megvásárlása az Országos Mezőgazdasági Kiállításon történik. Az akció keretében kizárólag a népies köztenyésztés céljára községek és más közületek részére osztják ki a tenyészkano-

kat igen számottevő kedvezmények nyújtása mellett.

Az eddig kiosztott tenyészkano-
kat az érdekelt kigazdaközönség mindenhol a legnagyobb tetszéssel és meglepedéssel fogadta.

Népmozgalmi adatok

január hóról.

SZÜLETETT: Varju László fműves és Réha Etelka fia: László Imre, Timár Imre és Nándori Margit fia: Imre Zoltán, Benzur László cipész és Farkasinszki Mária fia: Lajos László, Sopronyi László munkás és Hanyecz Margit leánya: Margit Terézia, Katona Lajos kerégyártó és Gellai Eszter leánya: Eszter Irén, Pohorelec Balint fműves és Palercsik Franciska leánya: Éva Mária, Szujó Imre fműves és Varju Cecília fia Péter, Timár László cipész és Bacsa Margit fia: Péter, Balázs Lajos fműves és Vaszkó Mária fia: Lajos, Balázs János fműves és Szurevecz Mária fia: János, Bula Lajos fműves és Vaszkó Erzsébet leánya: Erzsébet, Almási Miklós fműves és Gonda Valéria fia: Miklós, Szujó Lajos fműves és Uhrin Mária leánya: Cecília Piroška, Hegedüs Elek szabó és Obráz Mária fia: Tibor és Géza László, Timár Péter fműves és Dinya Franciska leánya Anna Terézia, Kiss György fműves és Aradszky Zsófia leánya Ica Olga, Pázmándi Olga fia Tibor.

HÁZASSÁGOT kötött: Timár Imre fműves és Rupcsó Mária, Horsok János fműves és Dinya Etelka, Draho Imre és Vaszkó Mária, Sipos István fműves és Panyicza Neszte, Kovács Dániel napszámos és Babarik Irén, Kurilla László fműves és Bela Anna, Vaszkó Tamás munkás és Gyuricza Eszter.

JEGYESEK: Herbert Károly fműves és Gyuricza Ilona, Csányi Béla csendőr és Hanyecz Mária, Pülöp Béla fműves és Hanyecz Anna, Dinya Lajos fműves és Gellai Luca, Hornok István cipész és Szmolá Mária. Bela Lajos fműves és Bula Etelka, Németh Sándor vasesztorgályos és Hunya Etelka, Hanyecz Pál fműves és Lakatos Mária, Pap Gáspár fműves és Timár Moaika, Szujó Miklós fműves és Lapatinasski Terézia, Kurilla Boldizsár fműves és Gellai Margit, Galambos Mihály fodrász és Csuvar Magda, Hanyecz István fműves és Dávid Mária, Gellai Ignác fműves és Varga Etelka, Tóth Imre munkás és Fábian Irén, Pülöp Miklós cipész és Uhrin Margit.

MEGHALTAK: Sóczó Terézia 82 éves szervi szivbajban, Vaszkó József 50 éves vérbajban, Jambrik Lukács 40 éves tüdőgümőkórban, Mészáros János 65 éves szivvisszélhűdésben, Szabó József 62 éves szivbillentyű elégtelenségben, Kopcsok György 82 éves reszkető hűdésben, Tóth Katalin 15 hónapos agyhártyalobban, Almási Miklós 12 napos szülésköszbeni agyvérzés, Rumuny István 64 éves szervi szivbajban, Horváth Terézia 87 éves agygyutában, Habzda Rozália 61 éves véres agygyutában, Farkasinszki Veronika 72 éves szervi szivbajban, Timár Etelka 44 éves szervi szivbajban, Katona Brigitta 63 éves véres agygyutában, Hornok Etelka 74 éves tüdőtagulásban, Rojik István 40 éves tüdőgyulladás, Jánosik Veronika 74 éves gyomorrákban.

Felelős szerkesztő:

CSERNUS MIHÁLY

Felelős kiadó:

WALTHIER GYÖRGY

Nyomatott Nádudvary Mihály

„PETŐFI“ könyvnyomdájában

Gyomán.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C SERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

H i r d e t é s e k e t
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

A Jézustársaság

felbecsülhetetlen érdemeit magasztalta március 9-én jubiláris ünnepség keretében a katolikus magyar közélet.

A krisztusi új élet járathatatlan uttoróit, a nagy tettek legendás hőseit, a rendkívüli tudás és képzettségfelmetes lovagjait, az egyéni önfeláldozás és lemondás nagyszerű példaképeit, az emberi és eszmei eltévelyedés ellen feltartóztatlan lendülettel és kitartással küzdő elit „rohamcsapat” gáncsnélküli vitézeit, a munka vasembereit bámulja és köszönti szeretettel a krisztusi anyaszentegyház minden öntudatos fia a négyszáz éves társaság kiváló fiaiban.

Dr. Serédy Jusztinián Magyarország főpapja, teinát a legilletékesebb személy és egyéniség hódolt magas szárnyalású ünnepi záróbeszédében a 400 éves rend elévülhetetlen érdemeinek és szolgálataiért az egyház, a haza és az egész emberiség javára. A felbecsülhetetlen működés értékének magyarozatát — mondotta a főpásztor — a tagok kiváló képzettsége, példás buzgósága, csodálatos szervezőtsége és fegyelmezottsége és egészen az önfeláldozásig menő engedelmessége mellett — elsősorban Isten különös gondviselése és kegyelme adja, azután pedig az erkölcsi személyiség természetében rejlő állandó erő.

A tanítás, nevelés, erkölcsi újjászületés, keresztény sajtó, tudományos buvárkodás terén felülmulhatalan szolgálatokat tett a rend a világ minden táján, közelebről hazánkban is. Az önzetlen, minden nehézséggel szembeálló munka „lelki-kubikosai”, a tiszta élet és lélekmentés apostolai ma is a jezsuita Páterek. A krisztusi hit és tiszta erkölcs magvetői város-on-falun egyaránt. Nem anyagiakért, nem kitüntetésért, nem címekért, mindent csak Krisztusért csinálnak, alkotnak és küzdenek lankadatlanul.

Nincs egyetlen intézménye, vagy szervezete Péter Egyháznak, amelyik jobban, hűségesebben és önfeláldozóbban teljesítene Krisztus parancsát: „Elmenvén tanítsatok minden népet...” Valóban ők a népek, a világ, a krisztusi papság tanítómesterei.

A magyar jezsuiták százait és ezreit termelte ki a Rend a haza legértékesebb fiaival. De ha csak két embert adtak volna a magyarságnak: Pázmány Pétert és Bangha Bélát, Szent Péter anyaszentegyházának és a keresztény ma-

gyarságnak a két tüneményes hérosát, akkor is állandó há-lával adózhatnánk a Rend kiváló teljesítményének és nevelői művészetének.

Endrőd fiai közül többen tagjai e nagyszerű társaságnak. Büszkéek vagyunk rájuk, hogy méltóknak találtattak és besoroztattak Szent Ignác dicső „rohamcsapatába”. Jézus, a Vezér vezesse, irányítsa és segítse győzelemre őket a krisztusi hit és erkölcsi igazság védelmében, az igazi keresztény élet kialakításában.

Kormányzó urunk részletes jelentést tétetett magának a békésvármegyei problémákról Békésszentandrason

Békés vármegye sorskérdéseire nagy biztatást, vármegyénkre pedig különleges kitüntetést jelent, hogy a Kormányzó Ur Öfömlétsága báró Urbán Gáspár szolnoki és Beliczey Miklós békésvármegyei főispán kíséretében Békésszentandrason megtekintette a befejezéshez közeledő, hatalmasarányú duzzasztóműveket és zsilipeket. A Kormányzót és kíséretét Kállay Miklós, az Országos Öntözésügyi Hivatal elnöke kalauzolta és a munkát vezető szakférfiak tettek

jelentést a nagyszabású munkálatok állásáról.

A Főmlétságu Ur nagy figyelemmel hallgatta meg a jelentéseket és különösképp érdeklődött, hogy a Körösök a duzzasztómű felépülése után meddig válnak hajózhatókká, milyen gazdasági következményei lesznek ennek a forgalomra, öntözésre, termelésre nézve. Általában behatóan tájékoztatta magát Kormányzó Urunk a békésvármegyei problémákról, melyekről vármegyénk főispánja részletes jelentést tett.

MINISZTEREK VASÁRNAPJA

Az elmúlt vasárnap a kormány négy tagja tartott beszédet az ország különböző városaiban. Nemcsak az egyéniségek kiválósága, hanem a beszédek vonzó és érdekes tartalma is azt kívánja, hogy lapunk terjedelméhez mérten ismertessük a beszédek fontosabb részeit:

Hóman Bálint kultuszminiszter vasárnap nagy beszédet mondott a MÉP fejezmegyei szervezeteinek nagyválasztmányi ülésén.

Hóman miniszter beszéde elején külpolitikai kérdésekkel foglalkozott.

— A mi politikánk önértetes, magyarédekü politika. Mi hűséget adunk, de nem alázatot, barátságot kínálunk és kapunk, de nem szolgálatot.

A kultuszminiszter ezután a nemzetiségi kérdéssel foglalkozott.

— Magyar és magyar között nincs és nem is lehet fokozat, vagy különbség. Vagy magyar valaki, vagy nem magyar. Ez az egyetlen kritérium és ennek egyetlen feltétele az, hogy magyarnak érezze, tudja és vallja magát valaki. A politikusoknak és államférfiaknak kötelességük ezt a folyamatot megkönnyíteni azzal, hogy a népet a közösségi gondolat és a szociális eszme irányába vezetik.

A gyűlés résztvevői nagy tapsal fogadták Hóman Bálint kultuszminiszter beszédét és lelkesen ünnepelték a Kormányzót és a miniszterelnököt.

Laky Dezső a közellátás biztosításáról

Laky Dezső közellátási miniszter vasárnap Érsekújváron nagyszabású beszédet mondott.

A világtörténelemben talán még sohasem ütköztek meg olyan nagy erők, mint ma. Ennek a nagy küzdelemnek a hatásait Magyarországon is érezzük. Mindenütt a világon beosztják azoknak a termékeknek a mennyiségét, amelyek a fogyasztás céljaira rendelkezésre állnak. Olyan időket élünk, hogy a közellátás nem lehet olyan, mint amilyennek szeretnénk. A magyar kormány minden erővel azon dolgozik, hogy a magyar mezőgazdaság termelését minden szempontból emelje ugyanakkor az előállított termények forgalombahozatalát úgy akarja biztosítani, hogy a nemzet jólétének emelkedése is biztosítva legyen.

Radocsay László igazságügyminiszter a felelőtlen népbolondításról

Nyiregyházán a szabolicsmegyei pártválasztmányi ülésén Radocsay László igazságügyminiszter mondott beszédet:

— A magyar ember nem összeesküvő, nem a háttérben, nem a sötétségben akar magának lelkeket vásárolni.

— Mindannyiunk emlékezetében él — mondotta — hogy az elmúlt év őszén milyen országos felháborodást keltett a három nagy összeesküvés leleplezése. Két összeesküvésről nem akarok beszélni, mert ezek még a bíróság előtt vannak, a harmadikban azonban már jogerős ítéletet hozott a legfőbb magyar bíróság. Azt hiszem, mindnyájan a legmélyebb felháborodással és öklbeborított kézzel utasítjuk vissza azt az eljárást, amellyel az összeesküvők nem átalották szentségtelen kezeikkel felnyulni egészen a kormányzói székhöz és nem átalották kitervezni azt, hogy erőszakot kövessenek el az ellen a férfiú ellen, akinek a trianoni magyarság a Magyarok Istene után a legtöbbet köszönhet.

A hallgatóság helyéről felállva percekig viharosan ünnepelte a kormányzót.

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter tájékoztatta a párt-szervezetek vezetőit az időszaki politikai kérdésekről.

Nagyfontosságú kijelentéseket tett a pénzügyminiszter a zsidókérdésről.

A zsidóság — mondotta — természetesen nem ért egyet külpolitikai irányvezetésünkkel, de azt hiszem, még kevésbé ért egyet azzal a gazdaságpolitikával, amelyet régóta hirdetek. A zsidókérdést Magyarországnak meg kell oldania, mert újjában áll annak a nagyvonalú fejlődésnek, amely nem maradhat el.

A Tiszántul

több problémáját és kívánságát taglalta legutóbbi képviselőházi beszédében Debrecen országos-hírű képviselője: Ferenczy Tibor ny. országos főkapitány. Helyszűke miatt nem közölhetjük a kitűnő beszéd teljes szövegét, de mégis szükségesnek tartjuk, hogy annak reánk vonatkozó részeit ismertessük.

A forgalomkorlátozást az országnak az a része sínyli meg a legjobban, amely az utóbbi években mint keleti végvidék sok egyebet is, — felvonulást, mozgósításokat — fokozottabb mértékben megszenvedett. A Tiszántul, az Alföld keleti része ez, a legmagyarabb, a legszaporább, a legacélosabb búzát és a legkeményebb embereket termő országrész.

Nem panaszkodik, nem sir a Tiszántul; ez nem természete. De vár.

Nem hiszem, hogy bárki szerénytelenségnek vehetné tőlünk tiszántúliaktól azt, ha arra kérjük a kormányt, hogy a visszatért területek legégetőbb sebeinek ellátása, kezelése után méltóztassék végre a Tiszántul gazdasági leromlottságát és annak felsegélyezését is tanulmány tárgyává tenni és programba venni. Nem kívánunk mi nagyarányú anyagi áldozatokat az ország más részeinek a rovására, csak segítő kart, támaszt, érdeklődést, lábraállítást. A tiszántúli magyar, ha elesettségéből talpraállítják és elindítják, majd tud magán segíteni, nem fog állandó gyámkodást igényelni. (Úgy van! a jobboldalon.)

Az egyik legközelebbi eszköz ebben az irányban éppen a vasúti közlekedés némi javítása is lenne.

Az Alföld keleti részének, a Tiszántulnak további programszerű gazdasági felsegítése terén a mezőgazdasági, illetve állattenyésztési részt, mint elsősorban magától értendő feladatot az idő kiszabott voltára való tekintettel csak érintem. Ez általános, országos érdek. Ha emelni akarjuk őstermelésünk, mezőgazdaságunk hozamát mennyiségileg és minőségileg egyaránt, mint ahogyan kétségtelen, hogy emelni akarjuk s ha ezzel komoly eredményeket akarunk elérni, akkor a munkát, akarva, nem akarva, az Alfölddel kell megkezdennünk. Ez tehát tulajdonképpen nem is az Alföld megsegítését jelenti vagy ha igen, akkor csupán járulékosan jelenti ezt.

A tulajdonképpeni megsegítés a pénzügyminiszter úr programjának másik pontjánál, az ipar decentralizációjánál kezdődik. Ennek sok szempontból való kívánatossága és fontossága közismert. Ebből én itt e programnak csak népesedéspolitikai és szociálpoli-

tikai elemét érintem, éppen a Tiszántul sajátlagos viszonyaira való tekintettel. Egyszerűen azt mondom: „a nagyobb szaporaságú népességnek több munkaalkalmat kell juttatni”.

Világos, hogy a jövőben — amennyire a jövő előrelátható — iparunkat úgy kell majd átalakítanunk, hogy a honi termelésű nyersanyagok felhasználásán alapuljon. Az Alföld szempontjából annál fontosabb a gyáripár bizonyos decentralizálása, mer: éppen a Tiszántul a maga sajátos földrajzi és meteorológiai viszonyainál fogva az ország más területeinél kevésbé alkalmas arra, hogy ott az őstermelést racionálisabb, jövedelmezőbb formába állítsuk át, mint az ősi gazdálkodás tette.

Egészséges ipar letelepedésének feltételei közül a nagy alföldi városokban főleg nyersanyag tömege és közelsége, valamint a szállítás lehetősége van meg.

Az élelmezési ipar legváltozatosabb fajai, a bőripar, — mint ősmagyar ipar — cellulózgyártás és más, a mezőgazdaságon alapuló iparok képzelhetők el az Alföldön. Meg kell szünnie annak a lehetetlen és agrárállamra valóban szégyenteljes állapotnak, hogy ipari bőrszükségletünk háromnegyed részét külföldről kell behoznunk. Az Alföldön éppen a sűrűbb népesség és a nagyobb szaporodás következtében kellő számú munkáskéz is rendelkezésére áll az odatelepitendő iparnak.

Forr a katlan

a diplomácia boszorkánykonyháján. Eden, az angol külügyminiszter az elmúlt napokban délkelet Európa „még szabad” fővárosait látogatta sorra, hogy lelket öntsön a szövetséges török-görög kormányokba. Az a veszélyes valószínűség, hogy a félelmes német hadsereg ott van Bulgáriának görög és török határán, választ el állítja a balkán-államokat.

A külföldi sajtó híradása szerint a görög kormány Roosevelttől amerikai elnöktől kért tanácsot és segítséget a tengelyhatalmak fenyegető inváziója ellen. Azt is közlik, hogy Eden a görög hadseregnek Egyiptomba való átszállítását, s velük az afrikai háború győzelmes megvívását javasolta.

A német sajtó megerősíti azt a hírt, hogy Roosevelttől elnök a tengelyhatalmak elleni állásfoglalásra bátorította Jugoszláviát és segélynyújtást ajánlott fel neki. Az olasz lapok hangsúlyozzák azt a tényt, hogy „az angol segélynyújtási ajánlat már nincs hatással az államokra, most már Amerika tekintélyét kénytelen felhasználni a brit kormány.”

Czvetkovics jugoszláv miniszterelnök és Macsek helyettes miniszterelnök, a horvát nép képviselője közös nyilatkozatban szögezik le Jugoszlávia külpolitikai irányát, mely szerint országuk híven kitart a béke és benemavatkozás politikája mellett, s a jövőben is együtt akar haladni azokkal a szomszédokkal, akik a maguk dinamizmusával és hatalmas belső szervezethezükkel döntő módon befolyásolják Európá jövőjének kialakulását.

A Szovjet nem mutatott túlságosan barátságos arcot a német hadsereg bevonulásához Bulgáriába, közölte is a bulgár kormány nyilatkozását. A német sajtó azonban nem tulajdonított nagy jelentőséget a szovjet lépésnek, azt „oroszbulgár kérdésnek” jellemezte, s aláhuzta azt a szilárd német felfogást, hogy Németország hadiállapotban van Angliával, s mindazon helyen, ahol a német érdek parancsoló szükségessége forog fenn, a német hadsereg köteletségét teljesíti.

A háború kiterjedésére nem közömbös Törökország állásfoglalása. Bulgár sajtó értesítés szerint Törökország valószínűleg nem áll utjába a német hadászati terveknek.

Az angolok újabb fáradozásának középpontjában a francia mandátumos Szíria áll, ahonnan könnyen meg lehet közelíteni az iraki gazdag olaj forrásokat. Az angolok aggódva gondolnak arra, hogy a balkáni tisztogatás után ide is eljut a német hadsereg. Egyes külföldi lapok arról is említést tettek, hogy nem találnák lehetetlennek, ha az afrikai hadjáratba hetek múlva a német haderők is beleszólnának és siettetnék az angol hadsereg felgöngyölítését az egész észak-Afrikában. Hitler júliusi beszédére utalnak, aki Afrikát a tengelyhatalmak életeréről jelölte meg. A diplomáciai csatározásra a közeli hetekben meginduló tavaszi haditettek adnak csattanós és végleges választ.

Közeledik a döntés. Az amerikai segítségnyújtással kapcsolatban Goebbels német propaganda-miniszter érdekes nyilatkozata szerint Németországnak csupán kétféle derűs időjárásra van szüksége, hogy döntően felléphessen. (Függetlenség.)

A görög-albán arcvonalom megélénkült a harci tevékenység. A görög csapatok több helyütt támadtak, de az olaszok visszaszorították őket állásaikba. A görög kormány hivatalos nyilatkozatot tett közzé, hogy Görögország tovább harcol az olaszok ellen és megvédi területének szabadságát és épségét.

Uj tanfelügyelőt kapott Békésvármegye dr. Somody József tanügyi fogalmazó személyében. Az új tanfelügyelő nem ismeretlen a vármegyében. Több éven át mint beosztott működött Ringbauer Károly mellett. Dr. Somody tanfelügyelő körlevélben köszöntötte a vármegye népoktatási kerületének helyi hatóságait. Igéretet tett, hogy felelősségteljes munkájában mindig a népoktatásügy lehető hűségese szolgálata lesz vezérelve, s a hatályos törvények és rendeletek alkalmazásánál a tárgyilagos igazságosság és a számbaveendő érdekek jóindulatú és gondos mérlegelése alapján fog eljárni. Az endrődi egyházközségi képviselőtestület legutóbbi ülésén tisztelettel köszöntötte az új tanfelügyelőt és készséges támogatásáról biztosította a népoktatásügy nagyjelentőségű munkatérén.

HIREK

Bajczai Beliczay Miklósné, vármegyénk első asszonya nagy kitüntetésben részesítette községünket. Mint a Vöröskereszt Vármegyei Választmányának illesztis, agilis elnöke — eljött az endrődi fiókegylet kultúrelőadására. Az autón érkező főispánét Csernus Mihály apátplebános, a fiókegylet elnöke és dr. Sorbán Jenő járási főszolgabíró fogadták és köszönték meg az endrődi vöröskeresztesek nevében a fáradságos, hosszú utazást. Vármegyei elnökünk nagy figyelemmel hallgatta a nívós előadást és ismételt elismerését fejezte ki a kitűnő gárda nagyszerű szerepléséért. A Fiókegylet tagjai mélyszégyes tiszteletük hálasorait juttatták el Beliczay Miklósnénak.

Március 15-ét, a magyar szabadságharc emléknapját szokásos ünnepel és hazafias lelkesedéssel üli Endrőd magyar népe. Délelőtt 9 órakor Csernus Mihály apátplebános mond ünnepi nagymisét, 10 órakor pedig a „Hősök-emlékszobránál” az endrődi levente-, cserkész- és tanulóifjúság tart emlékünnepelet a „márciusi Nagyok” tiszteletére. Mindkét ünnepi aktusra a társadalmi egyesületek és hatóságok tagjait tisztelettel meghívja és a nemzeti zászló alatti felvonulásra kéri az ünnepély Rendezősege.

Áthelyezés. Dr. Ringbauer Károly tanügyi tanácsost, vármegyénk kir. tanfelügyelői hivatalának vezetőjét a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Miskolcra helyezte át. Őszinte sajnálattal hallottuk a váratlan hírt. Ringbauer kiváló pedagógiai érteke, nagy gyakorlati tudása, a tanítói-kar iránt tanúsított megértő atyai jószága, s vármegyénk felekezeti békéjének odaadó szolgálata általánosan közkedvelt vezetőegységévé avatta. További eredményes munkájára is a jó Isten bőséges áldását és segítő kegyelmét kívánjuk!

Békésvármegye Vöröskereszt Választmánya népes gyűlést tartott bajczai Beliczay Miklósné elnöke alatt. A községek kiküldött választmányi tagjai között jelen voltak az endrődi fiókegylet megbízásából Csernus Mihály elnök és dr. Cseh József orvos. A nemes szociális és emberbaráti szeretettől áthatott magasröptű elnöki megnyitó után az évi zárszámadást és költségvetést tárgyalta le a választmány, majd a kitűzött program jelentősebb pontjaihoz szólottak hozzá a tagok. Örömmel közöljük, hogy a választmány — a központi kiküldött hozzájárulásával — az endrődi fiókegyletet bizta meg a járási 100 ágyas hadikórház felállításával és vezetésével. A fiókegylet vezetősége szeretettel kéri a község lakosságát, hogy a felállítandó hadikórház felszereléséhez toll, párnahaj, törülköző, pokróc és pénz adományával járuljon hozzá. A raktár kezelését dr. Macák Jánosné vezetése alatt a fiókegylet választmányának szorgalmas nőtagjai vállalták.

TBC-hét Endrődön

A Tuberkulózis Elleni Orsz. Szövetség (TEOSZ) felszólítására minden községben felvilágosító előadásokat tartottak, amelyeknek célja, hogy a szörnyű népbetegség megelőzésére felhívják a figyelmet. Községünkben a TBC elleni küzdelmet szolgálta a febr. 17, 18, 19-én tartott röntgenvizsgálat, dr. Köstner József, a kiváló röntgen-szakorvos vezetése mellett. Békésvármegye egészségügyi kulturájának egyik tényezője a vándor-röntgen szolgálat. Minden kis faluba, tanyába eljut. Saját áramfejlesztővel bír, tehát bárhol felszerelhető. Célja, hogy sok-sok ember átvilágításával felkutassák a beteg, fertőző embereket, s azok elkülönítésével, gyógyításával küzdjenek a betegség továbbterjedése ellen.

E három nap alatt Endrődön és Kondorostanyán kb. 100 felnőttet és 600 iskolást és óvodást vizsgáltak meg.

Febr. 18-án és 20-án az Öregszőlőben és a Katolikus Munkásokban tartott előadást dr. Cseh József közs. orvos a TBC elleni védekezésről.

Febr. 19. A TEOSZ felszólítására az Ifjúhági Vöröskereszt is bekapcsolódott a tbc elleni küzdelembe. Tette ezt annál inkább, mivel az IFJ. Vöröskeresztnek fő ténykedése az egészség védelme, s mivel a tbc elleni küzdelmet minden magyar pedagógus nemzetmentésnek tekinti.

Febr. 23-án d. u. az összes növendék jelenlétében diszgyűlést tartottunk a következő számokkal: 1. Himnusz. 2. Vöröskereszt. (Sajó S.) Szavalt a Cseh E. IV. o. t. 3. Beszéd a tbc-hét alkalmából. Tartotta özv. dr. Maác Jánosné. 4. Vöröskereszt. (Szekeres M.) Szavalt Timár Margit IV. o. t. 5. Jelige. Éneklék a vöröskeresztesek, 6. Medvecsalogató. (Vályi Nagy G.) Szavalt Uhrin Béla III. o. t. 7. Magyar nótákat hegedült Kationa Irén II. o. t. 8. Február. (Ölbey I.) Szavalt Kovács Anna III. o. t. 9. Magyar dalok. Énekeltek a vöröskeresztesek. 10. Vöröskeresztesek. Szindarab. Előadták a IV. osztályos leányok és fiúk.

Az előadás után fogadalmat tettek, hogy harcolnak a betegség ellen, hogy megnagyobbodott hazánknak minél több egészséges polgára legyen!

Büntetések. Testgyakorlási kötelezettség elmulasztása miatt Csik Imre 10 nap, Köles János 20 nap, Farkas Imre 5 nap, Vaszkó János 1 nap, Kiss Vince 15 nap, Hanyecz Vince 30 nap, Oláh István 5 nap, Girics János 30 nap, Timár Imre 5 nap, Kovács Jenő 30 nap, Gubuzsai Vince 15 napi elzárásra ítéltetett.

Egyesületi hírek

A Vöröskereszt-fiókegylet farsangi kulturesztje szépszámu közönség jelenlétében igen nagy sikerrel zajlott le a Katolikus Népház mozi és nagytermében. A művészi színvonalu, frenetikus tevényt aratott előadáson a közönség színe-java üdvözölhette Beliczey Miklósné főispánét és dr. Sorbán Jenőné, népszerű főszolgabiránk kedves nejét. Valamennyi szereplő elsőrangot nyújtott. Főispánénk megjegyezte, hogy Gyulán is szívesen hallgatnák a jobbnáljobb számokat. Kovács Olga a legnagyobb magyar értéket: a gyermek szeretetét köthette a hallgatóság lelkére. Tóth József a légtalpon lényeges szabályait ismertette. Kovács Magdus magánjelenete nagyszerű alakítás volt. A „vonós-ötös” művészi számai lelkes tagsra ragadták a közönséget. Kiss Sándor Garamölgy Mihály főharangozó panaszelevelét olvasta fel harsogó kacaj között. Az est főszáma: Pekáry Margit operaénekesnő üneményes ének-művészete volt. Tudásának és nagyszerű hangkulturájának javát adta három műdal kitűnő interpretálásával, de bájos és elragadó volt a régi és újabb magyar nóták hangulatos, megkapó éneklésével is. A közönség ismételt tapsviharral jutalmazta és megújrázta a művésznő énekszámait. Előadás után a Népház nagytermét töltötte meg a hajnali órákig együttmaradó, magyaros jókedvvel mulató közönségét. A hangversenyen felülfizettek: Csornus Mihály 20 pengő, N. N. 10 pengő, dr. Sorbán Jenő 2 pengő, Nádudvary Mihály 4 pengő, Alapy Andor 2 pengő, Kurilla Vince, Puskás Lajos 1—1 pengő, Takács Imre 50 fillér.

A Levente-egylet is működő előadással adózott a farsangi napoknak. Több heti szorgalmas munka eredményéről sikeresen számoltak be leventéink. Hogy mily nagyszerűen sikerült az előadás és ezt követőleg a „leventebál”, jellemzi az, hogy szemrehányást tettek az Apátornak, mért nem építette nagyobbra a Népházat. Sokan nem fértek be a tágas helyiségekbe.

A külterületi legények sem hagyták magukat. Mindenfelé ostromolták a népművelési bizottság vezetőit, hogy őket is szerepeltessék a közművelődési előadásokon. Farsang utolsó hetében az Öregkertekben, Kocsorhegyen és Nagylapason rendeztek működő előadásokat a körzet népének tömeges megjelenése mellett.

A Leányegyesületek közös farsangi „kulturdélutánján” is több száz főnyi közönség hangos tevényt jutalmazta, az ügyesen szereplő tagjait a KLOSZ-nak és a Dolgozó Lányok csoportjának.

A Leányegyesületek tagjai a nagybőjben is összejönnek vasárnaponként a keresztuti ájtatosság végzése után klubhelyiségükben. Rendes, szolid, valláserkölcsileg kifogástalan leányokat szívesen fogadnak maguk közé.

Közgyűlés. Az egyházközségi képviselőtestület március 7-én tartotta tavaszi közgyűlését Csornus Mihály apátplebános elnökletével. A múlt évi zárszámadás letárgyalása után a Walthier György és Szádeczky Klára polgári iskolai tanárok megüresedett állásainak betöltése került sorra. Képviselőtestület az egyetlen pályázó — Hattyuffy Erzsébet okl. középiskolai tanárnőt választotta Walthier helyére helyettes tanári minőségben. Szádeczky utódául ideiglenes helyettes megbízását kéri a főtisztelendő Egyházmegyei Főhatóságtól. — Majd a Dienes Izra és Hajdu Emma lemondásával megüresedett tanítói állásokat töltötte be a képviselőtestület. Dienes Izra helyére Szabó Elek polyákhalmi tanítót, Dienesné Hajdu Emma helyére Gábrriel Irma kocsorhegyi tanítónőt, Kocsorhegyre Venczák Terézia okl. tanítónőt, Szabó Elek helyére ideiglenes helyettesi minőségben Kovács Margit okl. tanítónőt választotta meg. Utóbbi azzal a feltétellel, hogy polyákhalmi megbízása a tanév végéig szól, akkor másik leányiskolánál nyer alkalmazást. A tanügyi kérdések intézése után a Katolikus Legényegylet székház bővítési ügyét, s a központi és szarvasvági temetőben építendő ravatalozók építését tárgyalta a képviselőtestület. Ezen építések munkaadását és elvégzését az egyháztanácsra bízta. Elnök javaslatára kimondotta még a képviselőtestület, hogy az 1941-42. tanévtől kezdődően megkezdje a VIII. osztályu népiiskola kiépítését akként, hogy a jövő tanévben a VII. az ezt követő tanévben a VIII. osztályt létesíti a kondorostanyai központi, a Szent Imre-, az Öregkerti Kápolnás, a décspaskumi, a gyomavégyi és mirhői, továbbá a körösöntuli iskolák valamelyikében. Végül elnök felhívta képviselőtestület tagjait, hogy a napokban nagybőjti lelki gyakorlaton vegyenek részt és teljesítsék legfontosabb és lelkükre leghasznosabb katolikus keresztény kötelességüket: a husvétii szentgyónás és szentáldozás példaadó és áhitatos elvégzését.

Murgács-nótaest Endrődön. Harsányi László főjegyző most negyedizben rendezett a jegyzők árvái javára. Murgács Kálmán közreműködésével nagyszerű hangversenyt, melyen a közönség színe-java lelkesedéssel, odaadással, meleg hangulatban élvezte a jegyzők országos nevű történelmi hivatást betöltő tanítójának izgalomig magyart művészi előadását. Bevezető beszédet Harsányi fő-

jegyző mondott, nagy hatást váltva ki költői lendületű előadásával. Murgács! „Csupa öröm a mostani házasság!” c. bohózatát a közönség népes tisztikarától rekrutált műkedvelők adták nagy sikerrel. Honti Elek, Domokos Lajos, Kovács Olga, Pintér Lajos, Dógi Gyula és Domokos Margitka sok és megérdemelt tapsot kaptak. A mindvégig kacagtató bohózatot jól mulatott a közönség. Csornus Mihály apátplebános „Fekete madár a csóka” c. nótája szintén nagy hatást váltott ki. Fehérvári Ferenc szellemesen konferált. A gondolatokban gazdag záróbeszédet is szintén a főrendező, Harsányi László mondotta. Timár Irénke és Urbán János községi tisztviselők különösen kivették részüket a rendezés munkálataiból. A nagyszerű estély után — mely árváinknak is szép jövedelmet hozott — lelkes hangulatban reggelig tartó tánc következett.

Nagyhét.

A nagyhét az Üdvözítő keresztáldozatának emlékére van szentelve. Az istenember hősiesség, önfeláldozó szenvedése és halála minden esztendőben új buzdóságot, szeretetet ébreszt bennünk szent hitünkkel szemben, amelynek alapítója ily sokat tett értünk. Ugyancsak ez az önzetlen érettség bűnösökért bemutatott áldozat, bennünket is rávezet a tevékeny, katolikus viselkedésre; megtanít, hogy az élet szenvedéseit Krisztusért szívesen viseljük és az Egyházért is szívesen vállaljunk magunkra munkát, ha kell szenvedést, áldozatot is.

Látjuk tehát, hogy a nagyhét, különösen a három utolsó napja, nemesak egyszerűen megemlékezés Krisztus keresztáldozatára nemcsak tisztelni akarjuk, ezzel az Üdvözítőt, hanem reánk nézve valósággal erőforrás és gyakorlati jelentőséggel bír. A bánat, szeretet és a hála érzelmei mellett, amelyek ilyenkor sokkal nagyobb mértékben töltik be szívünket, az Üdvözítő szenvedésének szemlélete alkalmával föllelkessünk az Ő követésére és valóságos vértanui bátorsággal látunk hozzá a krisztusi élethez.

A nagyhét a csendes hét, amikor a harangzuga és az orgona is elnémul, a szenvedésnek a hete. Az Egyháznak ez a figyelemre méltó, mélyreható, bennünket mélyreható hallgatásra, hogy ebben a lelki elmélyedésben annál jobban tudjunk imádkozni. Csak a csendesen hallgató lélekhez szól az Isten. Arra is törekedjünk, hogy fölösleges elfoglaltságtól tartózkodjunk, leparkodjunk résztvenni a nagyheti szertartásokon.

A nagyhét szentihét. Azáltal a komoly elhatározással fogjunk hozzá, hogy lelkünk számára az üdvösségnek, a lelki feltámadásnak és egykor a boldog örökkévalóságnak a hete lesz.

SZÜNJENEK MEG AZ ELLENTÉTEK A CSALÁDOK ÉS AZ OSZTÁLYOK KÖZÖTT

Gróf Zichy Gyula kalocsai érsek nagy bőjti szózatában a mai nehéz időkkel és az ilyen idők rendkívüli kísértéseivel foglalkozik. Minden rendezett emberi társaság vezetőkből és alárendeltékből, parancsolókból és engedelmeskedőknél áll. Ahol azonban Krisztus tanítását a felebaráti szeretetről nem követik, vagy nem is ismerik, ott a parancsolók és az engedelmeskedők között fájdalmas tréfátong. Akiket az Alkotó keze az élre állított, istenfélelemben, komoly bölcseségben, pártatlan jóságban kell élniök azok iránt, akiket vezetnek; a törvények végrehajtói senkitől ne kívánjanak többet, mint amennyit a törvény előír és ne okozzanak szükségtelen fájdalmakat főleg a gyengéknek, szegényeknek és betegeknek. Az alárendelték türelmében, bizalomban, összefogó, kitartó munkában segítsék elő azt, amire mindannyian törekszünk, hogy a mindnyájunk által kívánt jobb világ ki-

alakuljon. Ennek csak egy közös rugója, alapja s életője lehet az ember lelkében: az istenszeretéből táplálkozó felebaráti szeretet. Szíveinkben — folytatta a szózat — gyuladjon ki az igaz szeretet minden ember, de főleg a sorsüldözött szegényebbek iránt és az ő nehéz sorsuk megkönnyítésére kövessünk el minden tőlünk telhetőt. Szünjenek meg a nagy ellentétek emberek, családok és osztályok között az egész Alföldön; ne okozunk fájdalmat egymásnak; ne keltsünk bánatot és ne szurjunk töviset testvéri szívekbe, hanem fogjunk össze és közös erővel igyekezzünk mindent jóvátenni, mindent helyrehozni, amit az elemek vagy saját bűneink halomra döntöttek. Ilyen szeretetre van szükség ennek a vergődő, vajudó világnak és a testi-lelki szörnyű szegénységnek, mert az ilyen krisztusi szeretet a romok felett is új és szebb világot tud építeni, melyet Isten áldása is segít.

Mi az élet?

Egy külföldi író a régi kódex-időbeli legendák formájában dolgozta fel annak a nagy kérdésnek helyes feleletét, amelyik az élet legnagyobb igazsága.

Egy király magához hívatta országának bölceit. Megjelentek valamennyien. Az első sorban állott három bölcs, akik nemcsak abban az országban, de messze külföldön is híresek voltak.

— Azt szeretném hallani tőletek, — kezdte beszédét a király — hogy minek tartjátok ti az életet? Egy mondatban feleljetek rá és aztán röviden okadatoljátok meg ezt az egy mondatot.

Elsőnek a legfiatalabb bölcs felelt. Jól meghizott, kövérképű, testes ember volt ez. Mosolyogva nézett a világra.

— Királyi felség, — mondotta — egy mondatba kéred a választ arra a kérdésre, hogy mi az élet? Én úgy vélem, hogy az élet: élvezet. És azt kívánod, hogy megokadatoljam? Megteszem. Az élet csak akkor ér valamit, ha öröm. Öröm nélkül értéktelen és csak teher. És mindenki tudhatja, hogy ha éhség gyötri az embert és nem elégítheti ki étvágyát, ha szomjúság kínozza és nem csillapíthatja vágyát, kín az élet. Még a tudomány sem ér semmit üres gyomorral és kiszáradt torokkal.

A király megcsóválta a fejét és rosszalóan válaszolt:

— Nincs igazad. Egy év előtt

beteg voltam. Nem esett jól akkor nekem a fácánhus sem és nem tudtam élvezni a legízesebb bornak zamatját sem. És mégis görcsösen ragaszkodtam az élethez. Visszaborzadtam még a gondolatától is annak, hogy elveszít-hétem. Megtanultam akkor, hogy az élvezet csak járuléka lehet az életnek, de nem lehet maga az élet lényege.

Sorra került a második bölcs. Ez már öregebb, hajlott hátú ember volt. Látszott, hogy sok csapást kapott már az élettől és arca is keserűséget tükrözött. Ő is felelt:

— Királyom, az én véleményem szerint az élet a lassu meghalás. Én is megokadatolom tételemet. Nézd meg a kikelő fűszálat, nézd meg a rügyező fát, nézd meg a bímbózó virágot, nem az elmulás útján vannak ezek? Csak néhány nap választja el megjelenésüket elmulásuktól. Az élet tehát az az út, amelyet a halál felé megteszünk.

A király megdöbben e szavak hallatára. Kisideig gondolkozott és csak azután felelt:

— Nincs egészen igazad, bölcs! Az való, hogy a halál létezik és mindenkinek sorsa. De az lehetetlen, hogy az ember számára is csak annyi legyen az élet, mint a fűszálnak és fának. Nem lehet, hogy azt az arasznyilétet nevezhessük életnek, amelyik a bölcső és a koporsó között van. Az ember élete örök, tehát a halál csak

egy pont, egy váltkozás, egy átszállás az életnek útján.

Sorra került a harmadik bölcs is. Kemény, dacos tartású ember volt. Homlokát összehúzta, fejét felemelte és szinte kiáltó hangon válaszolt a királynak:

— Az élet, királyom: harc. Okát adom, hogy miért mondom ezt. Ez tapasztalat. Semmit sem kapunk ingyen, mindenért tenniünk kell valamit. Még a csörgedező forrás vizét is csak akkor élvezhetjük, ha lehajlunk hozzá vagy merítünk belőle. Meg kell küzdenünk a napi kenyérért. Meg kell küzdenünk ellenségeinkkel. Ez a küzdelem a halálra is kiterjed, mert a halál ellen is harcolunk az utolsó lehelletünkig.

A király derültebb arccal nézett erre a bölcsre. Bólintott szavához és így felelt neki:

— A te feleleted, bölcs, helyesebb, mind a két társadé volt. De nem egészen helyes. Van igazság abban, hogy az élet valóban küzdelem, harc. Ámde ne felejtsd el, hogy az ember eszes lény. És esztelen az, aki nem tudja, hogy miért küzd. Az emberek küzdelme csak akkor helyes, ha célja van.

— Én tehát azt mondom nektek: az ember célja az, hogy küzdjön a győzelemig. És én is megokolom állításaimat. A küzdelem magában esztelen lenne. Csak olyan volna, mint az örültnek hadakozása, aki nekitámad mindennek, ami eléje kerül, összetöri és összezuzza mindazt, ami ellenáll. Az ember diadallal akar ur maradni a csatatéren. Célta akar érnit. A célt Isten tüzi eléje. De ennek eléréséhez kevés a maga ereje, az Isten segítségére van szüksége. És az Isten segíti is az embert, ha úgy küzd és azért küzd, amiért az Isten akarja. Ha azért küzd, hogy a lelke tiszta maradjon és ne szennyeződjék be a bűn porával. Ha azért küzd, hogy az Isten országa és az Isten nevének dicsősége nőjön ezen a földön. Ha azért küzd, hogy az Isten örömmel tekintsen reá, mert emertársát felemeli és segíti Isten kedvéért. De mit beszéljek én nektek sokat, egy mondatban foglalom össze számotokra, hogy mi az élet: az élet küzdelem az Istenért és a benne való győzelemért.

— Ámde ne higgyétek, — szólt a király, — hogy én is bölcs vagyok. Mindezeket, amikor nektek mondtam, nem magamtól tettem. Arra az igazságra, amelyet hirdettem, szent vallásom tanított meg engem. Mert jegyezétek meg, hogy ti inkább okoskodó emberek vagytok, de nem bölcsök. A bölcs inkább a vallásos ember. Az ilyen nemcsak keresi és boncolgatja az igazságot hanem készen kapja, elfogadja és javára fordítja.

Ennek a külföldi írónak sorai-ban bizony meggondolni való és nagy igazságok vannak.

Az Isten nem ver bottal!

Franciaország a múlt század kilencvenes éveiben meggyalazta egykoron dicső katolikus multját és nemes hagyományait. A világ szabadkőműves-liberális körei, társulatai és egyesületei, a nemzetközi szociáldemokrata irányzat, de még a leszakadt „keresztény testvérek” is örömmámorban usztak, amikor a francia istentelen parlament kitiltotta a vallástanítást az iskolákból, kitörölte Isten nevét a tankönyvekből, elrabolta az egyház vagyonát, eltörölte a szerzetesrendeket és kiüzte őket Franciaországból. Jézus szent nevét még említeni sem volt szabad az iskolákban. Isten nélkül nőtt fel egy teljes nemzedék. Nálunk is megkísérelték a francia példát. Behozták apolgári házasság kötést, kitiltották az állami iskolákból a feszületet, s erős harcot indítottak azért, hogy a vallástanítást is meg kell tiltani az iskolákban. A vallás magánügy, hangoztatták a megbódult francia-utánczók.

Kiváncsiak vagyunk, vajjon a francia istentelenség szörnyű és gyászos következményeiből tanulnak-e a megköttyagosodott majmolók? Mert mit láthattunk? Franciaországban a család lezüllött, az elválások tönkretették a házasság isteni szent segítségét, a gyermekáldást a felvilágosultság és egyéni szabad élet korlátjának tekintették, aminek következményeként az ország elnéptelenedett, nem szaporodott, sőt elkorcsosodott minden téren. Hetven év előtt még csaknem egyenlő volt a német és francia nép számban és erőben, most pedig kétszer annyi német törte át a francia védelmi vonalakat és verte tönkre hosszú évtizedekre a világ leggazdagabb államainak egyikét.

A gyászos leveretés gondolkozóba ejtette a francia államvezetőket. Amit ők és elődeik vétektek Krisztus ellen, most jóvá akarják tenni.

Február 26-án rendelet jelent meg, mely kötelezővé tette a vallásoktatást az összes állami és magániskolákban. Vissza az Istenhez! Vissza az anyaszentegyházhoz! Ez a magára-óbredt és új életre berendezkedő franciák jelszava.

A francia radikálisok és szocialisták gyermekei megtanulják tehát újra imádni, engesztelni Krisztus nevét. Az Isten vár, tűr és nem ver bottal!

HIRDESSZEN
LAPUNKBAN

K A T O L I K U S A K C I Ó

AZ ALFÖLD PÜSPÖKE

A magyar katolikus ujjáebre-
dés egyik nagy apostolat: dr.
Glattfelder Gyula csanádi püs-
pököt köszönti harminc éves
főpásztori működésének fordulóján a katolikus magyarság.
Bölcsessége, tüneményes szónoki ereje, megalkuvást nem ismerő szilárdsága Krisztus hit-
és erkölcsi igazságainak hirdetésében, gerinces, bátor magyarsága, derüs jósága, bőkezűsége és alkotóereje maradó értéket jelentenek a magyar katolikus egyház történelmében. Az ifjúság püspökének is hívják. A magyar középosztály tízezrei annak a nagyszerű és kor-

szakos jelentőségű nevelőintézetnek falai közül kerültek ki, amelyet Glattfelder Gyula alapított és mai napig támogat. A magyar falu legényeinek gyűjtő tábora: a Kalot szintén Szegedről — az ő főpásztori áldása és tanácsa szerint indult rendkívül eredményes, hódító útjára.

A katolikus magyar közélet boldogan mondja magáénak Gyula püspököt és áhítatos imában kéri a Mindenhatót, hogy még sokáig álljon az élen erejének és tudásának teljében — az egyház és hazánk diszére. Ad multos annos!

ELSŐ KÖTELESSÉG A GYERMEK ELFOGADÁSA ÉS FELNEVELÉSE

Slivoy Lajos székesfehérvári megyéspüspök most adta ki nagyböjti pásztorlevelét, amelyben a magyar élet egyik legfájdalmasabb pontjáról, a születések rosszabbodó arányszámáról emlékezik meg.

— A gyermek a jó Isten legnagyobb ajándéka — hangzik a körlevél — s rá akarok mutatni, hogy a gyermek a szebb magyar jövő istenadta záloga...

A főpásztor ezután a Szentírásból vett idézettel bizonyítja, hogy Isten ajándéka az emberi élet. Nagy bűn, ha a házastársak mesterségesen megakadályozzák Isten teremő munkáját, vagy megsemmisítik azt, mert ez éppen olyan gonoszság, mint a gyilkosság. Elgondolkoztató adatokat közl azután a pásztorlevél a bűnös beavatkozások egészségügyi veszedelméről.

Egy 1935 ben megjelent német orvosi szaklap szerint Németországban egyetlen év alatt 80.000 édesanya halt meg tiltott műtét következtében és több mint 300.000 megbetegedett. Hangoztatja a továbbiakban a püspök pásztorlevele, hogy a házassággal nemcsak jogokat, hanem kötelességeket is vállalnak az emberek.

Az első kötelesség a gyermek elfogadása és felnevelése. Ezt az Isten előtt önként vállalt kötelességet a házastársaknak teljesíteniük kell, bármennyi gondba és áldozatba kerül. Rámutat arra, hogy a szegényebb néprétegekben több a gyermek, mint ott, ahol azoknak felnevelésére jobbak az anyagi lehetőségek.

A féktelen szórakozási vágy, a divat és a túlzottan megnöveke-

dett életigények következtében ma mindenki költsézőbb életet akar élni, mint azt társadalmi helyzet és anyagi ereje megengedi.

Ez azonban Isten és a lelkiismeret előtt nem lehet ok a házasság isteni rendeltetésének megátolására.

„Éppen úgy“...!

I. Vilmos, Hollandia királya, a protestáns állami egyházat ki akarta terjesztetni egész országára. Ugy gondolta, hogy még a szentmisét is elnézi a katolikusoknak, sőt püspökeiket is meghagyja, de azt már megköveteli, hogy ezek szakítsanak meg minden összeköttetést a római pápával.

Éppen egyik katolikus püspököt hívatta magához, hogy megnyerje eszméjének. Beszért neki, magyarázta neki, hogy mennyire helyes a protestantizmus. A püspök csak hallgatott, de végül is a fejét rázta.

— Felség, — mondotta — életem felett rendelkezhetik ön, de a hitemet Krisztus után igazítom és nem az ön szava után.

A holland király nem tudta elfogni protestáns észjárással, hogy miért ilyen nyakasok a katolikus püspökök! Túrelmetlenül felkiáltott: — Én nem tudom megérteni, hogy miért engedelmességek önök olyan rabszolgai módon a római pápának? Hát nem tudnának jó püspökök lenni anélkül, hogy törődnek a pápával?

A püspök azonnal megfelelt neki: — Hát, Felség, az olyan püspökök, akik nem törődnek a pápával, annyira jók lennének, mint amennyire jó lenne az a miniszter, aki fűtyül a királynak.

Egyházi híradás

Lelkigyakorlatok. Községünk egyik régi, érdemes családjának kitűnő hajtása: Ugrin Sándor jézustársasági atya március 6—7—8-án a kondorostanyai templomban, március 9—10—11-én az anyatemplomban tartott 3—3 napos szentgyakorlatot az endrői hívek részére. Mindkét helyen hatatmas tömegben hallgatták a hívek a kiváló lelkievezető meggyőző, bensőséges áhítattal izzó beszédeit. A tavaszi munkálatok sürgető ideje sok földműves hívűnket akadályozták ugyan valamennyi beszéd hallgatásában, reméljük azonban, hogy az elhintett mag így is kikel és megtermi ezrek és ezrek javára az őszinte megtérés és bűnbánat nemes lelki gyümölcsét.

Minden reggel végezhető a husvéti szentgyónás és szentáldozás. Endrőd népe a béke boldog éveiben is tudta és teljesítette legfontosabb és legértékesebb keresztényi kötelességet: megtisztult lélekkel hódolva közeledni és magához venni a Megváltó Krisztus szent testét és véréit. E viharos és pusztulással fenyegető korban még inkább szüksége van minden rendű és rangú egyénnek arra, hogy Krisztus Király kegyelme, oltalma és áldása védje az élet sorscsapásai, s a károhozat szörnyű veszedelme ellen. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtak és terhelve vagyok és én megnyihitek titkeket!” mondotta az isteni Üdvözítő. Krisztus hív és vár tehát mindnyájunkat! Segítséget, erőt, egészséget, kitartást, békét, jobb és boldogabb életet csak tőle várhatunk. Legyünk érde-
mesek és méltók erre!

Asszonyok! Leányok! Március 25-én: Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén közös szentáldozást végzünk Krisztus áldott édesanyjának tiszteletére. Az emberiség megváltása isteni tényének égi híradását ünnepe-
ljük e napon. Az angyal köszöntésével egyesítsük a mi hála hódolatunkat is a Szent Szüz iránt.

Munkástestvérek! Mielőtt elindulnátok nehéz és verejtékes kenyérkereső munkátokra, jöjjetek előbb az Úr házába, ahol a kereszttségben Isten gyermekei és az anyaszentház tagjai letetetek, ahol ártatlan gyermeki lélekkel először járultatok a szentáldozáshoz, ahol a bér-
málás szentségében Krisztus öntudatos, bátor leventévé avattak, ahol gyakran megfogadtátok,

hogy „többé nem vétkezem és a bűnrevezető alkalmakat elkerülöm.” Jöjjetek, vegyétek magatokhoz a szegény, munkás földi életet élő Krisztus szent testét! Nektek legnagyobb szükségetek van a Megváltó Isten áldó szeretetére, irgalmas és segítő jóságára. Krisztus kegyelme nélkül az élet nehéz, elviselhetetlen, mostoha. Lélekben megerősödve, Isten segítő kegyelmével felvértezve szerencsésbben teljesíthetitek fáradtságos kötelességeket családotok és szeretteitek iránt is. Ne mások oktan és balga szólamaira, hanem szívetek benső vonzalmára és értelmek világos belátásra hallgassatok!

Nagyböjt minden péntekjén délután 3 órakor és vasárnapjain délelőtt 10 órakor sorozatos szentbeszédeket mondanak Csabai Béla és Kiss Sándor káplánok. Ne maradjon el senki!

Hitbuzgalmi egyesületeink havi ájtatosságait a következő napokon tartják: Szent Ferenc III. rendje március 16-án d. u. egyegyed 3 órakor, az Oltár-egyesület március 23-án d. u. 4 órakor, a Jézus Szíve Szövetség március 30-án d. u. 4 órakor, a Leányegyesületek április 3-án d. u. fél 6 órakor, a Férfi Liga április 5-én d. u. fél 6 órakor.

Nagyböjt minden szombatján este 6 órakor a polgári iskolában hitvédelmi és szociális előadásokat tartunk a férfiak részére.

Külterületi szentmisék. Március 16-án a nagylaposi kápolna és a csejti iskolában, március 23-án az öregkerti Szent Imre iskolában, március 25-én a polyákhalmi iskolában, március 30-án a nagylaposi és varjasi iskolákban, április 6-án az öregkerti kápolna iskolában, április 14-én a csejti iskolában mutatunk be szentmiséket.

Betegek ellátása. A huzamos idő óta betegek és öregek havi gyóntatását a belterületen március 31-én, a külterületen április 1-én végezzük. Kérjük a híveket, hogy minden beteget pontosan jelentsenek be a sekrestyében.

Figyelem! Az egyházi híreket ne csak olvasd, hanem szívd is meg és közöld szomszédaidal is!

A legnívósabb és legelterjedtebb irodalmi lap: Uj Idők. Mutatványszám: Budapest, Andrássy ut 16.

Olvassá a Magyar Katonajóságot s büszke lesz arra, hogy magyar! Megrendelhető Budapest, Reviczky u. 4/b.

MEGHÍVÓ.

AZ ENDRÖD-GYOMAI TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.

1941. évi március hó 25-én délután 4 órakor, Endrődön, a Kátholikus Népház nagytermében tartja

XLVII-İK ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

melyre a t. részvényeseket ezennel meghívja AZ IGAZGATÓSÁG.

TÁRGYSOROZAT:

1 Elnöki megnyitó

AZ ENDRÖD-GYOMAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Régi szöveg:

Új szöveg:

4. §.

A Társaság alaptőkéje 20.000 drb. 400.—korona n. é. és névre szóló részvényből és 8.000.000 koronából áll. A részvények 1, 5, 10, 25, 30 és 100-as címletekben állíthatók ki.

A társaság 2500 drb. 40 pengő n. é. és névre szóló részvényből áll. A részvények I-es és IO-es címletekben állíthatók ki.

5. §.

A részvények a vezérigazgató, pénztárnok és a társaság könyvezetőjének aláírásával adatkak ki. Minden részvényest a társasági vagyon aránylagos része illeti.

A részvények az elnök, pénztáros és a társaság ügyvezető könyvelőjének aláírásával adatkak ki. Minden részvényest a társasági vagyon arányos része illeti.

7. §. második

Minden átírást I—I részvény után 2 Korona fizetendő a tartalék alap javára.

Minden átírást I—I részvény után 1 Pengő fizetendő a tartalék alap javára. Igazgatóság indokolt esetben e fizetés kötelezettsége alól felmentést adhat.

11. §.

A részvénytársaság tisztviselői: a.) elnök, b.) társelnök, c.) vezérigazgató d.) ügyvezetőigazgató, e.) könyvezető, f.) pénztáros, g.) társulatiügyész.

A részvénytársaság tisztviselői: a.) elnök, b.) két alelnök, c.) főkönyvelő, d.) könyvelő, e.) pénztáros, f.) társulatiügyész.

12. §.

Elnök, illetve akadályoztatása esetén társelnök a közgyűlés tanácskozásait vezeti, a közgyűlés által 3 évre választatnak, fizetésük nincs.

Elnököt az igazgatóság választja alakuló ülésén saját megbízatásának időtartamára. Vezeti a közgyűlés és igazgatósági ülés tanácskozásait. Főnöke az intézet tisztviselői karának, irányítója a társulat ügyvitelének.

13. §.

A vezérigazgató vezeti a társulat mindennemű ügyeit, elnököl az igazgatósági üléseken, valamint az elnök és társelnök akadályoztatása esetén a közgyűlésen is.

Elnököt akadályoztatása esetén az alelnökök helyettesítik választásuk szorrendjében.

14. §.

Az ügyvezető igazgató a vezérigazgatót akadályoztatása esetén minden ügykörében helyettesíti. Fizetését az igazgatóság határozza meg.

Főkönyvelő az intézet mindennemű ügyeinek vezetője, a közgyűlés és igazgatósági gyűlések előadója, a tisztviselők ügykörének és működésének és irányítója. Értékes munkássága elismeréséért az igazgatóság ügyvezető-igazgatói címmel és cégaláírási joggal jutalmazhatja.

15. §.

A könyvezető és pénztárnok a hatáskörükbe eső teendőket végzik, tartoznak évl fizetésüknek megfelelő biztosítékot az intézet pénztárában elhelyezni. Ugy az ügyvezető-igazgató, mint könyvezető és pénztárnok életfogytig, illetve a társaság fenállásáig választatnak, állásuktól fegyelmi uton mozdíthatók el. Az ügyész viszi a társaság peres és perenkívüli ügyeit. Mindnyájukat az igazgatóság választja meg és fizetésüket is ez állapítja meg.

A könyvelő és pénztáros kijelölt ügykörük teendőit lelkiismeretesen tartoznak végezni. Igazgatóság utóbbtól megfelelő biztosítékot igényelhet. Ügyész, esetleg a fiók telep megbízott ügyésze a társaság peres és perenkívüli ügyeit intézi. A tisztviselők — megfelelő próba-idő után — az intézet állandó alkalmazottjai, működési idejük azonos a pénztárnok tisztviselői törvényben megszabott szolgálati idejével. A tisztviselők fizetését, az elnök tiszteletdíját, valamint az ügyész járulékait az igazgatóság állapítja meg.

20. §. első

A részvényesek a közgyűlésre a gyűlést megelőző két vasárnapkal a templom előtti kétszeri hirdetéssel és a gyűlés tárgyainak megjelölése mellett a közgyűlést megelőző nyolc nappal egy békésmegyei lapban egyszer közzé teendő hirdetés útján hívattak meg. Érvényes határozat csak így kijelölt tárgyak felett hozhatók.

A részvényesek a közgyűlésre a gyűlést megelőző egy héttel a községben szokásos hivatalos hirdetéssel és a gyűlés tárgyainak megjelölése mellett egy békésmegyei lapban egyszer közzé teendő hirdetés útján hívattak meg. Érvényes határozat csak az így kijelölt tárgyak felett hozhatók. (második és harmadik bekezdés marad)

negyedik

A részvényes annyi szavazatot gyakorol, ahány részvénye van, azonban 40 szavazatnál több

Minden részvényes annyi szavazatot gyakorol, ahány részvénye van, azonban negyven szá-

2. Jegyzőkönyvvezető és hitelesítő kijelölése

3. Igazgatóság jelentése az 1940. üzletéről, valamint az 1940. évi december 31-én lezárt származások előterjesztése.

4. Felügyelőbizottság jelentése az 1940. üzletéről

5. Határozathozatal az 1940. évi mérlegmegállapítása és a nyereség felosztására nézve. Felmentvények megadása.

6. Igazgatóság javaslata az alapszabályok 4, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 25, 29, 31, 32, 36, 37 és 49-ik paragrafusainak módosítása s ez ezzel kapcsolatban a részvények összevonására.

7. Az igazgatósághoz a közgyűlés előtt legalább 3 nappal beadott indítványok tárgyalása. Endrőd, 1941. március 4.

ALAPSZABÁLYAINAK MÓDOSÍTÁS TERVEZETE.

bizás folytán. Nőket a férj, kiskorúakat az apa vagy gyám, gondnokság alattiakat a gondnok külön meghatalmazás nélkül is képviseli.

megbízás is e szám nagyságáig korlátozódik. Nőket a férj, kiskorúakat az atya vagy gyám, gondnokság alattiakat a gondnok, külön meghatalmazás nélkül is képviseli.

ötödik bekezdés.

Érvényes határozat hozatalához a 23-ik paragrafusban felsorolt tárgyak kivételével névszerinti szavazás útján általános szótöbbség kívánatik: a közgyűlés azonban közfelkiáltás útján is érvényesen határozhat.

Érvényes határozathoz — közfelkiáltás útján — általános szótöbbség kívánatos. Legalább 100 részvényrel rendelkező részvényes-csoport írásbeli kérésére elnök névszerinti szavazást köteles elrendelni.

25. §.

A részvénytársaság ügyeit az igazgatóság intézi, mely I vezérigazgató, I ügyvezetőigazgató, legtöbb 15 és legkevesebb 12 igazgatósági tagból állhat, kik az ügyvezető kivételével valamennyien a közgyűlés által 3 évre választatnak.

A részvénytársaság ügyeit az igazgatóság intézi, mely legtöbb 16, legkevesebb 10 tagból állhat, kiket a közgyűlés 3 évre választ.

(második bekezdés marad.)

Az igazgatóság tagjai 10 drb saját nevükre átírt részvényt kötelesek az intézet pénztáránál biztosítékul szelvényeivel együtt letenni.

Az igazgatóság tagjai 20 drb saját nevükre átírt részvényt szelvényeivel együtt kötelesek az intézet pénztáránál biztosítékul letenni.

29. §.

A felügyelőbizottság a közgyűlés által 3 évre választott 8 részvényesből áll, számuk, ha időközben 5-nél kevesebbre nem csökken nem egészítették ki. Érvényes határozathozatalra legalább 4 tag jelenléte szükséges. Tiszteletdíjuk az évi tisztanyereség 5 százalékában állapíttatik meg.

A felügyelőbizottság a közgyűlés által 3 évre választott legtöbb 8, legkevesebb 5 részvényesből áll. Érvényes határozathoz legalább 4 tag jelenléte kívánatos. A felügyelőbizottság tagjai 5 drb saját nevükre átírt részvényt szelvényeivel együtt biztosítékul kötelesek az intézet pénztáránál elhelyezni. Tiszteletdíjuk az évi tisztanyereség 5 százaléka.

31. §.

(első bekezdés marad) második bekezdés.

Leszámitol és visszleszámitol váltókat és kereskedelmi utalványokat, foglalkozik bankügyletekkel és áruüzletekkel, továbbá mezőgazdasági, ipari és egyéb ilyenmű vállalatok továbbfejlesztésével és mindennemű vállalatok finanszírozásával.

Leszámitol és visszleszámitol váltókat és kereskedelmi utalványokat, foglalkozik bankügyletekkel, mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi áruüzletekkel fuvarozással, hasonló keresztény irányú vállalatok továbbfejlesztésével.

(3, 4, 5-ik bekezdés marad)

hatodik bekezdés.

Szükséghez mérten fiók telepeket létesít.

A pénzügyi és közgazdasági szükségletekhez képest a szomszédos községekben fiók telepeket létesít.

32. §.

(1, 2, 3-ik bekezdés marad) negyedik bekezdés.

A betét legkisebb összege 1 korona.

A betét legkisebb összege 1 pengő.

36. §.

Felmondás 300 koronáig nem kívánatik, 301 koronától 600 koronáig 3 nap, 601 koronától 1000 koronáig 5 nap, 1001 koronától 4000 koronáig 8 nap, 4001 koronától 10.000 koronáig 15 nap, 10.001 koronától 20.000 koronáig 30 nap.

Felmondás 500 pengőig nem kívánatik 501 pengőtől 1000 pengőig 3 nap, 1001 pengőtől 2000 pengőig 5 nap, 2001 pengőtől 5000 pengőig 8 nap, 5001 pengőtől 10.000 pengőig 15 nap, azon felül 30 nap.

37. §.

Ha a felmondott összeg a felmondási határnapon fel nem vétetik, a betét 1 hónapig nem kamatozik s ha ezen idő alatt sem vétetnek fel a legkisebb kamatlábbal tovább kamatoztatik.

Ha a felmondott összeg a felmondási határnapon fel nem vétetik, újabb felmondásnak van helye. Az ilyen függő betét csak 15 nap után kamatozik újra.

49. §.

Jelzálogkölcsönök az igazgatóság által utalványoztatnak és pedig:

Jelzálogkölcsönök az igazgatóság útján utalványoztatnak és pedig:

a.) telekkönyvezett ingatlanra, az ingatlan értékeinek 2/3 részéig.

a.) telekkönyvezett ingatlanra, az ingatlan forgalmi értékének legfeljebb 40 százalékáig.

b.) tüzikár ellen biztosított há-

b.) tüzikár ellen biztosított há-

Garamvölgyi Mihály főtoromőr panasza Csernus Mihály méltóságos apáturhoz

Főképen tisztelt Apátur, meg meggyomás!

Ezen pár sor irasom a legjobb egészségben találja, melyhez hasonlót önmagának is szívből kívánok.

Engedelmet kérek, hogy a beütím nem mind egyformák, de hát mink se vagyunk egyenlők, pedig hát mindketten Szent Mihály dicső szent nevét bitoroljuk. Négy nap óta rovom a sorokat, merthogy minden negyedórát túlkölni kell, s az alatt megszakad a tudomány. De nem is látok mindig egyformán és ebben az apátur a főbűnös, mivel a torom ablakok nem zárnak jól, ozt szörnyű nagy a huzal. A kipem rég kiment volna divatból, s valahol az üstökön viselném a szémeimet, ha nem élnék én is csalafintassággal. Ugy cselekszök és erre kioktattam az új kollegát is, hogy minden negyedórán ellenkező irányban nyitom ki az ablakokat, így aztán a cug visszarángati az arcizmokat eredeti formájukba. De még így is be kell hunynom irásközben azt a szömemet, amelyik pont akkor kapott cugot. Meg is kérdezte a komám odafenn a minap, hogy miért hunyja kend-be az egyik szemit, amikor ír? Hát azért fe oktondi magyarázam a nehézfőfogásunak, ha mind a kettőt behuynám, hát nem látnám a betüket. Erre aztán megnyugodott.

De ezeket csak azért irtam, hogy belejőjjen a helyes értelmezésbet. Más az én panaszom, sokkal fontosabb. Egészen elkeserit

Tetszik tudni, hogy a főjegyző ur kívánságára megmagyarosítottam a nevemet. Gíricz helyett „Garamvölgyi“-re. Hát azóta nincs maradásom a gyomavégiek előtt. Aszondják, hogy kétszáz eszten-deje itt viselték őseim a Gíricz nevet, vén koromra mér untam rá? Meg ha már magyarosítani akartam, akkor mér mentem a Garamvölgybe, ahol a palócok, meg tótok laknak, mért nem Körösvölgyire változtattam. Hiába magyarázom, hogy minden zsebkendőmbe és alsóruhámbe a Gö betű van be varva, tehet az új név is csak gö-vel kezdődhetett. Megoztán a Körös mellett nemcsak Endröd, de Gyoma is itt fekszik. Hát már mégse akartam, hogy uton-utfélen gyomainak nézzenek. Nem, vagyok én karórágól?

A napokban ippeg készültem panaszra a község házára. Az Urbán jegyző ur aszondta, hogy a főjegyző ur nincs itthon. Pesten telet, menjek a Tóth jegyző urhoz. De csak az ajtajáig jutottam mert odabenn valaki, úgy vettem ki, hogy a toronylábánál lakó urimiféle, ippeg rólunk szedte le a szentelt vizet, hogy túl hangosan hiáltjuk óratéskor a „Dicsértésüket“. Meg azt merete mondani,

hogy orditunk! Azt hittem, a ferslág rögtön megüt. Mondtam is a kollégámnak, hogy na testvér, menjünk instanciába a bíró urhoz, ozt kérjük meg ne csak a tűzoltókhoz vezessen a telefondrót, hanem a templomkerítés sarkához is, ozt jövőben minden jövőmenőnek a fülébe sugjuk a Dicsértésüket, nehogy dobhártya repedést kapjon a kényesfülü nadrágoember. Méghogy orditunk. Az apátur már vagy husz eszten-deje hallgatí minden órában, ozt még se unt bele, mert mikor meglát, megemeli a nagyszélüt és felköszön, hogy mindörökké. ámen. Ha nem tetszik rossz néven venni, ez a válasz is elhallik a bögyös ur ablakáig, ozt mégse kárpálják az Apátur érzes torkát, csak a miénket, szögény hódvilág-kutatókét. Pedig Varju József bácsi is jóváhagyta magos tisztünk helyes ellátmányát, mert aszondta hogy akkurátus stélusban mondjuk a dicséretét. Megoztán ha úgy bögnénk, mint egy bivalybornyu el lehet azt hinni, hogy az Apátur megtúrne bennünket odafönn — mondjuk éjfél után, vagy ebéd után úgy két óra tájban!?

Abbul is látnivaló, hogy ideg-bolhája van a tisztölt urnak, mert hogy a mult hónapban meg azzal vétek elő bennünket a község-házán, hogy nem hallik rendesen az óra köszöntéseket, meg a duda szót?! Na mán most, melyik az igaz, ezt tessék kisútni. Az egyiknek tulnagy, a másiknak tul kicsi.

De ennek az urnak is megfelelttem amugy garamosan. Azt mondtam neki, hogy jó, majd változtatok az életsorján. Ezután ha meglátom az utcán akár nappal, akár éjfél után, olyat kiáltok, hogy az egész falu megtudja, ki császkál erre-arra. Nem is szót azuta se. De az ősszel mondtott egyet, amt még most is nyomja a bögyömet. Ugy történt, hogy az ősz végén bekövetkeztünk Németh komával, akkor még üvót, az Isten nyugtassa az otthonában, a Kalmár bíró urhoz, ozt elpanaszoltuk neki, annak a bizomos urnak a fülhallattára, hogy nagy a drágaság, hát velünk is tegyenek valamit, mert abbul a kevésből, amit adnak, nem nagyon ugrálhatunk! Ha csak tessék elképzelní, se szó, se beszéd, csak bele vágott az a valaki a beszédünkbe, hogy „ki mondja azt, hogy ugráljanak? A község nem bakkecskének fogadta magukat, hanem tűzöröknek, meg idő-jelentőknek“. Még, hogy mink bakkecskének vagyunk?! Az ugrálásnak más értelme van a megélhetés erányában, amInthogymás értelme van a rőndös emberi járásnak, meg annak a csuszás-mászásnak, aminek ujév táján

voltunk tanui, amikor egyszerre olyan sikos lett a járda, hogy még a cigányok is egymás lábát ütöték ki, amikor az éccakai zenélés után haza ténferegtek. Az apátur jó dohányt sziv, de biztos odaadta vóna az egy napi kcs-tök-municióját, ha láthatta vóna azt, amit mink a torombul. Homoki előtt láttuk, hogy kétfelé vált egy társaság. Az egyik erre következett a piac felé, a másik Király, meg a Batthyányi utcán igyekezett hazafelé. Hogy hány-szor borultak a sikos anyaföldre azaz járdára, azt megolvasní nem tudtam. Aki a hid felé erőlködött, az hun fölállt, hun leült. De úgy belegyütt a tápáskodásba, hogy e mehetett volna turpistának a Tátrába. Egy másíkról a komám regélt, aki ippeg jött fölvaltani, hogy majd a frász törte ki, amikor egy szörnyű nagy behemót valamit látott a Temető-utca felé cammogni négy kéz-láb. Csak akkor látta, hogy nem valami szürke medve, hanem ember, amikor hátulról csizmát látott a mászó atyafin. Nem tudta kivenni hogy kivót, az illető megcsak morgott, így hát nem tudok számotadni a cirkuszemberről. Ezt is csak azért piszkáltam meg, hogy a bakkecske névre nem mi szolgáltunk rá.

Voltaképen más az oka annak, hogy e levélírá ra rávetemedtem. Tetszik tudni, személyösen nem mertem magas tekintete elé kerülni, mert a Gyuri se tudta, hogy meliük lábbal tetszett fölkelni!?

Arról van szó, hogyha nem ugratás akart lenni, az előljáróság a vasárnapi hirdetést — a torombul — rádígóleadón akarja kikiáltatni velünk. Ugy mondták, hogy valamelyik sánta ördög koponyájából pattant ki a furcsa tervezet. A bíró ur csak somolyog, ozt aszondja, hogy mindent meg köll próbálni, mert a munka nem szégyen. A főjegyző ur csak ránk pislantott, ozt elfordult.

Nem vót mit tenni, mint az Apáturhoz folyamodni, hogy falucsufjává, a vásári pojácák cimborájává mégse tegyenek bennünket avval, hogy a torombul kiált-suk, kinek mi az eladója, vagy vevőkedve!?

Mertha erőszakolík, én mindenre el vagyok készülve; ha nem vélik az Isten házát, én se nézőm az embört. Tessék kölcsönadni a messselátóját, had lássam hát, hogy mi mégy a faluban éjjel is, nappal is.

De ozt ne okoljanak, ha kite-rigetém, hogy ki mikor dülön-gél hazafelé, hogy melyik utca szögletben, vagy kisajtóban ki enyelög egy másik páratlan vagy páros személlyel, hogy mely k házban hogy értelmezik a hitvesi hűséget és kölcsönös szeretetöt bottal - vagy seprűnyéllel? A tolvajokat, betörőket a zsandárookra bízom, ez a ő ügy-körük. De mán a bírósági idé-zőket nagy passzióval adom, le a rádígó-masínán. Például ha az

őreg borbélyt, a Károlyt beci tálja a főszolgabíró ur iparki há-gásért, merthogy nagyon megér-demelné. Köpülőzött, ozt csak két gyűszűnyi vért eresztett a derekambul. Vagy mondjuk, hogy Mihály csizmadiát, a druszámát, aki rossz talpat tett a csizmára, hogy egy félévig se tartott. De azért mégis szánnám szegényt, mert a multkor a Jankaüdülö előtt nagy próbárs tette a járdát kükoponyájával. Az volt a sze-rencséje, hogy Csókási igazgató ur ippeg kikötött pár másod-percre az üdülöben, ozt vót, aki doktorért, meg papért szaladt. Fülöpnek se kedveznék, mert aszondja, hogy nem ad hitelt az új törvény mián. Hunya Lajos tanító urat már szívből sajnálnám ha hüvösre kerülne, mert minden szerdán és szombaton áhitatos fi-gyelemmel lesi a köszöntésünket és négyszer-ötször is ki-kidugja a fejít, hogy mikor üt már a nagyharang. No a kis Pádár jegyzőt is szívesen látnám a boltomban. Nem a lélekarangra gondolok, hanem csak egy kis izzasztásra az Alispány ur előtt. Neki se kenyere az adócsökken-tés, hát neki se ártana egy kis pocakleírás. A Tóth tanító ur a légó-vezér se érdemel kiméletet, természetellenes hajlamai miatt. Mindig félrevereti a harangot, akár kell, akár nem. Akkor is, ha nincs tűz,

De jöhetnek olyan esetek is, amikor esetleg az Apátur, vagy a főszolgabíró ur, vagy a főjegyző, bíró ur kerülnének terítékre! Mit csináljak akkor? Hát én meggon-doltam a dolgot. Mégse vállalom ezt a hóhér munkát. Inkább úgy teszek, ha törésre viszik a dolgot mint a kis Éliás Gyomán. Meg kérdezték tőle, hogy hol állt az autójával, amikor a Timár sógor az első pofont adta a Klein vi-gécnek? Hát vagy 6 lépésre, fe-lelte a kis Éliás. No és hol állt, amikor a második csattanás hal-latszott? Akkor már vagy 50 lé-pésre voltam az autóval, mondta a kis ember. No és miért szaladt el? kérdezte a zsandár. Hát majd bolond vagyok kívánní, amíg az a marha nagy ember Klein után nekem adresszál egy-két átszállót. Így vagyok én Apátur. Hogy engem mindenfelé kárpáljának, meg-osztán a templom melletti síká-to-ban valaki megkenjen a rádígó miatt, ezt már nem állom. Inkább nyugalomba megyek, ha kenyér-törésre kerül a dolog. Tudom, hogy sajnálni fog a nép is, meg az apátur is, mert olyan szépen hármazni nem igen tudja senki a halálharangot, mint én. És szeret-tem volna egykoron, ha az Urísten elszólítja ezen árnyékvilágból, az apáturnak is akkurátusan meg-huzni, nehogy a rossz harmonika újra felzavarja édes álmából, de hát megfosztanak ettől az élvézettől, ha erőszakolík a torom rádío!

Isten oltalmába ajánlom, pa-naszomat és tisztos önmagamát szíves türelmébe instállom, én

Garamvölgyi Mihály
tűzör, úgy is mint főharangozó.

Vetőmag akciók Békésvármegyében

A vármegye főispánjának előterjesztésére a földművelésügyi Minister Ur a 20. kat. holdnál kisebb szántóterülettel rendelkező belvízkárt szenvedett kiskisgazdáknak kölcsönakció keretében a 20—100 holdig rendelkező belvízkárt szenvedett és önerejükkel vetőmag beszerzésre képtelen kiskisgazdák megsegítésére készpénzfizetés ellenében zab, árpa és tengerivetőmagot juttat.

Készpénzes akciónál az igénylők zabnál 21.35 P-t, árpánál 27.35 P-t, tengerinél 21.65 P-t, kötelesek az előjárásnál lefizetni.

Vetőmag akcióra való jelentkezéseket az előjárások irják össze, miért is az igényjogosult gazdák saját érdekükben haladéktalanul jelentkezzenek az előjárásnál.

A selyemhernyótenyésztés

hatalmas fejlődésnek indul. A selyemszál a hadi- és a textilipar nélkülözhetetlen nyersanyaga lett, tehát nagy érdekek fűződnek a selyemtenyésztéshez. A kormány a selyemtenyésztés fejlesztése érdekében 1 kg. selyemgubó beváltási árát 1.80 pengőről az idén 2 pengőre emelte fel. A selyemtenyésztési kirendeltségek a petéket ingyen bocsátják a lakosság rendelkezésére, a tenyésztési idő összesen 23 nap május és júniusban, tehát az aratási idő előtt. A selyemtenyésztők 70 százaléka a legszegényebb munkáscsaládokból kerül ki, s e rövid munkáért 1 millió pengőt kapnak kézhez a tenyésztők. Érdemes tehát foglalkozni e három heti munkával.

Külön jutalomban

részesíti a kormány azokat a kiskisgazdákat, akik 130—150 kilós zsirsértést, illetve keresztezett sertést szállítanak Budapestre darabonként 20 pengő jutalmat kapnak a kiskisgazda szállítók. A 160 kilón felüli Budapestre szállított zsirsértések jutalma darabonként 30 pengő. Minden kiskisgazdának tehát jól felfogott érdeke, hogy hizóit 130 kilón felüli súlyban Budapestre adja el.

Vonatjárás

Gyomáról a következő vonatjáratok indulnak: Budapest felé éjjel 23 óra 30 perckor, Békéscsaba felé hajnali 3 óra 20 perckor Dévaványa felé 3 óra 42, 14 óra 21 és 17 óra 41 perckor indul vonat. Március 13-tól kezdve Budapestre délután 2 óra 35 perces és Gyomáról déli 12 órai indulással új gyorsvonatpár közlekedik.

Kormányrendelet a parlagon heverő földek hasznosításáról

A kormány rendeletet adott ki egyes ingatlanok állandó mezőgazdasági művelésének biztosításáról. A rendelet értelmében a községi előjáróság (polgármester), ha arról szerez tudomást, hogy a község, illetve város területén fekvő, mezőgazdasági művelés alatt állott vagy ilyen művelésre alkalmas ingatlanon a művelési ágak megfelelően szükséges munkálatokat — jöllehet az ideje elérkezett — nem végezték el és a rendszer hasznosítást nem készítettek elő s ennek folytán attól lehet tartani, hogy az ingatlan parlagon marad, erről az illetékes vármegyei gazdasági felügyelőségnek azonnal jelentést tesz. E jelentés alapján, de akkor is, ha a parlagon hevertetés veszélyét maga állapítja meg, a gazdasági felügyelőség felhívja a birtokost, hogy az ingatlan hasznosításához szükséges munkálatokat haladéktalanul végezze el, mert különben

az ingatlan hasznosítására gondnokot fog kinevezni.

Ha a birtokos a felhívásnak nem tesz eleget és késedelmet a termelés érdeke szempontjából elfogadhatóan ki nem menti, a gazdasági felügyelőség kinevezi a gondnokot. A kinevezett gondnok a rá bízott ingatlan megműveléséről és hasznosításáról a maga kezelésében akként tartozik gondoskodni, mint az ingatlan hasznobérlője. A gondnok olyan hasznobért köteles a birtokosnak fizetni, amilyen az ingatlan minőségének és fekvésének azon a vidéken megfelel. A birtokos a feles hasznobérlésnek megfelelő természetbeni szolgáltatást is kívánhat. A gondnoki kezelés a gazdasági év végével megszűnik. Ha az ingatlan parlagonhevertetésének veszedelme tovább is fennáll, a következő egy évre újabb gondnoki kirendelésnek lehet helye.

Féltáru utazási kedvezmény a mezőgazdasági kiállításra

A m. kir. kereskedelemügyi minisztérium az OMGE kérésére engedélyezte a március 29, április 6. napjain tartandó országos mezőgazdasági kiállítás megtekintésére felutazó közönség részére s szokásos 50 százalékos kedvezményt a M. Kir. Államvasutakon és a kezelésében lévő helyi érdekű vasutakon. (Ugyanezt a kedvezményt nyújtják az önálló igazgatással bíró hazai vasutak és hajózási vállalatok is). A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány ára a MÁV és az összes többi közlekedési társulatok vonalaira szólóan egységesen 1.30 pengő. Az igazolványt ennek az összegnek postabélyegben való beküldése ellenében, az igénybevevő nevének és a kiinduló állomásnak a közlése mellett, az országos mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságától (Budapest IX. Köztelek utca 8.) lehet igényelni, de beszerezhetők az igazolványok utazási irodák, hirdetővállalatok nagyobb községek előjárósága, gazdasági egyesületek, gazdakörök, szövetkezetek és egyéb intézmények útján is, amelyek az igazolványok árusítására megbízást kaptak.

A MGVAUT autobuszjáratokon 25—50 százalékos a kedvezmény, az igazolványokon részletezett feltételek mellett.

A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány a Budapestre utazásra március 23-tól április

6-ig, a visszautazásra március 29-től április 15-ig bezáróan érvényes és használható, tehát a kedvezményrel felutazók még a húsvéti ünnepeket is Budapestre tölthetik. Az igazolvány bármelyik kocsiosztályban, úgy gyors-, mint személyvonatokon feljogosít az 50 százalékos kedvezményre.

A szociáldemokrata párt feloszlátását kívánja a közüzemi munkásság

A Nemzeti Munkaközpont vasárnap országos közüzemi kongresszust tartott, melyen negyvennyolc város közüzemi munkásainak képviselői vettek részt.

A kongresszus behatóan foglalkozott a közüzemi munkásság helyzetével. Többek között kimondták, kérni fogják a kormánytól, hogy a munkáskamara felállításáról szóló törvényjavaslatot mielőbb terjesszék a képviselőház elé. A közüzemi munkásság kívánja azt is, hogy a magyarországi szociáldemokrata pártot és a szociáldemokrata szakszervezeteket oszlassa fel a kormány.

Felelős szerkesztő:
CSERNUS MIHÁLY

Felelős kiadó:
WALTHIER GYÖRGY
Nyomatott Nádudvary Mihály
„PETŐFI” könyvnyomdájában
Gyomán.

Kinevezés. Békésvármegye főispánja Zalai Bálint orosházi kiskisgazdát az Orosházi Kiskisgazda Ifjak Egyesületének elnökét a Magyar Élet Pártja vármegyei gazda szervezőjévé kinevezte.

A Nemzeti Munkaközpont szarvasi munkás-szervezete a pokban tartotta évi közgyűlését, amelyen a vármegye munkásbarát népszerű főispánját baiczai Beliczey Miklóst és Ugrin László főszolgabíró a szervezet diszelnökeivé választotta. A több száz főnyi munkássereg lelkes hangulatu közgyűlésén vitéz Zerinváry Szilárd országos képviselő mondott nagyhatású beszédet, majd a tisztikart választották meg.

Népmozgalmi adatok

február hóról.

A keresztség szentségét felvette: Gyuricza Gyula szabómester Kiszely Margit leánya: Éva Magdolna. (Januárról.) Kiss György földműves és Aradszky Zsófia leánya: Irén Olga. Rázmándi Olga háztartásbeli fia: Tibor Béla Miklós. Katona János és Gyuricza Margit leánya: Margit Irma. Rácz István földműves és Látókóczy Etelka fia: Béla István. Hegedüs Pál csizmadia és Takács Margit fia: Sándor László. Branyeczky Imre földműves és Pintér Anna leánya: Anna Mária. Forgács István földműves és Majoros Anna fia: Imre Kajla Elek cseléd és Szabó Róza fia: Elek. Knap György munkás és Szekeres Mária leánya Klára Ilona. Összesen 5 lány és 5 fiú. 10.

Szent házasságot kötöttek: Gyebárn Mihály kubikos és Fekécs Margit. Hanyecz Joakim és Tóth Veronka. Pülöp Béla fműves és Hanyecz Anna. Dinya Lajos fműves és Gellai Luca. Véha János fműves és Galambos Mária Margit. Véha Vince fműves és Ivanyi Irma. Gyuricza Imre fműves és Alt Irma. Hornok István cipész és Szmolai Mária. Bela Lajos fműves és Bula Etelka. Németh Sándor vasas-tergályos és Hunya Etelka. Hanyecz Pál fműves és Lakatos Mária Magdolna. Katona Imre fműves és Szujó Mária. Pap Gáspár fműves és Timár Monika. Pap Károly fműves és Oláh Margit. Szujó Miklós fműves és Lapinszki Terézia. Kurilla Boldizsár fműves és Gellai Margit. Galambos Mihály fodrász és Csuvár Magdolna. Hanyecz István fműves és Dávid Mária. Gellai Ignác fműves és Varga Etelka. Tóth Imre munkás és Fábian Irén. Pülöp Miklós cipész és Uhrin Margit. Timár Lajos cipész és Velkovicz Julianna. Összesen 23 pár.

Meghaltak: Jánosik Veron 74 éves gyomorrákban. Makovics Béla gépész 60 éves tüdőgümőkórban. Véha Katalin 81 éves agyköri gyengeségben. Hanyecz Veron 70 éves szívizom elafajulásban. Fekécs István 72 éves gyomorrákban. Kiszely Imre 23 éves tüdőlobban. Arany Ignác 79 éves vérérgyulladásban. Girics István 72 éves szívizomelhűlés. Korcsmáros Mátyás 77 éves szívrostályban. Fekécs Mihály 63 éves veselébban. Pülöp Elek 75 éves vérérgyulladásban. Hornok Angella 50 éves gyengeelméjűségben. Németh Anna 77 éves méhrákban. Jakab Julianna 77 éves vérérgyulladásban. Szujó Borbála 72 éves vérérgyulladásban. 8 férfi és 8 nő. Összesen 16.

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
CERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2 sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Húsvét

Ne csodálkozzék senki, hogy a keresztény hívőember szívét diadalmas örömezzet dagasztja húsvét ünnepén. Jól esik nekünk, öntudatosan boldoggá tesz a feltámadt Krisztus dicsőséges győzelme, mellyel megcáfolatlan, letagadhatatlan bizonysgot szolgáltatott arról, hogy Ő igaz Isten, Ura az életnek és halálnak, s ezáltal csalhatatlanná tette tanítását, melyet hirdetett és a katolikus keresztény vallást, amelyet az emberi — nem üdvösségre vezetőjéül alapított.

Krisztus feltámadása a csodák koronája: a keresztény hitnek alapköve. «Ha Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a mi prédikálásunk, hiábavaló a ti hitek is,» mondotta Szent Pál apostol. De ugyancsak Szent Pál vártanusággal pecsételi meg hitét és tudását, hogy «valóban feltámadt az Ur.»

A feltámadás történelmi tényének megismerése gyűjtötte Krisztus egyházába a népeket és a feltámadásban való biztos hit győzte meg a világot a keresztény tanítás igazáról.

A feltámadás óta áll Krisztus győzelmi jelvénye a kereszt a bazilikák és falusi templomok tornyán, fenn a hegycsucokon és lennt az utszelen, azóta ékesíti a királyi koronákat, de tiszteletben ott van minden jóérezésű katolikus keresztény család otthonában is. A keresztelő pap keresztel jelöli homlokunkat születésünkkor, s ezen a diadalmas keresztben pihen meg üvegesedő szemünk halálos ágyunkon. Még sirhalmainkat is — a halál fölött aratott győzelem jelvényeként kereszt disziti.

«S hogy mégis vannak, akiket sem »hitetlen« Tamás napnál ragyogóbb bizonyágtétele, sem a feltámadt Krisztust látó, vele beszélgető, vele együtt evő, újabb csodáit is látó apostolok világos tanítása és ezt megerősítő vértanui halála sem győzött meg, s Krisztustól megint csodát kérnek, azokhoz Szent Agoston szavait intézhetjük: »a csodaváró maga a legnagyobb csoda, mert nem hisz, noha az egész világ hívő.« A tengerbe sülyesztett hajók ezrei nem fogják medréről kiszoritani annak vitzőgét. Ugyancsak nem fogják megsemmisíteni Krisztus diadalmas feltámadásán nyugvó hitét — sem a bolsevizmúsnak, sem más keresztényellenes áramlatoknak, sem a mindjobban ritkuló pogányságnak tévhite és gyöngé emberi fércműve.

Népek és nemzetek 1900. év óta Péter apostol szavával hir-

detik: »Te vagy Krisztus, az élő Istennek Fia! «és »Kihez menjünk? Hisz az örökélet igéi Nálad vannak?« Százmilliók húsvéti allelujája ezt az apostoli vallomást ismétli és hiába, minden támadás, üldözés, elnyomás dacára is a lelkekben nem vész el, hanem újra-újra él a boldogító hit a feltámadt Krisztusban.

Az Örök Igazságtól származó embert ideig-óráig lehet ámitani, félrevezetni fél igazságokkal, megtevesztő ravasz trükkökkel és hazug-légvárakkal, az emberiség azonban lelke mélyén a tiszta igazság fehér kenyere éhez. És ezt nem a »felvilágosultak« boszorkány-konyhájában sütik számára. Ott csak kétely, csak bizonytalanság, ott csak kiábrándulás jut a terítékre.

Az értelmes, gondolkozó ember — az élet sorscsapásai alatt — keserűen ébred és jön reá gyöngeségére, gyarlóságára és megszólalt lelkiismerete alapján büneinek kinzó, idegtépő rutságára. Érti, hogy magában tehetetlen, embertársai hasonló lelki rokantak, segítség, menekvés, lelki felszabadulás, megnyugvás után sóhajt. Vigaszt, lelki békét, harmonikus örömet semmiféle társadalmi vagy nemzeti irányzat nem nyújt neki.

Örökbarátsági, megneemtámadási, szövetségi szerződéseket köt, ligát, népszövetséget szervez, hogy a világbéke áldásait hintse az erre szomjazó milliárdoknak. És amikor a barátok egymást ölik és pusztítják, amikor évtizedeknek, századoknak keserves munkájával kiküzdött eredményes alkotásai, »az emberi kultúra gyöngyei« pár hét, sőt egy-két óra alatt bombák játékszerrei lesznek, akkor jön reá drága tandíj lerovásával, hogy világbéke — lélek békéje nélkül — fából vaskarika.

Világrések tragikus összeomlása után eszmél reá, hogy az egyén, a család, a nemzetek, az egész társadalom hönőhajtott békéje — a népek vezéreinek megértő szelleme és felelősségérzete a lélek harmonikus rendezettségén, az Istentől való függőség és szigorú felelősség alappilléreire, tehát a lélek benső békéjén nyugszik.

A lélek belső békéjének pedig egyetlen forrása: Krisztus isteni tanítása: az evangélium. A feltámadt Krisztus ezzel köszöntötte apostolait: »Békesség nektek, Én vagyok!« Az Ő szeretetparancsából jószándék, megbocsátás, türelem és igazság fakad.

Miért nem e csodálatos forrásból iszik tehát — a szenvedélyeitől elvakult, pokoli gyűlölködéstől elvadult emberiség?

Miért dobta el kezéből Krisztus keresztjét az ember, hogy kardot, fegyvert, bombát ragadjon és gyilkolja egymást?

Elveszett, elhalványult a hite és emiatt megfogyatkozott a szeretete.

Pedig nem élnek és nem pusztitanak büntetlenül. Krisztus feltámadt, Krisztus él! Remegve és gyötrődő kétségbeeséssel állnak majd elébe azok is, akik most keresztjét: a szeretet jelvényét megtapossák.

A mi kötelességünk, népünk és hazánk üdvösséges szolgálata

csak az lehet, hogy rendületlenül ragaszkodjunk a feltámadás szikláján nyugvó szent hitünkhöz, nagy apostolunk: Szent István bevált hagyományaihoz és éljünk is ezek szerint

Ne csak szívünk boldog érzelmével, ne csak ajkunk diadalmas énekével köszöntsük a feltámadt Krisztust, hanem rendezzük és alakítsuk életünket az Ő békét, haladást, boldogságot adó igaz tanításai alapján. Csak így lesz és marad velünk áldásával és oltalmával a diadalmas Jézus! —ly.

TELEKI PÁL

a nemzet nagy tanítómestere nincs többé: sirjában pihen.

Most amikor a háború pusztító fergetege a magyar határok mentén süvölt, amikor a világ-hírű tudós kivételes bölcsességére, a páratlan képességű és csodás fegyverzettségű államférfiú éleslátására és biztos utmutatására volna szüksége nemzetünknek, a népet féltő, hazát gyarapító, fajtáját erősítő vezér nem hallatja irányító, oktató és biztos célt mutató szavát.

E nehéz sorsdöntő órában nem futhatott el öntudatos, józan eszéjárásának birtokában az a férfiú, aki a tizenhét éves forradalmi öncsonkítás óta — Párisban, Genfben, Bécsben az ellenségek túzespoklában bátran és felemelt fővel védte minden időben hazáját és magyar fajtáját, s aki eredményekben gazdag munkáséletével tanított minden magyart arra, hogy a keresztény tiszta

erkölcsi felfogás önzetlen, áldozatos munkára és lelkiismeretes kötelességteljesítésre, a valódi, nem hangzatos hazaszeretetet a faji közösség tudatos és hű szolgálata, a gyengébb testvérek odaadó segítségére kötelezi a haza minden polgárát.

Nem hagyhatta sorsára világos önszántában nemzetét az a férfiú, aki tudását, elpusztíthatatlannak látszó munkaerejét, kivételes politikai és diplomáciai képességének gazdag tárházát, ősi, szívéhez nőtt birtokát — mind-mind a haza oltárára helyezte. Vérétől pirosuló tilalomfát állított a budai hegyek ormára, hogy az idegen népek visszariadjanak a magyar függetlenség és szabadság elrablásától, Szent István késő unokái pedig sohsem feledjék, hogy mivel tartoznak a véráztatta, ezeréves magyar földnek.

A huszadik század Széchenyi István-ját

fogja benne tisztelni a magyar történelem. Országgyarapító, a szebb és jobb magyar jövőre előkészítő alkotó munkásságát századokig hálásan fogja emlegetni a késő utókor. Alig volt még államférfiú, akinek államférfiúi bölcsességében, érett mindig egyenes megfontoltságában annyira bizott volna a magyar nép, mint Teleki Pálban. Nem kérte a fényt, sem a diszt és rangot, hiuság sohsem vezette. De nem is hízelt és tömjénezett senkinek. Sokszor kemény és őszintén feddő szavakat használt, amikor azt látta, hogy munkatársai vagy a nép egy rétege, csoportja nem áll hivatalosa magaslatán. Ellenei neki is voltak, de még ezek is tisz-

telték puritán, tiszta életét. Válságos korunknak »legemberebb és legmagyarabb magyarja« volt, akinek nevét a felszabadult országrések magyar testvéreivel együtt áldjuk, nemes emlékét megőrizzük és feledhetelen tanításai, munkában önmagát felörlő példája nyomán kötelességeinket hazánk és népünk iránt odaadóan, becsületesen teljesíteni fogjuk.

Bucszunk tőled mi is körösmenti magyarok — Teleki Pál. Vigasztalan, gyötrődő szívvel helyezi el hálavirágát sirodon a magyar falu népe és azt kéri a Mindentudó Isten könyörülő irgalmától, hogy áldjon meg mindazért, amit hazánkért, népünkért tettél!

Isten veled!

Bárdossy László

Gróf Teleki Pál halálával megüresedett örökének betöltését — Horthy Miklós kormányzó úr öfőméltósága — a kormány eddigi külügyminiszterére Bárdossy Lászlóra bizta.

Bárdossy László a Teleki-kormány minisztereit kérte fel az egyes miniszteri tárcák vállalására és kormányának tagjaival letette az esküt a Kormányzó Úr kezébe.

Bárdossy László élete delén álló férfi. Ötven éves. Fiatalabb éveiben a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban teljesített szolgálatot, majd 1922-ben a külügyminiszteriumban nyert beosztást. Hatalmas jogi tudása, nagyszerű nyelvtudása, széles látóköre nagy tekintélyt szerzett kiváló egyéniségének a külföldi államok diplomáciai karában is. Az utolsó években mint

Magyarország bukaresti követe folytatott igen értékes diplomáciai működést. Kiváló szolgálataiért Csáky István gróf halála után Magyarország Kormányzója a külügyi tárca vezetésével bizta meg.

A belpolitikával eddig keveset foglalkozott ugyan, de bizonyára élénken kísérte figyelmével az új magyar reformkor szak közgazdasági és szociális menetét.

Megnyugtatónkra szolgál — bemutatkozása alkalmával tett ígérete, hogy Teleki Pál politikai célkitűzéseit és kormányzati irányelveit kívánja mindenben követni.

A legküzdelmesebb korszakban vállalta nehéz és terhes feladatát. Az ország népe bizalommal tekint működése elé és munkájára Isten áldását kéri.

Olvass és okulj!

A tények beszélnek

Mit csinál a kormány és mit csinált érdeklünkben a Magyar Élet Pártja? Halljuk léptenyomon a rövidlátó vagy rosszindulatú emberektől. Sem Teleki Pál, sem a kormány nem szorult reá a mi védelmünkre. De hogy tisztán lássanak a megtévesztett balgák is, alantiakban felsorolunk néhány olyan cselekvést és adományt, amely a napnál is világosabban tanúsítja, hogy a kormányzat hivatása magasztán áll és minden lehető elkövet a nép és ország sorsának javításán.

BELICZAY MIKLÓS főispán és vitéz MÁRKY BARNA alis-

pán vállvetett közéleti munkája és szociális érzelme jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy alább felsorolt és mindenkitől ellenőrizhető, megcáfolhatatlan adatok és tények, csak vármegyénk területén felhasznált és csak a békésmegyei nép javára fordított államsegélyek és intézmények mennyibe kerültek az államnak.

Figyeljük a közérdekében felhasznált pénzádományok nagyságát, de ugyanakkor gondoljunk arra is, hogy mily jelentős segítség, kulturális, közgazdasági és egészségvédelmi haladást biztosítanak ezek vármegyénk lakosságának!

Mit kapott Békésvármegye pár év alatt?

A belvizek által megrongált

házból teljesen újonnan felépítettünk 154 drb-ot és teljesen aláfalazva kijavítottunk 843 drb-ot, összesen 997 drb-ot, erre egyszer s mindenkorra segélyképpen folyósítottunk: 191.394 pengőt, kamatmentes kölcsönként pedig kiutaltunk 109.043 pengőt, összesen 300.437 pengőt.

Az Ármentesítő Társulatoknak

kizárólag csakis csatornázási munkálatoknak az elvégzésére az alábbi felosztás szerint:

Alsó Fehér-Körös Árm. Társulat 536.000 pengőt. Ivánfenéki Árm. Társulat 252.000 pengőt. Hosszúfoki Árm. Társulat

Társulat 190.000 pengőt, Körös-Tisza-Marosi (vármegyénkre illetően) 154.944 pengőt, Berettyó Társulat (vármegyénkre illetően) 129.600 pengőt, Sebes-Körös Társulat 70.950 pengőt, tehát összesen: 1.333.494 pengőt utalt ki. Ezzel az összeggel kapcsolatosan nyilvánvaló, hogy — eltekintve ennek rendkívül értékes beruházást jelentő jellegétől — az egész összeg az utolsó filigrán munkadíjként fizettetett ki.

A Családvédelmi Alaphól

vármegyénk részére előirányoztatott 700.000 pengő, amelyből eddig de facto kiutalást nyert vármegyénk részére 300.000 pengő.

Vetőmag akciók:

11.578 q búza à kb. 20 P.	231.560 P.
4.850 q zab à 20 „	97.000 „
6.425 q tavaszi árpa 20 „	128.500 „
4.440 q tengeri 20 „	88.800 „
1.095 q köles 20 „	21.900 „
117 q tavaszi buza 20 „	2.340 „
tehát összesen: 570.100 P.	

Zöldkeresztes egészségházak:

Békésen 36.000 pengő értékben, amely összegből a kormányzat nyújtott 10.000 pengőt.

Bélmegyeren 16.000 pengő értékben, amely összegből a kormányzat nyújtott 7.500 pengőt.

Endrőd községben 20.000 pengő értékben, amely összegből a kormányzat nyújtott 8.000 pengőt.

Békéscsaba megyei városban 44.000 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 22.000 pengőt.

Szeghalom községben 150.000 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 80.000 pengőt.

Körösladány községben 16.500 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 12.500 pengőt.

Köröstarcsán kibővítésre államsegély 25.000 pengő.

Ócsöd átépítésre államsegély 4.500 pengő.

Kondoros átépítésre államsegély 4.500 pengő.

Napközi otthonos óvodák:

Orosháza községben a Rákóczi telepen 22.000 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 10.000 pengőt.

Orosháza községben szőlők között 22.000 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 10.000 pengőt.

Nagyszénás községben államsegély 6.300 pengő.

Vésztő községben államsegély 6.500 pengő.

Békésszentandrás községben 20.000 pengő értékben, mely összegből államsegély 18.000 pengőt.

Kétegyháza községben 20.000 pengő értékben, mely összegből államsegély 11.000 pengő.

Zöldkeresztes tejakció céljaira:

a belügyi kormányzat 1940. évben összesen 115.000 pengő segélyt utalt ki, amely összeg teljes egészében fel is használt. 1941. évben ugyanezen célra 37.000 pengő. Veszélyeztetett csecsemőknek dajka-tejtel való ellátására kiutalva 5.800 pengő. Cukorakcióban 1940. évben 60.800 pengő. Cukorakció 1941. évben 20.000 pengő.

Ugy vélem, különösen figyelemre méltó az az esemény is, hogy vármegyénk jövőbeni fejlődésének egyik legnagyobb horderejű problémája: a békési kikötőnek munkálatai befejeződ-

tek és annak teljes kiegészítése képpen a legmodernebb gabonatárház építésének megkezdése pedig ugyancsak megindul a folyó esztendőben kb. 300.000 pengő értékben.

Ennek a hálózatnak kiépítését jelenti az is, hogy egy kisebb befogadó képességű tárház Endrőd községben már felépült és rendeltetésének már át is adott. E tárház értéke kb. 50.000 pengő.

Mindez Békésvármegye népének javát és haladását szolgálja. Pedig vármegyénk eléggé hátul kullog a jóval nagyobb állami támogatásban részesült közületek között. Mellőznünk kellett továbbá — pontos adatok hiányában — a Kultuszminiszterium kulturális alkotásait is, amelyek szintén igen jelentős összegre rúgnak.

Mondhatja-e tehát józanészű és lelkiismeretesen gondolkodó ember azt, hogy a Magyar Élet Pártja támogatásával működő magyar kormány — honvédségünk nagyszerű fejlesztésével párhuzamosan — nem végzett-e a késői jövőbe kiható eredményes, alkotó munkát és nem igyekezett-e emberfeletti erőfeszítéssel segíteni a magyar falu jogos és méltányos kívánságain?

A való igazság megdönti a hazug rágalmazást.

A tények világosan beszélnek!

A honvédelmi miniszter az egész ország területére elrendelte a honi légvédelmi készültséget

A m. kir. Honvédelmi Miniszter Úr az ország egész területére elrendelte a honi légvédelmi készültséget.

A közvilágítás elsötétítését a honvédelmi miniszter által már kiadott rendelet alapján kell végrehajtani.

Az épületek, üzletek és egyéb helyiségek szabadba szűrődő fényeit el kell sötétíteni. Géperejű, állati és emberi erővel vont járművek a sötétség beálltával csak az előírt fénycsökkentő berendezésekkel közlekedhetnek.

A hatósági légoltalom végrehajtószervezet tagjai az illetékes légoltalmi parancsnok rendelkezései szerint vonulnak be a kijelölt készültségi helyeikre.

A lakóházak (házcsoportok) őrsparancsnokai és helyettesei ellenőrizték a szükség-óvóhelyek és padlásterék állapotát, az őrség felszerelését valamint az épület és a berendezések előírásos elsötétítését.

Végül a honvédelmi miniszter úr felbívja az ország lakosságát a fegyelmezett magatartásra és arra, hogy a hatósági utasításokat mindenki a leghigorúbban tartsa be úgy a köz mint a saját érdekében.

Egyházi híradás

Példát adtak — az idősebb nemzedéknek leventefiaink és a Németországba induló munkásleányok. Háromszáz tizenöt évenfelüli levente és hatvan munkásleány csoportosan vonult a templomba, hogy a husvéti szentgyónás és szentáldozás végzésével legszentebb katolikus keresztényi kötelességét lerója és Krisztus szent testével meg erősödve folytassa az élet és munka nagy harcát. Harsányi László főjegyző apostolkodása és a levente oktatóikar odaadó kötelességteljesítése őszinte köszönetet és hálát érdemel.

A mezőgazdasági cselédok husvét mindkét ünnepén végezheti a kötelező husvét szentgyónást. Kérjük a cselédtartó gazdákat, hogy engedjék és buzdítsák cselédeiket a lélektisztulás és Istenhez közeledés szent cselekvésére.

Fehérvasárnapon reggel fél 8 órakor az első gyónók járulnak az Oltárszentség vételéhez. A belterületi iskolások szombaton délelőtt 11 órakor, a külterületiek szombaton délután 4 órakor végzik szentgyónásukat. Akik nagyon messze laknak, s belterületen rokonságuk nincsen, azok fehérvasárnap reggelén 7 órakor gyónnak. Szentáldozás után a Női-Liga és az Oltár-egyesület vezetői szeretetlakomán vendégelik meg Krisztus kis bajnokait.

A summásleányokhoz és idegenbe távozó munkástestvéreinkhez is volna néhány szavunk. Ne felejtsek el a régi szép szokást! Indulásuk előtt vegyék ök is magukhoz az Ur Jézus áldott szent testét. Isten kegyelme nélkül beteg a lélek, sivár és satnya az élet és munkakedv. Isten áldására minden embernek szüksége van. Hogy várhatjuk ezt akkor, ha elzárjuk szívünkötől az életet, egészséget és munkaerőt adó Istent? Az élet kísértésekkel és veszélyekkel háborítja a küzködő embert. Mennékvés és oltalom Jézus segítségével nélkül nincs. Saját érdekét és jövőjét szolgálja, az, aki állandó kapcsolatot keres Jézus Szent Szíve irgalmas jóságával és áldó szeretetével. Jöjjetek hát Hozzá mindnyájan!

Hitbuzgalmi egyesületeink havi ájtatosságukat az alábbi időrendben tartják: Szent Ferenc III. rendje április 20-án, d. u. fél 3 órakor, az Oltár-egyesület ugyanazon napon délután fél 4 órakor, a Jézus Szíve Szövetség Női csoportja április 27-én d. u. fél 4 órakor, a Leány-Egyesületek május 1-én, d. u. fél 6 órakor, a Férfi-Liga május 3-án délután fél 6 órakor tartja havi ájtatosságát, illetve összejövetelét.

A nagybőjti hitvédelmi előadások befejezést nyertek. Az egyházközségi képviselőtestület és családmegbizottak szépszámu csoportja, váltakozva 60—70 vezető katolikus hallgatta a szombatesténként tartott »szemináriumi előadásokat.« Feketevasárnapján csaknem valamennyien szentséghez járultak.

Szent László-ünnepély Nagyváradon

A nagy király ősi egyházmegyéje május 11-én — a felszabadulás nagy kegyelméért — a hála és tisztelet adóját óhajtja leróni Szent László király, egyházmegyénk védő pátrónusa előtt. A régi időben Nagyvárad híres bucsujáró hely volt. Szent László sirjánál sok csoda történt. Hozzá még királyaink is elzárándokoltak. Ezt az ősi szokást akarja feleleveníteni és évenként állandósítani a váradi egyházmegye katolikus hívőserege. Nagyvárad város külön is hódol a nagy király emlékének, mert e napon állítja fel Szent László lovas szobrát a Szent László-téren.

Beliczay Miklós főispánunk kérelemmel fordult a MÁV elnökgazdátjához, hogy a békésmegyei katolikusok részére külön vonat indítsanak Nagyváradra. Ha ez sikerül, Endrőd és környékéről hatalmas tábor indul Szent László ősi városába a bucsus ünnepségre.

Nagyvárad katolikus népe három napos lelkigyakorlattal készül a nagyszerű ünnepségre. Május 10-én, szombaton este fátylakörmenetben viszik át Szent László ereklyéjét a püspöki székesegyházból a Szent László templomba, ahol ájtatosságot tartanak.

Május 11-én reggel 8 órakor az összes plébánia templomokban szentmise és közös szentáldozás lesz. Délelőtt fél 10 órakor a Szent László-téren felállított díszoltáron elhelyezett ereklye előtt szentmisét és predikációt mond az egyházmegye főpásztora. Szentmise után a papság és hívek körmenetben kísérik vissza Szent László ereklyéjét a püspöki templomba.

Délután a Rédey-kertben májális ünnepély a vidékről összereseglett hívek részére.

Az indulás május 11-én a hajnali órákban, visszaindulás pedig délután 6 órakor történik ha a külön vonat biztosítva lesz. Erről a híveket mindenütt kellő időben értesítjük.

Husvétután megindul a fájdalmas kápolna építése a központi temetőben. Valószínűleg ravatalozót is létesítünk.

Egyesületi hírek. A „Dolgozó Leányok“ egyesületének három tagja részt vesz a budapesti vezetői kurzuson. A „Kalász“ a KLOSZ és a Dolgozó Leányok Egyletének tagjai részére Kiss Sándor nagybőjti lelkigyakorlatot tartott. Százötven hajdon járult épületes buzgósággal a szentségekhez. A Legényegylet új tagjai közé a 18 éven felüli leventék is beléphetnek. Az új tagok felavatását Pünkösöd másodnapján végezzük. Az Öregkerti Szent Imre Munkáskör-egyleti székházat vásárolt. A Nagylaposi Legényegylet élénken folytatja kulturális munkáját. Kalmár Ákos tanító hetenkint felvilágosító előadást tart részükre Tanulnak az öregkerti legények is.

Az endrődi templom belső »csapóajtói« elkészültek. Legutóbbi jelentésünk óta a következők adományai érkeztek a plébániahivatalhoz: Dr. Tüköry József—Körösvidéki rt. 50—50 pengő, Varju József 20, vitéz Baranyai Istvánné, Varju Elek, Varju Ferenc, Varju György, Pintér János és özv. Dávid Andrásné 10—10 pengő, Gellai András 6, özv. Varju Istvánné, Kajla István, Nagy Sándor (Amerika) 5—5 pengő, özv. Gyuricza Miklósné újabb gyűjtése 3.20, Duda Lajos 3. Szurovecz György 2, Valuska Mátyás, Fekécs Lajos 1—1 pengő, többen a perselyben 33 pengő. Isten áldása jutalmazza a szíves adakozókat.

Májusi litániák. Régi szokás szerint Krisztus édesanyjának, a Boldogságos Szűz Máriának tiszteletére május hónap folyamán minden este 6 órakor litániát mondunk. Hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap szentbeszédben elmélkedünk Nagyasszonyunk csodás érenyeiről. E válságos idők külön is felhívják figyelmünket arra, hogy Magyarország Védasszonyának közbenjárását buzgó és állhatos könyörgéseinkkel megnyerjük hazánk és magyar népünk sorsának jobbrafordulása érdekében.

Tavaszi időrend. Április 24-től kezdődőleg a vasár- és ünnepi szentmisék a belterületi templomban fél 8, 10, és negyed 12 órakor, a külterületi iskolákban 10 órakor kezdődnek. Hétköznapokon 6, negyed 7, 7 és fél 8 órakor kezdődnek a szentmisék. Az ünnepi és előtti vecseryék délután 3 órakor, a szombat délutáni litániák és rózsafüzér imádság 6 órakor kezdődik. Ez az időrend Szent Mihály-napig tart.

Testvérek! Adakozzunk tollal, párnát, törülközőt, lepedőt, takarót az endrődi Vöröskereszt fiókegylet javára. Az adományokat hetenkint pénteken délután 4 és 6 óra között a sekrestyeházban veszik át a vöröskereszt megbizottak.

Leányok. Faluhelyen sok jó ravaló fiatal leány szeretne szerzetesnő lenni, de nem tudja, hová forduljon kérelmével. Felkérjük azért a főtisztelendő plébános urakat, sziveskedjenek az ilyen jóindulatu és magukban a zárdai életre hivatást érző, egészséges, erőteljes, erkölcsös leányokat kérésükkel a kolozsvári szentferencrendi nővérek főnöknőjéhez irányítani, aki több ilyen leányt felvesz jelöltnek és kiképezet betegápoló nővérek. Ezért csak olyan pályázzék, aki a betegápolás nehéz munkájára kedvet és hivatást érez magában. A kérvényezők pontosan írják meg a saját címüket is, hogy a választ rendesen elküldhessük saját címükre. A felvételtől vagy fel nem vételtől mindenki külön értesítést kap. Ezen értesítés előtt senki sem jöjjön személyesen Kolozsvárra, mivel esetleg fölösleges kiadást okoz magának. Aki közelebbit akar megtudni, forduljon az alábbi címhez: Szentferencrendi nővérek Tisztelendő Főnöknője, Kolozsvár. Kliniká.

Felvétel a kőszegi és budatétényi misszióházakba. Az Isteni Ige Társasága missziós szerzetesrend ezen két misszióházába felvételt nyerhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Ige Társaságában hithirdető papok akarnak lenni. Érettségi bizonyítvánnyal jelentkezők azonnal a rend noviciátusába nyerhetnek felvételt. A felvételre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Missziós Szeminárium házfőnöksége, Kőszeg.

A betegek és öregek havi gyóntatását belterületen május 5-én, külterületen május 6-án végezzük. Lelki békéhez és vigasztalozáshoz, valamint a test ellenálló erejének növeléséhez vezetheti a szentségek vétele szenvedő testvéreinket. A hozzátartozók tehát ne mulasszák el a bejelentést a sekrestyében.

Külterületi szentmisék rendje. Április 14-én a csejti iskolában, április 20-án a Szent Imre és Polyákhalmi iskolában, április 27-én a nagylaposi és varjasi iskolában, május 4-én az öregkerti kápolna iskolában, május 11-én a csejti és nagylaposi kápolna iskolában mutatunk be szentmiséket.

Testvérek. Még mindig sokan nem végezték el a kötelező husvét szentgyónást. E megtévedett szerencsétlen katolikusok elzárják lelküket Krisztustól. Az élet sok csapása nem elég lecke és figyelmeztetés! Elpusztul az a nép, amelyik elfordul Istenétől.

Hirdessen lapunkban

Az Igazság győz!

Husvét ünnepén diadalmas magyar zászlók lengenek a délvidéki városok és falvak tornyain. Hirdetik, hogy az igazságot meg lehet csufolni és gyalázni ideig-óráig, de az győzelmesen felkél sirjából és szétrombolja a hazugság elvakultság kártyavárait.

A páriskörnyéki békék műálmái után, a „kísántant“ legerősebb balkánhatalma is megdőlt és sirjába hullott.

A magyar kormányzat és a nép is ezt az államot bicsulite legjobban, mert nem árulásért, nem hátbatámadásért kapta soha nem remélt országrészeit. Vitéz, elszánt, hazaszerető nép a szerb is, horvát is. A magyar nagylelkűség el tudta felejteni idegbeszakadt testvérei üldözését, elnyomatását tudott az idő hegyesztő gyógyításába is remélni és baráti szövetséget kötött a jugoszláv állammal.

Megint beigazolódott azonban hogy ahol a katonaság politizál, ott széthullás, nemzeti szerencsétlenség zuhan az országra. A belgrádi tisztiforradalom elűzte Jugoszlávia érett, komoly kormányfőit, felrugta a háromhatalmi szövetség és ehhez tartozó államokkal való kapcsolatait. Ang-

lia mellé szegődött, sőt több alkalommal — arculütötte a „baráti együttérzés“ követelményeit repülőgépek támadásokkal mutatta ki a magyarság iránt érzett szimpáthiáját.

Mindennek van határa. A magyar szép szóra, jószándéku közeledésre hajlik és megbecsüli azt, de a meg nem érdemelt támadásokra visszaüt.

Másként gondoltuk a megegyezést a szerb néppel. Mostani forradalmi vezetőik balgaságán mulott és csak ezeknek köszönhetik hogy országuk romokban hever és hogy mai nagyságában soha többé fel nem támad.

A horvát nép kikiáltotta függetlenségét és különválását.

A magyar honvédek a régi magyar területek visszacsatolásával tesznek eleget Trianon kegyetlen barbárságának. Hisszük és tudjuk hogy a multból tanult nemzet és még egyszer nem teszi könnyelműen kockára széthuzásával, korlátolt képességű akarnokok idéltlen maszlagainak követésével az ezeréves ország területi nagyságát és drága földjét.

Szivleljük meg Teleki végrendelező szavait: „egy kell, hogy az ország mindig erős maradjon: a nemzet belső lelki egyensulya, önmagában (és nem másban) való bizodalma“

Lángban a Balkán.

Április 6-án felcsapott a háború pusztító tüze déli határunk mentén. Jugoszlávia elkergette a tengely-hatalmakkal szövetségi megállapodást aláíró kormányát, trónra emelte az ifju Petárt, mozgósított, segítséget kért Angliától és Amerikától, szóval kihivta maga ellen — szőszegésével — Német- és Olaszország büntető válaszát.

Nyolc napig vár a két nagyhatalom, hogy észreler és átvészeli a forradalmi-lázat a szerb kormány. Sikertelenül. Sajnáljuk a jobb sorsra érdemes szerb népet, de értetlennek találjuk az ország vezetőinek magatartását akkor, amidőn a hármashatalmi egyezség aláírásakor területi biztosítékot, sőt Szaloniki átengedésével a Aegei-tengerre kikötőt nyert és így valóban a Balkán Irányító állama lehetett volna. Ribbentrop külügyminiszter még azt is megígérte, hogy Jugoszlávián idegen haderő nem vonul át. Az ország politikai függetlenségét s szabadságát garantálták. Az angol-párti katonatisztek összeesküvése azonban sirjába döntötte Trianonnak ezt az alkotását is.

A német és olasz haderő óriási fölényvel indult megfenyítésére a szerb árulásnak. A híres szerb-horváth hadierény nem tud ellenállni — a hadi csodazörnyeknek

és mire e sorok napvilágot látnak, Jugoszlávia nagy részén német-olasz győzelmi zászló lobog.

Általános felháborodást váltott ki az ország lakosságából, hogy szerb repülőgépek bombákat bóbáltak Szeged, Pécs, Villány és más magyar városokra. A magyar repülők nagyszerű munkát végeztek Két nap alatt 10 repülőgépet lőttek le. A magyar kormány erős tiltakozást jelentett be a barátság-talan és indokolatlan támadás miatt a jugoszláv kormánynál.

Testvér!

Láthatod, hogy a világháború dühöngő vérzivatarra egymásután sodorja pusztulásba a nemzeteket.

De biztos vagy-e abban, hogy holnap nem kerül sor reánk is?

Hallod, hogy a vadvíz és más elemi csapások falvakat, várme gyéket, országrészeket tesznek koldussá, hajléktalanná.

Mit szólnál hozzá, ha legközelebb a te mindennapi kenyered elvesztéséről adnának szomorú hírt a lapok?

Tudod jól, hogy népek, családok, s az egyes ember lelki békéje is a Gondviselő Isten kezében van.

És te gyalázkodó káromlásaidal, templomkerülő, istentelen szokásaiddal dacolni mersz az Élet Ura, lelked Alkotója és Örök Birájával?

Nincs homlokodra írva, hogy mikor számolsz előtte hálátlan életedről, bűneid sokaságáról? Talán még soká de lehet, hogy ma.

És mégsem térsz eszedre? Földi életed békéje, verejtékes munkádon Isten áldása, biztos halálo után Isten boldogító irgalma nem elég jutalom — tengernyi bűnöd őszinte megbánásáért.

Nézz a keresztre. A kinosan szenvedő Krisztus panasz szavait hallhatod: fiam! miért hagytál el engem?

Nyugodt lelkiismerettel tudsz-e fnelelni Megváltód szemrehányó kérdésére?

Ne gyötörd, ne bánts tovább kegyetlen elvetemültségeddel, vakmerő, konok megátalkodottságokkal.

Még a társadalom kivetettjei: az utszéli zsványok is megkegyelmeztek olykor áldozataiknak! Csak te nem érzed könyörületet lelked megváltója: az ártatlan Krisztus iránt?

Ha még egy parányi jóérzés van benned, oda borulsz eie és rácsókolod szent sebeire őszinte bánatod, komoly megtérésed és életjavulásod nemes érzésének könyörgő áhitatát.

Ne késs, lehet hogy holnap már nem lesz időd erre!

Jézus hív és vár! Siess hozzá.

HIREK

Kinevezés. Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó kegyuri bemutatás alapján Glatz Mihály pápai kamarás, csorvási plebánost gyulai plebánossá nevezte. A nagyváradi egyházmegye egyik legkiválóbb papját kapták lelkipásztorokul a gyulai testvérek. Molegen gratulálunk.

XII. Pius pápa apostoli áldását küldte a kibővitendő kőszegi missziós szemináriumra. Apostoli Áldását küldte a kibővitendő kőszegi missziós szemináriumra és mindazokra, akik ennek a tervnek a megvalósításában közreműködnek. A terv felkarolását Dr. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás és még több püspök pásztorlevelében ajánlotta.

Telepítés. Nagyvárad ősi Káptalanja 3600 hold földet ajánlott fel telepítés céljaira a magyar kormánynak. Ime, újabb cáfolata annak az egyházellenes, népámító irányzatnak, hogy a katolikus anyaszentegyház papjai nem értik meg a kor szavát és nem sietnek segítségére a nép szociális jogos kívánságainak. Felhívjuk Endrőd és a katolikus hivat, hogy az ő katolikus egyházi-földből ne engedjék kismizmizetni magukat, hanem aki teheti és szereti a magyar földet, jelentkezék a telepítésben való részvételle. Mint értesülünk, nagyon méltányos áron és igen kedvező feltételek mellett juthatnak — hosszú lejáratu köl-

csön biztosításával — a földhöz az igénylők. Jelentkezni lehet Harsányi László főjegyzőnél és az Endrőd-Gyomai Takarékpénztárban Kappel Károly főkönyvelőnél.

Békésvármegye Állispánja tervbe vette a gyoma-endrői közut átépítését befonra. Régi vágyát teljesíti népünknek jószág alispánunk, akire hálával gondol a két község lakossága.

Pénzét kamatoztassa, kölcsönért forduljon ősi pénzintézetünkhöz: az Endrőd-Gyomai Takarékpénztárhoz. Mint a Futura helyi főmegbízottja mindennemű gabonáját is a legmagasabb áron veszi.

Mezőgazdasági hírek.

A szegedi kendergyár kiskirálysági telepe (Gádoros mellett) a kenderkóró termést a következő áron veszi át: az I. osztályú lombmentes kenderkóróért a gyár a termelőnek métermázsánként 13.50 pengőt, a II. osztályúért 9.50 pengőt fizet. A levágott állapotban 125 cm-nél hosszabb kenderkóró I. osztályú, míg a II. osztályú az előbbinél rövidebb, de legalább 60 cm. hosszú. Az árak a termelő vasuti-állomásán a termelő által vagonba, vagy uszályba rakott kóróra vonatkoznak. A berakás utáni költséget a gyár viseli. Amennyiben a kenderkórót lelombozva adja át, akkor a fenti ár kiegészítésével — lombozási díj címén — minden mázsa után 25 fillért kap. Kisholdankint — az időjárástól és a talaj minőségétől függően — 25—35 mázsa kenderkóró terem. Érdemes tehát foglalkozni termelésével.

A Futura a vele szerződést kötő gazdáknak a következő árat fizeti mázsánként: szójababért 42 p-t, ricinusmagért 63 p-t, napraforgó magért 35 pengőt vasuti állomáson vagonba rakva A tavaszi olajlenmag bevétési árát a folyó gazdasági évre 60 pengőben állapították meg. A termelők külön kedvezményt és kölcsönvetőmagot kapnak.

Hirdetmény.

Mindazon adózók, akiknek háztartásában az 1940. év végén kétónél több törvényes, törvényesített, mostoha, vagy örökbe fogadott kiskorú gyermek és unoka és a családfő a jövedelemadóknak egyáltalán nem alanya, adómérséklés elnyerése végett folyó hó végéig jelentkezzenek az 1. számú adóügyi irodában.

Endrőd, 1941. április 5.

Községi Előjáróság.

Teleki Pál

emlékének hódolt április 5-i közgyűlésén Endrőd község képviselőtestülete. Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést. Meghatott szavakkal ismertette az ország népét ért váratlan szörnyű csapást a magyarság nagy fiának a világhírű államférfiú és

Gróf Teleki Pál — a magyar

Csonka hazánk történelmének utolsó évtizedében a trianoni korszak első évtizede sötétségéből és nyomoruságából való lassú, fokozatos és virradásszerű kigazolást állapíthatunk meg. Ez a fejlődés fokozatos megerősödést jelent kulturális, gazdasági és honvédelmi téren és az utolsó években abban kulminált, hogy az ország jelentős gyarapodást ért el. E fejlődésnek igen hathatós tényezői voltak — az Ur-Isten állandóan velünk lévő kegyelmén kívül — azok az államférfiak, akik felelősek, hogy a trianoni nyomoruságból igen is ki lehet jutni, ha minden erőnket összeszedjük, külpolitikailag helyesen tájékozunk és barátokat szerzünk. Ennek a működésnek szolgálatában állottak boldog emlékü Gömbös Gyula, Darányi Kálmán, Imrédy Béla, Kánya Kálmán, gróf Csáki István és mondhatjuk, hogy ezt a fejlődést betetőzte, teljessé tette a 3-án tragikus körülmények között hirtelen elhunyt gróf Teleki Pál miniszterelnök.

Gróf Teleki Pál jelentette a nemzet részére hazánk megerősödésének kifejlődését, mert az Ő lángesze, izzó hazaszeretete, kimondhatatlan szorgalma, munkabírása, önzetlen és mindenre kiterjedő nagy önfeláldozó munkássága, puritán lelki tisztasága, mélységes vallásos érzülete, életkörével járó tapasztalatai és bölcsessége ebben a megcsonkított hazában a biztonság és nyugalom kellemes érzéseit teremtette meg. Megteremtette akkor amikor országunk határait köröskörül egy újabb világháború lángnyelvei nyaldossák, amikor az egész világ recseg-ropog szerkezetében, amikor órák, napok alatt a történelem szekere olyan száguldó rianással haladt, mint máskor évtizedek és évszázadok alatt tudott csak előremenni és amikor egyik percről a másikra történelmi országok pusztultak, szüntek meg. Ezekben a szédületes változásokban, melyek a magyar nemzetet igen közelről érintették, minden józan magyar embernek megmegremegett a szívelelke a szokatlan fordulatokon, de megnyugodott abban a pillanatban, amikor feltekintett az ország hánykódó hajójának

tudósnak, a magyar kormány tüneményes képességű elnökének hirtelen elmulását és felhívta a képviselőtestületet, hogy mélységes gyásza és az elhunyt iránt érzett hódolatának kifejezésül — állva hallgassa meg Harsányi László főjegyző bucsuztató szavait, amelyeket a következőkben hozunk:

revízió apostola nincs többé.

kormányrudjához, ahol olyan államférfit látunk a posztján, aki ezt a kormányrudat biztos kézzel irányítja a világpolitika zajló tengerén és ahol a kormányzás élén egy bölcs lángeszű, feltétlenül higgadt államférfiú: gróf Teleki Pál miniszterelnök állott. Ilyenkor megpihent a kétkedő és aggódó magyar, mint csecsemő édesanyja emlőjén.

Ebből a szempontból vizsgálva miniszterelnökünk halálát érthető az a mélységes, őszinte megdöbbenés, mely torkunkra forrasztotta a szót, megzavarta szívünk működésünket s mondhatni, egy percig megállította lélegzetünket is. Hinni sem akartuk, hogy egy olyan államférfiú, akinek egész élete fegyelmezettséget, a felelősségtudat biztonságát, az élő példát és szigorú következetességet mutatja, ezekben a súlyos pillanatokban senkitől nem gyanítva, dobta el az életet magától.

Végzetes és tragikus eset! Mi katolikus magyarok semmi szín alatt nem tudjuk hitvallásunk világánál ezt az eseményt megérteni, mérlegelni. Fáj, sír, zokog a lelkünk, különösen akkor, ha meggondoljuk, hogy előző este meggyónt szeretett cserkésztsíztjei között. Gyóntató atyjával még hosszasan tárgyalt s hazatérve inasának utasításokat adott cserkészruhájának előkészítésére, hogy 3-án reggel a cserkésztsíztjeivel közös szentáldozáson vehesse magához az Élet Urát: Krisztust. Ilyen magasztos elgondolások és előkészületek után, hihetetlennek és érthetetlennek látszik a bekövetkezett esemény és az Ur-Istennek kifürkészhetetlen rendeltése, hogy kegyelmi ténykedését teljesíteni miért nem tudta. Nem tudhatjuk a feleletet megnyugtató módon megadni. Ezt csak emberileg és magyar szempontból kísérelhetünk megmagyarázni. Nem történhetett más, minthogy az állandó testetleket örlő, kínzó, gyöttrő munka, tépelődések elemésztezték erejét, megtörték idegzetét és hihetetlen zavaros lelkiállapotba kerülve úgy vélte, hogy minden valószínűség szerint a szomszédos Jugoszláviával kapcsolatos hely-

zetből folyó rendkívül súlyos kérdések az ország függetlenségének esetleges kockázatásával járó óriási feladatok megoldása erejét túlhaladja. Halálával, vérevel kifejezést ohajtott adni életében állandóan hirdetett azon elvének, hogy a hazát nemcsak szeretni, hanem életünkkel és vérünkkel megvédeni is kell. Ebben a magasztos elgondolásban halt Ő meg, hogy ezen cselekedetével is példát mutatson a magyarságnak az összefogásra, áldozatkésztségre és magyar mivoltunknak mindennél előbbrevaló helyezésére. Beszédeiben tépelődésének, töprengésének, kínzó gyötrelmének számtalanszor kifejezést adott rámutatott arra, hogy a magyar nemzet nem kellően értékeli az ő aggodalmait a nemzet sorsáért. Ez a meg nem értés az utóbbi időben keserű meggyőződést váltott ki belőle, hogy a mai nemzedék nem érti nagyszerű hivatását a Duna-medencében, nem tud vagy nem akar több és jobb magyar lenni, s eszét, szívét, munkáját — a nemzeti közösség hasznára önzetlenül kifejezni, — és mert nem látta megszületni azt az erős összetartó, kézt a kézbe tevő magyar nemzetet, melyre ezekben a súlyos válságos pillanatokban a nemzet jövője élete és fennmaradása szempontjából elengedhetetlenül szükség van, ez a honfiúi fájdalom kifárasztotta, elégette és megemészte lelki erejét. Azt hitte, hogy atyai bölcs, higgadt, soha meg nem szünő tanításai és szavai ennek a nemzetnek már nem használnak és odaadta utolsó figyelmeztetésül legnagyobb kincsét: az életét, hogy önmagára és kötelességteljesítésre ébredjen a keresztény magyarság.

Emberileg így lehet megközelítő okát keresni ennek a tragikus és önfeláldozó példaadásnak és így is kellett történnie, mert igazi hazaszeretettől lángoló egyéniségevel, lelkével és következetes életével csak ez az egyetlen megokolás függhet össze.

Áldozatos szeretetét, dicső emlékét szívünkbe zárjuk, tanításait befogadjuk s fogadalmat teszünk, hogy mindezeket megőrizzük és erőnkhez képest megtartjuk. Fájdalmunkra, zokogó lelkünkre-szívünkre az Ur-Istennél keresünk vigasztalást s néhány pillanatra magunkbarokadva fohászunk a Mindenhatóhoz lelkiüdvéért, országunk felzaklatott nyugalmanak elcsitulásáért. (Csend.) Áldás és béke emlékének!

Vonatközlekedés.

Gyomáról Budapest felé déli 12 órakor gyors, este 23.30-kor személyvonat indul. Békéscsaba felé hajnali 3.20-kor személy, délután 17.20-kor gyorsvonat indul. Dévaványa felé 3.42, 14.21 és 17.41-kor indul a motorvonat.

NÉPMOZGALMI ADATOK

március hóról.

Született: Uhrin Mihály munkás és Pelyva Mária leánya: Gizella, Dógi János zenész és Knap Anna leánya: Erzsébet Mária, Gyuricza Gyula szabó és Kiszely Margit leánya: Éva Magdolna, Farkasinczki Mihály csizmadia és Timár Eszter leánya: Éva, Ádám Ferenc fmunkás és Megyeri Eszter fia: Sándor, Hornok Imre fműves és Julis Veronika leánya: Éva Gizella, Bagó Mihály fmunkás és Hornok Ilona fia: György Imre, Szabó Gergely fműves és Timár Ilona leánya: Éva Mária, Farkasinczki Gyula zenész és Liziczai Erzsébet fia: Gyula Zoltán, Pintér Vendel fműves és Hunya Katalin fia: József István, Varju Miklós szabó és Szabó Mária fia: Miklós, Fagyas Mátyás fműves és Tóth Eszter fia: Mátyás, Uhrin Imre fműves és Hegedüs Brigitta leánya: Mária Magdolna.

Házasságot kötött: Lócskai Pál fműves és Csuvár Veronika, Fülöp Miklós cipész és Uhrin Margit, Tóth Imre munkás és Fábrián Irén.

Jegyések: Gellai Ignác fműves és Varga Etelka, Böröczki Gyula fműves és Pap Etelka, Hanyecz Sándor fműves és Gyuricza Gizella Anna, Varju Vincze fműves és Kelemen Eszter, Hornok László fműves és Timár Eszter.

Meghalt: Csikkely Irén 6 hónapos tüdőlobban, Barják János 74 éves agykori gyengeségben, Varju Dávid 75 éves gyomorfekély, Sóczó Jenő 3 hónapos tüdőgyulladásban, Nándori Lajos 34 éves tüdőgümőkórban, Dinya Mária, élt 1 és 1/4 órát koraszülésben, Dávid Borbála 84 éves agykori gyengeségben, Vaszkó Sándor 45 éves tüdőgümőkórban, Timár Lajos 53 éves szívszélhüvésben, Farkas Miklós 63 éves szervi szívbajban, László Ilona 60 éves mellrákban, Kiszely Erzsébet 71 éves tüdőgümőkórban, Jákói Mihály (Jambrik) 47 éves tüdőgümőkórban, Czmarkó Mária 78 éves agykori gyengeségben, Talán András 67 éves tüdőgümőkórban, Koloh Katalin 4 hónapos tüdőlobban.

Hirdessen lapunkban

ADÓKEDVEZMÉNYEK A FÖLDADÓNÁL

Az adók legfőbb célja az államháztartás viteléhez szükséges pénzeszegek előteremtése. E legfőbb cél mellett a szociális, közgazdasági, termeléspolitikai célokat az adórendszerek főként különféle adókedvezmények útján szolgálják. Adókedvezmények nyújtása anyagi áldozatot jelent az állam részéről, mert az állam lemond bizonyos bevételekről különböző közérdekű célok érdekében.

A magyar adórendszer adókedvezményeit vizsgálva, a földadónál több jelentős adókedvezményt emelhetünk ki.

A terméketlen földterületek,

amelyeket nagy költséggel tettek használhatókká, a használhatóság beálltától számított 15 évig mentesek a földadó alól.

Az erdőterületek

amelyeket közérdekből telepítettek be, ideiglenese adómentesek.

Gyümölcsstermelés

Előmozdítása érdekében kiadott rendelkezés szerint a gyümölcsfával beültetett területek földadója a gyümölcsfák termővé válásáig nem változtatható. Ez annyit jelent, hogy ha a gyümölcsfával beültetett területek azelőtt nem voltak tárgyai a földadónak, a termővéválásig adómentesek maradnak. Abban az esetben pedig, ha a gyümölcsfával beültetett területeket azelőtt valamelyik más művelési ágban használták, a termővéválásig nem a kertekre nézve megállapított kataszteri jövedelem, hanem a beültetés előtti művelési ágra megállapított alacsonyabb kataszteri tiszta jövedelem után kell kivetni a földadót.

A telepítési törvény

alapján alakított birtok három évig mentes a földadó alól, ha a birtokos más községből költözött abba a községbe, amelynek határában a birtokot szerezte.

Elemi csapások

által a földbirtok termésében okozott rendkívüli károk, ha azok kellő gondosággal nem voltak elháríthatók, a kivetett földadó és járulékaiknak egészben vagy részbeni elengedésére adnak igényt. A régi rendelkezések szerint adóelengedésnek csak akkor volt helye, ha az elemi csapás által sújtott termésnek legalább egyharmada elpusztult. Az egyenesadókról szóló 1940.

évi XXII. tc. újból szabályozta ezt a kérdést és lehetővé tette az adóelengedést már akkor is, ha a termésnek egynegyede pusztult el. Abban az esetben, ha az elemi csapás a termésnek egynegyedrészt semmisített meg, 25%-os földadóelengedésnek van helye, ha felét, a földadó 50%-a, ha háromnegyedét, a földadó 75%-a engedhető el. Amennyiben a termés teljesen megsemmisül, a károsult földrészek terhére előírt összes földadót és járulékait törölni kell. Az új szabályozás lényegesen kedvezőbb a földbirtokosok szempontjából, mint a régi volt, mert nem harmadrészekben, hanem negyedrészekben állapítja meg a kárt s így arányosabbá teszi a földadó törlését.

A károjelentések

megkönnyítéséről is gondoskodott az 1940. évi XXII. tc. A kárt ezenkívül nemcsak a károsult földbirtok tulajdonosa, hanem a földbirtok bérlője is. A kisebb birtokosok, vagyis azok, akiknek kataszteri tiszta jövedelme 1000 pengőn alul van, az elemi károkra vonatkozó bejelentésüket két képviselő útján közösen is megtehetik. Képviselő azonban csak az lehet, aki maga is birtokos vagy bérlő abban a dűlőben, amelyben a megbízóknak károsult birtokuk van.

A kisebb földbirtokosok

földadóját az állam megtéríti. E rendkívül nagy jelentőségű szociális rendelkezés értelmében az állami földadót meg kell téríteni annak a földbirtokosnak, akinek az egy község területén lévő összes földbirtoka után megállapított kataszteri tiszta jövedelme 116 pengőt nem halad meg.

A hadirokkantak

hadiözvegyek és hadiárva, valamint a vitézségi éremtulajdosok és tűzharcosok a földadónál is kedvezményben részesülnek. A kedvezmény mértéke egyrészt a kivetett adó összegétől, másrészt attól függ, hogy a kedvezményre jogosult I., II., III. vagy IV. járadékosztályú hadirokkant, vagy pedig hadiözvegy, illetőleg vitézségi éremtulajdonos vagy tűzharcos.

Az állatárak.

jelentősen emelkedtek a környék vásárjain. Különösen a választási malacok keltek magas áron. A hizott sertésekért külön felárat kapnak a hizlalók.

Kiáltvány

Amióta a háboru tüze fellángolt Európában, állandóan az a törekvés vezetett, hogy Magyarországot és gondjaimra bizott népét, amely az 1914—18. évi világháboruban olyan bőven ontotta vérének és amelynek a háboru után olyan súlyos megpróbáltatásokat kellett elviselnie, lehetőleg megóvjam az újabb vérvesztésektől és szenvedésektől. Minthogy a világháboru után az akkor végleg kimerült, elalélt és félrevezetett nemzettől minden harc nélkül ragadtak el olyan területeket, amelyeket népünk ezeréves munkája és annyi áldozata szentelt magyarrá, az volt a meggyőződésem, hogy az igazság jogán a jóvátételnek is harc és küzdelem nélkül kell megtörtennie.

E meggyőződés szellemében a dunavölgyi békét kívánta szolgálni az a szerződés, amelyet a múlt év decemberében az akkori Jugoszláviával, annak akkor béke szándéku kormányával kötöttünk.

Március hó 26-án Jugoszlávia törvényes államfőjét erőszakkal elmozdították helyéről, békés szándéku kormányának tagjait börtönbe vetették. Ezt az erőszakos változást, úgy látszik, ugyanazok az erők készítették elő és hajtották végre, amelyek 1914-ben egyszer már annyi könnyet, vért és szenvedést zudítottak Európára. Most sem a béke fenntartását, a jószomszédi viszony keretében megteremthető megegyezést akarták, hanem ellenkezőleg, azt, hogy a háborút Európának erre a részére is kiterjesszék. Ezért idéztek fel szándékosan összeütközést a nagy német és olasz nemzetekkel, amelyekhez bennünket a belső barátság szálain kívül a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozásunk kötelekei fűznek.

Az új belgrádi rendszer katonai erőket vonultatott fel határainkon s ezzel szemben Magyarország csak akkor tett védelmi intézkedéseket, amikor sorozatos légi támadások érték az ország területét és határunkon betöréseket kíséreltek meg, ami ellen kormányom ismételten hiába tiltakozott.

A rohamosan lejátszódó események új helyzetet teremtek. A horvát nép vezeterei — látva az új belgrádi rendszer politikájának végzetes következményei — kimondották Horvátország önállóságát és függetlenségét. Őszinte örömmel üdvözljük ezt az elhatározásukat, amelyet a magunk részéről mindenben tiszteletben tartunk. Ezer évig éltünk jóban, rosszban együtt a horvát nemzettel, egymást megbecsülve és bajban támogatva s azt kívánjuk, hogy a nemes horvát nép találja meg állami önállóságában holdogulását és jólétét.

A független és önálló horvát állam megalakulásával Jugoszlávia megszűnt létezni és alkotó elemeire bomlott.

Ezzel egyidejűleg parancsoló köteletségünké vált, hogy a Magyarországtól 1918-ban elszakított terület és az azon nagy tömegben élő magyarság sorsának és helyzetének biztosítását újból kezünkbe vegyük. Olyan szent nemzet kötelesség ez, amelyet haladéktalanul teljesítenünk kell. Ezért még a mai napon parancsot adok katonáimnak, hogy a Délvidéken élő magyarságot az anarchia pusztításaitól megóvjuk. Katonáim akciója nem a szerb nép ellen irányul, amellyel nincs vitánk és amelyel a jövőben békében akarunk élni.

Szeretettel és örömmel köszöntöm hozzánk visszatérő s oltalmunk alá vett véreinket. Isten áldását kérem a magyar nemzetre és a hazára!

Kelt Budapesten, 1941. évi április hó 10-én.

Horthy Miklós s. k.
Bárdossy László s. k.

A honvéd vezérkar főnöke jelenti:

A legfelsőbb Hadúr parancsára a honvédség csapatai a trianoni határt Duna—Tisza közén és a Baranyai háromszögben mindenütt átlépték.

Felelős szerkesztő:

CSERNUS MIHÁLY

Felelős kiadó:

WALTHIER GYÖRGY

Nyomatott

NÁDUDVÁRY MIHÁLY

»PETŐFI« könyvnyomdájában
GYOMÁN.

HÁRMA S - K Ö R Ö S

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C S E R N U S M I H Á L Y
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endröd, Széchenyi u. 2 sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Pünkösöd

Amikor a májusi nap felkel és ragyogó sugarai val elárasztja a szántóföldet, nem új magot hoz létre, hanem simogatásával melegével kikelti és növeli a földbevetett magot.

Krisztus, az evangéliumi magvető három évig szórta isteni örök igazságainak égi magvait apostolainak, hallgatóinak szívébe, de hogy e mag kikeljen és növekedve termést hozzon, ehhez a természetfölötti élet napsugarát, a kegyelem esőjét és harmatát az első Pünkösdkor leszálló Szentlélek árasztotta az apostolok és általuk az emberiség lelkébe.

Az apostolok három évig hallgatták és követték a Megváltót. Csodálkoztak bölcsességén, bámulták és Isten Fiának vallották csodás cselekedetei miatt, de félénk, bátortalan, durva emberi szívük nem volt eléggé fogékony, alkalmas az égi mag befogadására és kikeltésére.

A szenvedés óráiban gyáván elfutottak, sőt Péter, az első apostol még azt is letagadta, hogy ismeri Jézust.

Puhítani, átgyurni, átízítani kellett tehát lelküket. Ezt végezte a tüzesnyelvek alakjában reájuk szálló Szentlélek, s a félénk, gyáván elfutó apostolokból bátor hitvallók, Krisztus igaz tanaiért életüket is feláldozó hős vértanúk váltak. A Szentlélek kiáradó kegyelme az evangéliumi magnak életet, fejlődést, virágzást, érést és termést biztosított.

A pünkösdi tűz nem aludt ki az apostolokat befogadó terem falai között és nem hamvadt el Péter és apostoltársai lelkében.

Kiáradt a Szentlélek kegyelmének tüze az egész világra.

Az első ember földből formált, élettelen teste azonnal életre kelt, amikor a Teremtő Isten rálehelte Lelkét, hasonlóképpen a Krisztustól alapított egyház titokzatos, de élettelen teste is mozgásba jött és életre kelt, amikor az Isten Leleke az egyház első tagjaira rálehelte az élet, hit, bátorság és erő leheletét.

A Lélek tüze nem perzsel, nem pusztított, nem rombolt. Ez a tűz nem félelmet, nem rettegést, hanem ujjongást, lelkesülést, örömet váltott ki a megváltott embermilliókból. Ez a tűz bevilágítja azt az utat, mely a megtérő, bűnbánó embert a megbocsátó Istenhez vezet. Ez a tűz beragyogja azt a hét forrást, ahol az élet küzdelmeitől elfáradt, eltikkadt ember-zarándok életerőt, kitartást merít a lélekmentés kiméletlen harcában. Ez a tűz — a végtelenül irgalmas és jóságos Isten szeretetét árasztja ki a földre, hogy az emberi gonoszság, eltévelyedés, gyűlölködés és állatias ösztönélet sötét, hideg zuzmarás bolygó-odujában erőt nyerjenek és a szeretet jótékony melegét érezzék azok a Krisztust kereső és követni akaró jószándékú emberek, akik a közös emberi végcél szolgálatában egymást testvéries érzéssel segíteni, s egymásratalálva a krisztusi igazság hordozói, a pünkösdi kegyelem boldog élvezői és terjesztői kívánnak lenni.

Ne feleljük el, hogy a pünkösdi tűz és kegyelem kiáradása idején az apostolok »valamennyien egy akaratú ugyanazon helyen valának!«

Az »ugyanazon hely« a

Szentlélek kegyelmeit őrző, közvetítő anyaszentegyház: Krisztus akaratának és igazságainak 1908 eszten-

dős, állandó, egyetemes hirdetője. Te is tagja vagy. Légy méltó fia.

—y.

Bárdossy László

Lapunk legutóbbi megjelenése óta Bárdossy László miniszterelnök bemutatkozott a politikai közelet arénájában. Mondani valóját feszült figyelemmel leste-várta város és falu egyformán. Nem is csalódtunk!

Tudtuk azt, hogy a diplomáciai csatater legveszélyesebb zónájában végezte — rendkívüli fontos, éles elmét és átlátó diplomácia érzéket kívánó külpolitikai munkáját. S hogy mily nagyszerűen oldotta meg súlyos feladatkörét, azt Kormányzónk bizalmából, mellyel az új magyar élet teljes formálását, Teleski Pál örökének őrzését reabizta, tudtuk meg.

A magyarság tisztelete, rokonszenve és bizalma fogadta Bárdossy Lászlót — a rendkívüli kötelességvállalás perceiben, a megnyugvás és hűséges ragaszkodás érzületével övezte program beszéde nyomán, amelyből kemény akaratú, becsületes jószándékú, a régi nemes hagyományokat ápoló és tisztelő, az új rend és új életkivánságokat teljesíteni akaró komoly, igaz férfiú arculatában mutatkozott be az ország színe előtt.

Beszédéből kisugározni láttuk azt a vezérfonalat, hogy kül- és belpolitikai vonatkozásban egy vezéreszmét ismer és szolgál: a magyarság érdekét és jövőjét.

Mindent e kétkaru mérlegre tesz és fontol meg, Barátainknak tekinti azokat, akik megértéssel és igazságos belátással vannak nemzetünk iránt, ellenfélnek pedig minden hangos szólam ellenére is azokat, akik a magyar nemzet és a független, szabad, nagyobb szentistváni állam érdekében keveset vagy semmit sem tettek.

Hűség és viszontszolgálat külső barátaink iránt, a nemzet belső erőinek felfokozása minden vonalon — uralkodó iránytűje célkitűzéseinek.

Az utolsó kétévtized alatt még egyetlen miniszterelnök se beszélt oly keveset és ritkán, mint Bárdossy László.

De még ezt is javára írjuk. Kevés beszéd. érett megfontolás megingathatlan meggyőződés és tétovázás nélküli gyors cselekvés a mai idők követelménye az ország vezetőinél.

Bevéstük szívünkbe azt a rögzítést is, hogy nem az a fontos, mennyit, hanem »hogyan cselekszünk«.

Bölcs és helyes beszéd. A fél megoldások, kapkodások, naiv kísérletezések és a gyakorlati étellel szöges ellentétben álló »zöldasztal-kitalálások« gyakran többet ártanak, mint használnak. A társadalmi béke és haladás alappillére az, hogy minden részteg méltányos elbánás, arányos teherviselésben, de ugyancsak hasonló kedvezményekben is részesüljön.

A kormánynak egyik legfőbb figyelmét képezze az, hogy legközvetlenebb munkatársai, akár a törvények és rendeletek alkotói, akár annak végrehajtói utján a kormány, s a parlament retortáján keresztül ment javaslatok intenciói a lehető leggyakorlatibb és legkönnyebben megvalósítható formában kerüljenek végrehajtásra. Ne tévedjenek a paragrafusok dzsungelébe és ne áldozzák fel a nép egyedeinek csoportjainak jogos világos érdekét bürokratikus sémáknak.

A Miniszterelnök megállapítását, hogy az legyen a lényeg: »hogyan dolgozunk«, természetesen elsősorban az ott fenn-tiekre és nemcsak a vidék szellemi és fizikai munkásainak kívánatos csúcsteljesítményére értjük. Meg vagyunk győződve, hogy e felfogásunk azonos a kormányelnök kivánságával is.

Bárdossy rövid miniszterelnöki pályafutása — nagyszerű

előjátékkal: Bácska felszabadulásával kezdődött. A magyarság ezeréves szekere a trianoni völgyből ismét egy régi, drága földre: a délvidékre rohogott be. Délen is tisztult a láthatár. A köd itt ott még borong, de már dereng mindenfelé.

Nemzeti egység, komoly felelősség, a rendkívüli idők pa-

rancsolta takarékoság és tökéletes munka teljesítmény minden vonalon azok a kívánságok, amelyeket Bárdossy László a nemzet fiától jogosan elvárhat: áldozatos, nemzetvédő munkájáért. A magyarság színe-java fel is ajánlja ezt a kormányelnöknek.

Valóban keresztények vagyunk?

Magyarország Biborosherceg-primása — egyik utóbbi klasszikus veretű beszédét lelkes örömmel és együttérző küszkeséggel olvasta az ország 10 millió katolikusa.

A hazafiúi aggodalom, mely a feldult családi tüzhelyek tizezreinek láttán kicsendült az ország első zászlósura ajkáról, a döbbenetes szánalom és irgalmas szeretetet, mely a nemzet főpapjának lelkét eltölti a »félárva« elképesztően növekedő hadserege iránt, kiket — a házassági elválás az apai vagy anyai szeretet gondoskodó melegétől, a pótolhatatlan szülői nevelés fel nem becsülhető értékeitől foszt meg, nyíltan — az ország és keresztény magyarság sorsáért, a nemzet életfájának megizmosodásáért vagy pusztulásáért — elsősorban felelős kormányzati vezetőkhez és magukat keresztényeknek hirdető politikai pártokhoz szólt, de a felébredés hatalmas kültzava volt az öntudatos keresztény magyarsághoz is, hogy milliók sorakozása, együttérző felfogása és elszánt követelése adjon erőt és visszhangot a nép jövőjét mentő és szolgáló, keresztény alapelveken nyugvó jogos és megoldható kívánságnak.

Dr. Serédi Jusztinián herceg-primás ékes okfejtéssel ismételtén mutatott rá arra, hogy a régi szabadkőműves-liberális politikai irányzat káros alkotásai között alig volt egy is eredményekben oly fajgyöngítő és nemzetpusztító hatású, mint a »kötelező polgári házassággal együttesen törvénybe foglalt elválások megkönnyítése«, mely a hitvesi hűség sárbatiprásának, a családi élet tisztasága könnyelmű feldulásának nyitott tágkaput, de ugyanakkor durva arculütése is volt Krisztus tanításának a házasság isteni intézményéről és szentségi jellegéről.

Két hónapig vártuk — az illetékesek választát — a katolikus közvélemény hivatott képviselőjének: a Biborosherceg-primás sürgető kívánságára. Készséggel elismerjük, hogy gróf Teleky

Pál tragikus halála következtében beállott kormányváltás és minden más kérdést háttérbeszűrítő külpolitikai helyzet indokolt mérsékléssel szolgál. Mégis megnyugvással látnók, ha legalább oly nyilatkozat történe, hogy a helyzet javulásával ez a kérdés is tárgyalás és elintézésre kerül.

Nem akarjuk hinni, de még csak feltételezni sem, hogy a ki-

fogástalan keresztény politikusból álló, s az egyháztól is százszázalékban támogatott kormány »keresztény jelzőjét és jellegét« csak a zsidótörvény megalkotásában és végrehajtásában látná kimerülni és ne szivlelné meg, s alkalmas időben ne teljesítene a »keresztény irányzattól« önként folyó, a közérkölc és családvédelem sziklaalapját képező reform megoldását, mely évtizedek óta a keresztény magyarság óriási többségének elemmentáris erővel dübörgő kívánsága és követelése is.

Ha valóban keresztények vagyunk és keresztény politikai irányt akarunk követni, akkor nem térhetünk ki a keresztény tanítások igazságainak és elvi követeléseinek mérlegelésétől és elfogadásától sem. Ha nem tesszük, el kell törölni a »keresztény« jelző használatát, mert a magyar egyenességgel és őszinteséggel »álkereszténység« össze nem fér.

—y.

Illetmény emelést és drágasági pótlékot

állapított meg a kormány csütörtökön megjelent rendelete a köztisztviselők, közalkalmazottak nyugdíjasok, valamint a magánalkalmazottak fizetésében.

A Teleky és a Bárdossy-kormány megértő, szociális politikájának bizonyítéka, hogy miután rendezte a munkásság kereseti bérvizonyait és rendes megélhetést biztosít az állam minden polgárának, aki dolgozni akar és tud, s miután közgazdasági és kereskedelmi politikájával jelentősen emelte a mezőgazdasági termékek és állatok árát, most végre sort kerített a köztisztviselőosztályra is.

Dicsérendő az a jelenség, hogy a fizetésrendezésnél erősen érvényesültek a családvédelmi szempontok. Régi kívánsága ez nemcsak az ország alsóbb tisztviselői-karának, hanem az adózó polgárság egyetemének is. Ismételtén elismerjük, hogy az új intézkedés erős haladást jelent a család- és gyermek védelem gyakorlati megerősítésében, de őszintén megmondjuk azt is, hogy még nem tökéletes a megoldás.

A magyar belpolitikának alapja és gerince a nemzetet alkotó család megerősítése és az ország katonai, gazdasági erejét, mai műszóval: a nemzet létszám szaporulat minden lehetőség felhasználásával való biztosítása.

1. Meg kell könnyíteni a házasságkötéseket — a feleség pótlékának havi 30 pengőre való felemelésével, hogy a nő évi szerény ruhaszükségletét a pótlék biztosítani tudja. A kisebb tisztviselői, házasuló ifjabb nemzedék fizetése a súlyos megélhetési kiadások fedezetére is alig elegendő. Ruházat már nem telik belőle. 18 pengőt pótlék kevés.

2. A gyermekek családi pótléka jelentősebb emelkedést mutatasson. Az első gyermek után 20, a második után 30, a harmadik után 40, a negyedik és többi után 50—50 pengőt várunk. A megélhetési és ruházati index 50—100%-os emelkedést mutat, a családi pótléknak is ehhez kellett volna arányulnia.

Kérdés, vajjon az állam háztartása elbírná-e a kétségekívül jelentős terhet?

Ha igen, akkor a magyar faj jövője és kívánatos erősödése sürgeti a mielőbbi megoldást. Ha nem, akkor a magasabb tisztviselői osztályok hozzák meg azt az áldozatot szerény viszonyok között élő ifjabb kollegáik érdekében, hogy a Tamássy-féle arányos fizetésrendszer javításával elégedjenek meg 2—3 és nem 5.5 százalékos fizetésemeléssel. Náluk 3% többlet összegben annyi, mint nálunk 10%.

Viszont az élelmezés és gyermeknevelés költsége nem mutat fel oly különbséget, amely in-

dokolná az aránytalan eltolódást.

Hálás örömmel fogadjuk és hűséges kötelességteljesítéssel viszonozzuk a kormány megértő gondoskodását, de teljes megelégedést akkor váltott volna ki a rendelkezés, ha az valóban százszázalékosan méltányos és tökéletes volna. Bizton hisszük, hogy legközelebb, ha a viszonyok kívánják, e kérelmünk is meghallgatásra és méltánylásra talál.

Zarandi Xavér a nagyváradi új római katolikus püspök

Egyik fővárosi lap írja a következőket: A Vatikánvárosban hétfőn volt a titkos konzisztórium, amelyen XII. Pius pápa felolvasta a négy új püspök és a legutóbbi konzisztórium óta ki-nevezett püspökök neveit. A püspökök között szerepelt Nagyváradi új püspökének neve is. A »Nagyváradi« című lap vatikánvárosi értesülése szerint az új váradi püspök: Zarandi Xavér Jukandán, Zarandi Xavér, akit a pápa Szent László városának püspöki székebe emelt, Balmazújvároson, Debrecen mellett született, régi hitbuzgó katolikus család sarja és iskolai tanulmányait a miskolci szalézianusok gimnáziumában végezte. Gimnáziumi tanulmányai után az erfurti egyetem hittudományi fakultását látogatta és itt szerzett teológiai doktorátust. Tanulmányai elvégzése után a rendi Pince kolostorba került, ahol főként egyházi irodalommal foglalkozott. Egy idő óta Rómában működött Zarandi Xavér és ott érte most a Szentatya magas ki-nevezése. Illetékes hely megerősítését nem olvastuk.

Hirdetmény.

30. A Körös-Tisza-Marosi ármentesítő Társulat Békés-bábocskai szakasza védtöltéseinek fűtermése az alábbi sorrend szerint lesz a helyszínen készpénz fizetés mellett értékesítve: Május 19-én hétfőn reggel 8 órakor a Halásztelki vasuti híd-től Endrőd felé estig a 8 számú Fazekaszugi őrházig, 20-án 7 órakor innen délig a 6 számú Gyoma-őrházig és onnan délután 2 órai kor folytatva estig a Gyoma-mezőberényi határig, 21-én 7 órakor Gyoma-mezőberényi határtól délig a 3 számú köröstarcsai őrházig és onnan délután 2 órakor folytatva estig a védtöltés 7000 folyóméteréig, 22-én 7 órakor védtöltés 7000 folyómétertől Békés felé a békési élővizcsatorna zsilipéig, 23-án 8 órakor halásztelki vasuti híd-től Békésszentandrás felé délig a 12. Szentandrás-őrházig, onnan délután 2 órakor folytatva a védtöltés 68.500 folyóméteréig, 24-én reggel 9 órakor kezdődik a védtöltés 68.500 folyóméterénél és halad Ócsöd felé délig a védtöltés 75.000 folyóméteréig, onnan délután 2 órakor folytatva bábockáig, vagyis a védtöltés 80.600 folyóméteréig.

Szent László sírjánál

A trianoni megcsonkítás bésna tehetetlenségében gyakran szállt fohászuk sóhaja a legvitézebb magyar szent király felé, hogy az igazságért és létért folyó sivár küzdelem hosszú bús magyar éjszakájában világító üstököse legyen a széthúzás nemzeti átkától szabadulni nem tudó magyarságnak.

Amikor az elrabolt részek magyarsága — az elvi és személyi harcok gyűlöletes forgatagában vergődő — »szabad testvérek« segítségét alig remélhette és egyeseket odaát a csüggedés észtompító ragálya a megalkuvás és reménytelen beletörődés karamjába terelt, a jobbak tekintete a hős magyar elődök tündöklő csillagát: Szent László dícső alakját kereste.

Lelkünk szárnyán átrepültünk a trianoni határon és megzörgettük a nagyváradi sírbolt ajtaját: ébredj, kelj fel álmaidból Szent László! Mutasd meg a kiutat a szégyenteljes, önmagunk okozta nemzeti összerokadásból! Állj az élre, hogy a magyar megtalálja újra régi önmagát, erőinek, talpraállásának egyetlen forrását: tiszta erkölcsét termő ősi keresztény hitét és legnemesebb kötelességtudatát: hazájának és fajtájának áldozatos, munkás szolgálátát és cselekvő szeretetét.

És nem imádkoztunk hiába. A magyarság fája, melynek a világháború és szétdarabolás után csak gyökerei maradtak meg, újra terebélyes fává nőtt és ki virágzott.

Szent László segítő pártfogását mentünk megköszönni a váradi Szent László — bucsuünnepségre hálásszívű, hitvalló endrődi magyarok is. A nehéz közlekedési viszonyok miatt csak kétszáz »roham-csapatunk« tiszteleghetett a »kegyes király« előtt, aki — miként az ékesszavú Molnár János prelátskanonok szívünkbe véste: minden időre a magyar nép eszménye, ragyogó álma, a magyar faj büszkesége és örök példaképe marad.

Szent László lelkének gazdag erénykertjéből mindenki szakított egy-egy virágszálat magának. Egyik a szigorú, de igazságos törvényeket hozó bölcs királyt szemlélte, másik a félelmetes és győzedelmes hadvezért bámulta, harmadik a népet az önfeláldozásig szerető, fáradhatatlan buzgalmu, nemes szívjóságu férfiut csodálta, többen a nagyságában is alázatos, katolikus hitét állhatatosan gyakorló, Jézus Szíve szerint élő igaz embert látta benne.

Adná Isten, hogy Szent László hite és hazaszeretete — miként hajdan, most is fegyelemre,

odaadó munkára, egyéni és faji gyöngeségeinek megtisztítására, ősi hitének élővalósággá tevésére, családi és társadalmi élete puritán egyszerűségének és erkölcsi tisztaságának megőrzésére,

magyar törzsokének különleges becsülésére és hűséges szolgálataira indítaná és serkentené a magyarság minden sarját. Ezért mentünk, ezért könyörögtünk Szent László sírjánál.

A váradi bucsu

A felszabadulás ünnepére nem tudott eljutni az endrődi esperesi kerület hívő tábora. Már akkor elhatároztuk, hogy most husvét utáni IV. vasárnapon, Szent László-király egyházi ünnepségén pótoljuk a hódolat és tisztelet nyilvános megvallását a váradi püspöki székesegyházban őrzött Szent Király ereklyéje előtt.

Baiczai Beliczey Miklós, Békésvármegye közkedvelt főispánja járt el a MÁV vezetőinél hogy különvonaton mehessünk a váradi bucsuünnepségre. A rendkívüli viszonyok és elfoglalt vasuti szerelvények miatt nem engedélyeztek külön »filléres gyorsot«, s csak ismételt kérésre kisebb befogadó képességű »motorvonatot«. Emiatt maradtak el a testvér-egyházközségek hívei, akik hasonló buzgósággal vágytak a váradi zárandokutra.

A községi előljároság képviselőjében Harsányi László főjegyző, Matuska István előljáró és Harnos Lajos tisztviselő, az egyházközségek képviselőtestület részéről Varju József alelnök, Vaszkó Pál, Kovács Ferenc, Hunya E. Mátyás, Luda Lajos, Dinya Imre és Elek János tagok, Orbók József titkár-gondnok, Kovács Mátyás, Klinghammer László és Bencze József igazgatók, Kappel Károly ellenőr, a polgári iskolai tantestület részéről dr. Csókási Béla igazgató és dr. Maác Jánosné igazgató helyettes, a tantestület s az egyházközségek szervezetei és hitbuzgalmi egyesületek buzgó tagjai alkották zömét a kétszáz tagu bucsuseregnek.

Az előző napi eső nagy szomorúsággal töltötte el a kislelkűek szívét. Egymásután keresték fel a zárandok-csoportot vezető apátplebánost, hogy a folyton erősödő esőzés miatt indulunk-e? Szent László jó időt eszközöl ki holnapra, feltétlenül indulunk, biztatta hiveit a plebános. Reggel fél 5 órakor — négy jelentkező kivételével — valamennyi zárandok ott volt a gyomai állomáson. Lakatos István MÁV állomásfőnök szíves intézkedése után 5 órakor indult el — a sereg Várad felé, ahová félkilenc órára értünk.

Az állomáson dr. Hosszu László theológiai tanár, volt endrődi káplán rendelkezésére kispapok vártak és vezették a bucsusmenetet a váradi püspök hatalmas és nagymultu palotájába, ahol

mosolygó szeretettel dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök fogadta — »a nagyváradi püspök pásztorbotja egyik gyöngyének«: Endrődnek hívő seregét.

És az endrődi magyarok nagy álmétkodására megtörtént az, amit soha nem álmodtak és soha nem is hallhattak, a Helynök Ur Öméltősága — a püspöki palotában fogadta vendégül — a falu egyszerű, becsületes népét, s »Vacerország fiai és leányai« abban a gyönyörű, tünteményes szép és nagy ebédelőben »ütötték fel sátorukat« és ott érkeztek, ahol a világháború idején Széchenyi Miklós gróf boldog emlékü váradi püspökünk vendégül látta IV. Károly magyar királyt, s ahol még előbb Schlauch biborost tisztelte meg látogatásával I. Ferenc József királyunk.

Édesapa nem fogadja nagyobb szeretettel réglátott gyermekét, mintahogy megbecsült és megtisztelt bennünket a püspökhelyettes ur, mondották a férfemberek. »Lássák, ez a szentek egyessége«, vetette közbe az egyik jámbor asszony. Ez a katolikus egyház igaz demokráciája toldotta meg az egyik politikus magyar. »Mi egy iskolateremmel is beértük volna, s hogy ilyen felmagasztalásban részesültünk, ezt nem érdemeltük meg és a hálánkat soha le nem róhatjuk a Méltóságos Püspök Ur iránt, akit az Isten sokáig éltesen és tartson meg püspöki trónusán« szögezte le a hívek véleményét Vaszkó Pál gazdahivünk.

A kitüntető elszállásolás után a székesegyházba vonultak híveink, ahol szentgyónás és szentáldozásban hódoltak az Oltárszentségben élő Krisztusnak, majd nagy lelkiépüléssel hallgatták a Fiedler István ny. váradi püspök által felajánlott ünnepi szentmisét és az egykori endrődi káplán, most nagyváradi prelátskanonok: Molnár János hazafias izzásu, hitetverő, magával ragadó szentbeszédet.

Az ünnepi szentmise végeztével — a székesegyház előtti térségen szépen rendezett körmenetben hordta körül Fiedler püspök Szent László Király ereklyéjét, amelyen a mintegy 8-10.000 emberből álló hatalmas sereg Szent Lászlóról szóló régi, patinás magyar énekek zengésével hódolt nagy Pátrónusának.

A délelőtti felemelő egyházi ünnepség lezajlásával, többen a Szigligeti-színházban rendezett művészi magas színvonalu »Szent László emlékhangversenyre« siettek; az endrődiek nagy csoportja pedig a közeli olasz temetőbe vonult — kegyelet és háládoját leróni Endrőd egykori híres plebánosainak: Schiefner Ede, Grócz Béla és Zelinka János prelátskanonok sírjánál. Megható látvány volt, amikor az idősebb endrődi férfiak és nénikék könnyes szemmel imádkoztak a régi endrődi iskolákat építő, »nagyerkölcű, de igazságos« Schiefner és a szelid, minden szegényt támogató »Grócz főúr« siremlékénél. A jó »Aztán bácsi« sírját hiába kerestük. Később tudtuk meg, hogy Nagyvárad egyik külváros részén általa építtetett katalintelepi templomban várja a feltámadást. Az öregek sok érdekes és tanulságos esetet meséltek el régi lelkipásztoraik életéből, akik hármán 70 esztendeig hintették az evangélium magvait a fogékony endrődi lelkekbe és őrizték éber figyelemmel számban és erényben növekedő nyujakat a hitetlenek és a köröskörül máshitűek ellentétes behatásai ellen. Látható elérékényüléssel és meghatódottsággal bucsuztunk régi plebánosaink sírjától. Az idősebbeket ők keresztelték, eskették, a fiatalabbak pedig szüleiktől, ősiektől hallották sokat emlegetni a kiváló papiéletű és működésükben áldásos eredményt mutató Krisztus papjait. Ez is a szentek egyessége, mondta Veron néni.

A püspöki díszteremben elköltött izes ebéd után többen ismerőseik és rokonaik látogatására indultak, majd 3 órakor a régi Szent László templomban gyülekeztek vecsernyére. Innen átvonultunk a görög katolikus püspöki templomba, s visszaindulva — Nagyvárad középületeinek szemlélése után — az olasz templom szépségeiben gyönyörködtünk.

Öt felé járt az idő, amikor a püspöki palotához érkezünk és megköszönve Schriffert apostoli kormányzói helynök ur lebilincselő kedvességét és irántunk tanusított, meg nem érdemelt jóságát, kivonultunk a vasútállomásra, ahová Molnár János prelátskanonok és dr. Hosszu László theológiai tanár kísérték el zárandok-csapatunkat.

Este 9 órára értünk szerencsésen haza. Utunk régi, öreg templomunkba vezetett, ahol imádatos hálát adtunk a Mindenható Isten segítő jóságáért, s áldását kértük azokra, akik a kegyelem — közvetítés és szíves gondoskodás törődésével figyelmes szeréffettel felédhetetlené tették az első, de nem utolsó váradi bucsu gyönyörű és vallásos elmélyülést szerző élményeit.

KATOLIKUS AKCIÓ

A Katolikus Akció 1941—1942 évi munkaprogramja.

Vezérgondolatunk:

»Mindnyájan Szent István országáért!«

Mire van leginkább szükségünk:

apostoli köztudatra,
világos fejekre,
alkalmas vezetőkre,
céltudatos cselekvésre.

E törekvéseket és teendőket így részletezzük:

I. Apostoli köztudatot!

Már vannak apostoli egyéniségek, akik csoportokba igyekeznek tömörülni az egyházközségi életben belül. De még mindig elszigetelt jelenségek, ha szembeállítjuk az elhanyagolt nagy közvéleménnyel. Hódító erő akkor lesz, a magyar katolicizmus, amikor nemcsak apostoli egyéniségei lesznek, de apostoli köztudat fog kialakulni. Már ezen az uton haladunk, de ez a feladat — ahogy évek óta hangoztatjuk — olyan nagy, olyan korszakos, hogy ezt csak évek szivós, fokozatos munkája tudja elérni.

Vannak még rétegek, ahol az apostoli tudatot fel kell ébreszteni.

Van, ahol már felébredt, csak tovább kell mélyíteni.

És általában az egész katolikus, sőt magyar közéletben a katolikus apostoli tudatot ki kell szélesíteni.

II. Villágosságot teremteni.

Cél: Apostoli köztudat lehetőleg megalapozott világos hátter nélkül. A közéletünkben főleg a morális síkon uralkodik zavar, homály úgy az alapelvek, mint a gyakorlat terén. A magyar katolicizmus akkor fog impozáns erővel fellépni, ha minden egyházközségben minden vezető egyéniség világosan tud megfelelni az égető morális kérdésekre és az egész közösségtisztán lát a problémák zürzavarában. Nem szükséges külön hangsúlyozni, mekkora zavarok uralkodnak e téren egész Európában és ennek hatásaként nálunk.

Az utolsó két esztendőben a katolikus dogmatika ismeretében merült el az egész ország. Ehhez kapcsolódva az 1941—42. munkáévré a katolikus erkölcs tan megismertetését tűzzük ki feladatunk.

III. Alkalmazható vezetőket.

Cél: A tömegek mozgathoz mozgatók kellene. Az elmentábor szervezettségével szemben a papság egymagában nem veheti fel eredményesen a har-

cot, már csak számának csekélyisége miatt sem. Szaporítani kell a vezető munkatársak számát. Azt mondotta XI. Pius: »Kézenfekvő, hogy a világiak erőteljes támogatásával a papság tevékenysége több gyümölcsöt fog hozni és több olyan hívőhöz is el fog jutni, akik különben sohasem merithettek volna hasznot az igehirdetésből s a hivatalos egyházi szolgálatból.«

Ügyes, tájékozott és lelkes vezetőkre van tehát szükségünk úgy az egyházközségekben, mint az espereskerületi tanácsokban és az egyházmegyei központokban.

I. Az egyházközségi vezetők (képviselőtestületi tagok, egyesületi vezetők) részére háromnapos zárt vagy féligzárt lelkigyakorlatot kérünk. E lelkigyakorlatok távlatában és alapvetésében ismertessük meg vezető embereinkkel azt, hogy milyen eszközökkel kell előbbre vinniük Krisztus ügyét egyházközségükben.

IV. Erőteljes cselekvéseket.

Az A. C. végső fokon nem más, mint eleven egyházközségi élet. Azért az egyházközségek bizottságai vezetése mellett s a rendelkezésre álló eszközökkel mindent kövessenek el:

hogy a hívek a szentmisehallgatással szenteljék meg a vasárnapot,

hogy szorítsák ki az egyházközség területéről a jó erkölcsöt sértő jelenségeket (pl. rossz film, színelőadás stb.),

hogy katolikus szellemű vagy legalább is arra nem ártalmas filmek és színelőadások kerüljenek híveink elé,

hogy a katolikus sajtó terjesztéséért erélyes akció induljon,

hogy műveljék a szeretet cselekedetét különösen a sokgyermekes családokért,

hogy meglegyenek és virágozzanak a feltétlenül szükséges egyesületek.

Ezen egyházközségi feladatokon túl még két országos mozgalmat indítunk el:

Egyet a káromkodás, e szörnyű magyar betegség ellen.

Egy másikat: a vasárnap megszenteléséért. A fennálló rendelkezések ugyanis nem teszik lehetővé a teljes vasárnapi munkaszünetet. Püspökeink pedig megállapítják, hogy a hívek jelentős százaléka nem hallgat vasárnaponként szentmisét. Ha pedig megtörik az oltár közössége miaként lehetne köztünk a szeretet

közössége s következőleg egészséges nemzeti közösség.

Harcot indítunk tehát a vasárnap megszenteléséért s a teljes vasárnapi munkaszünet kivívásáért.

Egyházi híradás.

Templom-ünnep. Az endrődi templom szentelési ünnepét május 11-én, a vasárnapi szentmisét ajánlottuk föl hálaadásul Istennek és engesztelésül az építő endrődi ősökért.

Május 19-20-21-én keresztjáró körmenetben vonulunk a gyomavégyi, vásártéri a kocsorhegyi keresztekhez. Künn az utakon, templomunk és otthonunk falain kívül száll bünbánó énekünk és könyörgő imánk a Mindenható felé, hogy saját és embertársaink vétkeitől felgerjedt haragját engeszteljük, s a reánk jogosan nehezülő bajok, fájdalmak, nyomor, csapás és gyűlölködő békétlenség súlyos terhét enyhítsük.

Áldozócsütörtökön a kondorostanyai iskolák »zsengéi« járulnak első szentáldozáshoz. Az egyházközség többi iskoláiban betegség, vagy más ok miatt elmaradt tanulók szintén e napon vezetendők az Ur Jézus áldott szent testéhez.

Halló! Halló! Van-e még olyan szerencsétlen atyánkfia közöttünk, aki lelkének piszkát és mocsokját »feltve örzi« és gyáván meglapulva nem mer nyílt, öntudatos, bünbánó lélekkel Jézusához közeledni?! — Jobb ma, mint később! — Ki tudja, holnap lehet-e még?!

Áldozócsütörtökön rendezik iskoláink az »Anyák Napját.« A gyermekek lázas szorgalommal készülnek e gyönyörű és meghatározó ünnepre. A sok, aprógyermekes szegény anyák elismerésben és jutalomban részesülnek.

Hősök-napját ünnepli az ország magyar népe május utolsó vasárnapján. Endrődön délelőtt 10 órakor ünnepi nagymisére gyűlnek a község társadalmi egyesületei, majd ezt követően a hősök szobránál műsoros ünnepséget tartunk.

Kilenced a Szentlélek tisztelésére. Áldozócsütörtöktől egész Pünkösdik minden napon a második szentmise után imádkozunk a Szentlélek a Szentlélek Uristenhez, hogy kegyelmeit árássa ki az emberiségre, világossítsa értelmünket, hogy az üdvösségre vezető jót megismerhessük, erősítse akaratunkat, hogy azt — lelkünk javára — követni tudjuk.

Pünkösdi ünnepén, a Szentlélek apostolokra leszállásának emléknapján Krisztus anyaszentegyházának »születésnapját« tartjuk. Az első »egyházközséget« e napon szervezték Szent Péter és apostol-társai. Azóta megszakítás nélkül áll, él, működik az emberiség boldogítására Krisztus egy, igaz, minden ember befogadására hivatott és képes, az apostoloktól indított anyaszentegyháza. Tertullian már a II. században ezt írja: »Az egyház az apostoloktól van, az apostolok Krisztustól, Krisztus pedig az Istentől.« Az 1908 év óta fennálló krisztusi egyházba vezette magyarság népét Szent István. Az »Árpádok hitét« tartjuk és valljuk ma is — őseink nyomán járó katolikus magyarok.

Szentbármóság vasárnapjaig tart a husvét kötelező szentgyónás és szentáldozás határnapja. Szégyen, hogy a gyermeket — Isten IV. parancsában — kötelezni kell az édesapa és szülő édesanya tisztelésére, de méginkább felháborító és elszomorító, hogy az életét, egészségét, munkaerejét, örömeit, boldogságát Istentől nyerő embert parancsban kell kötelezni, hogy szívét-lelkét legalább évenként egyszer nyissa meg a bűnei sokaságától megmenthető, érteszenvedő, keresztalált válláló isteni Megváltója előtt. De nem is érdemi »az eszes ember« nevet az, aki élete napjait ösztönös testi vágyai és állatias eldurvulásban pergeti le és nem akar gondolni arra, hogy a has és test zsarnok uralmát szolgálni emberhez nem méltó rabszolgai életsors. A magasabb emberi értelem és törekvő akarat hordozója az Istentől teremtett halhatatlan emberi lélek. Ettől vár megismerést, hűséget, imádat és viszontszeretet — az áldások osztogató Istene. Miért nem jöttök hát valamennyien hozzá? A számadást nem kerüli el a hívő lélek, de keservesen bünhődik majd az istentagadó hitetlen, vagy Krisztusával, saját lelkével nem törődő közönyös ember is: Te melyik közé tartozol?

Hitbuzgalmi egyesületek.

Szent Ferenc III. rendje május 18-án délután fél 4 órakor, az Oltáregyesület május 25-én délután fél 4 órakor, a Férfi-Liga május 31-én este fél 7 órakor, a Jézus Szive Szövetség június 2-án d. u. fél 4 órakor, a Leányegyesület június 5-én este fél 7 órakor tartják havi ájtatosságukat.

Urnep. Az Oltárszentség krisztusi rendelésének emléknapja. »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!« és »Im Én veletek leszek a világ végezetéig!« E megváltói szavak és ígéret teljesül az Eucharistiában élő Krisztus köztünk tartózkodásával. Az anyaszentegyház a Krisztus szenvedéseire emlékeztető Nagycsütörtök helyett Urnapján dicsőíti, magasztalja és árasztja el az emberi szív hűsége szereztevel az Oltárszentségben velünk lakó Krisztust. Dél előtt 9 órakor ünnepi nagymisét tartunk, majd a világ négy táját jelképező négy sátorhoz kísérik dicsőítő énekkel az Oltárszentséget.

Külterületi szentmisék. Május 18-án a polyákhalmi és öregkerti Szent Imre iskolában, május 22-én a varjasi iskolában, május 25-én a csejti iskolában, június 2-án az öregkerti kápolnás iskolában, június 8-án a nagylaposi és csejti iskolákban, június 15-én a Szent Imre és polyákhalmi-kápolnás iskolákban mutatunk be szentmiséket.

Beteglátogatás. Gyengélkedő, templomba járni nem tudó és beteg hiveink havi gyóntatását és áldoztatását a belterületen június 3-án, a külterületen június 4-én végezzük. Bejelentések a sekrestyében történnek.

† Ujházi Miklós

Endrőd község nyugalmazott főkántora nincs többé. Ujházi Miklós, az Ur Jézus öreg dalnoka elnémult. A husvéti feláradási körmenet végén még utoljára elorgonálta a Te Deumot és a Regina Coelit. Husvét napján lázasan még eljött a templomba, de már hűsége életpárja és jó emberei segítségével nehezen vánszorgott haza és többé nem is kelt fel. Tüdőgyulladás örölte meg az elpusztíthatatlannak gondolt, egykoron óriási erejű, közel kétméteres emberi testet. Betegségét példás béketűréssel viselte. Szentségekkel erősített lelke — megnyugvással fogadta az isteni Gondviselés bölcs rendelkezését. Április 23-án tért sírjába Endrőd nagy halottja. A temetési szertartást és az elhunyt lelkiüdvéért felajánlott szentmisét Csernus Mihály apátplebános végezte nagy segédlettel. A falu népe hatalmas tömegben kísérte utolsó útjára a leghíresebb magyar kántorok egyik legnagyobbikát, akinek saját bucsuztatóját — régi barátja: Kalmár Illés csongrádi főkántor énekelte — a hívő hangos zokogása mellett. A jó Istentől csodás zenei képességgel, nagyszerű invencióval megáldott öreg kántor, a legszebb bucsuztatók költőjének porhüvelyé — az endrőd-szarvasvégi temetőben várja a nagy napot, amikor »megharsan a trombita, a sírok megnyílnak«, hogy Istenhez tért lelkével újra egyesülhessen és résztvegyen abban a dicső-kórusban, mely örök Te Deumot zeng a boldogító Örök Birónak.

H I R E K

XII. Pius Pápa — római hírek szerint — nagyjelentőségű enciklikát ad ki, melyben a katolikus anyaszentegyház helyzetével és a hívek hitvalló életének kialakításával és megnyilatkozásának szükségességével foglalkozik a világháború alatt és után.

Baiczai Beliczey Miklós főispán június folyamán ellátogat Endrődre, hogy átvegye az Öregkerti Szent Imre Munkáskör diszelnökké történt választási jegyzőkönyvét. Főispánunk ugyanakkor résztvesz a Nostratárház megnyitó ünnepségén.

Ezüstmise. Borbás Pál szentszéki tanácsos, Békésszentandrás érdemes plebánosa április 30-án ünnepelte pappá szenteltetésének 25 éves fordulóját. Kézvezetője Fetzer József pápai kamarás, szarvasi espereplebános volt. Az ünnepi szentmisén a hívek nagytömegén kívül résztvett a kerületi papság teljes számban, dr. Ugrin László főszolgabíró vezetésével a járási és helyi közigazgatási szervek, valamint a társadalmi egyesületek képviselői. A szentmise után az egyházközségi képviselőtestület diszgyűlésén ünnepelte népszerű lelképásztorát. Majd a kerületi papság nevében Fetzer József esperes, a közigazgatási részéről dr. Ugrin László főbíró, továbbá az egyházközség elnöke, a község főjegyzője, a tantestület és más társadalmi egyesületek vezetői köszöntötték a jubilánst, aki közvetlen, meghatott szavakkal köszönte meg az általánosan megnyilvánult szeretetáradást. Ad multos annos.

Köszönetnyilvánítás. özv. Ujházi Miklósné ezton mond hálás köszönetet mindazon hivatalosnak, egyesületeknek és jóbarátoknak, akik felejtethetlen jó férje elhunytával együtt érző részvétükkel vigasztalták és hűsége életpárját elkísérték utolsó földi útjára.

Papi-gyűlés. Az endrői esperesi kesület papsága április 30-án tartotta tavaszi gyűlését Békésszentandrásán. A tárgyszózat alapos és szakszerű letárgyalása után Fetzer József espereselnök tartott előadást. A kerületi gyűlés elhatározta, hogy augusztus végén tart zárt lelki gyakorlatot rendez a kerület tantestülete számára.

Dr. Hoffman Károlyt, Békésvármegye főügyészének honvéd főhadnagy fia váratlanul elhunyt. A gyászbaborult atya és családja iránt az egész vármegye őszinte részvétet érez.

Szeged város impozáns megnyilatkozásban ünnepelte dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök harminc esztendősi püspöki jubileumát.

Gyász hírek. Fetzer József pápai kamarás, esperesplebánost sulyos csapás érte. Édesanyja az elmúlt hó végén — keresztényi türelemmel viselt szenvedés után, a betegek szentségeivel megerősítve visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Őszinte részvéttel osztozunk esperesünk mélységes fájalmában, s a drága elhunytat Jézus Szent Szívének irgalmába ajánljuk.

Sulyos szerencsétlenséget okozott a sashalmi Komlós-féle gyermekjátzó nagykereskedésben történt újabb robbanás. Hét sulyos sebesültje van a végzetes robbanásnak.

Közügyűlések. Békésvármegye kisgyűlés május 14-én, törvényhatósági bizottsága pedig május 15-én tartotta tavaszi évnegyedes közgyűlését. Nagy figyelmet keltett a vármegye alispánjának részletes, mindenre kiterjedő alapos jelentése a vármegye egészségügyi, közbiztonsági, közgazdasági és munkásügyi vonatkozásaiban. Több endrői ügyben is döntött a vármegye kisgyűlése, illetve törvényhatósága. Így jóváhagyta a Gyoma-Endrődöt összekötő kövesut betonátépítését mintegy 450.000 pengő összegben, jóváhagyta a képviselőtestületi határozatokat a kondorostanyai utügyek rendezése tárgyában, a tanyai orvosi lakás létesítése ügyében és a piactéri trafik-hely átengedése tárgyában. A törvényhatósági bizottság tárgyalta Bárdossy László miniszterelnök leiratát kormányralépéséről és egyhangulag támogatását helyezte kilátásba a Bárdossy kormányra.

Endrőd község képviselőtestülete május 16-án tartott gyűlésen határozatot hozott egy új szeker hidmérleg létesítése, a kondorostanyai központi kut kijavitása, a Szent János kápolnater cseréje, új kápolnák és ravalozók építési segélye, a Vidaház javíttatása, az előjáróság tiszteletdíjának, s a szegődményesek illetményeinek rendezése, Dógi Elemér halászbérlő béridejének egy évi meghosszabbítása, a fedeztetési díjak megállapítása, az öregkerti napközi otthon kiadásainak biztosítása, s az öregkerti postaügynökség felállításának hozzájárulási segélye tárgyában.

Az új horvát kormány rendeletet adott ki, hogy a zágrábi zsidók ingó vagy ingatlan vagyontárgyat nem vásárolhatnak és semmiféle kereskedelemmel nem foglalkozhatnak.

Wirth Károly nyilas képviselő mandátumát — a képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága — 1941 január 31-től megszüntetnek nyilvánította. Nevezett volt képviselőt a Kuria felség sértés és hűtlenség miatt jogerősen sulyos fegyházbüntetéssel sújtotta.

A Katolikus Népszövetség Országos Temetkezési Pénztáregyesülete nem régiben tartotta évi közgyűlését dr. Gévay Wolff Nándor ny. államtitkár elnöke alatt. Az évi jelentés hatalmas fejlődéséről számolt be a kitűnő intézménynek. A Pénztáregyesületnek — a Gazdák Biztosító Szövetkezete által kezelt díjtartaléka 4 millió 72.356.07 pengő. Az 1940 évben 1883 elhunyt tag után kifizetett az egyesület 401.126.87 pengőt, míg rendkívüli temetési és szülési segélyekre 71.993.34 pengőt. Örvendetes jelenség, hogy a felszabadult országrészek keresztény lakossága tömegesen jelentkezik tagul az egyesületben. Családjáról és gyermekeiről gondoskodik az, aki pontosan fizető hűsége tagja lesz a kitűnő katolikus egyesületnek.

Tanfolyam. Budapest székesfőváros Iskolánkülső Népművelési Bizottsága folyó évi június hó 18-tól 28-ig férfiak részére és folyó évi június hó 29-től nők részére Balatonlellén népművelési vezetőképző tanfolyamot rendez. A tanfolyamokon a részvételi díj személyenként 68 pengő, amelyben szállás napi háromszori étkezés, borralaló, strandhasználat, kurtaksa, továbbá Balatonlellén a podgyász szállítása is bennfoglaltatik. A tanfolyamokra csak korlátolt számban vehetők fel hallgatók, ezért felhívjuk a népművelő előadók figyelmét, hogy kérelmüket, adataik megjelölésével adják be a Békésvármegye Népművelési Bizottságánál (Gyula Vármegyeháza) május hó 20-ig. Egykét népművelő részvételi díj részben a Bizottság viseli.

A magyar sajtó kettős ünnepe

Az Országos Magyar Sajtókamara május 22-én, áldozócsütörtökön délelőtt fél 11 órakor avatja fel ünnepélyes külsőségek között Andrassy-ut 101 alatt a Magyar Sajtó Házát. Megelőzően reggel 9 órakor a római katolikus egyház szertartása szerint megszentelik, fél 10 órakor a református, 0 órakor pedig az evangélikus egyház szertartása szerint megáldják az új székházat. A felavatási ünnepségre vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály, az Országos Magyar Sajtókamara elnöke most kiadta szét a meghívókat.

Ugyancsak a Magyar Sajtó Házában tartja meg aznap déli 12 órakor diszközgyűlését a Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézete fennállásának 60. évfordulója alkalmából. A közgyűlésen vitéz leveldi Kozma Miklós titkos tanácsos, a Hírlapírók Nyugdíjintézetének elnöke mondja az ünnepi beszédet. Utána Zimmer Ferenc ügyvezető elnök ismerteti az intézet 60 éves történetét; végül pedig a társintézmények és egyesületek tolmácsolják üdvözlőket.

Figyelem!

A Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium — telepítésre alkalmas földterületet kíván juttatni — 20 - 30 többgyermekes törpe és kisbirtokos, esetleg elégséges anyagi feltételekkel és gazdasági szerelvényvel rendelkező munkáscsaládoknak.

A Minisztérium leirata, a földbirtok térképe, a telepítés feltételei megtekinthetők — a főjegyzői irodában. Felhívjuk Endrőd község lakosságát, hogy csak rövid 8 napi határidőt engedélyeztek a jelentkezésre, azért ne halassa el későbbre senki az érdeklődést. Kitűnő feltételek, igen alacsony földárak, kedvező elhelyezkedést biztosít — a leirat.

Hatsányi László
főjegyző.

Haszonbérbeadási hirdetés.

A nagyváradi lat. szert. Káptalan f. évi május hó 20-án déli 11 órakor Nagyváradon, a Káptalan Gazdasági Hivatalában (Sal Ferenc u. 6) zárt ajánlatú nyilvános versenytárgyaláson 1941. évi október hó 1-től kezdődő 12 gazdasági évre haszonbérbe adja a cirkópusztai mintegy 1075 kat. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtokát.

A birtok művelési ágak szerinti megoszlása a következő:

Szántóföld	896kh 412n-öl
Kert	4 „ 349 „
Szőlő	1 „ 513 „
Legelő	41 „ 954 „
Erdő	37 „ 988 „
Adómentes terület	94 „ 411 „
Összesen:	1075 „ 427 „

Az ezennel meghirdetett birtok Bihar vármegyében, Csökmő község határában, a Csökmő — Okány törvényhatósági út két oldalán fekszik.

Ajánlati biztosítékul nyugta ellenében kat. holdanként 2.— pengő fizetendő be a versenytárgyalás megkezdése előtt d. e. fél 11 óráig a nagyváradi lat. szert. Káptalan Gazdasági Hivatalában (Nagyvára, Sal Ferenc u. 6.)

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a káptalani uradalom jószágfelügyelőségénél, Cirkópuszta, u. p. Csökmő, Bihar m., vagy a nagyváradi káptalani gazdasági hivatalban megtekinthetők. Ugyanott részletes felvilágosítások is kaphatók.

A nagyváradi káptalani uradalom jószágfelügyelősége.

Különböző fejlődési fokon állanak a vetések

A vetések állásáról és a mezőgazdaság állapotáról szombaton adta ki a földművelésügyi miniszter legújabb jelentését. Az évszakhoz képest hűvös és csapadékban bő időjárás a növényzet fejlődését megakasztotta és a tavaszi munkálatokat egyes helyeken hátráltatta. A növényzet fejlődése lassú, de a korai vetések a hideg idő ellenére is szépen megerősödtek és az ország legnagyobb részében elég jól állanak. A tavaszi kalászosok, amelyeket a kimaradt őszi kalászosok pótlására a szokottnál nagyobb területen vetettek, általában elég jól állanak, bár fejlődésükhöz most már száraz és meleg időt kívánnak. A káposztanövények vetése még folyamatban van, a korán vetettek jól keltek. Az őszi vetések az ország egyes helyein ezidőszert annyira különböző fejlődési fokon állanak, hogy az esedékes minősítő becslést még nem lehetett összeállítani.

Az őszi buzavetések a hűvös időjárás miatt lassan, de az ország legnagyobb részében kielégítően fejlődnek. A déli részeken szárba indultak. A sok csapadék és a meleg hiánya miatt a vetések a mélyebb fekvésekben kissé foltosak és sárgaszínűek. A tavaszi buzavetés egyenletesen, jól kelt. Aránylag legjobbak még az őszi buzavetések Bács-Bodrog, Békés, Csanád, Fejér, Baranya, Somogy, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Borsod, Tolna, Veszprém és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyékben.

Az őszi rozsvetések a hűvös időjárás miatt szintén csak lassan, de általában kielégítően fejlődnek. Az őszi árpa egyenletesen fejlődik és szárba indult. A tavaszi árpa vetését kevés kivétellel befejezték. A későbbi vetések lassan kelnek és lassan fejlődnek. A zabvetés kedvezőbb időt kíván. Helyenként még tart a vetés.

A káposztanövények közül a kukorica, továbbá a cukor- és takarmányrépa vetése még tart. A burgonya késői fajtáját még ültetik.

A kerti vetemények a hűvös és esős időjárás miatt kissé megkésve kerültek a földbe. A gazdasági növények közül a köles tatárka és cirok, a kender és lenvetése még tart. A lóhere és lucerna állása igen különböző. A rétek, ahol nem állnak víz alatt, a hűvös idő ellenére elég jól sarjadzanak. A legelők nagy része víz alatt áll, a partosabb és magasabb részeken a fűnövény általában jó.

A gyümölcsfák részben most virágnak, részben már elvirágoztak. A koraiak helyenként kisebb fagykárt szenvedtek. A korán elvirágozott gyümölcsfákon a termés biztató.

BÉRLETSZÖVETKEZET alapítását kérte több gazda és kisbirtokos már ismételtén. Most kedvező alkalom van nagyobb birtok bérbevételére igen kedvező feltételek mellett. Akik részt óhajtanak venni ilyenben, azok vasárnap és hétfőn jelentkezzenek a plébániai-hivatalban.

Népmozgalmi adatok

április hóról.

SZÜLETEIT: Hornok Mihály és Szosznyák Margit leánya: Gizella Margit, Tóth Gellért és Gyuricza Mária fia: Nándor Károly, Fekécs Mátyás és Nehéz Veronika leánya: Irén Margit Fülöp Imre és Valuska Ilona leánya: Irén, Pencsev Kolev és Smiri Mária fia: Kolev Conju, Wagner György és Dávid Mária leánya: Klára, Peló Lajos és Timár Etelka fia: Zoltán Mihály, Szilágyi Lajos és Timár Ilona leánya. Margit, Hegedüs Péter és Hornok Mária leánya: Ella Terézia, Tóth József és Veba Gizella fia: István, Timár Imre és Iványi Rozália fia: Imre József, Jánosik András és Fülöp Julianna leánya: Margit, Rafael József és Horváth Klára fia: József Ferenc, Timár András és Timár Emerencia fia: Andor József Iván.

JEGYVÁLTOTTAK: Hornok László fmüves — Timár Eszterrel, Kiszely Ferenc cipész — Gyuricza Eszterrel, Hornok Elek ács — Timár Mária Teréziával, Barják Lajos munkás — Polgári Máriával, Hunya Imre fm — Németh Ilonával, Fodor János munkás — Forgács Máriával, Adamik Imre fm — Forgács Juliánával, Roik József fm — Szosznyák Etelkával, Gyebnár Ferenc éttermi segéd — Kiszely Margittal, Diós József fm — Knapcsék Erzsébettel.

HÁZASSÁGRA LÉPTEK: Kiszely Ferenc cipész Hegedüs Margittal, Fülöp Miklós cipész Timár Máriával, Boda István csendőr őrmester Dávid Etelkával.

MEGHALT: Pap Máté fmüves 40 éves tüdővészben, Timár Margit 22, éves tüdő-gümőkórban, Gyuricza Gergely 63 éves májrákban, Vaszkó Mária 5 hónapos torok-lobban, Smiri József 63 éves tüdő-gümőkórban, Laposnyik Lajos 43 éves szervszív-bajban, Rafael Klára 15-hónapos hörghurut, Laposnyik Erzsébet 19 éves tüdő-gümőkórban, Hegedüs Vendel 9 hónapos hörghurutban, Fülöp Terézia 58 éves szervszív-bajban, Ujházy Miklós 77 éves tüdőlobban, Szabó Imre 20 éves tüdő-gümőkórban, Fekés Irén 2 hetes veleszületett gyengeség, Farkas Imre 37 éves tüdő-gümőkórban.

Hirdessen lapunkban

Az Országos Magyar Sajtókamara kéri Olvasóinkat, hogy adakozzanak az Ujságírók Nyugdíjintézetének javára. A közért folytatott munkában megrokkant ujságírók nehéz helyzetén segít az, aki a Ujságírók Nyugdíjintézetének javára adakozik.

Falállítják a mezőgazdasági munkatáborokat

Rövidesen mezőgazdasági munkatáborokat állítanak fel, ahol azokat a munkásokat, akiket minitotóius munkakerülőket ismernek, fogják elhelyezni, hogy így rákényszerítsék őket arra, hogy az általános mezőgazdasági szempontoknak az eddiginél jobban megfelelő tevékenységet fejtsenek ki. A munkások soraiban vannak olyanok, akik nem érzik át a termelésre szükséges nyugalom fontosságát és a munka szentségét; akik mindig a munkánélküli segélyre szeretnének támaszkodni. Ezekre bizony kemény sors vár. Együttal arról is intézkednek, hogy a munkabérvisszályok eldöntésére hivatott szerv létesüljön.

Földtulajdonosok és munkások figyelmébe.

A 196900/941 F. M. számú rendelet értelmében minden mezőgazdasági ingatlant, még a beépítetlen házhelyeket is be kell munkálni és be kell vetni. Az eddig volt kötelező munkasegítség megszűnt fenti számú rendelkezéssel és helyette a honvédelmi törvény alapján honvédelmi szolgáltatás címén igénybe lehet venni és ki lehet rendelni mezőgazdasági munkára alkalmas munkaköteles személyeket, gazdasági gépeket, gazdasági eszközöket, fogatos-, vagy gépi járműveket, személy- vagy teherszállításra alkalmas állatokat. Ilyen igénybevitel esetén a honvéd-kincstár által igénybevett tárgyak utáni térítés jár, az emberi munka után pedig az igénybevétel hónapjára megállapított legkisebb napszám-bér. Ajánlatos tehát, hogy mindenki szabad egyezkedéssel igyekezzen munkát vállalni. Ne feledje senki, hogy a mezőgazdasági termelés magánérdek is, de főként s elsősorban közérdek.

Felelős szerkesztő:
CSERNUS MIHÁLY
Felelős kiadó:
WALTHIER GYÖRGY

Nyomatott
NÁDUDVÁRY MIHÁLY
„PETŐFI”-nyomdájában
GYOMÁN.

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C SERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2. sz.

H I R D E T É S E K E T
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

BÉKEN ÉS IGAZSÁGON ALAPULÓ ÚJ RENDRÖK BESZÉLT A PÁPA

A fegyverek és tanácskozások zajába beleszólt Krisztus földi helytartója és az emberibb életért vívódó, vérző világnak pünkösdi üzenetet küldött.

Hangoztatta, hogy az Isten által valamennyi ember számára teremtett javak az igazság és felebaráti szeretet tanításai szerint valamennyi embernek egyenlőképpen rendelkezésére álljanak, hogy így termékeny békét hozhassanak az emberek számára és ne legyenek előidézői az állandó bizonytalanság állapotának, a harcoknak és a féltékeny vetélkedésnek. Majd a földi javak használatának kérdésével összefüggésben a munkakérdésről is szólt.

A munka elsősorban a munkaadók és a munkások joga és kötelessége. Ha azonban ők nem tudják betölteni feladatukat az államnak joga van kezébe venni a munka szabályozását és felosztását.

Végül a család jelentőségét méltatta a pápa. A család a nemzet nagyságának és hatalmának termékeny alapja.

A magántulajdont szabályozó törvénynek a családi élet tökéletesebbé tételére kell irányulniok.

Bár csak ezek az elvek irányítanak a jelenlegi küzdelemből születendő, a béken és igazságon alapuló új rend megszervezését, amelyet a világ már sóvárogva vár, — fejezte be üzenetét a pápa és apostoli áldást adott az egész világnak.

Igazságos vagyoneosztás a munka megszervezése, a család megerősítése s béken és igazságon alapuló

új rend: ezek minden nép, minden ember sóvárgásának tárgyai, és Krisztus földi helytartója ennek az örök emberi vágyakozás-

nak adott hangot és kifejezést, midőn azokat az isteni tanítótekinély erejével a vajudó világ zajába kiállította

Hóman Bálint

m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter e napokban tért vissza két hetes kárpátaljai és erdélyi körútjáról. Kultuszminiszterünk sorra meglátogatta a nagyobb helyeket és fontosabb művelődési központokat, hogy személyes tapasztalatai után dönthessen a megoldásra való közoktatásügyi kérdésekről! A tudós minisztert egész körútján nagy szeretettel fogadta a felszabadult részek lakossága. Nagy feltűnést és őszinte örömet keltett azon ténye, hogy feleségével együtt résztvett a székely nép híres csiksomlyói buscján. Visszafelé jövet résztvett, mint a Kormányzó Úr képviselője — az első korozsvári kormánygyűlés doktrínáztatásán, ahol nagy tetszéssel fogadott beszédei nem ismertette körútjának benyomásait. „Bejártam az ország keleti részét — mondotta Hóman — Ungvártól Besztercétg és Sepsiszentgyörgyig és mindenütt a szeretetet éreztem sugározni felém és Magyarország felé. Ez a szeretet, bizalom és megértés, amely a magyarság vezetői iránt felismerhető volt mindenkiben, azt hiszem, a gyümölcse annak a munkának, amelyet mi az elmúlt huszonekét év alatt igaz szándékkal és jó szívvvel végeztünk. Ez a gyümölcs azonban még nem érett meg és csak akkor érik meg, ha ki tudjuk küszöbölni a magyar életből mindazt, ami a magyart a magyartól elválasztja. Erélyes helytállásra, egységes magatartásra, együttes harcra van szüksége ennek a népnek, hogy elérje azt, amit el kell érnie. Ki kell vetnünk magunkból mindenkit, aki visszavonást szit. Meg kell bélyegezni azokat, akik az elválasztó mozzanatokat kiélezik és akik a meg nem értés és illojalitás állapontjára helyezkednek. Hangoskodó jelszavakkal nagy célokat elérni nem lehet. Az anyaországból jött magyarok tanuljanak az erdélyi, felvidéki és délvidéki magyarok.

Lent, a Székelyföldön tartattam meg,

hogy a magyarok kitartók, elszántak, egységesek tudtak lenni... A visszaszerzett földet és népet meg is kell tartanunk. Most kell megmutatni az egész világ-

nak, hogy valóban méltók és képesek vagyunk e földön az uralomra, az államvezetésre, s velünk együttélő népek irányítására, a nyugati művelődés védelmére, gyarapítására, fejlesztésére, immár ezeréves történelmi hivatásunk továbbí betöltésére. Most kell megmutatnunk, hogy megvan bennünk ehhez az erő, a törekvés és képesség, az önmérséklet és aldozatkézség, önfegyelem és munkaképesség, kötelességérzet és hivatástudat történelmi feladatunk megoldásához. Megszivlelésül és tanulságul közöltük e mélyen átértett, bölcs irányító szavakat.

Bárdossy László

miniszterelnök az elmúlt héten nagy olasz barátunknál tett tisztelegő látogatást. A külpolitikai új események, a balkáni villámháboru eredményei, a délvidék felszabadulásával együttjáró határmegállapítások problémái személyes tárgyalást igényeltek.

Nemcsak az olasz és budapesti, de a német lapok is nagyjelentőségű eseménynek könyvelték el Mussolini és Bárdossy több órás tanácskozását. A rendkívül szívélyes és barátságos fogadtatás részletes eredményeiről nem nyilatkoztak sem olasz, sem magyar részről, annak valóságát csak a közeli idők tényei és változásai ismertetik. Hogy a római találkozó újabb jelentős lépést jelent a magyarság erősödésének, politikai, gazdasági és régi területe fokozatos visszaszerzésének rohamos iramában, azt Bárdossy miniszterelnök nyilatkozatában is sejtethetjük:

„Olaszországi utamról — mondotta a miniszterelnök — a legjobb benyomásokkal térek vissza. Különösen örömmel láttam, hogy a hivatalos körök csakugy, mint a lakosság legkülönbözőbb rétegei állandóan elhalmoztak barátságuk és szeretetük egészen spontán megnyilatkozó jeleivel. Jól tudom, hogy

mindez annak a népnek szólt, amelyet Itália mindig hű barátjának ismert. Megbeszéléseim, amelyeket Olaszország nagy vezérével, a Duceval folytattam, mindvégig a hárombatalmi paktum építő szellemében, a legteljesebb összhangban folytak le.“

Kiegészíti ezt Bárdossy miniszterelnök Ciano gróf olasz külügyminiszterhez intézett táviratának utolsó sorai: „Boldog vagyok, hogy alkalmam lehetett Nagyméltóságoddal találkozni és biztosítom, hogy

hálával fogok mindenkor visszagondolni h a z á m iránti barátságának újabb jeleire.“

Az „összhang“ és „hála“ — az együttérzés, közös megbecsülés, párhuzamos együlthaladás, egymás jogainak és törekvéseinek méltányos elősegítéséből fejlődik ki. A magyar hűség, aldozatkész barátság, végsőkig következetes kitartás — méltán kívánhatja és igényli a hasonló érzelmeket és tettekben nyilvánuló magatartást. Ezt láttuk a multban és reméljük a jövőben is.

E bizakodásunk most sem lesz meddő, mint azt a gróf Cianohoz közelálló Telegrapho nagytekinélyű olasz lap is sejtett: „Magyarország, amelyet a természetellenes módon megnövelt

jugoszláv állam megakadályozott a b b a n, hogy használja az Adriai-tenger felé vezető hagyományos és régi utat, a baráti Olaszország részéről testvéri barátságra és teljes megértésre számíthat.“

A „hála“ e baráti megértésnek szól. Ugy érezzük, hogy régi történelmi jogaink, a páriszkörnyéki békék megcsonkításának hosszú és igazságtalan terhe és elszenvéde, az „első angol-blokád“ idején mutatott bátor kiállásunk, s most az új világháboruba tanusított következetes, nyilt magatartásunk után — mást nem is várhattunk.

Innen-onnan

Róma. Alig dühögött ki Bár-dossy miniszterelnök vonata az olasz főváros feldiszített pályaudvaráról, már is újabb magyar vendéget jelent az olasz sajtó. Vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter látogatta meg a baráti olasz hadsereg főparancsnokát. Magától értetődően bensőséges szivélyesség jellemezte a festvéries fogadtatást. Örömmel közöljük, hogy honvédelmi miniszterünk feleségével együtt külön kihallgatáson jelent meg XII. Pius pápa előtt is. Jólesik olvasnunk, hogy a magyar kormány tagjai hűséges lojalitással és gyermeki bizalmas szeretettel kopogtatnak a Vatikán kapuján, ahol a magyarság önzetlen, legnagyobb barátja atyai jósággal és kitüntető kedvességgel fogadja a magyar nép hivatott képviselőit. Amióta Szent István koronát kért és kapott Krisztus akkori helytartójától, azóta a Pápák nagy megértéssel, fel nem becsülhető erkölcsi segítséggel és legnehezebb idejében is óriási anyagi támogatással gyámolították „Mária Országát”. Illő dolog ezt látni, tudni és nem feledni.

Vilmos német császárt is eltemették. A temetésen képviseltette magát Hitler és Horthy kormányzó urunk is. A német katonaság diszcsapatai tisztelegtek egykori hatalmas uruk koporsójánál. Megható volt a régi német hadsereg öreg tábornokainak részvéte az egykori legfőbb hadur előtt. Sic transit gloria mundi...

Anglia erős hadsereggel bevonult hadviselő társának gyarmati birtokába: Szíriába. Az angol miniszterelnök szerint a német inváziót és innen a közeli gyarmatok elvesztését akarta megelőzni. Kitünt, hogy német csapatok sehol sem voltak a francia gyarmaton. A francia kormány tiltakozott az angolok betörése ellen és csapataival erős ellenállást fejt ki az angol előretöréssel szemben.

Kréta szigetének gyors elfoglalása után — új támaszpontjaikról — kemény támadást intéznek a német repülők Alexandria és Hajfa kikötője ellen. Legközelebb újabb meglepetéseket várhatnak az angolok.

Olaszország most ünnepelte háboruba lépésének egy éves fordulóját. Mussolini, az olasz nép vezére hatalmas beszédben világította meg az olasz nép áldozatos küzdelmeit, s a már is látható eredményt — az Adriai tenger teljes megtisztításával és olasz uralmának biztosításával. Biztos győzelmet és fényes jövőt ígért népének, amely feledtetni fogja — az átmeneti keletafrikai áldozatokat és veszteséget is. Az észak-afrikai győztes sikerek további folytatását várhatják. A magyar nép őszinte együttérzéssel várja

és reméli a baráti olasz nemzet világhatalmi kifejlődését.

Radocsay László igazságügy-miniszter nagyjelentőségű törvényjavaslatokat terjesztett a képviselőház elé. A parlament már meg is kezdte tárgyalását a kivételes hatalom meghosszabbításáról szóló

javaslatnak. Rövidesen letárgyalja a fajvédelmi, az Ügyvédi Kamara keresztény és nemzeti szellemének biztosításáról szóló, a felségsértés, ázadás, valamint a súlyos bűntettek előkészítésének büntetéséről szóló törvényjavaslatot.

Nagy ünnepet ült

a Magyar Élet Párt békésmegyei nagyválasztmánya, elmuft vasárnapon. A párt országos elnöke: Lukács Béla titkos tanácsos jött le hozzánk, hogy közvetlenül lássa a megyei szervezet működését és tájékoztassa a nagyválasztmányon keresztül vármegyénk népét a mai fontos kül- és belpolitikai helyzetről. Megbecsülésünket láthattuk abból, hogy az országos pártelnök részletes és alapos felvilágosítást adott azokról a fontos kérdésekről is, amelyek azóta a képviselőházban már jórészen tárgyalás alá is vettek.

A vármegye politikai vezetőinek színe-java és a megye MÉP képviselői is résztvettek a nagysikerű békéscsabai vármegyei gyűlésen. Ott láttuk dr. vitéz Márky Bartha vezetés alatt a megye főtisztviselőit, s a társadalom valamennyi rétegének vezető egyéniségeit.

A nagyválasztmányi ülést vármegyénk közszerepében álló főispánja

bácsai Beliczey Miklós nyitotta meg a Hiszekegy elmondása után. Szeretettel üdvözölte vitéz Lukács Béla országos pártelnököt, valamint az összes megjelenteket. Ragyogó beszédében a főispán kidomborította, hogy ezekben az időkben valamennyien őrségen állunk. Rendkívüli időkben élünk. A sorsdöntő történelmi idők több munkát, fokozottabb kötelességteljesítést parancsol. Kötelességünk, hogy a mai idők konkvenciáját levonjuk abban, hogy kiküszöböljünk minden olyan gondolatot, mely magyart a magyartól elválaszthat.

Békés vármegyének és népének az a hite — mondotta a főispán —, hogy nehéz megye vagyunk. Erre azt mondom: A mi vármegyénket lakja a legigénytelenebb és a legmunkabiróbb nép. (Nagy taps) A mi vármegyénkben — emelte fel a hangját a főispán — nem tudott gyökeret verni semmiféle felforgató eszme. Békés vármegye népe a kormány mögött áll. Vármegyénk népe szorgalmával és fáradhatatlan munkájával felnőtt a nagy események mellé. Ez a nép jelentős tényezője a jobb magyar jövő kialakulásának. Ezután arról beszélt a főispán, hogy Békés vármegye népének vérévé vált a szegedi gondolat. A szegedi gondolat — mondotta — azt a politikáját jelenti, amely tettekkel szolgálja a

magyar népet. Szociális politikát jelent, olyat mely elmegy a nemzet teherbíró képességének a végső határáig. Keresztény és magyar politikát jelent a szegedi gondolat. Ez az európai politika, melylyel élünk, állunk, vagy elbukunk. Azért jöttünk össze — fejezte be nagyhatású szavait a főispán —, hogy erőt merítsünk a további munkára. Nem szabad megállnunk mert a megállás olyan nyitva hagyott kaput jelent, amelyen be-suranhat a magyar élet tolvaja. Dolgozzunk tovább az ország és a nemzet boldogulásáért.

Leikes éljenzés és nagy taps fogadta a főispán szavait. A jelen voltak hosszasan ünnepelték a főispánt, aki után dr. Biró Zoltán vármegyei MÉP titkár a kormánynak azokat az intézkedéseit ismertette, melyek a vármegyét érintették. Beszédéből kitűnt, hogy az elmúlt két esztendőben mintegy 4 millió pengőt juttatott a kormány Békés vármegyének az építő munka folytatására, különböző szolgáltatások címén.

vitéz Lukács Béla országos pártelnök beszéde

Ezután vitéz Lukács Béla országos pártelnök emelkedett szó-lásra. Mindenekelőtt hangsúlyozta nem lepte meg, hogy a gyűlésen olyan sokan vettek részt, nem lepte meg a zsúfolt terem, mert jól tudta, hogy Békés vármegyében egyszerű pártszervezet van. A miniszterelnök üdvözlését tolmácsolta, majd külpolitikai kérdésekre tért át.

Európai középhatalom vagyunk — mondta — szükséges, hogy külpolitikai kérdésekkel foglalkozzunk. Az ország négyezer meg-növekedése megszilárdította a tengely létjogosultságát. A tengely iránti barátság azonban nem vezetett volna a kívánt és elért eredményhez, ha mi nem tudtuk volna elvégezni mindazt, amit elvégeztünk s nem állítjuk fel egyszerű hadseregünket. (Leikes éljenzés, a hallgatóság melegen ünnepli a honvédséget). A nemzeti hadsereg fejlesztését — mondotta vitéz Lukács Béla — mindenki akarta. Darányi Kálmán Győrben 1 milliárdos programot tűzött ki és az igazság az, hogy az egy-milliárdos programból 3 és fél milliárdos program lett. Mind-ezt akkor tettük, amikor a szociális feladatok teljesítését sem hanyagolhattuk el. Nem tagadható el, hogy a kormány előrelátóan segítse öka t.

pénzügyi politikát folytatott, mely lehetővé tette a problémák megoldását.

Sorsforduló előtt állunk

Amikor az alkotmányfejlődés kérdéséről szölok — folytatta beszédét Lukács Béla — mindenek előtt leszögezem, hogy nem az alkotmány reformjáról, hanem fejlődéséről van szó. A magyar alkotmány ezer éven átsokszor változott, de mindig úgy, hogy magyar jellege mindig megmaradt. Sorsforduló előtt állunk. Arra kell ügyelnünk, hogy az ősi magyar jellem kidomborodjon. Alkotmányunkon csak olyan változtatást eszközölhetünk, mely az ősi magyar alkotmány reformjának és magyar lényegének megfelel.

Mivel több önálló egzisztenciát!

A másik generális kérdés a föld problémája. Nem közömbös — emelte fel a hangját Lukács Béla —, hogy a magyar földet kik birtokolják. Nyilvánvaló, a kormánynak politikai intenciója az, hogy a magyar földet olyan megosztásba hozzuk, hogy minél több önálló egzisztenciát alakítsunk. A földnélküli munkásság reménnyel nézhet a jövő elé.

A mi országunkban nyolcszáz-ezer zsidó és kétszáz-ezer keverék él.

Rámutatott arra, hogy az eddigi zsidó törvények értelmében zsidó nem tarthat meg földet. Hangsúlyozta, hogy további intézkedésekre van szükség.

Ragyogó, s lelkeket lebilincselő beszéde végén vitéz Lukács Béla a jövő elé vetett pillantást.

— Ha rend, fegyelem és nyugalom lesz továbbra is, ha meg lesz a bizalom és a hűség, akkor elérjük a szebb jövőt, melyért valamennyien dolgozunk.

Hosszantartó taps követte vitéz Lukács Béla beszédét. A hallgatóság szünni nem akaró lelkesedéssel ünnepelte az országos pártelnököt, akinek a főispán mondott köszönetet beszédéért.

Utána dr. Bencs Zoltán országgyűlési képviselő mondott határozásbeszédet.

A nagyválasztmányi ülést dr. Galli Károly választókerületi MÉP elnök szavai zárták be.

A végig lelkes hangulatu vármegyei nagyválasztmányi gyűlés a Himnusz éneklésével fejeződött be.

Telepítés. Dr. Nagy János, a földmivelésügyi miniszterium telepítési osztályának gazdasági felügyelője június 12-én Endrődön és Csanádapácán felülvizsgálta a nagyváradi Káptalan csökmői birtokára jelentkező egyének gazdasági helyzetét és érdemességének indokait. Az endrődi 54 jelentkező közül többen visszaléptek, többeket visszautasított a vizsgálatot nagy szakértelemmel és páratlan tárgyilagossággal végző felügyelő. Végeredményben 26 endrődi földműves vált be „a gazdasági sorozáson.” Szerencsések lesznek. Is-

KATOLIKUS AKCIÓ

A Jézus Szive engesztelése

Amikor az Üdvözítő e világra jött, az emberek hidegen fogadták. Sajátjába jött, de nem talált nyugvó helyet övéi között.

Igen, mondhatjuk Prohászka püspök gyönyörű szavaival: „Jöttél Uram és hideg volt itt Neked; jöttél és láttad az elesett országot, veszendő lelkek szomorú tanyáit. Jöttél és diadalmasan tudtad, hogy Nálad van az örök ország. Nem országot keresni hanem országot osztogatni jöttél!”

Az Úr Jézus most is itt van közöttünk. Minden szentmisében újra leszáll és közöttünk időzik oltárainkon a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Most is látja az elesett országot, a hideg, vagy közömbös lelkeket és Szive teli van szomorúsággal, amikor oly nehezen fogadják be Őt. Amint fájt Neki a betlehemi mellőztetés és a későbbi üldözések, éppen úgy fáj Neki ma is a hivek elmaradása, vagy közömbös közlekedése, de még jobban bántja Őt, ha ugyanazt az ellenséges érzületet tapasztalja, mikor készek voltak Őt keresztre vinni.

Az Üdvözítőt engesztelnünk, vigasztalnunk kell! A legnagyobb vigasztalás reá nézve, ha azt az országot, amelyet isteni Szívében magával hoz, befogadjuk. Ezt az

állandó fohászt kell megvalósítanunk: Jézus Szentséges Szive, jöjjön el a Te országod — azért, hogy szívünket alkalmassá tesszük Jézus szent elveinek, isteni uralmának a befogadására.

Jézus Szive országát magában előkészítik az elsőpénteki áldozók. Ők teszik jóvá mindazt a lanyhaságot, közömbösséget, hidegséget és bántalmat, melyet az Üdvözítő Szentséges Szive szenvedett Betlehemtől kezdve a Kálváriáig, az utolsó vacsora termétől annak a templomnak, kápolnának az oltáráig, amelynél Ők első pénteken szívükbe fogadják.

Mily fönséges látvány Jézus isteni tekintete előtt, ha reá tekint a földre és látja, miképpen indulnak meg a hivek a hónapok elsőpéntekén és az egész föld kekségén milliók, meg milliók Reá gondolnak és minden parancs nélkül, szeretetből engesztelni akarják Őt szentáldozásaikkal.

Mi is tegyünk eleget Jézus Szive kívánságának, engeszteljük Őt, vegyük a szívünkbe, alapítsuk meg az Ő országát magunkban és környezetünkben, de biztosítsuk magunknak a kilenc hónapi ájtatossággal az örök hajlékunkat is.

Éppen Pétert választotta Jézus

Érdekes dolog, hogy az Üdvözítő épp Szent Pétert választotta ki apostolai fejévé és földi helytartójává.

Jézus Szent János evangelistát szerette a legjobban valamennyi tanítványai közül és msgsem őt tette meg az Egyház fejévé. Jakab apostol Szűz Mária révén rokona volt Krisztusnak és nem őt választotta. Szent Pál a legtanultabb valamennyi apostol között és Jézus mégis mellőzte.

Mintha csak azt akarta volna hirdetni, hogy nem a barátság, nem a rokonság, de nem is az emberi tudás lesz alapja az Egyháznak, hanem maga az isteni mindenhatóság fog örködni mellette.

Tudjuk, hogy Péter tanulatlan halászember volt, tudjuk, hogy nagyot vétkezett: megtagadta Krisztust. És mégis őt választotta Jézus. Kimutatta vele, hogy a pápa hatalma nem a pápa személyes érdemétől, képességétől és érényeitől függ. A pápa mellett Krisztus isteni ereje áll. Ő megalapította Egyházát s nem bízhatta azt az emberi erőre, gyengeségre, szélségre. Ha Krisztus azt akarta, hogy az Ő Egyháza üdvözlje az embereket és az igazságot hir-

desse, akkor feltétlenül oda kell állnia mellé és isteni erejével keresztülvinnie, hogy az meg ne tántorodjék és mindig az igazságot hirdesse.

Mi is ott voltunk...

Áldozócsütörtökön leány nap volt Orosházán. 300 Kalász lány gyűlt össze testvéri találkozóra és biznyságtételre, hogy van még igazi értékes leány: aki dolgos kezű és értelmes szavú, dalos ajku és tiszta szívé...

Büszkeséggel irhatjuk, hogy résztvett ezen a gyönyörű gyűlésen az endrődi leányok színe-java. Kora reggel teherautón indult el közel ötven lány lelkesen, hogy még nagyobb lelkesedéssel állhassanak be abba a szemetleket gyönyörködtető hatalmas körmenetbe, melyben az összegyűlt egyenruhás lányok vonultak az orosházi templomba, hogy először is az Ur Jézust köszöntsék. A szentmise alatt a 300 lány közösen imádkozta a szentmise egyes főrészeit magyarul és tiszta szívből énekelték a legszebb énekeket, de olyan szépen, hogy az orosházi hivek nem győztek bi-

zonykodni, hogy ők még ilyen szép szentmisét soha nem hallottak.

Szentmise után az Alföld száloló dísztermét zsufolásig megtöltő előkelő közönség előtt tartották meg a díszgyűlést, melynek keretében Bulla Eta, Mészáros Luca, Dinya Mária és Varju Viktória endrődi Kalász lányok katekizmus verseny bemutatón vettek részt. Olyan értelmesen, ügyesen feleltek meg Libor István gádorosi plebános ur kérdéseire, hogy a hallgatóság szünni nem akaró tapsal fejezte ki elismerését tudásukért.

Délután pedig a ligeti sporttelepen volt nagy bemutató előadás ahol ugyancsak nagy tapsot kaptak az endrődi lányok a bemutatott két csoport táncukért.

Este azzal a boldog érzéssel jött haza ez a lelkes leány sereg, hogy úgy a megjelent többi lányegyesületek, mint az orosházi közönség előtt elismerést és megbecsülést vívtak ki.

Katekizmus verseny

Hallottunk már a sportnak és tudásnak különféle versenyeiről, de még arról keveset, hogy valaki a katekizmus kérdéseit és feleleteit tanulná azzal a céllal, hogy verseny keretében összemérje tudását másokkal...

No, ha még ilyent nem hallottunk, most hallunk és olvasunk, a Katolikus Leányok Országos Szövetségének vagy röviden a Kalász tagjai országos és Endrődön is megtették azt. A Kalász tagjai mintegy félevesi munka és készület után kiléptek a nyilvánosság elé és bebizonyították céljuk komolyságát. Apátplebános Ur elnökletével és Illésy Mária tanárnő, az egyházmegyei leányegyesületek titkárnőjének jelenlétében meg is indult a nemes verseny május 20-án. Megható volt látni a lányok nemes áldozatkészességét, mely a nagy munkaidőben is talált módot arra, hogy jelenlehessenek a tudás verseny napján. Volt olyan is köztük, aki félben hagyva tanyai munkáját 12 kilométert gyalogolt be a faluba csak azért, hogy ő is emelje a vizsga értékét. És öröm volt hallgatni a lányok feleletét. Az értelmes, gyors és találó válaszok meggyőzték a vizsgáztatókat és jelenlevő érdeklődőket arról, hogy félvezen keresztül valóban komoly munkát végeztek.

A versenyen a következők vettek részt: Bulla Etelka, Mészáros Luca, Timár Mária, Dinya Mária, Gyuricza Margit, Véha Irma, Gellai Mária, Varju Ilona Varju Margit.

A versenyző lányok vizsgájuk után szép és értékes jutalomban részesültek. E helyen mondunk köszönetet a lányok jószágos és gondos szüleinek akik elengedték, sőt küldték is leányaikat a Kalász egyesületbe, hogy ott valóban tiszta szívű, dolgos kezű, vidám kedvű lányok s majd gondos család anyákká képezhessék magukat.

Egyházi híradás

XII. Pius Pápa 55 percig tartó külön kihallgatáson fogadta Bárdossy László miniszterelnököt római látogatása alkalmával. A Szentatya melegen érdeklődött a Magyarországot érintő időszerű kérdések iránt és különleges atyai szeretétének adott kifejezést azon kijelentésével, hogy a Budapesti Eucharisztikus Kongresszus fényes napjainak emlékét szeretettel őrizi szívében.

A pápai kihallgatás után Bárdossy miniszterelnök Maglione biborosállamtitkárnál tett látogatást, aki még az nap viszonzta miniszterelnökünk tisztelő látogatását a szentszéki magyar követségen.

A nagyváradi püspökség betöltéséről szóló váradi és pesti újsághir nem bizonyult igaznak. Már közleményünk végén meggyegettük, hogy „illetékes hely megerősítését nem olvastuk”. Akkori kétségünk indokolt volt. Valószínű, hogy a délvidék végleges rendezés után kerül sor a nagyváradi-szatmári egyházmegye szétválasztására és az új püspökök kinevezésére. Bárdossy László miniszterelnök római látogatása bizonyára siettetni a döntést.

Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó urunk június 22-én tölti be 72 életévét. Főpásztorunkért születésnapja alkalmával az endrődi katolikusok is hűséges szeretettel imádkoznak.

Dr. Beöthy György apátkanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő f. évben nem tud eljönni a polgári iskolai magánvizsgálatokra. A jószágos, megértő pedagógus elmaradását nagyon sajnálják magántanulóink. A vizsgálatok elnökéül Ring Vince debreceni polgári iskolai igazgatót delegálta a főtanfelügyelő ur. Szívesen várjuk.

Szivgárdisták! Figyelem! Június 20-án Jézus Szent Szive ünnepén közös szentgyónás és szentáldozáshoz járulnak a szivgárda régi és mostani tagjai is! A Szent Sziv vár mindnyájatokat. Eljőjön mindenki.

Templombúcsú. Jézus Szive ünnepét követő vasárnapon — június 22-én reggel 7 órakor búcsus-körmenetben indulunk a gyó-

mai templomba, s ott közös szent-áldozással hódolunk az Isteni Szív előtt. Férfiak se szégyeljék a részvételt. Jézus megérdemel egy kis törődést.

Kondorostanyai templomunk búcsúját — Szent László — ünnepén: június 27-én tartjuk. A búcsús-körmenet reggel 5 órakor indul.

Hitbuzgalmi egyesületek. Szent Ferenc III. rendje június 15-én d. u. fél 4 órakor-, az Ol-táregyesület június 22-én délután fél 4 órakor, a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja június 29-én délután fél 4 órakor, a Leányegyesületek július 3-án este fél 7 órakor, a Férfi-Liga június 5-én este fél 7 órakor tartja havi ajtatósságát.

A **Szivgárdisták** július havi szentgyónásukat július 3-án d. u. órakor végzik.

Gazdák! Munkások! Figyelem! Régi szokás szerint Szent Péter és Pál ünnepén: június 29-én, délelőtt 10 órakor kezdődő nagymisén a Szentlélek Uristen áldását kérjük a kezdődő aratási munkálatokra. Illő és üdvös, hogy a minden áldást osztogató Istent hűséges, imádságos lélekkel kérjük verejtékes munkánk megáldására. A gazda, földműves és munkásegységek tagjai testületileg vonuljanak fel a hagyományos szép ünnepségre. Ne felejtjük, hogy egy nap is elég ahhoz, hogy tönkremenjen és elpusztuljon egész évi munkánk eredménye. Kérjük egy szívvvel és egy akarattal a Gondviselő Istent, távolítsa el tőlünk minden veszélyt és csapást.

Ne vigyük tulzásba a munkaszünetek bevezetését. Hat napi munka után pihenőre van szüksége embernek, állatnak egyaránt. Száz és száz gazda nem enged dolgoztatni birtokán és egy kapavágással sincs hátrányban vásárnap és ünnepnapokon dolgozó hétköznapiakon piacokon és vásárokon tekergető szomszédjai mögött. Azt se feledjük el, hogy az Uristent nem lehet megrövidíteni a mindenkit kötelező imádás és engesztelő könyörgés elsikkasztásával. Ha keresztények vagyunk, ne fogyatékos és Isten parancsait sértő életmódot folytassunk. Isten parancsa kötelez mindenkit fenn is, falun is: „megemlékezzél arról, hogy az Urnapját megszenteljed!”

Külterületi szentmisék. Június 15-én a Szent Imre és Polyákalmi kápolna iskolákban, június 22-én a varjasi iskolákban, június 29-én az öregkerti kápolna iskolákban, július 6-án a nagylaposi kápolna iskolákban, július 13-án az öregkerti Szent Imre iskolában, július 20-án a csejti iskolában, július 27-én a Polyákalmi kápolna iskolában mutatunk be szentmiséket.

Betegeink szentségekkel való ellátását belterületen június 30-án, külterületen július 1-én végzzük.

Értékes tartalmú filmeket a magyar mozikba

A „Magyar Katolikus Akció” által a mozik és színház megtisztításáért indított mozgalomhoz legyen szabad néhány szerény megjegyzést fűznöm, melyek megítélésén szerint alkalmasak arra, hogy a mozgalmat kiszélesítsék.

A mozgalom igen időszerű és szükséges. Akkor amikor egész Európában a nemzeti öncéluság és nemzeti önérték fejlesztését írják a zászlókra jelszónak, nem lehet megengedni, hogy a keresztény Magyarország mozijaiban és színpadain a régi liberális világ erkölcsi felfogásának izlése szerint írt darabokat vigyenek a közönség elé.

Szerintem nem lehet ott megállni, hogy a filmeket osztályozzuk, mert a közönség, mely életét úgy állította be, hogy a hét bizonyos délutánján vagy délutánjain elmegy szökött szórakozó helyére nem igen nézi, hogy mit adnak, hanem tekintet nélkül a darab tartalmára és értékére elmegy, hogy idejét eltöltse és a mindennapi élet gondjaitól egy pár órára szabaduljon. Legfeljebb annyit mond az előadás után, hogy a múlt heti jobb vagy rosszabb volt.

Szerény nézetem szerint első sorban már a filmgyártást kellene irányítani, illetve arra szorítani, hogy csakis megfelelő tartalmu és irányu scénáriumokat vigyenek a felvevő gép elé. Nem a már kész filmeket kellene cenzurálni, hanem már magát a scénáriumot kellene vizsgálni, hogy a közönség elé vihető-e s amelyik nem üti meg a mértéket annak felvételét sem kellene engedélyezni. Igaz, hogy ez csak a magyar filmeknél lehetséges, de így biztosítani lehetne, hogy csakis értékes, tartalmas filmekkel jöjjenek a közönség elé.

Másodszor az írókat pályadíjak kitűzésével arra kellene serkenteni, hogy megfelelő tárgyú scénáriumokat irjanak. A magyar történelem olyan gazdag és bőséges anyagot ad, hogy abból a magyar filmgyártást évekre el lehetne látni megfelelő scénáriumokkal.

Az Árpád-házi királyok, a Hunyadiak, Rákóczyak kora olyan gazdag eseményekben, hogy ezeknek filmjei nemcsak az országban hanem külföldön is a legnagyobb siker reményével indulhatnának.

A magyar szentek legendáinak és életének feldolgozása pedig az egész katolikus világ érdeklődésével találkozna. Filmre lehetne vinni nagyjaink életét így Pázmányt, Széchényit, Kossuthot.

Tekintettel az ilyen tartalmú filmek óriási paedagógiai értékére ezeknek gyártását első sorban

a kultusz-kormányzatnak kellene szorgalmazni és elősegíteni. Neki kellene az írókat ilyen tartalmu scénáriumok irására pályadíjjal és egyéb kedvezményekkel buzdítani.

A filmcenzurát gyakorló jelenlegi bizottságban az egyház képviselőinek megfelelő számú helyet kellene biztosítani.

Nem állhat meg ezzel szemben az az ellenvetés, hogy a közönség izlése más tartalmu filmeket kíván, mert első sorban a közönség mikor elmegy a mozgóképszínházba rendesen csak mások kiitkájára megy el; soha sem tudja, hogy mit fog ott kapni, másodszor ha a fent említett témák közül bármelyiket dolgozzák is fel, a közönség még a leggyátrább kivitelezés esetén is többet mértené belőle, mint pl. „Tom-Mix” eszeveszett száguldozásából és lövöldözéséből.

A sokat hangoztatott kialakulóban levő „új Magyarország” csak akkor lesz életképes, ha annak kereszténysége nem szorítkozik csupán az anyakönyvi kivonat vizsgálatára, hanem kellő gondoskodás történik arról is, hogy az életnek minden vonatkozásában így a szórakozásban is érvényesüljön a hit tanításain alapuló keresztény életfelfogás.

Dr. M. A.

„Pártoljuk a katolikust”

30 évvel ezelőtt vagy talán régebben is mikor jelen sorok írójának mellére boldogult Majláth püspök feltűzte a kongreganista érmet akkor midőn az avatás után visszamentünk a kongregációs terembe — mely akkor a budapesti Jezuita rendház Horánszki utca földszintjén volt — lejött közzénk P. Bangha és a következőket mondotta: „Fiuk jól vessétek lelketekbe, hogy a kongreganistának a Mária tisztelet után a legnagyobb kötelessége pártolni a katolikust.”

Akkor indította meg a Pater nagy mozgalmát a katolikus sajtóért az ő utasítására mi kis diákok iskolába menet vagy jövet bementünk egymás után sorba az utvonalkba eső trafikokba és kértük az „Alkotmányt” és az „Új lapot”. Persze nem volt, de mi másnap, harmadnap újra és újra bementünk és kértük. Végre meguntak és volt. Milyen örömmel referáltuk a Páternek, hogy már ebben és ebben a trafikban árulják a katolikus lapot.

Azóta sok idő telt el a kong-

reganista fiuk szétszéledtek, ki tudja hányan élnek közülök a Pater is elment és most mikor emlékét minden módon megörökíteni akarják, nem volna-e célszerű a fenti jelszavát „Pártoljátok a katolikust” felújítani:

Az életet hivatalos intézkedések egész sorával igyekeznek keresztényesíteni, nem kellene ezt első sorban nekünk katolikusoknak a saját véreinkkel szemben hatályosabbá tenni.

Katolikus ember csak katolikus kereskedőtől vásároljon, csak katolikus orvos és ügyvéd szolgáltat vegye igénybe.

De honnan tudjuk, hogy ki a sok kereskedő közül a katolikus. Erre egy egyszerű mód lenne. A katolikus embernek ajtaja felé egy kis keresztet kellene kifüggeszteni vagy esetleg más jelvényt. Ezen jelvényeket a plébánia hivataloknak kellene megfelelő ellenőrzés mellett kiadni.

A jelvényeket egyszerű olcsó, de izléses kivitelben kellene elkészíttetni egységesen az egész országban és önköltségi áron az igénylőknek rendelkezésére bocsájtani.

Igy azt hiszem nagyon elő lehetne mozdítani a katolikusoknak összefogását és megerősödését.

Mert hiába hozunk mi törvényes intézkedéseket a zsidók ellen, ha mi mégis csak hozzájuk fordulunk és nekik fizetünk, akkor amikor ugyanazt katolikustól is megkaphatjuk és pénzünkkel egy katolikus testvérünknek megerősödését segíthetjük elő.

Ugyancsak Péter Bangha szájából hallottam egyszer „A katolikusoknak csak katolikust kell támogatni, mert csak így tudják függetleníteni magukat a zsidók befolyásra alól.” Dr. Müller Antal

Nagy férfiak a Szent miséről

Ozánam Frigyes, tudós, 1852-ben egy levelében azt írja: „Az idő felhasználásának legjobb módja, hogy naponta egy félórát szentmise-hallgatásra szánunk.”

Garcia Moreno Gábor, Ecuador köztársaság elnöke, ki 1875-ben vértanuhalt halt hitéért, párisi diákéveiben naponta hallgatott szentmisét. Elnök korában ő maga készítette elő a miséző pap ruháját és családja és házanépe jelenlétében ő maga ministrált a szentmisén.

Manzoni Sándor, olasz regényíró, naponta hallgatott szentmisét, Életirója, Morganti Enrico írja, hogy általosan, térdenállva imádkozott a szentmise alatt és gyakorta áldozott.

Gerrini Contardo, olasz jogtudós, barátai előtt egyszer így nyilatkozott: „Nem szomorú-e bármelyikünk azon a napon, melyen szentmisét nem hallgatott?”

Lamorinière Leo, francia marsall, egy látogatás bejelentésére ezt izenté: „Holnap reggel 8 óra után rendelkezésére fogok az illetőnek állni, előbb ne jöjjen, mert 7 órakor szentmisén vagyok.”

Anyák napja

Áldozócsütörtökön valóságos népvándorlás indult a polgári iskola felé. Kora délután virágos ágakkal, csokrokkal jöttek a külterületi elemi iskolások: décspáskomiak, ugariak, kocsorhegyiek stb.-nek, Három óra körül már a belterületi elemi iskolások is gyülekeztek. Négyre pedig a sok vig gyermek lármájától hangos volt a polgári iskola udvara.

A polgári iskola nagy természetzsufolásig megtöltötte a szülőket, főképen édesanyák nagy serege. Először a polgári iskola növendékei szerepeltek. Az ifj. Vöröskereszt tagjai rendezték az ünnepélyt. özv. dr. Maáczt Jánosné vezetésével, a következő műsorral: 1. Vöröskereszt Jelige. Énekelték a növendékek. 2. Anya-öbön. Gyula diáktól. Szav. Uhin Vendel I. o. t. 3. Ünnepi beszédet mondott Honti Mária IV. o. t. 4. Édesanyám. Énekelték Kurilla A. és Honti Mária IV. és Kalmár M. III. o. tanulóik. 5. Két diák beszélget. Előadták Köles D. és Varga L. IV. o. t. 6. Tréfás kánon. Énekelték: Maáczt L. II. Kurilla L. IV. Kurilla I. III. és Timár Ede III. o. t. 7. Anyák napján c. szindarab. Előadták magyar tánc és ének számokkal a III. és IV. o. leányok. 8. Keringők. Hegedülte Katona Irén II. o. t. 10. Táncolt Bence Izabella. 11. Magyar anyák. Móra Lászlótól. Szav. Timár Margit IV. o. t.

Az elemi iskolák növendékei szebbnél-szebb szavakat, meghatározható kis szindarabokat adtak elő, ügyesen, jól előkészítve. Minden egyes számból az édesanya iránti mélyszéles szeretet csillogott elő.

A polgáristák lelkesek, az elemisták pedig virágszokrot nyújtottak át édesanyjuknak.

Az ünnepély végén Csernus Mihály apátplebános meleg szavakkal üdvözölte a szülőket, különösen a többgyermekes anyákat. Beszédében kidomborította a Krisztusi erkölcsi törvények szerint élő édesanya gyönyörű szép hivatását és nemes önfeláldozását katolikus és nemzeti szempontból.

A magyarság élettereje és jövője a magyar anyák termékenységétől függ.

Az egy-két gyermekes modern családok elkényeztetett gyermekei nemhogy felvirágoztatni, de még fenntartani sem tudják Szent István ősi országát — a szomszéd fajok szaporulat bősége ellenében.

Az ünnepély a Himnusz elénekelésével ért véget.

Szülői értekezletre jöttek össze Áldozócsütörtökön növendékeink szülei melyen dr. Hunya Sándor tanár tartott értékes előadást. A szülői ház részvétele a tanulók

iskolai munkájában" címén, melyben részletesen fejtegette hogy miképen támogathatják a tanulót iskolai munkájának elvégzésében a szülők. Továbbiakban rámutatott, hogy mi lehet az oka, ha a gyermek otthon nem képes az iskolai feladatát elvégezni és hogyan lehet ezen nehézséget megszüntetni. Végül kérte a szülőket hogy az iskola és a szülői ház a gyermekek jobb nevelése érdekében fogjon össze. Közös akarrattal és erőfeszítéssel dolgozzunk, hogy Isten dicsőségére és édes magyar hazánk javára derék, kötelességtudó, munkás művelt hazaszerető nemzedéket nevelhessünk.

Utána Csernus Mihály apátplebános, iskolaszéki elnök fejtegette a polgári iskola népművelő és nevelői fontosságát. A mai időben mindenkinek szükséges a négy középiskola elvégzése, akár tovább tanul, akár atyjának régi mesterségét folytatja. Országunk megnagyobbodásával sokan elhelyezkedtek a visszatért területeken, a polgári iskola elvégzése után. A tanári-karnak és szülőközösi feladata, hogy valláserkölcs tekintetben egyensúlyozott liliomös-lelkű, tekintélyt tisztelő, rendhez és szorgalmas munkához hozzászoktatott, magyar érzésű ifjúságot neveljünk egyházunknak és községünkön keresztül keresztül hazánkunk. A szülők szívveljék meg az elhangzottakat és segítsék elő a tanári-kar munkáját.

Dr. Csókási Béla igazgató adott még értékes felvilágosítást a tanítás anyagi feltételeiről, az iskolai törvényeknek a szüniidőben való pontos betartásáról s a jövő tanévi beiratásokról idejéről.

Tornaünnepély

Az endrődi rom. kat. Szent Imre polgári fiúiskola 1941. évi június hó 15-én fél 4 órai kezdettel tartja a ligeti sportpályán nyilvános tornaünnepélyt melyre a T. szülőket és a nagyérdemű közönséget ezúton hívja meg a tantestület.

Igazgatóság.

Tanulók!

Figyelem! A nyári szüniidőben minden tanuló vasár- és ünnepnapokon szentmisét köteles hallgatni. A tantestület itthon időző tagjai — saját iskoláikból vezetik tanulóikat. Azok a külterületi iskolakötelesek, akik a belterületi templomban kívánják szentmisét hallgatni, a központi leányiskolában vagy a polgári iskolában gyülekezzenek, ahonnan vezetésük történik. A külterületi szentmisék időrendjét a Hármas-Körösben mindig megtalálják az olvasók.

Sokgyermekes édesanyák

jutalmazása. Anyák napján Csernus Mihály apátplebános kilenc olyan sokgyermekes katolikus édesanyát részesített pénz és természetbeni segélyben, akik 1930 óta legalább hat gyermeket hoztak a világra. Sajnálatos, hogy ilyen nagy községben csak 9 anya akadt, aki istenfélő, becsületes házassági élete és szent hivatása tudatában anyai legszentebb kötelességét áldozatos lélekkel teljesítette. Öszinte tiszteletünknek és nagybecsülésünknek óhajunk kifejezést adni, amikor a kilenc igaz magyar édesanya nevét ide iktatjuk: özv. Jambrik Lukácsné sz. Gácsi Veronika (7 gyermek), Majoros Györgyné sz. Bela Etelka (6 gyermek), Kurilla Ágostonné sz. Gonda Etelka (7 gyermek), Barják Mihályné sz. Czikkely Mária (6 gyermek), Ungi Jánosné sz. Fekécs. Etelka (6 gyermek), Szujó Vincéné sz. Dinya Franciska (8 gyermekből 5 élő), Wagner Györgyné sz. Dávid Mária (6 gyermekből 5 élő), Deákfalvi Andrásné sz. Timár Mária (10 gyermekből 8 élő), Szosznyák Rezsőné sz. Dávid Ilona (6 élő).

Apátplebános ígéretet tett, hogy a sokgyermekes családok jobb tehetségű gyermekei az endrődi polgári iskolában külön előnyt és anyagi segítséget is nyernek.

Az endrődi rom. kat. Szent Imre polgári fiúiskola felvételi tájékoztatója az 1941-42. iskolai tanévre

A beiratások június hó 23-án, a pótbéiratások szeptember 6-án és 7-én lesznek.

A polgári iskola I. osztályába azok a tanulók iratkozhatnak be, akik az elemi iskola IV. osztályát legalább elégséges eredménnyel elvégezték, szeptember hó 15-ig 10 életévüket betöltötték, de 13 életévüket még nem érték el.

Aki első ízben iratkozik iskolánkba, a következő okmányokat hozza magával: 1 utolsó iskolai bizonyítványát, 2 születési anyakönyvi kivonatát (keresztlevelét), 3 újraoltási bizonyítványát, Aki már járt iskolánkba csak tanulmányi értesítő könyvecskéjét hozza magával.

Az elemi iskola V-VI. osztályát végzett tanulók felvehetőek a polgári iskola II. osztályába, ha az utolsó két évet — az írás, ének és testgyakorlás kivételével — minden tantárgyból legalább jó eredménnyel végezték és az I. osztályos magyarból, németből és számtan-mértanból a felvételi vizsgálatot legkésőbb szeptember hó 30-ig sikerrel letették. A felvételi vizsgálat írásbeli és szóbeli.

Dija 20 pengő. A folyamodványt legkésőbb július hó 15-ig kell az igazgatóságnak beadni.

Tandijak: A rom. kat. vallásuak tandij és mellékdiak címén évi 44.— pengőt, a protestánsok évi 69.— pengőt, az izraelita vallásuak 88.— pengőt fizetnek.

A tandij havi részletekben is fizethető minden hónap 5-ig.

A szegénysorsu és jó előmeneteli tanulóink tandijkedvezményt kaphatnak. Iskolánk segélykönyvtáránál tankönyveket is kaphatnak csekély használati díj ellenében szegényebb sorsu növendékeink. Igazgatóság.

Közgyűlés. Az endrődi rk. egyházközségi képviselőtestület legutóbbi közgyűlésén — a folyó iskolai ügyek mellett — letárgyalta az egyházközség jövő évi költségvetését is. A költségvetési tervezet az évek óta tartó vízkárok és gyenge termések okozta adótörölések miatt fedezet — hiánnyal zárul. Képviselőtestület nem kíván újabb adóemelést, mert az eddigi iskolai adóterhek is a teherbíró képesség legfelső határán állnak. Részben a politikai község törvényes fenntartási hozzájárulását kéri biztosítani, részben kölcsön útján kívánja fedezni az el nem hárítható, mulhatatlanul szükséges kiadásokat. Foglalkozott továbbá képviselőtestület a Kultuszminiszteriumtól elrendelt VII. osztályok megnyitásának kérdésével is. Felterjesztést tett a szegedi tankerületi Főigazgatóságtól, hogy a miniszter a rendelet részben módosításával a kondorostanyai központ, a két öregkerti, decspáskumi, gyomavégyi és mihóti, továbbá a varjasi I. és a csejti iskolában engedélyezze a VII. osztály megnyitását. Ahol megnyílik a VII. osztály, azon körzetekben a VI. osztályt végzett növendékek nem ismétlőiskolába, hanem a VII. osztályba tartoznak járni. Képviselőtestület köszönetét fejezte ki Endrőd község képviselőtestületének a temetői ravatalozók építési költségeihez való hozzájárulásáért.

Erős iramban épül a gyomaendrődi új betonut. A kétkedők végre megnyugodtak azzal a megjegyzéssel, hogy „hát nem hittük volna, hogy az alispány ur ilyen gyorsan a szavának áll!?” Sokan azt is hozzátették, hogy „Isten éltesse sokáig!”

Halálozás. Ismét egy áldott, jó lelket temettünk: Pajor Krisztinát, Kalmár Vincének, az endrődi egyházközség világi elnökének nemesszívű, köztiszteletben álló hitvestársát. A község színe-java ésvett a jós ágos matróna temetésén és szívből imádkozott érte, hogy az Ur Jézus legyen örök jutalma. — Váratlanul, szívszélhűdésben halt el a villanytelep érdemes igazgatója: Gellai Mihály birtokos. A szövetkezet agilis vezetőjét vesztette az elhunyt férfiuban.

A déli országrészek visszatérése és a magyar katolicizmus

A déli országrészek visszatéréseivel ismét jelentősen emelkedett Magyarország területén a katolikusok száma.

A Bácskában, ahol a szabadkai adminisztratura területe 8.712 négyzetkilométer volt, a katolikus hívek száma az 1937-iki állapot szerint kerekén 480.500 volt, míg a más vallásuak közül 194.400 görögkeleti, 95.500 protestáns, 13.500 zsidó és 6.200 egyéb.

A baranyai háromszögben a katolikusok száma kerekén 35.000, akik két esperesi kerület 16 plebániáján élnek. Itt a görögkeletiek száma 7.500, a reformátusoké 5.000, az evangélikusoké 600, zsidó és egyéb 1.000.

A Murán inneni részben 21 plebánián kerekén 64.700 a kato-

likusok száma, míg a luteránusoké 23.300, a kálvinistáké 250, zsidóké 350.

Ha az első bécsi döntés óta történt országgyarapodásokat tekintjük, akkor vallási szempontból megállapítható, hogy a katolikusok lélekszáma erősen gyarapodott és az idei év május 1-én 14.660.000-et kitevő országos lélekszámból a katolikusoké 9.600.000. Ez körülbelül 65,5%-nak felel meg, ha azonban figyelembe vesszük a fentebb említett két román nyelvű gör. kat. egyházmegye még hiányzó számadatait nyugodtan állíthatjuk, hogy erősen megközelíti, sőt talán el is éri a katolikusok lélekszáma az ország lakosságának 67 százalékát.

Az ország nagy részében javultak a gabonaneműek terméskilátásai

Az földmivvelésügyi miniszter legújabb vetésjelentése szerint két hét óta a gabonaneműek terméskilátásai az ország nagy részében javultak és csak kevés helyen tapasztalható némi visszaesés. Különösen szépen fejlődtek a takarmány-, kapás- és kerti növények.

Az őszi búza korai vetése a melegebb idő hatására erőteljes fejlődésnek indult. Részben kikalászolt, részben még hasban van. A késői vetések sok vidéken fejlődésükben még vissza vannak maradva, gázosak, ritkák, alacsonyak, a mélyebb és nedvesebb részeken pedig sárgás színűek.

A rozs korai vetése elég sűrű és magas, kalászát kihányta és virágozni kezd, a déli részeken már elvirágozott. A késői vetések szintén kikalászoltak és helyenként már virágoznak. Általában azonban ritkák, alacsonyak és kikalászottak.

Az őszi árpa jól fejlődik, kikalászolt és virágozni kezd. A nedvesebb részeken ritka és ga-

zos. — A tavaszi árpa a kedvező időjárás hatására erős fejlődésnek indult.

A zab az utóbbi időben sokat javult, de fejlődésében még vissza van maradva. A korábbi vetések szárba indultak, a későbbiek most bokrosodnak.

A tengeri korai vetése helyenként hiányosan kelt. Pótlása és kapálása folyamatban van. A későbbi vetések jól kelnek és a kedvező időben jól fejlődnek, egyes vidékeken még vetik.

A burgonya korai fajtái jól keltek, erőteljesen fejlődnek és helyenként már virágoznak. Kapálásuk és töltögetésük is folyamatban van. A késői fajták most vannak kelőben.

A szőlők állapota: az utóbbi hetek kedvező időjárása következtében a szőlők országsszerte erőteljes fejlődésnek indultak. A peronoszpóra szórványos fellépését a pécsi, szegedi, sátoraljaújhegyi és érsekújvári kerületekből jelentették.

TIZENNYOLCMILLIÓ PENGŐ GYERMEKNEVELÉSI PÓTLÉKBAN RÉSZESÜLTEK AZ IPARI MUNKÁSOK

Az Országos Ipari és Bányászati Családpénztár számvevőségének múlt évi kimutatása arról felel meg, hogy a családpénztár 1940-ben több mint tizennyolc millió pengővel segítette gyermekei nevelésében az ipari és bányászati munkásokat. 300.651 gyermek után 162.368 munkás igényelte a gyermeknevelési pótlékot. A családpénztár évi hatvan pengővel járul hozzá egy-egy munkásgyer-

mek eltartásának költségeihez. Három gyermeket alapul véve tehát a családpénztár átlagban évente 180 pengőt juttat a munkáscsaládok háztartásába. A tavaly kiadott tizennyolc millió pengőre 3.306 üzem adott fedezetet. A múlt év szeptemberétől kezdve már a visszacsatolt keleti és erdélyi területek is részesültek összesen 352.000 pengő családi pótlékban.

ELENGEDIK AZ ÁRVIZSUJTOTTA GAZDÁK ADÓJÁT

A pénzügyminiszter a napokban rendeletet adott ki, amellyel az eddigi rendelkezéseken túlmenően lehetővé teszi az árvizkárosult gazdák földadójának elengedését. A rendelet háromféle vizkárt szenvedett területet különböztet meg.

1. Az 1941. évi árvizek és belvizek nagyobb részben már 1940-ben is víz alatt volt területeket árasztottak el. E területek után az 1941. évre előírt földadót és járulékait teljes egészében törölni kell.

2. Teljes egészében törölni kell azoknak a földterületeknek a földadóját és járulékait, amelyek azért kerültek viz alá, mert a hatóság rendelkezése alapján a zsilipeket

lezárták és védőtöltéseket vágattak át, hogy más, nagyobb fontosságú területeket mentesítsenek az árviztól. Ha ezek a területek ebben a gazdasági évben még hasznosíthatók, úgy adómérséklésnek van helye.

3. Az olyan földterületek, amelyek 1940-ben nem szenvedtek vizkárt, 1941-ben azonban víz alá kerültek, kivételesen a földadónak és járulékaiknak 50 százalékos elengedésében részesíthetők, ha ebben az évben már nem lehet hasznosítani.

A vizkárt szenvedett területeket június 15-éig be kell jelenteni a községi előjárásnál, illetve a városi adóhivatalnál.

Eladó.

MÉZPERGETŐ

4 db. nagyboconádi keretre, erős gyári forgatható rostabetéttel.

Zöld Péternél

Gyoma,
I. Deák Ferenc ut 22.

TÖBB EGYHÁZI

kisebb birtok kedvező fizetési feltételek mellett
eladó.

Felvilágosítást a plebánián adnak.

Az Országos Nép- és Családvédelmi alapról

Az országgyűlés 60 millió pengőt szavazott meg az Országos Nép- és Családvédelmi Alap. (ONCSA) javára. Vármegyénként megalakultak már a Közjóléti Szövetkezetek, amelyek az alap terhére a rászoruló igénylőknek természetben adnak kölcsönt (tehenet, kecskét, malacot, nyulat, libát, kacsát stb), sőt házépítéshez is anyagot. A szegények az így nyert segítyt természetbeni szolgáltatásokkal fizetik vissza. Ez valóban „produktív” segélyezési mód.

Legyünk rajta, hogy szegényeink mennél nagyobb mértékben részesüljenek az Alap jótéteményeiből. Érdeklődjünk az illetékes járási szociális előadónál, vegyünk részt a szociális munkaközösség vezetésében és járjunk utána, hogy és mit kaphatnak szegényeink a vármegyei Közjóléti Szövetkezettől?

NÉPMOZGALMI ADATOK májusi hónapról.

Születettek:

Benyó István és Lipták Neszte leánya: Gizella Monika, Gellai Imre és Csuvár Erzsébet fia: Tibor Géza, Kondor Gyula és Kugler Magdolna leánya: Zsuzsanna Mária, Dinya Miklós és Gyuris Margit fia: Vince Miklós, Turcsányi János és Gyuricza Ilona leánya: Emma, Valuska Mária fia: Jenő János, Martinák János és

Vári Mária fia: János István, Nádudvary Zsigmond és Nándori Irma leánya: Irma, Hegedüs Monika leánya: Mária Magdolna, Bukva Sándor és Vince Erzsébet leánya: Eszter, Hegedüs Imre és Németh Viktória leánya: Mária Magdolna, Vaszkó Imre és Dinya Mária fia: Imre, Hunya Ede és Timár Terézia fia: Ernő István, Rózsa István és Dógi Lenke fia: István.

Jegyetváltottak:

Végyári Károly máv. mozdonyvezető — Uhrin Piroskával, Majoros János napsz. — Szunyogh Annával, Giricz Imre fműves — Hunya Máriaival, Szabó Imre és Wagner Amália, Hegedüs Lajos fműves — Kenyeres Viktóriával, Fülöp János kovács — Hornok Viktóriával.

Hazasságra léptek:

Kiszely Ferenc cipész — Hegedüs Margit, Fülöp Miklós cipész — Timár Mária, Hornok Elek ács — Timár Mária Terézia, Barják Lajos munkás — Polgári Mária, Hunya Imre fműves — Németh Ilona, Fodor János munkás — Forgács Mária, Boda István csendőrőrmester — Dávid Etelka, Adamik Imre fműves — Forgács Julianna, Roik József fműves — Szosznyák Etelka, Gyebnár Ferenc éttermi segéd — Kiszely Margit.

Meghaltak: Timár Veronika 77 éves csontdaganatban, Kmelár János fműves 78 éves bél- és végbélrákban, Hornok János fműves 71 éves véres agygutában, Szujó Eszter 19 éves gümőkórban Fazekas András 77 éves ny. m. kir. főállatorvos szervi szivbajban, Gellai István fműves 73 éves gyomorrákban, Varga Elek munkás 58 éves veselobban, Jakus János v. községi rendőr 80 éves aggkori gyengeségben, Béla Rozália 61 éves gyomorrákban, Klinghammer Ferenc kalapos 82 éves véres agygutában, Bukva Mátyás munkás 69 éves véres agygutában, Hegedüs Anna 83 éves véres agygutában, Pajor Krisztina 69 éves véres agygutában, Buza Terézia 65 éves tüdőgümőkórban, Pelyva Franciska 52 éves szervi szivbajban, Gellai Mihály fműves 47 éves szivszélhűdésben, Mikó István munkás 78 éves véres agygutában.

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C SERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endröd, Széchenyi u. 2 sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

A kommun végnapjai.

Az 1918-as marxista forradalom természetes kinövése lett a vörös-kommun romboló, mindent elsöpörni akaró átkos irányzata. A magyar nép megismerte a földi paradicsomot ígérő, börtönökkel, bitófával, kegyetlen kivégzésekkel dolgozó szociáldemokrata-kommunista iker-irányzat szörnyű borzalmaival.

Az osztálygyűlölet méhében fogant nemzetközi eszméramlat hadat izent az Istennek, Krisztusnak, a keresztény egyházaknak, a házasság isteni intézményének, megsemmisíteni iparkodott a Teremtő nagyszerű alkotását: a családot, pellengére állította az anyai és hitvesi gyönyörű hivatást, ösztönös csorda-életre akarta rászoktatni a nemzet jövő reménységét, az ifjúságot, forradalmilázításaival pusztulásba kívánta sodorni a társadalom rendjét és békéjét, megtagadta a munka gyümölcsének jogos élvezetét, megsemmisítéssel fenyegette az egyéni függetlenség, szabadság csodás eszméit, tagadta az emberi szorgalom és takarékos élet termelte magántulajdonnak a természetjogban gyökerező voltát, sirt akart ásní a kultura és fejlődés évezredes vívmányainak és közkincseinek.

A magyarság keserű izelítőt kapott Kun Béla és Szamuely Tibor hóhér-korszakának gyászos országlásából és önmaga szembefordulásának helyességét látja igazoltnak a szovjet ellen megindított európai-keresztes-hadjárat régen várt megtorló felvonulásában.

A sátán fiainak világcsalása napfényre került — két évtized veszélyes propagandájának álnok sokszínűsége és a világhatalmak rövidlátó külpolitikája ellenére is.

Eltörölhetetlen szégyene lesz a mai idők nagyhatalmainak, hogy a politikai hamiskártyást: a szovjet-vezető banditáit hosszú időn át dédelgették, a népszövegség tárgyaló asztala mellé ültették, kegyét keresték, s támogatásért elfogadták tőle a »judáscsókot«.

Remegve aggódtunk, hogy a két év előtti »angol-francia rászedés« után mit és mennyit

zsarol ki most új szövetségeseitől az északi hiéna — a német hátbatámadás ellenértékéül. Hazánk szabadságát és függetlenségét láthattuk veszélyeztetve — a német-magyar határon felsorakozott, s a modern hadi-technika minden alkalmas eszközeivel bőven ellátott többmillió szovjethadsereg betörésétől.

Minden józan eszű és helyesen gondolkodó ember látta és tudta, hogy Sztalinék az európai nagyhatalmak kimerülésére és elgyengülésére várnak, hogy lecsapjanak és a forradalom pusztító úszkét dobják be Európa államaiba, s ugyanakkor elképzelhetetlenül nagy és erős seregeikkel végiggázoljanak világrészszerűen. A liberális-demokrata-szabaddkőműves angol-világhatalom bajbajutott, szűkülő vezetői még ezt is vállalták volna, csak hogy nagy ellenfelüket: a német birodalmat összeroppanni lássák.

A lengyel sikságon.

A világpolitikai események nem várt fordulatot hoztak az elmúlt hetekben. Döbbenetes, szinte hihetetlen bejelentést adott a rádió: június 22-én összejött a német és orosz hadsereg.

Hogy történhetett ez, hisz 1938-ban Oroszország meg nem támadási szerződést kötött Németországgal és a német barátság jóvoltából megkapta Lengyelország felét, majd a balti államokat, sőt Románia legtermékenyebb vidékeit is.

A most látható valóság — igazat ad Németországnak. Sokmillió hadsereget és soha nem hallott mennyiségű hadigépeket, repülőket, felszerelést pár hét vagy hónap alatt képtelenség egy-egy határsávon felsorakoztatni és elhelyezni.

A német hadsereg megindulása nem találta váratlanul a szovjethaderőt. Sőt világosan látszik, hogy a szovjet vezetők hosszú idő óta minden hadi erejükkel a német-magyar határon vonultak fel és lesték a pillanatot, hogy vérbe-pusztulásba borítsák a magyar alföld és a német-lengyel föld békés tájait.

A tünelmentes német villámlecsapás — olyan hatalmas hadsereget talált a határmentén, amely számban, anyagi erőben és felkészültségben messze felül haladta az angol-belga-francia nyugati front létszámát és anyagi erejét.

Ezért fogadtuk nagy megnyugvással Hitler vezér történelmi jelentőségű cselekvését, hogy most, amikor a német hadsereg teljes erejében és harcikészségének csodás magaslatán áll, jókor felismerve a világcsaló vörösök álnokságát, leszámol és kiirtja az emberiség testéből e rákfekét, amely előbb-utóbb megmetyelgette és rombolásba döntötte volna a világ valamennyi államát és nemzetét.

Aki Istent imád, hazát szeret, önmagát becsüli és családját védi — aki tehát a társadalomnak értéke és nem élösi söpredéke, az csak elismerő hálával gondolhat a német hadsereg és a hozzájuk csatlakozó európai seregek tisztító, védő és a világ nemzeteit, a társadalom jövőjét oltalmazó nagyszerű küzdelmeire és pompás győzelmeire.

Hilába, az igazság felkél sirjából! A hazugság, az álnokság pedig érdemelt büntetését és sorsát nem kerülheti el.

Él az Isten és megalázza a lázadó kevély ember-szörnyeteget!

de a semleges sajtó is nagy elismeréssel ír az ifju magyar hadseteg félelmetes lendületéről és őseinktől örökölt rettenthetetlen bátorságáról. Mikor fe sorokat írjuk, mintegy 200 kilométernyi mélységben vonulnak előre hős fiaink. A magyarság most is csatlakozhatatlan tetterővel bizonyítja, hogy jogos és méltó birtokosa a sok vértől ázott, drága magyar földnek és szabad életét, függetlenségét, népe jövőjét biztosítani tudja — minden támadás és erőszakkal szemben is.

A magyar faj — a keresztlovagja volt ezer éven át, értékes tagja most is annak a hatalmas hadseregnek, amelyik — mint új kereszties hadsereg — megtisztítani készül a földet a kereszténység, a nemzeti élet és kultura legnagyobb ellenségétől: a vörös szörnyetegetől.

Jó ügyért harcolunk. Isten nem hagyhat el bennünket!

Vérkeresztiséget

kell átszenvednie Európa népeinek az elmúlt század istentagadó, pogány irányzataiért és cselekményeiért.

A kultura áldás, de átok is lehet. A modern kultura — néhány évtized alatt több sikert és eredményt tüntet fel a felfedezések és találmányok titkos barlangjában, mint korábban évszázadok, sőt évezredek munkája, viszont több rombolást, pusztítást gyűlölködést és embermészárlást eredményezett, mint évezredek összes háborúi együttvéve.

A korlátlan tudás és bölcsesség forrása és birtokosa Isten.

Az emberi műveltség és lángész csak nagyítóval alig észrevehető parányi fénysugárcska — az isteni abszolút — tudás mérhetetlen fénytengeréből. — Amikor az emberi tudás hajsztugara esfordul örök, eredeti sikkjától, törést szenved és torzulást mutat.

Amikor az emberi agy, a nagykor is korlátolt ismeretű embercsemete szines, csekély értékű játékgolyója 90, sőt 180 fokos szög alatt szembefordul a Mindentudó Istennel és az emberi szív eltépi az isteni Jóssággal összekötő erkölcsi-kegyelmi láncot, az egyéni függetlenítés a szabadosság, elcsavargás, kalózkodás és végső következményként az elvadulás, elpogányosodás veszedelmes, vad rengategeibe csalja a lelkiismeret rendőri felügyelete alul felszabaduló, s balga emberi kigondolások és irányzatok haramia-bandájába beálló embert és társadalmi osztályokat.

A német ököl lesujtott a gaz árulókra és keserves leckét ad az álnok vöröshőheroknak. Szétszórt és megsemmisített szovjethadosztályok számai, 400.000 fegyver, 8000 páncélos harcikos, 4400 ágyú, 6200 repülőgép és tömegtelen géppuska és más lövedék elpusztítása és zsákmányolása hirdetik, a német hadsereg mindent letipró, félelmetes erejét.

Magyarország az első napokban semleges akart lenni a nagy mérközésben. Mi nem ásitunk idegen területre, mi hódítani nem akarunk. De a mienket sem hagyjuk!

A szovjet légierő — elváltoztatott külsővel — gyáva módon több helyütt légitámadást indított békés magyar városok és magyar emberek, családok ellen. Az államhatalom nem állna hivatalosa magaslatán, ha polgárai, munkásai életét pusztítani, ok nélkül irtani, falvait, városait feldulni hagyná.

Ne bánts a magyart! régi, de örökké igaz jelszava az öntudatos magyarságnak. Mi nem támadunk senkit, de visszautunk, ha bennünket megalázni és tönkretenni akarnak. A haza becsülete, a lakosság békéje, a nép biztonsága — legnagyobb értéke a nemzetnek, s azt megvédeni mindnyájunknak szent kötelessége!

A magyar ököl visszautott és lesujtott a vörös-brigantikra. Nemcsak szövetséges barátaink,

A szabadkőműves-céhek szellemi orgyilkosai, a liberálisizsidó irányzat Krisztus-ellenes pogány kalózai, a keresztet taposó, nép-ámitó marxista banditák, az embermilliókat legyilkoló és Istennek hadatüzenő, az egész világot hitelenségbe taszítani akaró fenevad szörnyetegek vandálpusztítása — lélekben, erkölcsben, házasságban, gyermeknevelésben, kulturában — szánalmasabb, elvadultabb állapot idéztek elő — mint a Krisztus előtti tudatlan, sötét századok pogány eszméi.

A szellemi-erkölcsi pogányság — új keresztelést vár, hogy az igaz Isten áldása és békéje szálljon ismét az elvadult emberiségre. És hogy visszariadjon, magára és örök hivatására eszméljen a modern pogány, vérkereszt-ségben kell lemosni önmagáról a hosszú vétkezés gyalázatát.

Krisztus egy, igaz szentegyházra vár, hogy az emberiség tékozló fiait visszavezesse az atyai házhoz, ahol a kegyelmi élet gyógyfürdőjében — újjászülethetik és emberi méltóságába visszajuthat — a megtépett, bűnrabszolgasorsba jutott modern pogány.

Bárcsak hallgatnának reá és követnék örökérvényű változatlan, isteni tanítását. Más, boldog korszak következne reánk.

Megnyiták a „szovjet paradicsom” kapui

A német csapatok győzelmes keleti előnyomulása folytán most első ízben van rá mód, hogy mindenki saját szemével győződjék meg róla, mi volt a valóságban az ugynevezett „Szovjet-paradicsom”.

Több oldalról érkezett jelentések szerint a Szovjet-Unió lakosságának helyzete, holott ez az ország magát „az előrehaladott szocialis állam”-nak szokta nevezni, még sokkal borzalmasabb, mint ezelőtt elképzelték. Alig lehet ecsetelni azt a nyomoruságos életmódot, amelyben a szovjet állam lakossága tengődik. A nép szegénysége és ezzel együtt a kulturális és civilizációs vívmányok hiánya a szovjet állam nagy területein az emberi lezüllésnek egyenesen elképzelhetetlen fokát érte el. A szocialis életszínvonal mélysége, a lakásnyomoruság, az utcák elhanyagoltsága, a városok és községek szennyessége, de egyáltalán az élélmegnyilvánulásnak egészen az állati színvonalig való lezüllése minden eddigi elképzelést messze felülmúl. A munkások, de a parasztok arckifejezése is az üldözöttséget, rettegést és az elfásultságot tükrözi vissza. Ez az eredménye az évtizedes rendszeres elszegényesítésnek és butításnak, a szabadság hiányának és az állandó félelemnek a bolsevik tisztviselők megforlásától. A legtöbb jelentés hangsúlyozza, hogy a Szovjet-Unióban élő emberek és azok a körülmények, amelyek mellett tengődniük kell, a legborzalmasabb vádirat a zsidó-szovjet rendszer ellen, amely alá évek óta kényszerítették a Szovjet népeit.

11.600.000 embert gyilkolt meg 1937-ig a GPU

A Forze Armate, az olasz véderő hivatalos lapja kimutatást közöl arról, hány ártatlan embert gyilkoltak meg csak 1937-ig a szovjetben a GPU ügynökei. Ez a szám nem kevesebb mint 11.600.000. A meggyilkoltak közt van a cári család, 50 püspök, 4860 pap, 7824 tanár, és tanító, 8920 orvos, 65.000 rendőrtisztviselő, 75.490 katonatiszt, 360.000 közkatoná, 120.600 tisztviselő, 420.000 értelmiségi, 48.000 csendőr, 892.000 munkás és 9.600.000 paraszt. Ebben az időben ezen kívül vérhasban meghalt 25 millió ember. A szovjet koncentrációs táboraiban 1937-ben kerekén 6.5 millió férfi és nő szenvedt.

A szovjetek által Lembergben véghezvitt vérfürdő egyik szemtanu leírásából kitűnik, hogy csupán abból a három börtönből, amelyben a GPU garázdálkodott, eddig több mint 700 legyilkolt ukrán, köztük asszonyok, gyermekek és aggastyánok holttestét szállították el. Összesen mintegy 2—3.000 ukrán eshetett áldozatul a lemergi bolsevista vérfürdőnek. Mint az elfogott bolsevik katonák vallomásából kiderül, egy Jarowow mellett fekvő faluban az ukránok már július 23-án lázadást kíséreltek meg a szovjet ellen. Egy politikai biztos parancsára többszáz lakost kaszaboltak le géppuskával. A vérfürdőnek főként asszonyok és gyermekek voltak az áldozatai.

Miért csökkent Endrőd lakossága

A legutolsó népszámlálás szomorú eredményt tár fel falunkról. A korábbi népszámlálások 2300—3600 szaporulatot mutatnak fel tíz évenként. 1930—40. között az összes katolikus születések száma (2825) a halottaké 2152 volt. A tiszta szaporodás tehát csak 673. A születések számának bűnös, erkölcstelen korlátozása, a nyílt és titkos magzatgyilkosságok gyászos eredménye többmint 2000 nem fogant, vagy meg nem szült gyermek, ugyanennyi magyar férfi és nő elmaradását jelenti csak egy községből. Szörnyű véték nemcsak az életet jelentő lélekadó Isten és az élet örömeinek, jóságának, fenkölt hivatásának élvezetétől megfosztott új nemzedék ellen, hanem hazaárulás a magyarság évezredek törzse ellen is, amelynek a szomszédos nagy népek gomolygó, mindent felémésztő élethalál harcában minden magyarra rendkívül nagy szükség van, hogy a magyar városok, faluk és tanyák népe háborithatatlanul, nyugodt békés életet élhessen. Nem a bennünket gyűlölő ellenség bombái, páncél-tankjai és fegyvere a magyarság legnagyobb ellensége mért a világháború négy éve alatt ezek bár 400 jó magyarral csökkentették Endrőd férfi népét de a gonosz és fenevadaknál veszettebb tigrisanyák tíz év alatt 2000 gyermeket nem engedtek napvilágra és a lelküket Isten testület szüleitől kapott élet további folytatására és bajai között is, értékes élvezetének hiralására.

A népszámlálás azonban még a 683 fővel történt valódi szaporulatot sem tünteti fel, mert az elmúlt tíz év alatt körülbelül 1600 endrői távozott községünk-ből részint telepítés, részint más munkaalkalmak területére. A 14000 endrői ezért nem lehet 14700, hanem csak 12900. Nem féltjük eltávozott testvéreinket. Az endrői ellemesség és szorgalom velük ment és biztos életlehetőséget nyújt nekik. Isten segítse őket.

Képviselőtestületi gyűlés

Endrőd község képviselőtestülete július 7-én tartott gyűlésen Kalmár Imre bíró elnöklete alatt, dr. Tóth Libor jegyző előadásában husz tárgysorozati pontot tárgyalt le. Határozatot hozott a vágóhid javítási költségeinek megállapításában, a községi állatorvos napidijának térítésében a heti és országos vásáron való megjelenéséért, kijelölte a kondorostanyai orvosi lakás átalakítási költségeire szükséges fedezetet, megállapította és lényegesen emelte a Zöldkeresztes-Egészségvédőház fenntartásához községre eső jövő évi hozzájárulást. Több felszólalás után beállította jövő évi költségvetésébe a tűzoltótestület lényegesen emelkedő kiadásait és fizetésemelését, megállapította a községet terhelő iskolai fenntartási költséget a tanonc, ismétlő és csejti iskolákhoz, valamint az ovodákhoz, megszavazta az elemi iskolák fenntartásához törvényesen kötelező községi járulékot 1942-re is 6500 pengőben, elvben s a feltételek tisztázása után anyagilag is hajlandó támogatni a járási tudógondozó állandó működését, tisztázta a gyámpénztári kölcsönök kamat lábát, sürgetni határozta a szükséges villanyhálózat bővítését és a belső áramszolgáltatás folytonosságát, a szarvasvégi temető bővítésére és a Szent János-kápolna kelyének csereértékűl határozatot hozott a régi vágóhid helyének temető és ravatalozó céljára való átengedése kérdésében, pótköltségvetés keretében gondoskodott a drágaság okozta községi újabb kiadások fedezetének biztosításáról, tudomásul vette a főjegyző szabadságának bejelentését és az ismertett felsőbbhatósági jóváhagyásokat, — Nagyobb vitát csak a Hányecz Pál trafikos részére átengedett piactéri „trafikbódé” területének jóváhagyása és annak kijelölése provokált Szabó Gyula képviselőtestületi tag hozzászólása kapcsán, aki sem szocialis, szépszeti, sem méltányossági szempontból nem tartotta helyes megoldásnak a bódé területének mostani kijelölését. Kovács Sándor községi gazda és dr. Tóth Libor jegyző válasza után képviselőtestület tudomásulvette a kisgyűlési határozatot.

A Földmivvelésügyi miniszter Kecskeméten 86 zsidó földbirtokosoknak 1281 holdnyi mezőgazdasági ingatlanára mondta ki az igénybevételt. A birtokrészeket addig is, míg a földtulajdonjogi átvétele megtörténik, kishaszonbérletek céljaira fordítják.

Egyházközségi közgyűlés

Az endrői rk. egyházközség képviselőtestülete július 7-én tartott közgyűlésen letárgyalta a f. egyházi és iskolai ügyeket, majd határozott a „Szent Antal Szegényház” tulajdonában levő Katolikus Legényegylet helyiségének bővítése tárgyában. A beadott pályázatok közül Hányecz Elek pályázatát fogadta el egyhangu szavazással a képviselőtestület, mint olcsóbbat. A templom külső tatarozására pályázatok bekérését határozta el a szomszédos nagyobb helyek építő-iparosaitól. A magánvizsgálatok befolyó és az egyházközségnek jutó részdíjából egy tanterem új padjainak beszerzésére jogosította fel az egyháztanácsot.

HIREK

Felhívás. Kiadóhivatalunk kéri az előfizetőket, hogy a mellékelt csekklapon hátralékaikat sürgősen megküldeni sziveskedjenek. Előfizetés egy évre egy pengő 20 fillér.

A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. Dulin Elek miniszteri tanácsosi címmel felruházott miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi jellegűt adományozta. Az előléptetés széles körökben kelt ösztönözést és együttérzést.

Beliczay Miklós főispán az elmúlt napokban lóháton járta be Orosházát és környékét. Megtekintette a kiszáradt tanyai lakóhelyét, állattállományát, a vetést és nagy meglepődésének adott kifejezést a tanyai népkulturális fejlődésének és szorgalmas munkálkodásuk látható eredménye fölött. Mint értesülünk, vármegyénk agilis főispánja szorgalmazta a MÁV elnökségénél a szarvasi gyulai u. n. törvényeszeki-vonat ujjra beállítását is. A szarvasi és gyomai járás népe hálásan köszöni főispánjának figyelmét, aki méltányolta a lakosság nagy érdekét a vármegye északi részét közvetlenül és a legjobb időben összekötő vonatjárás beállításának sürgetésével.

Hatalmas tempóban folyik az endrőd-gyomai betőnt építése. A két község munkásai hálával és köszönettel adózhatnak a vármegye népszerű alispánjának, aki az utépítés biztosításával sokezer pengő keresethez juttatta a munkásnépet. A hálá azonban ne csak szó és átfutó érzésben, hanem komoly magyar hazafias magatartásban, taktikus életmódban és a jóindulatú felsőbbtség igaz megbecsülésben nyilvánuljon.

A litvániai katolikus lelkészszáma, akik a szovjetbetörés előtt működtek, 4.150-et tett ki. Közülük július 2-ig már összesen 900-an jelentkeztek, hogy tovább folytassák egyházi hivatásukat. A litván egyházi hatóságok továbbra is azon fáradoznak, hogy megállapítsák, hova tűntek a lelkészek a szovjeralom alatt.

KATOLIKUS AKCIÓ

XII. Pius pápa rádióbeszéde az igazságérzet és a szeretet győzelméről

XII. Pius pápa az isteni gondviselésnek az emberi eseményekre való hatásáról tartott Szent Péter és Pál-napi rádióbeszédében a többek között ezeket mondta:

— A mi szívünk, akárcsak a ti szívetek is, szeretett fiaim, összeszorul a baj, a szenvedések és aggodalmak irtóztos örvényének láttára. A hírek sokaságában vannak ugyan vigasztaló jelenségek is, így például a kereszténység bátor védelmezése; az igaz hazaszeretet, a hősiesség, a hitélet felelése. A másik oldalon azonban ott vannak a bajok és bűnök, amelyek behatolnak az egyéni életbe, a családi életbe és társadalmi szervezetbe, nemcsak mint megtört jelenségek, hanem mint a felmagasztalás tárgyai. Itt van továbbá az igazságérzet és szeretet hanyatlása, a szerencsétlenségbe döntött családok, holttestek, amelyeket bombák és gépfegyverek szaggattak szét, sebesültek, rokkantak, menekültek, foglyok és sok-sok baj, amely nemcsak a harcolókat, hanem a védtelen polgári lakosságot is sújtja. Itt van a blokádnak és ellen-

blokádnak, amely egyes helyeken már-már éhínséget okoz és ehhez járul az a sok üldözöttség, amelyet az egyház papjainak és apácáinak hitük miatt a világ egy részében el kell szenvedniök.

A pápa ezután rámutatott arra, hogy ilyen sok baj és bűn láttára sok emberben kétely támad az isteni gondviselés tekintetében és felmerül ez a kérdés: hogyan engedheti mindezt az Isten.

Ezekre a kételyekre válaszolt a Szentatya amikor azt mondja, hogy amíg az emberek években gondolkoznak, addig a Mindenható évezredekben, sőt az örökkévalóságban látja a világot és ha megengedi időlegesen a baj és bűn az istentelenség és kegyetlenség felülkerekedését, azt is végeredményben a népek esélyének javára teszi, hogy ezekkel a megpróbáltatásokkal annál biztosabban vezesse őket az isteni igazság útjára. A rossz csak időlegesen győzedelmeskedhet ezen a földön és el fog jönni a felszabadulás napja, amikor a mindenható Isten emberi ésszel előre nem látható utakon visszaadja majd az emberiségnek a nyugalmat és békét.

Egyházi híradás.

Szent Péter és Pál ünnepén a Szentlélek Uristen kegyelmének leledése után óhajtott a földművelő lakosságunk felavatni az új gabonatarházat. Mivel a rendkívüli viszonyok miatt minden csoportosulás veszélyes és tilos, azért későbbi jobb időkre halasztottuk a főlemelő ünnepélyt.

Jézus Szive-ünnepén több mint 700 felnőtt zarándok-hívó vonult bucsus-körmenetben a gyönyörű gyomai templom bucsu-ünnepségére. Csernay Géza püspöki gazdasági tanácsos, plebános és Derczy István ny. plebános fogadták az impozáns körmenetet, majd a bűnbánat szentségében való lelki megtisztulás után csaknem valamennyi résztvevő közös szentáldozásban vette magához az Oltáriszentségben jelenlévő Istenembert: Krisztust. A bucsui nagymisé és szentbeszédet Csernus Mihály apát mondotta, melynek végétével a körmenet áhítatos lélekkel — ima és ének hangjai mellett tért vissza Endrődre.

Szent Anna-napján a dévanyai templom-ünnepségen sokan résztvenni a ráérő endrői

hívek. Most is bucsus — körmenet indul előző délelőtt.

Szent László-napján a kondorostanyai hívek ünnepelték templomuk védőszentjének évfordulós emléknapját. A bucsun az endrői és kondorosi hívek közül is sokan résztvettek. Az ünnepi szentbeszédet Borbás Pál békésszentandrási plebános, a nagymisé Csernus Mihály apát mondotta fényes segédlettel. Különösen felemelő látvány volt a kondorostanyai KALÁSZ leánysereg hatalmas felvonulása. Több mint száz hajadon négyes sorokban haladt a szentségi körmenet elején és komoly, buzgó magatartásával, szép énekével jólesően emelte a hívőseleg áhítatát.

Nagyboldogasszony ünnepén augusztus 15-én az öregkerti kápolna iskolában, Csanádapácán és Mezőtúron tartanak bucsus templom-ünnepséget.

Hitbuzgalmi egyesületek. Szent Ferenc III. rendje július 20-án délután fél 4 órakor, — az Oltáregyesület július 27-én délután fél 4 órakor, a Jézus Szive Szövetség Női csoportja augusztus 3-án d. u. fél 4 órakor a Leányszövetségek július 31-én,

este fél 7 órakor, a Férfi-Liga augusztus 2-án este fél 7 órakor tartja havi ájtatosságát.

Külterületi szentmisék. Július 20-án a csejti iskolában, július 27-én a polyákhalmi iskolában, augusztus 3-án a nagylaposi kápolna-iskolában, augusztus 10-én a Szent Imre iskolában, augusztus 15-én az öregkerti kápolna iskolában, augusztus 17-én a varjasi iskolában mutatunk be szentmisét.

Szivgárdisták! Polgáristák! Az augusztus havi szentgyónást

július 31-én este 6 órakor vagy augusztus 3-án reggel 7 órakor végezzetek!

Beteg-ellátás. Öreg, gyengélkedő hittestvéreink és betegeink szentséggel való ellátását a község belterületén augusztus 4-én, a külterületen augusztus 5-én végezzük. Előzetes bejelentések a sekrestyében történnek. Csalmegbizottak és Szent Ferenc III. rendjének tagjai sziveskedjenek pontosan végezni a havi beteglátogatásokat.

A polgári iskola szarvasi kirándulása

Kirándulásunk napját június első szombatjára tűztük ki. A tanulmányi és anyagi szempontok figyelembevételével a kirándulás helyül legalkalmasabbnak Szarvas látszott.

Kevéssel reggeli 6 óra után indult a fiúk csoportja Dr. Csókási Béla igazgató ur vezetésével. Jömagam csak az autó hátsó részén kaptam helyet egy hevenyében feldobott padon. Mindez azonban nem okozott gondot nekem sem, mert együtt örültem én is a társasággal. Egy órai késéssel meg is érkeztünk Szarvasra. A vásáron keresztül gyalog mentünk s utközben rövid szentséglátogatást végeztünk a szarvasi róm. kat. templomban. A hősök tere mellett hamarosan megtaláltuk Magyarország ősi akácfáját, melyet még Tessedik Sámuel ültetett 1790 körül.

Bár váratlanul érkeztünk, az állami gazdasági középiskolába, mégis nagy örömmel és szives vendégszeretettel fogadtak bennünket. A tanárokat az intézet saját termésű bőséges tizóraival vendégelte meg.

Éhségünk csillapítása után a városi parkot, majd a gazdasági középiskola mintatelepét néztük meg. Az itt látott szép eredményeket igazán csak az tudná értékelni, aki a földművelés minden ágában teljesen jártas. Tanítványainknak is feltűnt, hogy a sokféle és kiváló takarmánynövények közül, amelyeket itt láttunk, a mi magyar gazdáink alig termelnek néhányat.

Ínnét paradicsomi helyre mentünk: Bolza Pál gróf urnak a kísérleti telephez közeli, csodaszép diszparkjába. Mindnyájunkat elbűvölt és elkápráztatott az a gyönyörű szinpompa és illateldorádó, mely itt fogadott bennünket. Egyik ámulatból a másikba estünk. Ki hitte volna, hogy itt az ország és Alföld közepén egy ilyen gyönyörű helyre bukkanunk. A park mellett van a Hármas-Körös egyik

mellékága, melyen túl megpillantottuk a Nagy-Magyarország közepét jelző emlékművet. Pár pillanatig megihletődött lélekkel álltunk és közösen, vigyázz-állásban elimádkoztunk a Magyar-Hiszkegyet. Eltávozva a parkból csak azt sajnáltuk, hogy több időnk nem velt a természet sok-sok csodájában való gyönyörködésre.

Ebéd után a gazdasági középiskola szertárait szemléltük. Csak ezek után került a sor a gazdasági iskola mintagazdaságának a megtekintésére, melyről csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatunk.

Uzsonnánk elköltése után azonban biztos tudattal bucsúztunk Szarvasról, hogy tanulságos kirándulás bőséges és gazdag tapasztalataival és emlékeivel térünk vissza falunkba. Ezt a jóleső érzést még az utközben nyakunkba zuhogó zápor se tudta csökkenteni és a szakadó esőben is vidám nótaszóval érkeztünk haza iskolánk elé Endrődre.

Solymosi Gyula
polg. isk. tanár.

A „Márta Ápolónő Egyesület” a kórházi és szanatóriumi betegápolás vállalásával új munkateret és kereseti lehetőséget nyújt a katolikus leányok részére. Az egyesület nem apáca-rend, hanem világi jellegű, közösségben élő, egyházilag jóváhagyott intézmény, ahol becsületes, vállalkozó tekintetben kifogástalan katolikus leányok lelkületüknek megfelelő munkakört, derűs, meleg otthont, társadalmi és erkölcsi védelmet és gondtalan megélhetést találnak. Négy polgárit végzett leányok előnyben. Jelentkezéseket elfogad a Márta Ápolónő Egyesület Főnöksége Budapest, Rókus-kórház.

Megállapították a búza, a takarmányárpa és a zab legmagasabb árát

A hivatalos lap közli a kormányrendeletét, amely megállapítja a búzának és rozsnak, illetőleg a kétszeresnek, továbbá a takarmányárpanak, valamint a zabnak az árát is.

A buza és a rozs árát érdemben az egész gazdasági évben egyöntetűen állapították meg, egységes alapon az ország valamennyi vasuti állomására, figyelemmel azonban arra, hogy a gabonaforgalom szabályozásáról szóló rendelet a felajánlási hajlandóságot azzal biztosította, hogy aki búzáját, rozst október 31-éig nem ajánlja fel, az később 10 százalékkal kisebb árat kap.

A rendelet értelmében az 1941-ben termelt 78 kg. hektoliter sulyu szokványminőségű buza termelői ára az ország bármely feladóállomásán mázsánként 30 pengő. Ha a buza 78 kg. hektoliter suly nál könnyebb, 70 kg. sulyig sulyhiány kg.-kint 1-1 százalékot levonnak. A 80 kg. nál magasabb hektoliter sulyu buza ára mázsánként 1 pengővel, a 81 kg. nál magasabb sulyu buza 1.5 pengővel többet ér, ha kifogástalan egészségi állapotú csira, doh és üszögmentes, legfeljebb 2 százalék poloskaszurt szemet és 1 százaléknál nem több idegen anyagot tartalmaz.

Az ideai termésű 71 kg. hektoliter sulyu szokványminőségű rozs termelői ára az ország bármely feladóállomásán mázsánként 28 pengő.

Az ideai termésű, legalább 65 kg. hektoliter sulyu elsőrendű takarmányárpa legmagasabb ára egész gazdasági évre Budapesten 24.50, Szegeden 24.30 P. A közepminőségű takarmányárpa legmagasabb termelői ára az előbbi áraknál 1 pengővel alacsonyabb. A kópászárpa legmagasabb termelői ára az ország bármely feladóállomásán mázsánként 32 P. Ez az ár szeptember 1-től 1942. július 1-ig minden hónap első napján mázsánként 20 fillérrel emelkedik.

Az ideai termésű, 41 kg. hektoliter sulyu zab legmagasabb termelői ára az egész gazdasági évre Budapesten 26.50. Debrecenben 26, Szegeden 26.50 pengő. Ezekhez az árakhoz felár számítani nem szabad. Ha a zab 41 hektoliter suly nál könnyebb, 39 kg. hektoliter sulyig 1.5, 37 kg. hektoliter sulyig 3, 36 kg. hektoliter sulyu 4.5, 35 kg. hektoliter sulyig 6 százalékos levonást kell alkalmazni. A 35 kg. nál könnyebb hektoliter sulyu zabnál minden kg. minőségű sulyhiányért újabb 2 százalékot kell levonni.

A rendelet végül a májusi szemeskukorica legmagasabb termelői árát mázsánként 23.50, az Ella-burgonya legmagasabb őszi termelői árát Budapesten mázsánként 8.50 pengőben állapítja meg.

Szabályozták a bércséplés díjait.

Az árelenőrzés országos kormánybiztosa ezévből is rendelettel szabályozta a bércséplésnél felszámítható díjak nagyságát. A megállapított cséplési rész a következő: Magánjáró gépeknél: ha az üzemanyagot a cséplető gazda adja, a legmagasabb rész 5.5 százalék; ha pedig az üzemanyagról a géptulajdonos gondoskodik 6.5 százalék. A nem magánjáró gépeknél: ha az üzemanyagot a cséplető adja, a legmagasabb rész 5 százalék; ha pedig az üzemanyagról a géptulajdonos gondoskodik 6 százalék. A fentebb közölt cséplési részen kívül egyes esetekben bizonyos pótlék is számítható, például a távolfekvő tanyákon, valamint vontatóból való cséplésnél stb. A megállapított díjakból fizeti a cséplőgéptulajdonos a gépkezelőket és az etetőket is. A gép kiszolgáltatására szerződött munkáscapatnak a hatóság előtt kötött szerződésben megállapított járandóságát külön lehet felszámítani.

Kiket internálnak?

A munkafejlesztés biztosságáról rendeletet adott ki a kormány. A rendelet szerint azokat a férfiakat, akik megtagadják az elvállalt munkát, szándékosan hanyagul teljesítik azt, vagy engedelmességet tanúsítanak a honvédelmi munkakötelezettségen alapuló felhívással, vagy kirendeléssel szemben, — internálják. A közérdekű és halaszthatatlan munka vállalásának alapos ok nélkül való megtagadása, a megkövetelt munkakerülés, vagy általában a dolgos élettől való vonakodás is rendőrhatalósági őrizetet internálást von maga után. Az internáltakat az erre a célra létesített munkatáborokban helyezik el és katonai vezetés mellet munkára szorítják őket.

Felelős szerkesztő:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott
NÁDUDVARY MIHÁLY
PETŐFI-nyomdájában
Gyomán.

Figyelem!

Járművezetők! Gyalogosok!

Jobbra hajts!

Balra előzz! Jobbra haladj!

A honvédek hozzátartozóinak megsegítése

A honvédelmi miniszter rendeletére a rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult földművesek családtagjai a legközelebb állomásozó csapatától a mezőgazdasági munkákban segítséget kérhetnek, ha a községi előjáróság rászorultságukat írásban igazolja. A csapat parancsnoksága a lehetőséghez képest megfelelő számú legénységet és járművet bocsát rendelkezésre. Az érdekelteknek kérelmükkel a legközelebbi honvéd parancsnoksághoz kell fordulniuk.

A hivatalos lap mai száma a honvédelmi miniszter két körrendeletét közli. Az egyik a rendes családi segélyre igényel biró honvédlegénység hozzátartozóinak segélyezéséről intézkedik,

a másik a rendkívüli családi segély újabb szabályozását foglalja magában.

A rendes családi segély fejenkénti és havi összege eddig 5 pengő volt. Julius 1-étől kezdve a feleség után havonként 12 pengő, az igényjogosult gyermekek után pedig fejenként és havonta 8 pengő.

A rendkívüli családi segély összege az igényjogosult feleség után kis- és nagyközségekben havonként 16 pengő, gyermekek után 10 pengő, törvényhatósági jogú városokban havi 20 pengő. Budapesten pedig 24 pengő. A gyermekek után törvényhatósági jogú városban 10, Budapesten pedig 12 pengő jár.

Népmozgalmi adatok

junius hóról:

Született:

Rózsa István és Dogi Lenke fia: István, Goda János és Varju Matild leánya: Mária Matild, Varju Lajos és Nándori Etelka fia: Lajos, Szabó Elek és Kovács Etelka leánya: Edit Ilona, Gyuricza Imre és Gyuricza Mária fia: Elek Szebald, Gubucz Vince és Szmolai Mária leánya: Klára Ibolya, Dinya József és Hornok Gizella leánya: Gizella Jolánta, Majoros Lajos és Szujó Rnzália fia: Gyula, Nándori Lajos és Uhrin Veronika leánya: Veronika, Szosznyák Rezső és Dávid Ilona leánya: Mária Margit.

JEGYETVÁLTOTTAK:

Fekécs Imre fmüves — Majoros Eszterrel, Bukva Vilmos fodrász — Porupcsánszki Eszterrel, Timár Bálint fmüves — Vaszkó Brigittával, Mészáros József vendéglőssegéd — Uhrin Juliannával, Horváth Rudolf zenész — Knap Erzsébettel, Hanyecz Imre fmüves — Tóth Katalinnal.

HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK:

Diós József fmüves — Knapcsék Erzsébet, Ötvös Benjamin kereskedő — Juhász Klára, Végvári Károly, máv. mozdonyvezető — Uhrin Pizoska, Majoros János napszámos — Szunyogh Anna, Giricz Imre fmüves — Hunya Mária, Hegedüs Lajos

fmüves — Kenyeres Viktória, Fülöp János kovács — Hornok Viktória, Vaszkó Mihály tanító — Kalmár Etelka, Gubuznai Lajos fmunkás — Buzás Róza. MEGHALT:

Akantisz Erzsébet 68 éves szervi szívbajban, Forgács Mária 65 éves véres agygutában, Gubucs Béla Sándor 1 hónapos veleszületett gyengeségben, Szurovecz Imre fmüves 61 éves gégesorvadásban Valuska Eszter 15 éves gümős agyhártyalobban, Hangya István fmüves 35 éves gyomorfelekélyben, Hunya Ernő 2 hetes veleszületett gyengeségben, Uhrin József munkás 39 éves gümős agyhártyalobban, Hornok Veronika 71 éves véres agygutában, Gonda Anna 42 éves tüdő gümőkórban, Dunya Matild 60 éves mellhártyalobban, Fekécs Lajos munkás 79 éves agykóri gyengeségben Timár Gy. Mátyás 80 éves dülmirigy tultengésben, Majoros Vince munkás 45 éves gyermekfelekélyben, Pelyva Pál 97 éves tüdő gümőkórban, Lipták Veronika 57 éves véres agygutában.

Halálra ítelt a statáriális bíróság két betörőt, akik a légvédelmi elsötétítés alatt követtek el bűnüket azzal, hogy az elmúlt napokban három éjszaka kirakatokat betörték és onnan mintegy 900 pengő értékű anyagot elvittek. Juhász Lajos 27 éves napszámos és Hazlinger Ferenc 20 éves bádigos vádlottakon július 5-én a halálos ítéletet végrehajtották. — Ne lopj!

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér,
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C SERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2. sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Lángban áll a világ

A párizskörnyéki béke-maggyönyörű termést hozott. A gyűlölet és kapzsiság mérgező pácában áztatott konkoly nem teremthette a megelégedés, kiengesztelődés, megbarátkozás, szóval a várvavárt áldott béke nem mes buzáját. A szabadkőműves-szociáldemokrata és kommunista magvetők — a hazugság, Istengyalázás, nemzetrontás, kereszténygyűlölet közös magtárából szedték elő átkos magvaikat. Mit teremhetett mást, mint elkésredést, lázadást, tiltakozást és igazságkeresést. Előbb szóval, majd fegyverrel.

A megtagadott Isten, az arculütött igazság, a félretolt egyházi közbenjárás és jóvátételkivánság nem maradhatott büntetlenül. A Gondviselés utja kifürkészhetetlen. Megtűri és válameddig elnézi a bűnt, az igazságtalanságot, a visszaélést és könnyelműséget, aminthogy megengedte Szent Fia meggyilkolását is a keresztfán. A szabadakarat isteni ajándékával felruházott ember — még rendeltetését, hivatását és köteles hódolatát is elfeledné, ha időnkint nem sujtaná a dédelgetett világ kegyetlen bánásmódja és fekete len becsapása. Csak, amikor a szenvedés és megpróbáltatás mélységeiben vergődik, néz fel fájdalmas és gyötrelmes kinjában az ég felé és jut eszébe, hogy ott is laknak!

Az élet korbácsa most is vérescsikot vágott az emberi öntudat és felelősségérzet megkérgesedett bőrén. Feljajdult az egész emberi nem, mi lesz és hova vezet a gyűlölet és megnevelés világtornája?!

Megmondjuk. Amíg a pénz, gyönyör és a hatalom kiélése lesz egyetlen és főindító oka az emberi haladásnak, munkának, életnek, addig mindig lesznek kapzsiak és irigyek, mindig történnek igazságtalanságok és félrevezetések, addig mindig az emberi aljas szándékok uralják az egyének és vezetők esztét szívet egyaránt. Addig tartós békét nem várhatunk.

Hogy ezt nem értik meg azok, akik a csillagokat is letagadták az égről, azokon az állati vergődés-

ben tengődő ember-barmokon nem csodálkozunk.

Csodálkozunk kell azonban azokon, akik világosabb felfogással eljutnak a mindent alkotó Isten léte, de nem akarják neki megadni azt a hódolatot, engedelmessé szolgálatot és igazságot parancsoló követését, mely egyedül volna biztos záloga az ember-csorda közötti kiegyenlítés-

dés, megférés és egymássegítés alapvető béke-elveinek. Félhittel, az igazság felemás magyarázatával, az emberhez méltó magán és közélet vegyes-felvágott voltával, rend, fegyelem és béke sosem lesz.

Ha Isten okos és szabad gyermekének vallod magad, élj méltóan és következetesen cselekedj! Ezt kellene megszívlelniök az államvezetőknek is mindenütt!

Védjük munkásifjainkat

Évek óta serényen folytatja munkás- és családvédelmi munkáját a szociálisan gondolkodó magyar kormány.

Az ország és a nép érdekében azonban kívánatos, hogy ne fél munkát végezzünk, hanem magyar alapossággal és a méltányos belátás érzékével oldjuk meg legfontosabb feladatainkat.

Tudjuk azt, hogy a törvényeket és rendeleteket készítő miniszteri magasabbállású tisztviselő urak kiváló felkészültséggel rendelkeznek és gyakorlati ismeretkörük felhasználásával a legjobb akarják. Engedjék meg azonban nekünk falusiaknak is, hogy a mindennapi élet kívánságainak és fontos szükségleteinek feltárásával rámutassunk több olyan kérdésre és megoldástváró feladatra, mely talán elkerülte a törvényelőkészítő bizottság figyelmét. Hiába, »az ember feje nem káptalan!«

Közgazdasági és szociális szempontból is egyik legsürgősebb kívánság a cseléd- és munkáskérdés rendezése.

I. A magyar nép jövő fejlődése és szaporodása szempontjából is életbevágóan fontos feladat, hogy leányifjuságunk erkölcsöse és egészsége feltétlenül megóvassék.

Sürgős közigazgatási és felügyeleti rendezést kíván a cseléd- és summásleányok munkahelyének, ellátásának eddigi zavaros helyzete.

Elengedhetetlenül fontos, hogy a 18 éven aluli leányok csak szüleik környezetében és felügyelete alatt dolgozzanak, illetve szolgáljanak. A 15—18 év körüli leányok bőven elhelyez-

kedést nyerhetnek falujukban is, ahol szüleik minden szabadidejüket ellenőrizhetik.

A 18 éven felüli cselédleányok idegenben, városban leendő elhelyezését a sürgősen létesítendő hatósági elhelyező irodák végeznék, melyek minden elhelyezett leány nevét és gazdájának címét eljuttatnák az illető egyházak patronáge-egyesületeihez. Ha az egyesületi megbízottak arról tennének jelentés a hatósági munkáshelyező irodának, hogy valamelyik cseléd-taló gazda és környezete veszélyes a leány erkölcsi életére vagy egészségére, a hatóság elvonná e helyről a cselédet és cseléd tartási jogát is felfüggesztene az ismételt kifogás alájutó gazdának.

Szigoru büntetéssel sújtó közigazgatási rendelettel kell eltiltani cselédleányainkat az éjszakai csavargástól. Este 8 óra után minden cseléd tartózkodjék otthon. A vasárnap délutáni pihenő és séta, elégséges üdülést jelent. A cselédek részére ingyenes vagy olcsó közművelődési filmelőadásokat tartsanak, hogy a szórakozáson felül ismeretkörük és műveltségük is gyarapodjék. És ha valamelyik önfelúj cselédleány makacsul áthágná a rendszabályokat, az elhelyező iroda vonja be cselédkönyvét és hivatalosan irányítsák haza falujába.

Viszont a jó magaviseletű és egy-egy gazdánál huzamosabb időt eltöltő derék, szorgalmas cselédleányainkat részesítsék kiházasítási segélyben az »országos családvédelmi-alapból«. Nem kell bizonyítgatnunk, hogy e szociális jutalom és az előbbi sorokban ismertett szigoru ellenőrzés nagyon előnyösen változtatna a jelenlegi »celédmi-

zérián«, és komolyabb, jobb tisztább, s szorgalmasabb életmódra serkentené leányainkat is.

A summás-leányok

egészségügyi és erkölcsi védelmi kérdése sem jelentéktelenebb. Endrődről évenként 5-600 leány megy idegenbe summásnak és elmondhatjuk, hogy ezeknek 3-5 százaléka bepiskoltan tér vissza. Gyakran 15-16 éves, tapasztalatlan, fejletlen gyermekleányokat tesznek tönkre lelketlen, többször vérbajos gazemberek.

Mi volna a teendő?

A summásleányokat felfogadó birtokosok köteleztesse, hogy a községi előjáróságoktól vagy egyházi hatóságoktól tisztességesnek tudott idősebb női-munkafelügyelőt alkalmazzanak, aki ellenőrizze a férfiaktól elkülönített hálóhelyek tisztaságát, rendbentartását, a leányok éjszakai otthontartózkodását, sőt a leányok vasárnap délutáni szórakozó helyét is. A makacs és elcsavargó leányokat vissza kell zsuppoltatni szülőfalujukba és pár évig bevonní tőlük a különleges »summás-cselédkönyvet«. Viszont a több éven át becsületesen élő, szorgalmas summásleányok szintén részesüljenek kiházasítási segélyben vagy részben kölcsönben az országos családvédelmi-alapból. Ha az országos — alap nem bírná e terhet, az OTI-ba befizetett díjösszegekből 10 százalék fordítottassék e célra. Nevezett intézmény úgy is csekély hányadát fordítja cselédeink egészségének gyógyítására.

Legközelebb a mezőgazdasági és kubikusmunkás kívánságokat ismertetjük. —ly.

A legujabb esemény

A vörös árulás és tervezett hátbatámadás megkapja méltó büntetését. Ot főirányban méri halálos csapását a német-finn-magyar szövetséges hadsereg a kommunista barbárokra. Északon a német-finn hadak, a balti országokon át a német balszárny Szmolenszknél a derékhad, Ukrajnában a magyar-német szövetséges hadsereg, délen pedig a német román kötelékek mörzsolják fel a tízmilliós, dúsan felszerelt vörös csapatokat. A hírhedt Sztalin-vonalat védő milliós csapatok megerősítésére 80, a harcokban még részt nem vett, friss, kiképzett hadosztályt dobott küzdelembe a szovjet főparancsnokság és ezeknek legnagyobb részét az elmúlt hetekben szétverték a német és szövetséges csapatok.

HIREK

Beliczey Miklós főispán nyári szabadságának jelentős részét a vármegye tanyavilágának megtekintésével tölti. Mintagazdasága nehezen nélkülözi ugyan a kiváló szaktudásu és nagy gyakorlati érzékkel megáldott gazdát, Beliczey főispán azonban kötelességén túlhaladóan hozza meg a nagy áldozatot, s családjától, kedves gerendási otthonától, gazdaságától időnkint elszakadva »tanyázik« a vármegye különféle járásaiban, hogy a tanyai kisbirtokosság életszínjét, munkáját, állattenyésztését személyesen lássa és azt utmutatásaival, tanácsaival, segítségével emelje is. E hó végén a szeghalmi és gyomai járás is sorra kerül. Örömmel várjuk!

Dr. Sorbán Jenőt, járásunk köztiszteletben álló főszolgabíráját véletlen baleset érte. Hivatalos vizsgálatra indult Endrődre, s utközben általa hajtott lova — egy lóhullától megriadva — hirtelen oldalt fordult és a könnyű kocsi felfordította. Sorbán főbíró lezuhant a kettős rud közé, s életét csak az mentette meg, hogy lova patája csak bal-hüvelyujját roncsolta össze, s mert kiáltására megállt, a kocsi nem ment keresztül rajta. Az egész járás népe nagy megdöbbenéssel értesült a váratlan balesetről és nagy megkönnyebüléssel hallotta, hogy szeretet főbíráját nem érte súlyosabb szerencsétlenség. Főbíránk most szabadságra megy. Kívánjuk, hogy friss, jó egészségben lássuk mielőbb hivatalában és körünkben.

Kinevezés. A Magyar királyi Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr dr. Maác Jánosné Truszka Irén endrődi polgári iskolai rendes tanárnőt az óbecsai állami polgári leányiskola igazgató-tanárává nevezte ki. Ószinte sajnálattal bucsuzunk a kitünő pedagógustól, aki tizenkét évi odaadó, értékes működésével nemcsak felettes hatósága, de a szülők, s az egész község társadalmának tiszteletét és rokonszenvét is méltán kiérdemelte.

Tónitói változások. A felszabadult délvidék és muraköz iskoláihoz a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Endrőd-ről is hat tanerőt nevezett ki. Tóth József, Lacsny István, Vörös Klára, Kalmár Etelka, Orbók Erzsébet és Venczák Terézia már a hivatalos esküt is letették és mielőbb megkezdik nehéz, érdemszerző népnévelői működésüket a 22 évig idegen szellemet árasztó magyar iskolákban. Isten segítse őket!

Endrőd rom. kat. egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet a megüresedett férfi és női

tanítói állásokra. Szokásos mellékletekkel felszerelt pályázatok az Iskolaszék címére küldendők. Pályázati határidő szeptember 5.

Közgyűlés. Békésvármegye törvényhatósági bizottsága és kisgyűlése f. hó 12-én tartott rendkívüli közgyűlést, amelyen több tárgysorozati pont mellett elfogadták Bakos József orosházi főszolgabíró nyugdíj kérelmét. A kisgyűlés több endrődi ügyet is tárgyalta másodfokon. Határozatot hozott özv. Moldvai Lajosné jegyző özvegye részére életjáradék megállapítása, a szegődményes alkalmazottak 1942. évi bérmegállapítása, a Vida-féle szegényház felszerelésének kiegészítése, a ravatalozók építéséhez való községi hozzájárulás, az öregkerti postaügynökség felállításához hozzájárulás, a gyepmester részére lóbeszerzési segély, a szekérhidmérleg felállítás, a napközi otthon fenntartási költségeinek 1942. évben való biztosítása, a járási tudóbeteg gondozó létesítése tárgyában.

Endrőd egyházközségi képviselőtestülete augusztus hó 23-án délután 5 órakor közgyűlést tart, melyen a folyó ügyek és indítványokon kívül választás útján betölti a megüresedett polgári iskolai tanári állásokat.

Hősi halál. Hanyecz István honvéd, Hanyecz Elek derék öreg munkástestvérünk fia Ukrajnában Gordijewkánál július 27-én súlyosan sebesült és a tulcsini kórházban szentségekkel megerősített lelkét visszaadta Teremtőjének. A hős ifju családfejfentartója volt derék, öreg szüleinek. Elment két hős bátyja nyomán a hadak útján, akik a világháborúban áldozták életüket a haza szent oltárán. Endrőd népe mély megilletődéssel és együttérző részvéttel olvasta Angyal Sándor tábori-lelkész vizsgáló tábori-lapját a mindenkítől becsült és szeretett munkás ifju hősi haláláról. Nagy áldozatát az Úr Jézus jutalmazza örök boldogságával!

Mussolini Brunó repülő századparancsnok, Olaszország nagy vezérének fia hősi halált halt. Nemcsak az olasz nemzet, hanem az egész magyarság ószinte, együttérző részvéttel gondol Magyarországra legnagyobb barátjának mélyszégyenére és veszteségére.

A Futura bizományosai panasszal eltek a Földművelésügyi Minisztériumhoz a gabonarendelés előírásait megkerülő és kizáró malmok ellen. Kérték továbbá, hogy a minőségi buza tiszta feltételeit enyhítsék az eladó gazdaközönség érdekében.

Biró Zoltán dr., vármegyei MÉP főtitkár és dr. Tóth István kerületi titkár sorozatosan látogatják a vármegye összes MÉP szervezeteit. Meghallgatják a polgárság jogos panaszait és közérdekű, méltányos esetekben azonnal elintézetést kérnek a vármegye Főispánjától. Endrőd-

dön, a kisgazda-körben augusztus 10-én tartották a »panasznapot«. A kormányzat működéséről adott felvilágosításait nagy figyelemmel és meglepedéssel hallgatták a megjelentek.

Az állam rendőrség nagy razziákat tart a fővárosi szállodákban és vidéki fürdőhelyeken. Az elmúlt hét végéig közel huszezer személy ellen indult eljárás, akik vagy tiltott kártyajátékot folytattak, vagy nem voltak rendben okmányaik. Köztük sok a menekült lengyel és orosz zsidó. A bűnöző alvilág nótárius kártyásait munkatáborokba viszik.

Tiltott műtétek egész sorozatát végezte egy győri bestia. Vallomása során megnevezett 24 nőt, akik elvakultságukban hozzáfordultak. A nemzet és erkölcsrontó némbert letartóztatta a rengőrség, de eljárás indul valamennyi vétkes nőszemély ellen is. Régóta kívánja és követeli a társadalom tisztességes rétege, hogy hozzanak új és szigorú törvényt a magzatgyilkos vadállatok ellen. Állítsák statáriális bíróság elé. Egy gyermek csak ér annyit a nemzet szempontjából, mint egy éjjel végrehasított betörés? A régi szabadkőműves, liberális irányú büntető törvények revízióját — remélhetőleg a keresztény kormányzat nem késlelteti már sokáig?!

Ilyenek a magyar tűzérek. Az ukrajnai fronton az egyik erdő szegélyén 25—30 harcocsiból álló szovjet gépecsoport akarta oldalról támadni előrenyomuló osztagainkat. B. P. százados, a tűzerűteg parancsnoka észrevette a veszélyt, alkalmasabb állásba elretolta ütegét és nagyszerű találatokkal valamenyny harckocsit szétlőtte. Egy másik falu házából ellenséges ágyuk akadályozták előrenyomulásában csapatainkat. Egyik menekülő németajku lakos elmondotta D. Gy. százados, tűzerűteg parancsnoknak, hogy melyik házból ontják a tüzet a vörösök. Ütegünk gépágyui gyors egymásutánban 12 lövést adtak le a szovjetágyukat rejtegető házra, majd az ütegparancsnok vezetésével rohamra indultak a házból levő lövegek katonai személyelete ellen. A néhány tűzerű olyan hatalmas hajrával rohamozta meg a tűzfészeket, hogy a bolsevikiek azt hitték, hogy egész század támadt rájuk és 22 szovjet-tűzerű megadta magát. Ilyen a magyar virtus ma is! A magyar katonai erény és bátorság ar örök tündöklő útján halad.

Halálozás. Kalmár Bálint birtokos, az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár alelnöke és négy évtizeden át volt pénztárosa elhunyt. A köztiszteletben álló férfiut nagy részvéttel kísérték sírjába nemcsak a község vezető rétege, de »Szent Antal szegényei« is, akiknek jóságos gondozójuk és segítőjük volt évtizedeken keresztül. Nyugodjék békével!

Horthy Miklós. Magyarország kormányzója keresztapaságot vállalt egy sokgyermekes bányász és egy hadirokkant családjában. Bendula Istvánnak hatodik fiúgyermekének, Szabó László szabadkai mankónjáró hadirokkant most született ikreinek, a tizenegyedik és tizenkettedik élő gyermekeinek keresztatyjává kérte fel Kormányzó Urunkat, aki örömmel vállalta a szegény magyar embereket kitüntető »kormányzó« és az ünnepélyes keresztelőkön a főispán urakkal képviseltette magát. A Kormányzó Ur jóságos hitvese szép adományt küldött új keresztgyermekük részére.

A Hortobágyon

Lapunk szerkesztője két hétig Szoboszló áldott gyógyvizében »edzette izületeit« és lerótt egy régi nagy adósságot is. Hét évig volt Debrecen lakosa és egyszer sem volt a Hortobágyon. Most pótolta »a vétkes mulasztást«. A szénásiak derüslökü papja begyújtott a masinájába és fél óra alatt kirepítette a hortobágyi csárda mellé a szoboszlai Almásy-ház üdülő vendégeit: Almásy Denise grófnőt, dr. Vanygyel Endre gyulai főszolgabírót és nejét, továbbá »öreg papunkat«: Csernus Mihály apáturat is. A nevezetességek megtekintése után élvezetes vacsorát fogyasztott el a kiránduló társaság, miközben a csárda konvenció cigányai jóízű pásztornótákkal szórakoztatták a vendégeket. Csak akkor képedtek el a morék, amikor Palóczy plébános ösztökélésére szerkesztőnk vette kezébe a cimbalomverőket és pár szép magyar nótát vert ki az öreg cimbalmon. A kedves kirándulás emlékét Almásy Denise grófnő örökölte meg szerkesztőnkhez intézett alkalmi versében, amelyet elcsenve, az apát úr tudta nélkül közöl e sorok írója:

„Köszönjük az üdvözlét,
Szivből viszonzozzuk azt.
Kívánjuk, hogy igéiből
Szálljon áldás és malaszt.
Kívánjuk, hogy minden kereszt-
Bő maggal legyen tele,
Hogy a cséplést alig bírja
Gépe »páternosztère«.
Hortobágyi rimbalmón itt
Süket a hang, néma hur.
Amióta nincs közöttünk
Méltóságos Apát úr.
Azért kérjük, gondolatban
Szálljon néha el hozzánk,
Szálljon értünk az Egekbe
Néha egy-egy Miatyánk.
És ha egyszer — dörgő szóval —
Megyénk székházába jön,
Keressen fel: ószinte lesz
Mindnyájunknál az öröm.«

Szoboszló, 1941. július 30.

ALMÁSY DENISE

A nagyszerű alkalmi poéma olyan derüt szerzett az apátur-nak, hogy kacaját a harmadik utcában is hallották.

KATOLIKUS AKCIÓ

Szent István ünnepén

Százezrek utaznak és menetelnek Szent István király ünnepére az ország fővárosába. Igen sokan a visszaszerzett országrészekből is, hogy szabad lélekben, szabad levegőben, szabad örömben fürdessék meg hosszú rabság keserű, nehéz igája alatt szenvedő keresztény magyarságukat.

Hozza őket a büszke magyar öntudat, hogy Szent István népe nem pusztul el a történelem kanyargó örvényeiben sem, újra él és izmosodik ezeréves nemzetiségfája. Hozza őket az ősi katolikus együttérzés, hogy a magyarság nagy apostolának nemzeti ünnepén láthassák a »Szentjobb« diadalmenetét és átérzik irányítását a kereszt követésére és Krisztus vallásának hűség megőrzésére.

A nemzet erejének nagyszerű megnyilatkozása az, amikor a Szent Korona gyermekei összesereglenek bensőséges örömezzel az első koronás király áldott maradványa körül és emelkedett, áhitatos hangulatban adnak kifejezést együttérzésüknek, s a szentistváni gondolatban fogant és kivárgzott testvérikapcsolatuknak.

A magyarság nagy nemzeti ünnepén kiad a jelen ünneplő magyarjainak szívébe — a Szent Király nemes életének, tanításának, bölcs törvényeinek megismerését és követését kívánó szelleme. Megdobogtatja a Szent Jobbot követő nemzetnagyjainak keblét, hogy felelősségteljes órhelyükön ápolják és irtatlanul fejlesszék a jövőzredév biztos zálogát jelentő ősi kipróbált hagyományokat és törvényeket, — de felébreszti álmából a magyar kuriák és hajlékok dolgozó fiait is, hogy ne nézzenek idegen bálványokra, ne hallgassanak más népek hajlamaihoz, szokásaihoz illő, de nekünk nem való, idegen eszmékre és téves irányzatokra.

Beledörgi — a magyar öntudat rádióhullámain — valamenynyünk szívébe, hogy hitvány magyar és népének, családjának sirásója az, aki Szent István tanításait eldobva nem féli Istenét, életével, tetteivel megtagadja ősi vallását, szembefordul annak Istentől nyert tanításaival, nem becsüli vérszerzett magyarságát és nem követi az ősmagyarok régi, tiszta erkölcsseit. Ha akarod, hogy hazád, néped tovább viruljon, akkor: Járj az ősök útjain és őrizd, artd meg ami magyar!

Kisasszony-ünnep

Boldogan olvassuk az Egyházszolozsmájában: »A te születésed, legszentebb Szűzanya, nagy örömet szerzett az egész világnak«.

Krisztus édesanyjának születésnapját természetesen ma is és minden időben bensőséges örömmel ünneplik — a Krisztust követő keresztény lelkek milliárdjai. Az Üdvözítő eljövételének hajnalát látjuk a Boldogságos Szűz születésében, akit az Atya választott összes teremtményei közül Szent Fia édesanyjául.

Ha Isten megbecsülte és érdemesnek tartotta a legszentebb anyai tisztet, józan esze és hite ellen vétkezne a gyarló ember, ha nem tisztelné mindenkinél jobban azt a Szület és Anyát, akit az Isten is többreértékelte mindnyájunknál.

De különösen a szűzek, tiszta hajadonaink gyülekeznek e napon örömteljes érzéssel a Szűzek Királynője oltára körül. Legnagyobb értékük: érintetlen, tiszta szívük szeretetének üde virágait teszik Mária oltárára, hogy elfogadja és átnyujtsa isteni Fiának.

Régi magyar szokás, hogy e napon közös szentáldozásban mondanak leányaik hálát az Eucharisztikus Jézusnak, hogy védelmezőül és pártfogóul édesanyját adta nekik. Szébb és nemesebb szeretsugár nem fakadhat emberi szívből. Jézus is, boldog Édesanyja is bizonyára örömmel fogadja a tiszta leányifjúság hódolatának e gyönyörű megnyilatkozását.

Akik nem mennek e napon Máriához, vagy nem mernek menni, azokat úgy tekintik leánypajtásaik, hogy elhullatták szirmaikat és már nem is méltók a hajadon névre.

Az endrődi leányok eddig hűséges követői voltak a Szent Szűznek. Reméljük, hogy a mai leánygárda is tudja, hogy mivel tartozik Égi Pártfogójának és önmaga becsületének!

Szeptember 8-án ott szeretnénk látni minden jóérzésű hajadont a Szent Szűz oltára előtt!

Egyházi híradás

Szent István király ünnepén a délelőtt 10 órai nagymisét hálaadásul ajánljuk fel a Gondviselő Istennek — a termés békés betakarítása nagy jótéteményért. Felhívjuk gazda- és munkás testvéreinket, hogy teljes számban jöjjenek el e napon az Ur megszentelt hajlékába és köszönjék meg az erőt, egészséget, áldást adó Istennek irgalmas jószágát.

Szeptember 8-án: Kisasszony-ünnepén kezd meg az endrődi három Leányegyesület: a KLOSZ, a KALÁSZ és a Dolgozó Leányok Egyesülete — az új egyesületi életet. A Szűzek Királynőjének szép ünnepén valamennyi hajadonunk közös szentáldozáson vegyen részt, délután négy órakor pedig a tornaterem melletti helyiségben évadnyitó közös értekezleten jelenjenek meg.

Búcsú. A rendkívüli viszonyok és vonatjáratok csökkentése miatt az idei mátraverébelyi búcsus zárandó elmarad. Felhívjuk jó hűveinket, hogy ősi szép szokás szerint »búcsuskörmenetben« induljanak a szomszédos egyházközségek templomainak és védőszentjeiknek évfordulós ünnepségeire. Tömeges megjelenésükkel, bensőséges áhitatukkal nemcsak a testvéregyházak ünnepségének szintjét emelik, de a szívesen hozott áldozat saját lelkük kegyelmi értékeit is növeli.

Augusztus 15-én az öregkerti katolikusok tartották kápolnájuk búcsunapját. Ugyanezen napon a mezőturi testvérek is nagyfennyelelték Véasszonyuk mennybevitelének évfordulós ünnepét. A környék több községéből népes búcsusmenetekben zárandokoltak el a hívek százai Turra, ahol a búcsui nagymisét az endrődiek főpapja, a szentbeszédet pedig a szarvasi esperes úr mondotta. Augusztus 17-én, a Szent Klára tiszteletére szentelt szarvasi templom búcsunapját ünnepelték az ottani és környékbéli katolikus testvérek. Szeptember 14-én Mezőberény katolikus népe tartja évfordulós búcsu-ünnepét.

Hitbuzgalmi egyesületek. Augusztus 17-én déltán fél 4 órakor Szent III. rendje, 24-én d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, 31-én a Jézus Szíve Szövetség Női-csoportja, szeptember 4-én délután 6 órakor a Leányegyesületek, szeptember 6-án este 1 órakor a Férfi-Liga tartja havi ajtatosságát.

A Szivgárda leánytagjai szeptember 8-án, reggel fél 7-kor, a fiugárdisták szeptember 7-én reggel fél 7-kor végzik havi szentgyónásukat és áldozásukat.

Külterületi szentmisék. Augusztus 17-én a varjasi iskolában, augusztus 20-án a polyáshalmi iskolában, augusztus 24-én a nagylaposi kápolnaiskolában, augusztus 31-én az öregkerti Szent Imre-iskolában, szeptember 7-én a csejti iskolában, szeptember 8-án az öregkerti kápolnaiskolában, szeptember 14-én a nagylaposi kápolnaiskolában mutatunk be szentmisét.

Beteg-ellátás. Allandó betegeink és gyengélkedő öreg hitestvéreink szeptember havigyónatását a község belterületén szeptember 1-én, a községi déli határrészen szeptember 2-én, a Körösöntul szeptember 3-án végezzük. Időközben megbetegedett hűveink szentségekkel való ellátását bármelyik napon, bármelyik órában végezzük. Hozzá tartozókat kérjük, hogy ne hagyják utolsó órára a beteg lelki ellátását. Erőt, vigasztalást, hegyelmi megújulást, gyakran testi erejének gyarapodását is látjuk — a Krisztus drága szentestével és vérével egyesült betegeink szentségi ellátása nyomán. Bejelentések a sekrestyében történnek.

A jegyesoktatás augusztus hónapban 16-án és 30-án délelőtt 9 órakor végezzük a plebániái hivatalba. A jegyesek először mindig a plebánián jelenkezzenek beírásra, hogy az esetleg fennforgó akadályok és nehézségek elkerülése céljából kellő felvilágosítást kaphassanak.

Megnyílnak az iskolák szeptember elején. A pótbeírások szeptember 4-6-án történnek, az ünnepélyes Veni Sanctet szeptember 8-án az egynegyed 12 óras »diákmissza« mondjuk, a rendes tanítás szeptember 9-én kezdődik. A Főigazgatóság rendelkezése alapján — több iskolában megnyílnak az elemi iskola VII. osztálya is. Az érdekelt iskolák nevét — községi meghirdetés útján is — közöljük a lapunkkal.

Endrődi népmozgalmi adatok július hórol.

Született: Szabó József és Csiga Róza leánya Mária, Almási Gergely és Kurilla Margit leánya Magdolna, Hoffmann Terézia fia Illés, Imre, Solymosi Gyula és Komlócski Ilona fia Gyula, József, Giricz Máttyás és Szabó Etelka leánya Mária Magdolna. Forgács Pál és Fekécs Erzsébet leánya Erzsébet, Bálint András és Knap Franciska leánya Margit, Gyuricza Imre és Szabó Juszina leánya Juszina Mária, Farkasinszki János és Kurilla Etelka leánya Margit, Timár Lajos és Velkovic Julianna fia László József, Bózsó Károly és Katona Mária fia Béla, Károly, Timár István és Hunya Juszina leánya Mária, Rupcsó Mihály és Fekécs Anna leánya Anna, Véger Imre és Timár Róza fia Békefi Gergely és Csonka Terézia leánya Terézia Eszter.

Fü: 5 leány: 10. összesen: 15.
Jegyetváltottak: Kurilla János napsz. Tóth Máriával, Raffael István zenész Gyurica Erzsébettel, Szabó Bálint fm. Timár Máriával, Dinya Elek gépész Szmola Irénnel, Timár Máttyás férfisزابó Almási Máriával, Hanyecz Vince kovács Bula Etelkával, Timár Bálint fm. Timár Irma Máriával, Gellai Vilmos napsz. Kulik Erzsébettel. össz.: 7.

Házasságot kötött: Fekécs Imre fm. Majoros Eszterrel, Bukva Vilmos fodrász Porupcsánszki Eszterrel, Timár Bálint fm. Vaszkó Brigittával, Hanyecz Imre fm. Tóth Katalinnal, Rupcsó Mihály fm. Fekécs Annával, Mészáros József vend. segéd Uhrin Juliával, Horváth Rudold zenész Knap Erzsébettel. össz.: 7 pár.

Meghalt: Lipták Veronika 57 éves vérszűz gyűtőben, Iványi Lajos 76 éves genyes izületi lóban, Giricz Antal 48 éves szeszmergezésben, Nádasdi István 79 éves szervi szivbajban, Kopcsék Anna 18 hónapos hörghurutban, Kalmár Bálint 77 éves rosszindulatú daganatban. férfi: 4, nő

T E R E F E R E

CSEJTI: Jó napot kívánok atyafiak!

ZUGI: Edd meg, ha jó. Már te is eltanultad ezt a „félkeresztény” köszöntést? Tán szégyöllöd az Ur Jézus szent nevét kimondani? Vagy azt teszed föl rólunk, hogy félünk dicsérni az Urat?

VARJASI: Igaza van bátyám. Nem magyaros és nem férjias köszöntési mód az, hogy aszongya: alászolgája, meg jó napot. Ha keresztény az embör, oszt rá tarti erre, akkor ország-világ előtt vallja is mög réndés köszöntéssel is.

UGARI: A multkor Túron bémentem egy üzletbe. Nem néztem még a firmát, csak akkor hőköltem vissza, amikor odabenn egy görbeorrú alak köszönt, hogy alázatos-szolgája, mit tetszik parancsolni? Gondoltam magamban, hogy jó helyre gyüttél Gyárfás! Ez a majompofáju sem nem szolgád, sem nem inasod. Már a köszöntésében is hazudik, hogy alázatosan várja a parancsot. Amikor pedig kimék a bőtből, kiröhög. Nem is vettem tőle csak egy pakli gyufát.

ZUGI: Fiaim! Amikor az ősi keresztény magyar köszöntéssel tisztelitek meg felebarátotokat, önmagatokat becsülltek meg, mert ez nem lealázkodás más emberfia előtt, mint a zsidó köszöntés. Aszondjátok neki, hogy „dicsérjük az Urat”. Erre vissza felelik, hogy „mindörökké, amen”. Ezért köszönünk mink így endrődiek mindenkinek, akivel találkozzunk. Légyen az rokon, ismerős, vagy vadidegen is. Felszólítjuk, hogy velünk... csérje az Ur Jézust. Isten előtt kedves dolgot mivelünk, mert dicsérjük Szent Fia nevét, másrészt pedig megtudjuk, hogy miféle náció az illető. Még a jószándéku kálomista testvér is szívesen válaszolja, hogy mindörökké, mert ő is Megváltó Istenének tartja az Ur Jézust, hát mért szégyelné a köszöntésben?!

CSEJTI: Megértettem bátyám. Máskor nem felejtkezem el én se. Most aztán, arról szóljanak valamit, hogy mi ujság a nagyvilágban, mert a cséplés alatt keveset olvastunk és még kevesebbet hallottunk odakünn a pusztaságban. Mi van a vörösökkel?

PERESI: Hát ecsém most nagy medvetáncoltatás van Moszkva körül. Hittler fujja, Sztalin rakja késervesen.

UGARI: A nyavalya tud eligazodni ezen a furcsa helyzeten. Ez a Sztalin nagy kókler lehet. Két éve hónapokig tárgyalt az angol-francia diplomás-kövevekkel, akik zövetségbe akarták bevonnani a német-olasz vastengely ellen. Egy nap aztán hüledezve elkotródtak az anglikusok, mert Sztalin hátuk mögött a némettel fogott kezét.

PERESI: Mondta is Péter, akit a járási véstörvényszék elnökéül

akarnának kinevezni, hogy Sztalinnak, meg Molotovnak több esze van, mint az egész diplomás-köveleknek együttvéve.

ZUGI: No-no, csak több huncutsága. Legalább is ők úgy hitték. Sztalin bárnyörbe öltözött, leparolázott Ripp-ropp külügyminiszterrel, oszt a barátság álarca alatt, no meg a barátság koncaul lenyelte a balti kis államokat, beharapott a testvér finn orosz lányba, majd kitróbalta az oláh hadsereg erejét és vitéségét Besz-Arábia és Bukovina gyors letalpalásával. De nem feledkezett meg a lengyel föld feléről sem persze csak akkor, amikor a németek már legázolták szegényeket.

CSEJTI: Ezt eddig mi is tudtuk. Nem mondtál kend ujat. Az öreg Dobos még azt is kisütötte, hogy ennyi ügyesség nem tellett ki a vörös hóhér-banditáktól. Biztosan az angolok oktatták ki őket, hogy látszólag kössék meg a pakszust, oszt ugrassák bele a náciakat a háboruba. El akartak banni velük, mert a némötök már nagyon fenekedni kezdtek a demokráta milliomosok irányába. Azt hitték, hogy könnyen legyürik őket mint 18-ban. Nem is álmodták, hogy a némötök villámmal dolgoznak!?

VARJASI: Ki tudja, nem-e így vót? De hát most mi okozta a kérdéjket?

ZUGI: A sok piz, a vagyon, a jó mód úgy látszik, nemcsak lustit, de butit is. Mire az angolok föleszmétek és észbekaptak, Hittler bejárta és egyenkint legyözte fél-Európát. Most aztán új harc-térre vót szükség, hogy a némöt kimerüljön hadianyagban is, élelben is, megosztán a némöt katonaság beleunjon a sők harcba. Előbb beugratták a szerencsétlen szerbeket, meg a görögöket. Azt hitték, hogy amíg a tengely-haderő ezekkel vesződik, azalati északon rászabadítják a vörös hadsereget. De Hittler itt is túljárt az eszüikön. Két hét alatt lemasirozta a Balkányt, oszt egy gombnyomásra felsorakoztatta seregét a szovjet-határra, ahol Sztalin már sok milliós hadsereggel készült betörni Kelet-Poroszországba, meg a Kárpátokon keresztül Budapestre és Bécs felé is.

UGARI: Ezt már olvastuk az Uj nemzedékből is. Julius 17-én lett volna teljesen készen a 10 milliós vörös-horda, e napon akartak betörni hozzánk. De megint elkéstek. Julius 22-én, mint a mennydörgős ménkü csapott le rájuk a Führer. Ez a való.

CSEJTI: A világháboruban ott vótunk valamennyien. Tudjuk, hogy máriól-hónapra tíz millió embert bevonultatni, felszerelni, kiképezni, hadianyaggal ellátni képtelenség. Hát nem látták a szovjet kétszínűségét el5bb a némötök?!

ZUGI: Jaj, de tanyai felfogású vagy öcsém. Hogy a fészkesnyavalyába ne tudták volna. Nem olvastad, hogy a tavasszal elküldték hozzájuk a japány külügyminisztert, a Cirókát, vagy Mirókát, az ördög tudja a furcsa nevit. Két héttig a nyakukon ült, amíg a némötök el nem bántak a szerbekkel. Amig náluk vót, mégsem mertek kirukkolni a farbdával?

VARJASI: Csak arra vagyok kíváncsi, hogy mit ígérhettek az angolok nekik, hogy most felöl-

tötték a farkas-kacagányt. oszt vállalkoztak a némötök hátbatámadására?

ZUGI: Evésközben jön mng az étvágy öcsém. Ráeszmélt Sztalin hogy a szovjet élettér Moldván keresztül a Dardanellákhoz vezet. Igen ám, de akkor nagyon közel jutottak volna az oláh petróleum forrásokhoz. Erre azt mondta Ripp-ropp német külügyminiszter, hogy »coki, elég volt a rablásból!« Az angolok persze rögtön megígérték ezt neki, sőt még azt is, hogy az egész Kelet-Európa országait a szovjet irányítás alá engedik át. Hunya Pista gyütt vóna főispánynak.

UGARI: Én mást is sejtek. A kommunista elv, meg a német nemzeti politika tűz és víz. Sose hittm, hogy Sztalin és társai eltűrik azt, hogy Hittler és Mussolini legyen az úr Európában. Félttem, hogy a háborús küzdelmek és veszteségek kimerítik a tengely-hatalmak seregét is, meg az angolokat is. Akkor aztán vígan masztrozott vóna Berlinbe és Rómába persze a mi holttestünkön és feldult hazánkön keresztül Sztalin vörös hóhérserege. Hála az Uristennek, hogy kellő időben rájött Hittler a vörös tömeggyilkosok által játékkra és megtanítja őket keztyübe dudálni.

CSEJTI: És hogy áll most a hadihelyzet?

ZUGI: A hivatalos jelentés írja, de a semleges svájci és svéd lapok is megerősítik, hogy elképzelhetetlenül borzalmas csapásokat mértek a német-finn-magyar seregek — az ázsiai vérengző vadállatokra. A muszka hadsereg fele vagy elesett, vagy fogságba került, vagy súlyosan megsebesült. Közel ött millió már eddig is a veszteségük.

UGARI: Szegény muszka testvérek. Fogoly voltam náluk. Sok derék, jó embert ismertem köztük. Sajnálom őket nagyon. Sztalin és fanatikus hordája biztosan távolról nézi a harcmezőt, oszt oda keüyszeriük a harcmezőre azokat a milliokat, akiknek idősebb, tapasztaltabb tömege talán még jobban gyüllöli őket, mint mink, mert eddig is sokat szenvedtek tőlük.

PERESI: A vörös hóhércár megjárta a ravaszkodásával. De az angolok is pléhre csücsültek balga mesterkedésükkel. Képesek lettek volna ránszabadítani ezt a fenevadakat, pedig ha sikerült volna a muszka-támadás, a uémetek után ők jöttek volna hurokra. Nem adhatunk elég hálát az Uristennek, hogy megszabadított bennünket a végpusztulástól. A tatárjárás bárati látogatás lett volna ahhoz, ami minden tisztességes magyar emberre és családjára várakozott volna. A magyar honvédfjak majd elmesélik, hogy mit láttak a földi paradicsomnak hirdett szovjet-pokolban. Tudom, hogy felnyílnak a szemek!

UGARI: Hallottam, hogy Gyomára is hazakövetkezett az oroszfrontról egy nótórius kommunista vezető, oszt aszondta a Sorbán főbíró urnak, hogy mindenkit akasztasson fel a legelső fára, aki a kommun szót még ki is meri mondani. Megundorodott az elvtársak kegyetlen vérengzésétől. Tőlünk is kellene vinni néhány elmebajos atyafit, hogy valóságban szemléljék meg a vörös hóhérmunkát. és okuljanak belőle; ha a koponyájukban van egy gramm agyvelő.

ZUGI: Most oszt egy gyéké-

nyen árul az angol szabadkőműves nagytöke, az amerikai demokratsocialista jenkihád és a magántulajdon, az egyéni szabadság, a család, a kereszténység, a nemzeti gondolat gyüllölködő ellen-sége.: a kommunista szovjet : a szociáldemokrácia iker testvére: Marx örült agyszüleménye.

PERESI: Hallottam, hogy Sztalin újabb dínokságot nagy bankettel üjték meg Moszkvában. A mi jó és finomság akad, bőven vót az asztalon. Kiszivárgott mégis, hogy amikor egy-egy zsiros falat után nyult a londoni vagy az amerikai követ, Sztalin nagy möhön kézzel nyult a tábla és elkapta előlük. Eleinte csak bámultak a nyugati művelt nagyurak, majd az egyik szerényen megjegyezte, vigyázzon Sztalin elvtárs mert piszkos lesz a keze. Oda se neki vigyorgott a vörös cár, úgy is piszkos vót, ma annyi emberrel érintkeztem és nem vót időm megmosni. Hát megtalálta a zsák a foltját.

UGARI: Ugy olvastam, hogy nemcsak az anglikusok, de Wilson elnök is haragszik reánk, hogy elliztük a Kárpátok mellől a gaz betörő-hordát.

ZUGI: De még mennyire. Szóba sem áll velünk. Nem régiben Pelyva Elek sógor drótnélküli telefonbeszédére sem válaszolt.

CSEJTI: Hogy a manóba mérészt Elek telefonálni az amerikai elnöknek? Hát Endrődön már minden lehet?

ZUGI: Hát többen kün voltak az uradalomtól vett nagylaposi földön. Egyszer csak azt látják, hogy a nagy szárazságtól megpedezett földre lehajol Elek sógor, oszt nagy hangon bömböli: Helló, helló Vilzon! Ha Istent ismeresz, küldj pár ezer dollárt, mert abból, ami ezen a földön terem, sohsem fizetem ki a Földhitelintézetet! Vilzon azonban nem reagált, s Elek sógor búsan kelt fel a hasadék fölüll, amelyről azt mondta, hogy a föld középpontján keresztül Amerikáig nyúlik.

CSEJTI: Köszönöm is a sok érdekes fölvilágosítást. Majd ellefererélem a szoniszédoknak is. Nekik sem árt egy kis műveltség.

ZUGI: De oszt nehogy úgy csinálj, mint az egyszeri vadász. Elmesélte a társaságában, hogy szörnyű nagy vadászserencséje vót. Kiment, oszt pár perc múlva lőtt egy foglyot. Betette a vadásztarisznyába, oszt ment tovább. Alig haladt száz métert, egy gyönyörű süldő nyulat puffantott le, azt is a tarisnyába pakolta. Tíz pernyi séta után egy vaddisznót trefelt el. De ha ezt is a tarisnyába pakolod, vágott közbe az egyik hitetlen hallgató, úgy vág-lak pofon, hogy lenyeled a vaddisznó agyartát. Hát nehogy te is így jársz a bővített kiadásért. Isten áldjon! Dicsérjük az Ur Jézust! Mindörökké, amen, válaszolták a mosolyogva távozó atyafiak.

Felelős kiadó:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott
NÁDUDVARY MIHÁLY
nyomdájában: Gyomán.

HÁRMA S - K Ö R Ö S

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C S E R N U S M I H Á L Y
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2 sz.

H I R D E T É S E K E T
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Horthy Miklós

Magyarország kormányzója — Hitler német vezér meghívására hat napon át vendége volt a Németbirodalomnak, s több napig tanácskozást folytatott a Führerrel. Hitler és a birodalom vezetői kitüntető melegséggel fogadták a magyar hadsereg legfőbb hadurát, s Hitler a legmagasabb német kitüntetéssel díszítette Kormányzónkat a magyar honvédség nagyszerű teljesítményeinek hivatalos elismeréséül.

Bárdossy László miniszterelnök, aki elkísérte Kormányzónkat németországi útjára, az országgyűlés két házának külügye bizottsága előtt beszámolt a baráti tanácskozásokról.

„A Kormányzó úr németországi látogatása, mondotta Bárdossy miniszterelnök, újabb bizonyítást adta a bolsevizmus elleni együttes küzdelmünkkel most ismét megerősödött hagyományos magyar-német barátságának és amelyet mindvégig ennek a barátságának a szelleme hatott át. Azután tájékoztatta a bizottságot a látogatás ideje alatt folytatott megbeszélésekről, amelyek a helyzet megítélése és a bennünket közösen érdeklő kérdések tekintetében a magyar és német tényezők nézeteinek és felfogásának azonoságát mutatták. Ugyanigy teljes volt az egyetértés a két ország hadvezetősége között a szovjet elleni katonai akcióban való részvételünk mértékére vonatkozóan, amely az igénybevett magyar katonai alakulatok okszerű felváltása mellett továbbra is az eddigi keretek között marad.“

A miniszterelnök végül az általános helyzetről adott felvilágosítást.

A bizottság tagjai általános tetszéssel fogadták Bárdossy László miniszterelnök és külügyminiszter beszámolóját.

Miniszter-változás

Magyarország főméltósága kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére dr. alistáli Laky Dezső m. kir. közellátásügyi tárcanélküli minisztert ettől az állásától saját kérelmére felmentette és az 1917. XI. t.-c. alapján közellátási tárcanélküli miniszterré Györffy-Bengyel Sándor m. kir. titkos tanácsos vezérezredest, a honvédelmi miniszter helyettesét, egyidejű szolgáltonkívüli viszonybahelyezés mellett kinevezte.

Krisztus iskolái

Minden új iskola — mondta Hóman Bálint pár nap előtt győri beszédében — ahol a nemzeti érzést és a valláserkölcsi szellemet hirdetik, egy-egy új pillére az új Magyarországnak.

A mi fiaink — mondotta Hóman — most ott állanak a Dnyeper vonalon és védekeznek a mai világ legnagyobb ellensége, a bolsevizmus ellen. Ez a küzdelem kétségtelenül győzelemmel végződik s ezért a küzdelemért kell nekünk hálával fizetnünk akkor, amikor idehaza a kultura területén igyekszünk azt a keresztény szellemet nevelni és szilárdítani, amely legerősebb vára a magyarságnak.

Tudós kultuszminiszterünk bölcs megállapítása hivatalos elismerés és kitűnő bizonyítvány a nemzeti szellemben, valláserkölcsi alapon dolgozó katolikus iskolák részére. Már korábbi elődje: gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter megállapította egyik jelentős po-

litikai beszédében, hogy hajlandó minden áldozatot meghozni a keresztény egyházaktól fenntartott iskolák fejlesztése érdekében, mert a kommunizmus zűrzavaros, mindent bomlasztó és felforgató korszakában a papság és a felekezeti tantestületek helyezkedtek legerőteljesebben szembe a vörösörület nemzetietlen, elsőpró áradatával.

Jólesik hallanunk a hiteles véleményyt és elismerést becsületesen és hazafias hűséggel végzett kultur-munkák iránt.

Reméljük, hogy Hóman Bálint súlyos megállapításait azok is olvassák és megszivlelni kényszerülnek, akik a magyar ifjuság és jövő nevelését — a keresztény egyházak visszaszorításával — kizárólag állami vezetés alatt óhajtják folytatni. Nemrégiben a Nemzeti Munkaközpont vezetője tett ilyenféle kijelentést. Az európai hírű tudós miniszter szavai neki is szólnak.

A magyar példakép

Hatalmas, bátor, az igazság és meggyőződés tüzetől szárnyaló beszédben hódolt Szent Istvánnak, a magyar férfiú és államvezető dicső eszményképének — Beresztóczy Miklós, a budavári koronázó templomban augusztus 20-án.

„Egy évezreden át el nem porladt jobbkez és királyi homlokának megbarnult csontjai előtt tesszünk tiszteletet ez országban ősi szokás szerint. Férfiak serege kísérte a szent ereklyét, akiknek kezében van letéve az ország életének irányítása a politikában,

igazságszolgáltatásban, a kereskedelemben és gazdasági életben, nevelésben és a lelkek megszentelésében. Országunk vezetői, Magyar Férfiak! Ha a rádió hullámain hangom el is hangzik széles e hazában, a Szent Király elsősorban Tihozzátok szól ma élete szavával — mondotta Beresztóczy — és rajtatok keresztül minden magyar férfiúhoz, hogy meglássátok benne és kövessétek a magyar férfi örök eszményképét: „a gáncsnélküli férfit, Isten igaz bajnokát, aki kivett magából minden nemtelent és szentté lett mindörökké.

„Szent István nem a bizancci férfi, akinek ereje felolvad a birodalom hatalmában és elveszti egyéniségét az egy nép — egy ország szolgálatában.

Nem is a Nyugat rajongó lovagja, aki kihagyja gondolataiból a való életet és valóságkép hajszol üres délibábót.

Nem is a puszták természet tisztelő, féktelen magyarja, akinek, még ha ezerszer áldott is, ellensége minden, ami nem az ősi puszták hagyománya.“

Kemény egyéniség: Isten bajnoka Szent István 28 éves korában állt egy ország élére, amely országban akkor vitta véres küzdelmét a keresztény világnézet a pogánnyal, az új életforma az ősi szokásokkal, kelet szelleme a nyugat műveltségével, a családi érdek a nemzet jövőjével, a lét a pusztulással. Ebben a viharban kemény erővel állt meg a fiatal király, akit nem tántorított el örök céljától a vérségi kötelek, a nemzet nagy részének elégedetlensége, külföldi nagy szomszéd fenyegetése. Rendületlenül vállalja a küzdelmet, a népszerűtlenséget, a gyászt, sőt véres csatákat is, mert tudja, hogy most vállain nem a jelen pillanat, hanem egy évezredes jövő nyugszik...

...Önálló egyéniség, aki nem válik játéklabdájává befolyásos törzsfők vagy külföldi hatalmak kezében...

...Munkás egyéniség, aki uralkodó és bíró, hithirdető és nemzetnevelő, katona és gazdasági vezető volt egyszemélyben: a magyar jövőnek munkás férfija.

...Szent egyéniség, aki földi életében Isten gondolatait és igazságait akarta érvényre juttatni.

Magyar Férfiak — fejezte be beszédét Beresztóczy — ország-ujjépitő és údvre vezérlő munkálatokban Ti is férfiak legyetek mindenben, mint Ő, Isten dicsőségére és édes Hazánk új évezredes boldogságára.

Védjük munkásifjainkat

cimmal a cseléd-és summás-munkás leányok erkölcsi-, közegészségügyi és szociális helyzetének gyökeres és alapos megoldásáról irtunk lapunk múlt havi számában. Azóta többen levélben, mások közvetlenül személyesen keresték fel lapunk szerkesztőjét, hogy a cikkben foglalt sürgető családvédelmi indokokat juttassuk a m. kir. kormány elé. Látják, tudják, érzik, hogy a kormány szociális gondoskodása előnyösen érvényesül a munkásréteg javára de még mindig tapogatózásokat, félmegoldásokat látunk. A foltozó politika ideje lejárt. Szakértelem mellett az élet ismerete és gyakorlati készség szükséges ahhoz, hogy a magyar társadalom egyik legnépesebb csoportjának századok óta vajudó ügye végre nyugvópontonra jusson. Nem lehet fölösleges tehát, hogy a falu szemszögéből is feltárjuk a méltányos és megszívlelésre alkalmas kívánásokat.

A továbbiakban — ígértünk-höz képest — a mezőgazdasági és kubikos munkás kívánásokat ismertetjük.

1. Nemzeti- és valláserkölcsi tekintetben elengedhetetlenül sürgetős teendő az volna, hogy minden földműves és munkás egyesületben az elnökség keretében hivatalból ott legyen és közreműködjen a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság delegált tagja. Több munkáskör és egyesület még ma is gyűfészke a nemzetközi, destruktív irányzatoknak, napi-sajtója távoláll a kereszténymemzeti gondolattól, könyvtárából szennyes, megtévesztő eszmékkel tarkított művek akadályozzák a téli időben serényen olvasó munkásrétegek szellemi tisztulását és tisztánlátását.

2. A nagyszerűen bevált **Levente-intézmény** foglalkozási idejének felét kulturális, valláserkölcsi és nemzetvédelmi előadások képezze. A 15 éven aluli levente-foglalkoztatást meghagynók az iskolák keretein belül. Egészségügyi, nevelési és erkölcsi szempontból veszélyes következményekkel jár az, hogy nagyobb suhancok szabadabb és izléstelen beszédeit az apró gyerek-sereg hallgassa és utánozza. A magyar panaszt fiú ősz természetében van, hogy csak azt szereti és kedveli, ami önértékét növeli és kielégíti. Ha az iskolát elhagyott fiú azt hallja, hogy most már kinőttél az iskola padjaiból, most már legény, levente vagy, másként nézi a fontos intézményt, mintha kisiskolásokkal terelik őket a foglalkoztatási órákra. A falu régi és józan kívánása az, **mezőgazdasági érdekből is, hogy a levente kötelezettség a betöltött 15 év után kezdődjék.** De ez alapos legyen.

3. Közegészségügyi, munkateljesítményi és gazdasági érdekből is fontos, hogy különböző munka-könyvek és munka-jogosítványok adásával elválasztassanak a kubikos és mezőgazdasági munkások. A kubikos munka szerfölött nehéz és nagy testi erő kifejtését kívánja gyakran silány vagy egyoldalú táplálkozás mellett. A munkásifjuság testi fejlődésének biztosítása eminens közgazdasági és katonai érdek. E nehéz munka végzésére csak erősen fejlett, legalább is 18 évet betöltött ifjak valók. Ennél fiatalabb munkásifju foglalkoztatása kubikmunkára szigorúan eltiltandó és részükre munka-jogosítványt ne szolgáltatson ki a közigazgatási hatóság.

Mivel pedig a kubikos-munka lehetőség nagyon korlátolt és e rendkívüli idők követelte utépítések befejezésével erősen csökkenni fog, évenként hatósági orvosi vizsgálat alá kell vonni őket, hogy a testi erejében megfogyatkozott munkás megóvassék a biztos el-sorvadástól és kellő időben a könnyebb mezőgazdasági munkálatokra tereltessek.

A kubikos-munkások bevonásukat kérik az OTI-ba, vagy más állami mezőgazdasági biztosító-intézetbe, hogy a havi járandóságuk pontos befizetésével az eltöltött 40 esztendő munkaidő után megélhetésükhöz elégséges nyugdíjat kapjanak.

4. A mezőgazdasági munkások száma évről-évre csappan. A kubikos-munka magas munkabérei ezeket vonnak el a mezőgazdaságtól. A termelés csökkenése, tehát nagy nemzetgazdasági veszteség áll elő abból, hogy a serdülő munkásifju „nem akar jószággal bajolni,” s minden ok nélkül csapatostul hagyják el gazdáikat. A mai cselédbérek és természetbeni szolgálmányok nem állanak a kubikos kereset mögött. Csak az a különbség, hogy a kubikos a téli hónapokban a köröket és egyleteket látogatja, nem dolgozik, szomszédol, viszont a mezőgazdasági cseléd télen is szolgálati helyén van. Azt nem tekintik, hogy a télen henyélő kubikos teljesen felemélt az a többletet, amit közben keres, viszont a cseléd természetbeni járandósága és díja a téli hónapokra is esedékes.

Mezőgazdasági és többtermelési érdekből előrangban fontossá válik, hogy a két munkás-réteg közül az államhatalom a mezőgazdasági cselédségnek több szociális kedvezményt adjon. A takarékos és becsületes hűséggel dolgozó cselédekből válnak később a negyedesek, feleskek, törpebirtokosok sőt kisbirtokosok is. Ez a folyamat a magyar kisbirtokos-réteg

állandó és folyamatos megújodása. Közérdek tehát, hogy a mezőgazdasági cselédek kiházasítási kölcsönt és gyermekeik számának növekedésével, legalább a harmadik gyermektől fejenként havi 3-5 pengő családi pótlékot kapjanak. A többgyermekes cselédek elsősegét kapjanak az állami telepítéseknel, jelentős állami kedvezmények nyújtásával. A vasárnap munkaszünet szigorú megtartása nemcsak vallási kötelezettség, de a munkás egészségének és testi erejének is fölétlenül tekintendő biztosítása. Fölmentésekre nincs szükség. E sorok írója is gazdálkodik. Cselédsége soha vasárnap nem dolgozik, hanem templomba megy és soha nincs hátrább munkájával, mint a felmentéseket kihasználó, vasárnap is dolgozó kapzsi munkaadók. A bér és cseléd-lakások ellenőrzése, beteg és öregségi-biztosítás elemi feladata az államhatalomnak. Nem kisebb jelentőségű intézkedést kíván a munkás-kereset elkótyavetyéléseinek megakadályozása a korcsmák és italmérő helyiségek zárójának vasár- és ünnepnapokon déltől este 10 óráig való rögzítésével.

Ismételjük, a lényeg az, hogy minden szempontból vizsgálják illetékesek a felvetett kérdéseket és minden elfogadható érvet és indítványt mérlegeljenek. Legyen vége a kísérletezéseknek és félmegoldásoknak. Ne csak arról regéljünk, hogy milyen nagyszerű a német, olasz vagy más külföldi munkások helyzete, hanem a lehetőségek határain belül — minden patópáloskodás levétközésével — végre csináljunk életrevaló és általános megelégedést keltő, valóban szociális munkáspolitikát. —ly.

Egyházi kögyűlés

Az Endrődi rk. egyházközségi képviselőtestület szeptember 15-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen betöltötte a megüresedett tanítói állásokat. A határozatképesség megállapítása után Csernus Mihály apátplebános, elnök kijelölte a jegyzőkönyv hitelesítőket, majd ismertette XII. Pius Pápa Öszentsége augusztus végén megjelent bulláját, mely újra egyesítette Szent László ősi egyházmegyéjének Trianonban kettészelt csonkjait. A képviselőtestület örömteljes éljenzéssel fogadta a Szent-szék bölcs intézkedését, de annál fájóbb és keserűbb érzéssel kíséerte azon elnöki bejelentést, hogy dr. Lindenberger János debreceni apostoli kormányzó október 1-től kezdődően nem gyakorolja tovább áldását, s az egész egyházmegyei részre hasznos főhatósági igazgatását. A képviselőtestület egyhangú határozattal megörökíteni kívánta jegyzőkönyvében a távozó egyházfő kiváló érdemeit. Endrőd kivételesen élvezte Lindenberger János apostoli kormány-

zó megértő rokonszenvét és hatóságos támogatását. Csak is ezek segítségével tudta keresztül vinni gazdag tanügyi és egyházi célkitűzéseit: az új templom-tetőzet, harangok beszerzése, négy tanyai kápolna iskola és ezenfelül 15 tanterem, 9 tanítói lakás polgári iskola, a tornaterem, a kondorostanyai toronyépítés és mintegy 35 kat. hold lelkeszi és tanítói föld megszerzését közel félmillió pengős érték-emelkedéssel. Endrőd egyházközségi képviselőtestülete hálátelt szívvel mond „Isten hozádot” az apostoli lelkű főpápnak és áldott emlékét késő unokáira hagyja megbecsülésül.

A távozó kormányzó lelkes éljenzés után — Orbók József titkár-gondnok ismertette a tanítóválasztás szabályos meghirdetését, a husz pályázó minősítési táblázatát és az egyházmegyei főhatóság hármas jelöléseit a megüresedett és választás után megüresedő tanítói állásokra. Kerületi esperestanfelügyelő megbízásából elnöklő apátplebános a szavazatszedő-bizottság tagjaiul Varju József világi alelnököt, Kalmár Imre községi bírót és Dinya Vilmos ipartestületi jegyzőt, képviselőtestületi tagokat kérte fel és minden állásra külön-külön elrendelte a titkos szavazást.

A szavazások eredményeként képviselőtestület az egyházközség régi tanítói közül átválasztással áthelyezte Fehérvári Ferenc rendes tanítót a tanítóföldi XXIX. sz. állásra Tóth József helyére, Paróczay Gergely öregkerti rendes tanítót Fehérvári helyére belterületi VI. sz. állásra, Kalmár Akos nagylaposi rendes tanítót Paróczai helyére az öregkerti XX. sz. „Szent Imre-iskolához”, Szabó Viktor kondorostanyai „Pogány Frigyes-iskolai” tanítót Kalmár helyére a nagylaposi IV. sz. iskolához, Zempléni Margit öregszőlői tanítónőt a gyomavégi XXX. sz. új tanítónői állásra, Kovács Margit polyákhalmi tanítónőt a kocsorhegyi XV. sz. állásra, Kalmár László községsori tanítót az ugarai XXV. sz. állásra.

Új tanterem választotta Andrassy Kornéliát a Pogány Frigyes iskolához, Kalmárné Schüssler Irént az öregszőlői XXIV. sz. iskolához, Bodnár Józsefet a décspáskumi XIII. és Bodnárné Szolomáyer Margitot a déspáskumi XXI. sz. iskolához, Király Erzsébetet a XII. polyákhalmi iskolához, Uhrin Margitot a XI. sz. öregszőlői iskolához, Timár Mária Magdolnát a községsori XIV. sz. iskolához.

Képviselőtestület Uhrin Erzsébet endrődi állás nélküli tanítónő részére állandó helyettesi megbízatást kért az egyházmegyei főhatóságtól. Tudomásulvette Terebessy Károly kántor lemondását, aki Beregszászra nyert megválasztást és Horváth János polgári iskolai tanár lemondását, akit Cinkotára helyezett a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium. Végül méltányosan emelte az iskolatakarítók és kisebb fizetésű egyházi alkalmazottak fizetését.

lenlegi nemes nagyságát nagyrészt annak is köszönheti, hogy bele tudott olvadni és mélyedni abba a nagy, két fényes, szellemi nagyságba, amely a latinság és a germanizmus.

A tengelyhatalmak tehát visszatértek arra a területre, amelyen

egyszer már működtek, a szellem és fegyverek hatalmára: váll váll mellett, és ez teljes bizonyosságot nyújt: az új munka kulturának és az igazságnak a győzelmére.

C. I. C.

E cikket az olasz egyetemi fascista hivatalos lapjából hoztuk.

A Kormányzó elismerő távirata a szovjet fronton harcoló gyorshadtestünk parancsnokához

A Kormányzó Ur Öfömméltósága a gyorshadtest parancsnokához a következő táviratot intézte:

Méltóságos és nemzeti vitéz löfődálnoki Miklós Béla urnak,

m. kir. vezérőrnagy, a gyorshadtest parancsnoka,

Egy negyedév telt el, amióta a gyorshadtest és a Kárpát-csoporthatárunkat, hogy nagy szövetségesünk oldalán évszázados, legszebb hagyományainkhoz híven kivegye részét abból a harcából, amelynek célja, hogy megvédje Hazánkat és vele az európai rendet és kulturát a kelet felől fenyegető barbarizmussal szemben.

E három hónap alatt minden magyar itthon féltő gonddal és meleg szeretettel követte a hadbanálló csapatok küzdelmeit és azon fáradoztunk, hogy sorsukat

— az óriási távolságok folytán előállott minden nehézség dacára — minél jobban biztosítsuk. Egyben mindent elkövetünk, hogy a kinnlévők itthonmaradt családjaikat megóvjuk a nélkülözéstől.

Örömmel és büszkeséggel állapítom meg, hogy harcos fiaink a rendkívüli nehéz viszonyok dacára mindig a régi magyar katonai hírnévhez és dicsőséghez méltóan állottak meg helyüket, sőt az egész világ által elismerten új babérokat szereztek ép azokon a vidékeken, amelyeken egykor őseink ontották vitézi vérüket, amikor utban voltak a Haza felé.

Legmelegebb köszönetemet és dicséretemet fejezem ki ezért a harcban állt csapatok minden tagjának és megbízom, hogy ezeket bajtársi üdvözléssel együtt összes alárendeltjeinek tudomására hozza. HORTHY, s. k.

Károlyi — Eckhardt.

„A gyenge leroskad a szenvedés sulya alatt, az erős felemelkedik, mint vihar után a buzakalász.“ A törhetetlen nemzeti erőnek és élniakarásnak hősiesség megnyilatkozását évszázadokra hirdeti az a rendkívüli erőifejtés és lendület, amelyet a magyarság trianoni bukása után csonkaságában is mutatott a nagyvilágnak.

Az anyagi és erkölcsi javaiból kifosztott nemzet lázas munkához fogott, hogy Szent István örökségének megtépzott hányadát megtartsa, az elveszett ősi országtereket visszazerezze, a forradalomtól feldult társadalmi életbe békét vigyen, ahol elégedetlenség mutatkozott, ott nyugalmat biztosítson, ahol a nemzet testén sebet látott, gyógyítsa, ahol igazságtalanság bántotta a kedélyeket, ott igazságot tegyen, ahol hiányzott a testvéri és fajszeretet, ott Krisztus szeretetével áthidalja a társadalmi és osztály-szakadékokat.

Gyarló emberek lévén tökéletes eredményt nem, de türelemmel és el-

viselhető bel- és külpolitikai helyzetet teremtettünk.

És most mégis megdöbbenéssel halljuk, hogy a magyar keresztény építő-politikának egyik magasán kiemelkedő alakja — félrelépett és nem tudni hogyan: a haza sorsa fölötti tépelődés elmezavaró óráiban vagy tuftutott becsvágy örjörgő hevületében sárt dobott arra a keresztény nemzeti irányzatra és kormányzati működésre, amelynek valamikor egyik megindítója és támogatója ő is volt és amely a benső rend és megélhetés biztosításán kívül megkészezte — területe és lakossága millióinak visszazérésével — az ország birtokállományát, tekintélyét és önmagabizását.

Eckhardt Tibor szégyent hozott hazájára, gyalázatot nevére és multjára. Károlyi és társai korlátoltságukban léprementek és pusztulásba döntötték ezeréves szép országunkat. Eckhardt bűnösebb, mert tanuja volt e szerencsétlen politikai vállalkozásnak. Láthatta

azt is, hogy sem az angol, sem az amerikai egyesült államok kormányzata egyetlen négyzet decimétert nem juttatott vissza igazságtalanul megcsontított hazánknak. És ha mindezekből nem vont le tanulságot, csak igazolja azt a régi mondást, hogy: „nem minden eszes ember okos is“ és hogy sajnálhatjuk azt a derék magyar pártot, de a magyar közéletet is, amelyben ilyen ember vezérszerepet tölthetett be.

Az idővel, viszonyokkal és lehetőségekkel mindig számít a jőzan politikus. Európa mai válságos, rendkívüli helyzetében bölcsőbb és előrelátóbb, nemzetünkre szerencsésebb irányt nem követhetett kormány, mint azt Darányi, Imrédy, Teleky és Bárdossy tettek. A történelem hálája és tárgyilagossága elismerése jutalmazza majd e világosfejű vezetőket. Mi pedig nem tehetünk mást, mint nyugodt bizakodással, egységes támogatással állunk nemzetünk irányítói mellé, akik eddig is meg tudták menteni hazánkat, népünket a pusztulás és rombolás elképzelhetetlen borzalmaitól és lesz erejük — a magyar népmiliónok öntudatos viselkedésének tudatában — a nemzet épségét és függetlenségét is átmenteni a várt boldog magyar jövő felé.

Egység, szorgos munka, önfegyelmzés, a köz áldozatos szolgálata fenn is, alul is előfeltétele e mindnyájunktól remélt és kívánt szent célnak!

Megsemmisítették a bekerített szovjetcsapatokat

A német véderőjelentés hírül adta az Azovi-tengertől északra folyó csata végét. Ezzel a keleti arcvonal egyik nagy hadművelete lezárult és ez a befejezés ismételtén döntő jelentőségű tény.

Ugyancsak befejeződött a Vjazmánát és a Brianszknál körülvárt szovjetseregek megsemmisítése is.

A szovjetcsapatok összesen több mint félmillió foglyot, 840 harcikocsit és 4000 löveget vesztek ebben a nagy bekerítő csatában.

A keleti arcvonalon fogságba esettek hatalmas, állandóan növekvő száma a német sajtó szerint a bolsevista védelmi rendszer összeomlásának legbiztosabb jele.

„Ilyen óriási veszteségeket egyetlen hadsereg sem bír ki, még hogyha a Szovjetuniónak egykor kimeríthetetlennek tartott emberkészleteire támaszkodik is, mert a több mint hárommillió fogolyhoz hozzs kell még számításunk az elesetteket és a sebesülteket is, akiknek száma jelenleg még megközelítőleg sem állapítható meg és akiknek a számára a hadjárat első heteiben még a foglyok számánál is nagyobb volt.“

HIREK

Dr. Czapik Gyula veszprémi megyéspüspököt a budapesti katolikus nagygyűlésre történt felutazása alkalmával autószerencsétlenség érte. A katolikus társadalom nagy megdöbbenéssel és őszinte részvétellel hallotta a kiváló főpap balesetét. Most örömmel halljuk, hogy a főpásztor egészségi állapota kielégítően javul és csigolyatörése okozta fájdalmai is enyhülnek. Az endrödi hívek, kik élénken emékeznak Czapik püspök urnak az itteni Népházban elmondott hatalmas és lenyűgöző beszédére, buzgón imádkoznak a főpásztor teljes felgyógyulásáért.

Dr. Beresztóczy Miklós miniszteri tanácsost, pápai kamarást — Magyarország Kormányzója — értékes munkásságáért — a Magyar Érdemrend Tiszti Keresztjével tüntette ki. Melegen gratulálunk.

Eckhardt Tibort törölték a titkos tanácsosok jegyzékéből és megfosztották magyar állampolgárságától.

Az Árkormánybiztos az aprómagvak bércséplesi százalékának emelését nem engedélyezte.

Hogyan látja a német tiszt a harcoló honvédet? Willi Kurt német százados rövid szabadsága alatt a Deutsche Auslands Club helyiségében elmondotta, hogy a magyar gyalogság olyan lendülettel harcol, ami párját ritkítja. A magyar csapatok mellett harcoló németek különösen a magyar gyalogosok rohamait csodálták meg. A német rohamosztások rohamait hang nélkül, némán szokták végrehajtani s éppen ezért élénk figyelemmel és tetszéssel kísérték mindig a magyarok rohamait kísérő hatalmas „hajrá“ kiáltásokat. A német százados elbeszélése szerint a harsány hajrá ordításokkal rohanó magyar bakák rohama a legrettenetesebb hatást váltotta ki mindig a szovjet katonákból. Azok a szovjet katonák, akik a legnagyobb ágyutűzben és a leghevesebb gépfegyver golyózaporban is kétségbeesett kitartással állottak helyükön, a magyar bakák rohamait meg sem kísérelték feltartani, hanem ijedten, halálra vált arccal futottak szerte szét a roham elől.

Terményértékesítési Érdekképviseleti Tájékoztató szolgálat a Mezőgazdasági Kamaránál. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara felhívja az érdekelt gazdaközönség figyelmét arra, hogy ugynevezett Terményértékesítési Érdekképviseleti Tájékoztató Szolgálatot szervezett, amelynek célja, hogy a gazdaközönségnek a terményértékesítéssel kapcsolatos kérdésekben felvilágosítást nyújtson, az esetleges panaszokat kivizsgálja és orvoslás céljából illetékes helyre eljuttassa. Ezt a Szolgálatot Békésvármegyében a Kamara Békésvármegyei Kirendeltsége, Békéscsaba, Irányi ut 2. sz. látja el.

KATOLIKUS AKCIÓ

Egy lelkiismeretlen milliomos vége.

Londonban meghalt I. Bruce Ismay többszörös milliomos.

I. Bruce Ismay volt egyik oka a Titanic hajó ismeretes katasztrófájának.

Bruce Ismay elnökgazdátja volt annak a hajóstársaságnak, melyeknek a Titanic hajó tulajdonosa volt. Azon a szerencsétlen úton azt akarta, hogy a hajó a gyorsaság rekordját érje el. Annak a hajónak ugyanis, amelyik Európa és Amerika között a leg-rövidebb idő alatt teszi meg az utat, kitüntetésül kemény fehér alapon kékre festett szalagot szabad viselnie. A hajóstársaság elnöke erre a dicsőségre vágyott és parancsot adott a Titanic kapitányának, hogy a lehető legnagyobb sebességgel haladjon. Smith kapitány nem volt erre hajlandó, mert a tengeren jég-hegyek úszkáltak és az idő ködös volt. Bruce Ismay azonban nem engedett:

— Gázoljon át a jéghegyeken! Azért fizetjük. Ha az ég és föld összeszakad is, a kék szalagnak mienknek kell lennie — szólta reá a kapitányra.

Smith kapitány figyelmeztette, hogy lelkiismeretlenség annyi ember életét kockára tenni.

Emberek itt nem számítanak! — hangzott Bruce Ismay válasza. A kapitány erre kényszerűségből kiadta a parancsot a sebesség fokozására és néhány perc múlva bekövetkezett a katasztrófa.

A menekülésnél Bruce galádul viselkedett. Smith kapitány kiadta a parancsot, hogy először a nőket kell elhelyezni a mentőcsónokokba, utoljára a tisztek és legutoljára a kapitány hagyhatja el a hajót. Brucenak mint a hajó tulajdonosa képviselőjének legalább is a tisztekkel kellett volna maradnia.

Bruce megkérte az egyik tisztet, hogy szerezzen neki egy női bundát, mert egy nőismerősének nincs meleg ruhája és a mentőcsónokban megfázik. Ezer fontot (17.000 pengő) ígért érte. A tiszt teljesítette a kérést.

A hajóról csupán 26 csónakot tudtak megmenteni, mert hamarabb elsüllyedt, mielőtt a többi leereszthették volna.

Közben odaérkezett a Carpatia óceánjáró és megkezdte a mentést. A legelső mentőcsónak menekültjeit — csupa nőt — fedélzetére vette és ekkor kiderült, hogy az egyik közülük: férfi. Finom női bunda volt rajta, a

fejét pedig egy női sállal kötötte be. Fölismerték: Bruce Ismay volt. A megmenekültek, akiknek rokonai nem fértek már el a mentőcsónakon, agyon akarták verni. Alig tudta a Carpatia személyzete megmenteni.

A törvényszék két évi börtönre ítélte Brucet, a hajóstársaság pedig megfosztotta elnöki állásától. Sajnos, millióit nem vehették el tőle.

Az endrődi róm. kat. egyházközség A. C. beszámolója az 1940-41. évről.

Hitbuzgalmi szakosztály:

Az országos központ a célt így fogalmazta meg: „Szenteljük meg a vasárnapot.”

E cél megvalósítására elsősorban három napos lelkigyakorlatot tartottunk P. Ugrin Sándor S. J. vezetésével március 9-10-11.

Ugyancsak a leányok részére tartottunk három napos lelkigyakorlatot Gyümölcsoltó Boldogasszonyig, mintegy 1500 résztvevővel.

Nagybőjtben és adventben minden szombat este az irányadó csoportnak szeminárium előadásokat tartottunk.

Németországba és a summás munkákra induló munkások indulás előtt közös szent gyónást és szent áldozáson vettek részt. Egyszerre kb. 300.

Péter és Pálkor, az aratási munkák megkezdése előtt ünnepélyes Veni Sanctét tartottunk.

Egyházmegyénk Patrónusának ünnepén bucsuzarandókat vezetünk Nagyváradra különvonaton.

A környék plébániáira a bucsunapján körmenetben mentek a hívek, így Gyomára az Apátplébános vezetésével kb. 700-an.

Az első áldozást ünnepélyes keretek közt tartottuk meg.

Az egyesületi életünkről a következőkben számolhaink be:

a) Az Oltárogyelet mintegy 260 taggal hűségesen tartja imádási óráját és gondozza a templomot és annak felszerelését.

b) Az Eucharisztikus Férfi Liga mintegy 70 taggal havonként tartja gyűlését.

c) A Jézus Szive Szövetség Női csoportja kb. 200 taggal működik.

d) Szent Ferenc III. rendje 60 tagja rég nem gyónt betegeinket készíti elő a szentségek felvételére.

e) Klosz, Kalász és D. L. Leány-

Ettől kezdve pokol volt élet. Mindenhonnan kidobták. Ha egy vendéglőben megjelent, a közönség távozott. Egy törvényszéki tárgyaláson valami ügyben tanuskodnia kellett volna, de a bíró nem bocsátotta esküre, mert mint lelkiismeretlen férfinak esküjében nem lehet bízni.

Még holttestét is megvetették. Rokonai nem engedték meg, hogy a családi sírboltba temessék. Koporsójánál, csak a lelkész, szolgálója és a sírásó jelent meg.

egyesületeink hetenkint gyűléseznek,

f) A fiú ifjúságnak pedig Cserkész csapat és Kalot ad irányítást az öntudatos katolikus életre.

A központi temetőben kápolna fülkét állítottunk művészi Fájdalmas Anya szoborral.

A szarvasvégi és központi temetőbe lelekharangot vettünk.

Két templomi zászlót megújítottunk.

A kulturális és sajtó szakosztály beszámolója:

Az országos cél: „Teremtünk katolikus műveltséget.”

E cél érdekében tartottunk 14 helyen kb. 100 előadást az iskolán kívüli népművelés keretében azokról a témákról, melyeket az országos A. C. központ az Anyaszöntegyházról kítűzött.

Azonkívül a nem iskolaköteles levettek két csoportjában hetenkint tartottunk vallás erkölcsi oktatást.

A leány egyesületekben szép eredménnyel megrendeztük a katekizmus-versenyt és résztvettünk az orosházi leánynapon.

A különböző legényegyesületek 11, a leányegyesületek 4, a Szivgárda és Szivtestőrgárda 6 esetben tartottak hazafias, katolikus műkedvelő előadást.

Rendeztünk adventi és vetített-képes nagybőjti délutánokat.

Ünnepélyes keretek közt rendeztük meg az Anyáknapiját.

Külön helyiséget rendeztünk be a leányegyesületek számára.

A legényegylet eddigi helyiségét pedig 18 méteresre nagyobbitottuk meg.

A legény- és leányegyesületek könyvtárait kb. 70 kötettel gyarapítottuk.

A Hármas-Körös 500 példányban jelenik meg.

A Jézus Szive Hirnök 460 pél-

dányban jár.

A Sziv újság változó példány számban 200-ig.

Nemzeti Újság 20, Uj Nemzedék 120, Képes Krónika 15, Katolikus Misszió 9, Újélet regény 40 példányban jár átlagosan a plébánia területén.

Ezzel szemben kevés a baloldali sajtó termék.

Szociális szakosztály jelentése:

Anyáknapiján 9 anyát jutalmaztunk meg, kiknek 58 élő gyermekük van.

Ezen kívül azzal is segítézzük a sok gyermekes családokat, hogy azok gyermekei, ha jó tanulók, a polgári iskolában előnyt és segítséget kapnak. Ugyancsak minden munkaalkalom és kereseti lehetőségnél ezeké az elsőség.

Az elsőáldozókat közös reggellivel vendégelte meg az Oltárogyelet.

Szent Antal szegényei közt 36 munkaképtelen, öreg családot támogatunk.

A közveg közös segítézésben is kb. 4200 pengő körül kiosztásra.

Karácsonykor minden reászoruló iskolás gyermek kapott a lehetőséghez mérten ajándékcsomagot.

Gyűjtésből megépítettük a központi temetőben és a szarvasvégi temetőben a ravatalozót. Sugyan csak a központi temetőben egy kápolna fülkében művészi szép Fájdalmas Anya szobrot helyeztünk el.

Téli hónapokban az iskolás gyermekek ebédeltetési akció során jobb táplálékhoz jutottak.

16 család jutott megélhetéshez a káptalani föld parcellázásával.

Nemzetvédelem.

A kormány a földbirtokpolitikai törvénynek újabb igen fontos rendelkezéseit léptette életbe. Az annakidején nagy belpolitikai hullámokat verő földreformjavaslatnak eddig csak a házhelyszerzésre vonatkozó része lépett életbe, illetve csak erre nézve adta ki a kormány alapos előkészítés után a végrehajtási utasítást.

Az igazságosabb és helyesebb földbirtok megosztást az irányuló intézkedések azonban ezzel korántsem álltak meg s a kormány a háborús viszonyok ellenére is azon van, hogy a reformmunkát minél szélesebb körben amennyire csak a körülmények és a ma döntő jelentőségű termelési szempontok megengedik, folytassa.

Van benne igazság!

Egy vallásos, sokat imádkozó ember beszélgetett egyszer egy másikkal. aki bizony a vallásra nem sokat adott és éveken keresztül sem kulcsolta össze imára kezét.

— Hát te igazán sohasem szoktál imádkozni? — kérdezte a vallásos a vallástalant.

— Bizony nem szoktam. — felelte a másik. — Az imádság ugyanis olyan, hogy az ember az édesanyjától tanulja meg. Ha aztán attól nem tanulta meg, bajosan fogja az életben el-sajátítani.

Nincs teljesen igaza ennek a vallástalan embernek. Az ember okos és gondolkodó lény és néha a tévedések hosszú esztendeje

tán jut el arra az igazságra, amelyet nem is mert előbb. Nem ritka eset az életben, hogy vallástalan fiatalság után megtér valaki, megismeri az Istent és felemeli hozzá a lelkét.

De valami igazság mégis van a vallástalan ember állításában. Tapasztalati tény az is, hogy aki gyermekkorában az édesanyjától nem tanulja meg az imát, ritkán kapja meg azt a kegyelmet, hogy megtérjen, megismerje és szeresse az Istent. Ép ezért az első és alapkötelessége minden édesanyának, hogy összekulcsolja kisgyermek kezét és az első szavak között, amelyekre megtanítja őt, ott legyen a Miatyánk.

Első a boldogság

1932-ben Amerikában meghalt egy Minford nevezetű milliomos, aki négymillió dollárt hagyott hátra. Végrendeletében e vagyonának negyedét, pontosan egymillió dollárt Grace nevű leányára hagyta, aki már akkor 23 esztendeje a domonkosrendi apácák zárdájában volt nővér. A végrendeletnek azonban egy feltétele volt. Ezt az egymillió dollárt csak akkor vehette volna fel a milliomos lánya, ha elhagyta a zárdát és visszatér a világba családjához.

Grace nővérenek hivatalosan, tudtul adták a végrendelet feltételét és kérték, hogy nyilatkozzék, vajjon elfogadja-e ezt, kilép-e a zárdából, mert ellenkező esetben egy másik rokona kapja meg ezt az összeget. A nővér azonnal felelt:

— Nincs szükségem semmi gondolkodási időre. A millió dollárt nem fogadom el, mert én a zárdát el nem hagyom. Az emberi élet célja a boldogság és én boldognak érzem magamat a zárdában, mert azzal a tudással élek itt, hogy elnyerhetem az örök boldogságot. Ha pedig a boldogság és a pénz között kell választani, csak nem leszek olyan esztelen, hogy a pénzt választom, amelyről bizonytalan, hogy meg tudja-e hozni a boldogságot és feláldozzam a zárdai életet, amely már eddig is boldoggá tett.

Isten nem kívánja mindenkitől, hogy zárdába menjen. De azt

mindenkítől megköveteli, hogy az örök boldogságra törekedjen. Az egyik számára a családi élet, a világban való munka hozza meg a boldogságot, a másik számára az Istenért való önmegtartózkodás, lemondás, a szeretet gyakorlása. Az a fontos, hogy a boldogságot nemcsak a földön, hanem az örökkévalóságban is elérjed. Kinek melyik utat jelölte ki az Ur, az különböző. Ámde ahhoz az uthoz, amelyet az Ég jelölt ki számunkra, maradjunk hűvek.

Miért harcolunk Moszkva ellen?

Mikor Németország megindította nagy küzdelmét a holseviki Oroszország ellen és Magyarország az első között csatlakozott az új Európa kereszteshadjáratahoz, tulajdonképpen olyan döntést hozott a magyar kormány, amely szinte önmagától értetődően következett a magyarságtörténelméből. Az európai népek egyetemes történelme azt tanítja ugyanis, hogy valahányszor egy-egy eszmény érdekében fegyverbe szállották Európa népeit, a magyar nép mindig őszinte, szívveljív lelkesedéssel csatlakozott a közös zászlóhoz. Elsők között vettünk részt a különböző kereszteshadjáratokban, évszázadokon át küzdöttünk a Keletről támadó barbár seregekkel.

Egyházi hírek

Endrődi bucsu. Szent Imre herceg Pátrónusa Endrőd község népének és védőszentje régi szép templomának. A község népe — ősi szokás szerint fényes ünnepségben rója le tiszteletadóját — november 5-én, a Szent Királyi emléknapiján. Teljes munkaszünetet tart és valamennyi család felkeresi ősi templomát, hogy ott segítséget és közbejárását kérje Védőszentjének — az áldást, békét és örömet osztó Krisztusnál. Különösen a legény-ifjúságnak nagy ünnepe a bucsu-napja, hisz a legdaliásabb, legnemesebb, leg-tökéletesebb eszményképét látja és ünnepli Szent Imre-herceg dicsőült alakjában. Mint más években, most is közös szentáldozásban járulnak legényeink, cserkészünk és leventéink az Ur oltárához és hálátelt szívvel mondanak köszönetet az isteni Mesternek, hogy nekünk adta útmutatóul, védőül az Árpádház e dicső hajtását: Szent Imrét.

November 4-én este 6 órakor egy óras szentségimádással kezdjük az ünnepséget. Másnap reggel 7 órakor legények gyóntatása és közös szent áldozás. Dél előtt 10 órakor ünnepélyes nagymise. Délután az ünnepi vacsernye után — cserkész — előadás lesz a polgári iskolában. Este fél 8 órakor a Katolikus Legényegylet új tagjainak felavatását végezzük a Népház mozitermében. A szomszéd egyházközségek buzgó híveit ezúton hívjuk meg bucsuünnepségünkre.

Krisztus Király ünnepén a KLOSZ helyi csoportja rendez ünnepélyes közművelődési előadást a Népház mozitermében.

November 1-én délután 3 órakor körmenetben vonulunk ki a szarvasvégi temetőbe. A központi és szarvasvégi temetőben is végzünk gyász-istentiszteletet elhunytjainkért. Visszajövet a hősök szobránál emlékezünk hős katonatestvéreinkről. November 3-án alalmaznát osztunk szegényeinknek. Az adakozásra szeretettel kérjük olvasóinkat.

Gyűlések. Az endrődi esperesi kerület papságát — évi őszi gyűlésének megtartására — Kondorosra hívta össze a kerület esperese: Fetzer József pápai kamarás. Ugyanazon napon párhuzamosan tartotta évi közgyűlését az esperesi kerület tanítói kara is. Délután a Katolikus Akció espereskerületi tanácsstagjai tartották évi megbeszéléseiket. A gyűlések tárgysorozatain a folyó egyházi és kulturális kérdések szerepeltek, különös tekintettel az elemi iskola VII. és VIII. osztályának megnyitásával kapcsolatos tanügyi vonatkozású problémákra. A Katolikus

„Csak magunkban a hiba, de egyszermind magunkban is a feltámadási erő!”
(SZÉCHÉNYI.)

Akció esperesi tanácsa Fetzer esperes előadásában — a jövő évi gazdag munkaprogramnak az egyházközségeket érintő hitbuzgalmi, kulturális és szociális-charitatív részleteit vitatta meg. Az egész napos tanácskozás után Fetzer József — a kerület papsága élén — köszöntötte meleg szívvel az egyházmegye neozorát: Bedák Mátyás szentszéki ülnök, plebánost, aki könnyezve köszönte meg paptársai őszinte együttérző szeretetét.

Hitbuzgalmi egyesületeink. Szent Ferenc III. rendje október 19-én délután 4 órakor, az Oltár-egyesület október 26-án d. u. 4 órakor, az Eucharisztikus Férfi-Liga november 4-én délután fél 4 órakor, az Eucharisztikus Férfi-Liga november 4-én délután fél 6 órakor, a Jézus Szent Szive Szövetség Női-csoportja november 2-án délután fél 4 órakor, a Leányegyesületek november 6-án délután fél 6 órakor, az ismétlős fiúk és tanoncok november 4-én délután 5 órakor végzik havi összejövetelüket és közös havi szentgyónásukat.

Külterületi szentmisék. Okt. 19-én a Szent Imre és Polyákhalmi iskolákban, október 26-án a nagylaposi és varjasi iskolákban, november 1-én az Öregkerti kápolnás iskolában, november 2-án a csejti iskolában, november 9-én a Szent Imre és polyákhalmi iskolákban, november 16-án a nagylaposi és varjasi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

Az Oivasós-társulat tagjait kérjük, hogy a megújított templomi lobogójuk készíttési díjára szánt adományaikat Varju J. Imre vezetőhöz juttassák el.

A jegyesoktatás október 25-én és november 8-án délelőtt 10 órakor a plebániahivatalban történik.

Az állandó betegek és öreggyengélkedők havi szentgyónásukat belterületen november 3-án, külterületen november 4-én végezhetik. A betegek hozzátartozói a sekrestyében eszközölhetik a bejelentést.

A napokban megjelenik a Jézus Szive Naptár. Minden katolikus család tisztességére válik, ha ezt olvassa és gyermekei kezébe a sok tanulságot és lelki tökéletese-dést nyújtó művet adja.

„Mindenek előtt áll előttem: hűség a fajtámhoz!”
(SZÉCHÉNYI.)

Mi van az agrár-ollóval?

A Magyar Élet Pártja endrödi nagyválasztmánya október 5-én tartott értekezletén alapos vita tárgyává tette a termények és más közszükségleti cikkek árait.

A nagyválasztmány örömmel látja a m. kir. kormány azon intézkedését, hogy a termények, gabonaneműek és közszükségleti cikkek árszabályozásával az árufelhalmozást és árfelhajtást megnehezíti s annak közellátási szempontból rendkívül fontos, de többször jogtalan nyereszkeskedést előidéző kérdését állandóan szemmel tartja és a körülmények mérlegelésével a lehetőség korlátain belül rendezi.

A falusi termelő és munkásnép érdekében azonban figyelemreméltónak és orvoslandónak tartja, hogy amikor a buza 33 százalék, a tengeri 20-, a hizottsertés 30—35 százalékos áremelkedést mutat az 1940. évi szeptember 1-i árszínvonalhoz képest, ugyanakkor az alsó- és felsőruhanemű, a cipő és csizma ára 80—150 százalékot ugrott fel.

Az agrár-olló kedvezőtlen tágu-lása azon kérés előterjesztésére bátorítja a választmányt, hogy a vármegyei mélyen tisztelt Elnökség útján az Országos Pártot a kérdés sürgős megvizsgálására, az agrár-termékek és textilneműek között árarány kiegyensúlyozására kérje.

Ezzel kapcsolatban leszögezte a választmány azt a súlyos sérelmet, mely a csövestengeri árának alacsony megállapításával érte a gazda és munkás népet. A mezőgazdasági munkabérek, szerzők, üzemanyagok és az adó emelkedésével nincs arányban a második főtermény ára. Legalább is 16 pengő az a kiinduló ár, mely a gazda rendkívül megnövekedett gazdasági kiadásai arányos. Főispán ur Öméltósága útján alázattal kéri a választmány az Országos Párt nagytekintetű Elnökségét, hogy a Nagyméltóság Kormányánál a tengeri ár módosítását sürgősen kieszközölni méltóztassék.

A szovjet eddigi ember-vesztesége 9—10 millió

(Bud. Tud.) A német sajtó nagy címeikkel közli a véderőfőparanosnokságnak azt a jelentését, hogy a krjanszki és vjazmai csatában ejtett foglyok száma 500.000-en felülemelkedett és ezzel a német fogságba esett bolsevisták száma messze túlhaladja a hárommilliót.

A Völkischer Beobachter megjegyzi, hogy ehhez hozzá kell számítani az elesettek nagy tömegét is, minthogy a hadi jelentések igen véres veszteségekről számoltak be, továbbá a Leningrádban

és Odesszában bezárt szovjet csapatokat. Ezek egybevetésével, ha számításba vesszük a szovjet hadvezetés számára már tekintetbe nem jövő sebesülteket is, akkor az ellenség összes vesztesége eddig megközelítőleg 9—10 millió ember.

Ez a tízmillió ember a bolsevista támadó hadsereg zömét teszi ki. Ennek a hadseregnek az lett volna a feladata, hogy Németországot és azon keresztül Európát lerohanja.

A szovjet vesztesége: 14.000 repülőgép, 18.000 tank és 22.000 ágyú

(NST) Az istanbuli lapok egyrésze hírt ad a szovjetarcvonal felbomlásáról s ezzel kapcsolatban foglalkozik azzal a kérdéssel, milyen segítséget nyújt Anglia szövetségesének és mennyire súlyos a szovjetvereség.

Az Aksam többek között a következőket írja:

— A szovjethadsereg eddig ke-reken 14.000 repülőgépet, 18.000 tankot és 22.000 löveget veszített. Amikor még e hadianyagbirtokában volt, akkor sem volt képes feltartóztatni az ellenség előnyomulását. Ha a bolsevisták most még eredményesen akarnak ellen-

tállni, akkor több hadianyagot kell szerezniök Angliából és az Egyesült Államokból, mint amennyit elvesztettek. Az angol-szász államok hadüzemeinek azonban ez esetben két évig kizárólag a szovjet részére volna szabad termelniök. De még akkor is, ha már most rendelkezésre állna ez a hatalmas hadianyagmennyiség, a rendelkezésre álló közlekedési eszközökkel husz hónapig tartana, amíg elszállíthatnák rendeltetési helyére. A Szovjetuniónak nyújtott angol segély ép ezért csak jelképes jelentőségű.

A hűség jutalma.

Felemelő szép ünnepségnak volt tanuja Endröd község tanácssterme. Az előjáróság, képviselőtestület és községi alkalmazottak jelenlétében adta át Tóth János községi kertésznek dr. Sorbán Jenő járási főszolgabíró bajczai Beliczey Miklós főispán megbízásából a m. kir. Földművelésügyi Miniszter elismerő okiratát és 80 pengő pénz-jutalmát. Sorbán főbíró magasszárnyalású beszédben mutatott rá a munka szeretetére, kötelességszerű vállalására és hűséges teljesítésére. A mai időben — mondotta Sorbán főbíró — sokan menekülnek a rendszeres, állandó, alkotó munkától. Kevés fáradsággal nagy keresethez szeretnek jutni az emberek. A liberális világnézet „könnyűélése” és kapzsi felfogása érvényesül sok helyütt, szellemi és fizikai munkások se-regében egyformán. Pedig ebben a szörnyű világégésben — az itthoniak alkotó, serény, minden erőt kimerítő munkásságának kell pótolni a szörnyű pusztítás felmérhetetlen értékeit.

Örömmel köszönti a jubiláns Tóth Jánost, aki 38 éves községi szolgálata alatt soha nem csökkenő energiával, tetőtől-talpig becsületes megbízhatóságával példaként áll a község minden alkalmazottja és polgára előtt.

A jelenlévők élénk helyesléssel kísérték a főbíró valóigaz fejtegetéseit és lelkesen üdvözölték a kitüntetett községi kertészt, aki meghatva mondott köszönetet a nemvárt kitüntetésért. Mi is me-lég szeretettel köszöntjük János bácsit, a katolikus Népszövetség többmint 30 éves csoportvezetőjét, s az eucharisztikus férfi-liga buzgó, érdemes tagját. A jó Isten még nagyon sokáig áldja meg erővel-egészséggel!

A tanítás ideje.

Október 1-étől reggel fél 9, november 16-ától pedig 9 órakor kezdődik az elemi iskolákban a tanítás.

Mint ismeretes, a vallás- és közoktatásügyi Miniszter a rendkívüli időszámításra tekintettel úgy rendelkezett, hogy amennyiben a helyi körülmények indokolják, a kir. tanfelügyelők megengedhetik a tanítási idő napi kezdetének a szabályoktól eltérő módon való megállapítását.

A több helyről elhangzott kérelemnek engedve, a miniszteri rendeletben kapott felhatalmazás alapján Dr. Somodi József kir. tanfelügyelő most körlevelet intézett az iskolák helyi hatóságaihoz s abban úgy rendelkezett, hogy október hó 1-étől kezdődően november 15-éig bezárólag reggel fél 9, november 16-ától kezdődően pedig 9 órakor kezdődik jel-

leg különbség nélkül a vármegye minden elemi és mezőgazdasági népiskolájában a tanítás. Majd 1942. február 16-ától ismét reggel fél 9, április 1-étől kezdve pedig 8 órakor fog kezdődni a tanítás.

Csökmön,

a nagyváradi káptalan telepítésre felajánlott földjén hatalmas iramban indult meg a szántás-vetés. Dr. Nagy János miniszteri telepítési felügyelő négy traktorral végezteti a munkálatokat. Körülbelül négyszáz katasztrális holdat felszántva bevetve adnak át méltányos térítés mellett a telepeseknek, de ha az idő engedi, az őszi mély szántást is elvégzik a traktorok. A telepések tehát tavasszal kitűnően megmunkált kész földet kapnak tulajdonul. A föld hivatalos átadása pár hét múlva megtörténik. A jelentkezők tehát sürgősen fizessék és küldjék be a vételár előleget. Az elmúlt héten miniszterközi bizottság tárgyalta a helyszínen. Kijelölték a templom és iskola-helyet az új telepes község részére. A katasztrális holdankint átlagban 450 pengős vételár mellett csaknem ajándékba kapják telepeseink a rend-be hozott szép birtokot. Hálásak lehetnek érte a Káptalan népszerű tagjainak és a Földművelésügyi Miniszterium Telepítési-Osztálya megértő vezetőségének. November 1-ig minden jelentkező köteles befizetni a „foglalót”. Ne mulassza el senki!

Tulalacsonynak tartják a csövestengeri árat az alföldi gazdák. Az endrödi MÉP szervezet nagyválasztmányi gyűlésén rámutatott arra, hogy a tavaszi árvíz, s a nyári két hónapos szárazság miatt katasztrális holdankint átlagban 5—6 mázsa csöves tengeri termett a község határán. Kondorostanyán ugyan 10—15 mázsa termés is elértek, de a határszélen 3—5 mázsa volt a termés. Tizenhárom pengő negyven filléres ár mellett ez 2—3 mázsa búzatermésnek felel meg. Mivel pedig a buza termés is nagyon gyenge volt, az adót és a téli ruházat költségeit a tengeri árából akarták fedezni a kisgazdák. Az alacsony ár mellett két hold termés sem elég egy pár csizma vételére. Legalább 16 pengős kezdő árat vártak gazdáink. A MÉP szervezet feliratban kérte a rendelet sürgős módosítását.

A minőségi buza feltételeit oly szigorú követelményekhez köti a nyári gabona rendelet, hogy 83—84 kilós hektóliter súlyu búzában is talált hibát az átvevő központi szerv. A Futura bizományosai — küldöttség útján — kérték az új Közellátási Miniszter

urat, hogy a minőségi buza fel-tételeit enyhítse, s csak a 80 kí-lón felüli hektóliter sulyhoz és legfeljebb két százalékos idegen maghoz rögzítse. A gazdák ki-vánságát a küldöttség élén Cser-nus Mihály apátplebános ismer-tette. A Közellátási Miniszter nagy figyelemmel hallgatta a kérelmet, megígérte, hogy fontolóra veszi azt és mielőbb intézkedik a baj orvoslásán.

Endrődi

népmozgalmi adatok szeptember hóról.

Született: Fülöp Sándor és Szujó Ilona fia Sándor István, Bula Imre és Uhrin Erzsébet leánya Etelka Erzsébet, Csontos Ferenc és Gyuricza Eszter fia Ferenc, Bükva Lajos és Dinya Irma fia Imre, Dékány István és Frolyó Cecília leánya Ildikó, Katona Lajos és Balogh Mária fia Mihály, Szekeres Sándor és Pintér Borbála fia Ernő Géza, Tóth János és Szurovecz Jolánka fia János Katona Lajos és Rác Mária fia Lajos, Uhrin Elek és Vaszkó Mária leánya Magdolna Piroska, Galambos Sándor és Katona Ilona fia Béla Mihály, Hegedüs József és Fülöp Etelka fia Zoltán Mihály, Kondasz János és Pintér Mária Magdolna fia János László Imre, Rentsek Gergely és Csik Etelka leánya Piroska Monika.

Jegyet váltottak: Varju Miklós fm. és Uhrin Ilona, Bela Imre cipész és Szakálos Jolán, Gyuricza István asztalos és Knapcsék Margit, Timár Vince fm. és Timár Eszter, Salamon Péter fm. és Varga Katalin, Giricz Vince asztalos-segéd és Tóth Mária.

Szentségi házasságot kötöttek: Dinya Elek gépész és Szmola Irén, Timár Mátyás férfisabó és Almási Mária, Hanyec Vince Kovács és Bula Etelka, Pintér Antal fm. és Farkas Margit, Sóczó Sándor fm. és Klímó Etelka, Bula István kordés és Timár Margit, Uhrin Imre fm. és Kulik Etelka, Varga Antal fm. és Sztancsik Eszter, Hunya Miklós Hangya-üzletvezető és Pázmándi Olga, Farkasinszki Vendel napsz. és Szujó Margit, Véger Lajos fm. és Katona Margit, Kovács József lakatos és Szakálos Irén.

Meghaltak: Balázs Terézia 58 éves vesegümőkórban, Pálincás Imre 79 éves agykori gyengeségben, Árvai Pál 53 éves tüdőgümőkórban, Hegedüs Mária 74 éves véres agygyutában, Ráfael József 45 éves veselobban, Hanyec Lajos 65 éves szervszívben, Óvári Timár Mátyás 78 éves agyvérzésben, Debreceni Jolánka 2 éves agzhártyagyulladásban, Timár Anna 65 éves véres agygyutában.

Az Országos Vöröskereszt Kórházak részére gyűjtő endrődiek névsora a gyűjtés eredményének feltüntetésével.

Zempléni Margit 49.50, Orbók Erzsébet 12.50, Orbók Sarolta 23.50, Kovács Margit 9.28, Hunya Lajosné 15.50, Dr. Borsi Vincéné 31.—, Tóth Józsefné 27.50, Pádár Miklósné 17.—, Uhrin Margit 28.30, Uhrin Erzsébet 21.70, Hattyufi Erzsébet 30.70, Gábrriel Irma 26.80, Simon Gizella 8.70, Kisgazdakör gyűjtése 26.—, Talán Anna 12.30, Kurilla Erzsébet 9.30, Timár Irén 4.30, Hegedüs Margit 9.52, Debreceni Mária 2.50, Kovács Ferencné 12.60, Timár Menyhértne 2.—, Kovács Magdolna 4.72, Puskás Julia 7.10, Dr. Tóth Istvánné 13.20, Dr. Timár Sándorné 5.20, Kovács Gizella 6.38, Kovács Mátyásné 7.76, Dr. Tóth Liborné 1.—, Domokos Margit 45.50, Szabó Elek 33.—, Bányai Ernő 23.90, Kalmár Ákos 36.13, Király Erzsébet 21.70, Dr. Hunya Sándor 39.—, Kalmár László 14.—, Dr. Nyitrai Joákhimné 21.50, Hanyec Ernőné 22.10, Fülöp János 8.80, Bence Józsefné 7.072, Dinya István 43.—, Hanyec Ernő 4.40, Hunya Irma 34.70, Horgos Piroska 56.40, Lesnyicki István 56.—, Lesnyicki Józsefné 51.09, Uhrin Vendelné 2.50, Parócai Gergelyné 5.08, Parócai Gergely 40.30, Harsányi Lászlóné 30.—, Timár Magda 13.—, Kiss Sándor 24.— pengő, összesen: 1123.67 pengő.

Isten áldása jutalmazza az áldozatos fáradságot szívesen vállaló gyűjtőket és sebesült hős honvédeink szenvedéseinek enyhítésére örömmel adakozó magyar testvéreinket.

Hogyan termelhetünk gyorsabban több zsirt?

Az általános népies tenyésztés elavult és rendkívül drága hizlalási módszernek megváltoztatására, korszerűsítésére, továbbá azért, hogy a takarmány jobb kihasználásával a zsírtelés fokozódjék az országban a földművelésügyi miniszterium

„jövödelmező sertésenyésztés és az exporthizlalás“

címmel szakkönyvet adott ki. Az export hizlalás lényege az, hogy a süldőket már fiatalabb korban, a szokásosnál, 8-10 hónapnál korábban, hizlába lehet állítani, ha azokat megfelelően takarmányozzuk. A fiatal sertések a takarmányt jobban értékesítik és levágva, jobb minőségű húst és több zsirt adnak. Egyik legkitűnőbb gyakorlati sertéshizlaló szakemberünk írta a könyvet, amely minden sertéshizlálással foglalkozó részére még abban az esetben is, ha csak egy vagy két sertést hizlal saját háztartása szükségleteire, a Mezőgazdasági Kamara Békéscsaba Kirendeltségénél (Irányi u. 2. sz.) rendelkezésére áll 10 filléres árban.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Szent Mihály-napján a messze idegenben dolgozó munkások és munkásleányok is sokan felkeresték üdvözlő sorraikkal lelkipásztorukat és kérték, hogy hozzátartozóikat is értesítse hogylétükről. Rákoskeresztur vidékéről Hornok Lajos és munkáscsapata, Németszágból özv. Árvai Jánosné, Nehéz Mihályné, Nehéz Mihály, Parócai Ilona, Deákfalvi Margit, Kovács Etelka, Fekécs Mária, Ungi Mariska, Buza Anna. Dunapenteléről a kendergyárból Gyuricza Regina, Farkasinszki Eszter, és Margit, Csuvár Jolánta. Nevezettek jóegészségben élnek és szeretettel üdvözlők az otthoniakat. Mi is szeretettel várjuk haza derék fiainkat és leányainkat. Isten segítse őket!

Érdeklődök. Eckhardt Tibor a folyó év tavaszán utazott ki másodízben Amerikába. Ez még nem volna elitélendő. Ha az volt a célja, hogy Benesék aknamunkáját országunk és fajtánk védelmében ellensúlyozza, nagy érdemeket szerezhetett volna. Érthetetlen és eléggé el nem ítéhető büne az, hogy a lapokban közölt nyilatkozatában alaptalanul megvádolta az ország kormányzatát és a belső béke és összetartás kívánatos egységét próbálta veszélyeztetni. Egyszer már kiűtötték a fegyvert a hős magyar honvéd kezéből Károlyi és vörös cinkosai, még egyszer megismételni a felfordulást és országvesztést, hazaárulás és örült elvetemültség volna.

Vésztői olvasó. Igaza van: a rendkívüli idők különleges viszonyai azt követelik, hogy mindenkit arra a munkahelyre állítsanak, ahová tehetsége, képességei, munkakedve és energiája alkalmassá teszik. Azt a kívánságát nem írjuk alá, hogy a felsőházi tagság jelöltje „bemutakozó látogatás címén“ végigházzalja a vármege minden községét és bizottsági tagját. Ilyen még nem fordult elő. Aki megteszi, vagy azért csinálja, mert nagyon ragaszkodik hozzá, vagy mert ismeretlenek közéleti érdemei és így szüksége van a bemutatkozásra.

Gazdák. Panaszuk jogos. 4-8 mázsás átlagtermés mellett valóban alacsony a 13 pengő 40 filléres tengeri ár. Az endrődi MÉP választmány vármegeyénk főispánjához memorandumban fordult a rendelet kívánatos módosításának sürgetéséért. Furcsa volna, hogy a bankok sertéshizlalól potom áron jussanak a tengerihez és aránytalanul nagyobb jövödelmet szerezzenek maguknak, mint a termelők.

Olvassa a Magyar Katona-
ujságot s büszke lesz arra,
hogy magyar! Megrendelhető
Budapest, Revicky u. 4/b.

Magyar és szent

Szent Imre herceg ünnepén minden magyar szem tekintetét szeretném reá szegezni, de főleg az ifjúságát. Sokan e hazában tévelygők tervszerűen vezetik el tőle a felnövekvő nemzedéket és meddőségnek tüntetik fel éltét, a gazdagabb magyar életet, termékenységben a legértékesebbet.

Ki vagy Te Szent Imre Keresztény magyar katona-hős, ki karddal kezdedben élted vitted a haza védelmére a nyugati végeken. Te a keresztény magyar honvédség szent példaképe, a hadseregünk előtt ebben a vonatkozásban is ismeretlen maradtál.

Ki vagy Te! Korod szokásos lovagi tornáin, a mai nyelven mondván a sporban, ügyes és bátor daliás lovag, ki a korunk előtt ismeretlen egyensúlyban tartottad a test és a lélek kiművelését. Ezen a téren sem ismer a mai ifjúság.

Ki vagy Te? Ezeknél is több: hős a szó legmagasabb értelmében. Ez a kitüntető cím győzelmeid során illet meg Téged, melyeket megalkuvás nélkül vívtál ki önmagad fölött. Jutalmukként elnyerted a legkedvesebb jellemvonást: a szűztisztaság liliumát.

Akik e jegyen legalább névből ismernek Téged, gondolnak-e rá, hogy élted minden szépsége, bája ebből fakad.

Szellemnagyságod elmeéle, tekinteted sugárzó varázsa, kedveséged Isten és ember előtt, akaratod vasereje, mind-mind ebből táplálkozott és ebben leli magyarázatát. Istenfélő lelked hatalma, a Szentséges Szűz tisztelete és példaképed. Szent György katona-hős követése oly jegyek szűzi életedben, melyek legnagyobb magyarjaink lelkét ihlették kora ifjúságuktól fogva, évszázadokon át. Ennek az eszményi vezérségnek köszönhetjük, hogy megszentelt volt az ifjúságuk és történelmi magyar nagysággá érett meg férfikoruk.

A magyar mult vezéralakjai, kik nemcsak a megtévedett földiek előtt, hanem Isten szemében is, az Örökkévalóságban is nagyok maradtak: Hunyadi Jánosok, Zrínyi Miklósok, Esterházy Miklósok, Rákóczi Ferencek, Koháry Istvánok és a többiek a Te szentséges termékenységed lelki fia i. Mennyien vannak az Anonymusok, a magyar ifjúság mindenkor legszebb virágai, példád követésével a Hazára Isten oltalmát és áldását biztosítók, nélküled köznap i lelkek sodrában tüntek volna el. — Ünnepeünk és követünk, mert magyar vagy és szent!

Felelős kiadó:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott
NÁDUDVARY MIHÁLY
nyomdájában. Gyomán.

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felolós szerkesztő:
CERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2 sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Karácsony éjszakájának

csodálatos titkát, melyről Szent Ambrus azt mondja, hogy föltulmulja az emberi ész és a világ bölcsességét, maga a Mennyei Atya irgalmas jósága készítette és adta az emberiségnek.

A második isteni Személy elhagyta végtelen dicsőségének égi trónusát, emberi lélekkel és testtel egyesül egy szeplőtelen tiszta Szűz méhében és emberré lett.

A végtelenül bölcs Isten cél nélkül nem tesz semmit. A Megtestesülés fenséges titkának is — az emberparánytól fel nem érhető, meg nem magyarázható csodálatos szent célja van. Krisztus isteni tanításaiból, csodás életéből, szenvedéséből és diadalmos feltámadásából — sejtjük és látjuk a megtestesülés célját: megváltani, megmenteni a Teremtő Isten legszebb alkotását, a teremtés remekét: az Isten képére és hasonlatosságra alkotott ember veszendőbe indult örök értékű halhatatlan lelkét.

Megfoghatatlan az Isten jósága és szeretete örök életre rendelt teremtménye iránt. Tökéletessége, szépsége, boldogsága végtelen. Abból sem elvenni, sem hozzáadni nem lehet. Ha soha semmit és senkit nem alkotott volna a Teremtő, hiányunkat nem érezné. Isten önmagában végtelenül boldog, És végtelen szeretete mégis kiárad, áttöri az ég korlátait és klómlik reánk: „Örök szeretettel szeretlek téged“ (Jer. 31, 3.)

Karácsony éjszakáján ütelkezik az Ég a parányi földdel a Szeretet csodálatos kisugárzásában.

Nem természetes-e tehát, hogy a föld koldus vándora odahúzódjék magasztos lélekkel, hívő lelkének öntudatos örömeivel a bethemi jászoly mellé és bűnbán, sívár szenvedésben vergődő lelke boldogan feledkezzék rajta a Kisdeden, aki új utat, megdönthetetlen, mindenkit kielégítő és megnyugtató igazságot, a földi élet súlyos megpróbáltatása után diadalmos boldog életet hozott és készít számára.

Évezredik keserű multja azonban nem elégséges tanultság és

figyelmeztetés a tudásában öntelt, elvakult modern embernek.

A világháború romboló, öldöklő gyűlölet — lángtengere — szörnyű világosságot vet az emberi elvakulás borzalmas valóságára, a lelki és testi nyomor kínzó poklára. Halálos rettegés, őrítő aggodalom, észvesztő kétségbeesés, vigasztalan gyász mérőföld-kövei az emberi haladás és fejlődés gyötrő útjának.

A hitetlenség és istentelen irányzatok üvöltő szavalókórusához a dübörgő jazz-zenét a repülőgépek bombáinak félelmetes detonációja s az idegfeszítő ágyudörej szolgálta. Mintha a „sátán ordító hangversenye“ erősebb volna a templomok harangjainak hívó szavánál, a jószándéku emberek könnyörgő énekénél, a Karácsony angyalkarának „Glóriájánál.“?

Nincs ember, nincs földi hatalom és tudás, mely megnyugvást, általános békét és mindenkit kielégítő, boldogító szeretet áradását ráömlésztetni tudná a végpusztulás örvényében fetregő ember-milliókra. Megtagadták, gyalázták és megcsufolták Krisztust, tanításait, erkölcsi igazságait, az emberiséget hozzá vezető és üdvösségre kalauzoló szent intézményét és ime, a sátán üli orgiáját az istentelenség földi oduiban.

A gyűlölködés örületének borzalmas sötétségébe csak a bethemi istálló parányi fénye vet tiszta világot. A kisdedi Jézus — megtestesülésének titokzatos emléknapiján — az ég és föld megbékülésének örömnepén Magához hív és szeretettel vár mindenkit.

Várja a pásztorok késő-utódait, a jószándéku hívő népet, hogy lelkükbe csepegtesse az örökélet soha meg nem szűnő boldogságának tiszta vágyát és reményét az emberi hűséget és álhatalosságot jutalmazó Örök Igazság és Szeretet égi nektárcseppjeit.

Várja a XX. század bölcsseit és irástudóit, hogy elvezesse őket az emberi eltévelyedés mocsarából — az Isten csálhatatlan tudásán és

tanításának szikláin épült hit vérfényes magaslataira.

Várja az ösztönök, a vér, az ital sötét bűneiben fuldoklókat, a fütetlen szobák szörnyű nélkülözéseit szenvedő vagy a földult családi élet sívár romjain kesergő embertömegeket, hogy a szeretet nélküli földi pokolból — a megtérés, a talpraállás és megbékülés új útjára irányítsa őket.

Várja e cinikus világ heróde-seit is, akik gyűlöletük és hiúságuk szenvedélyes forgószelével romlást és pusztulást zuditottak világrészek és népek millióira, hogy szemük elé tárja kapzsi törtetésük és átkos gyűlöletük mérges gyümölcsét: milliárdok keserű könnyeit, ég felé szálló, elnémított jajait.

Vár mindenkit — az irgalmas kiengesztelő, fölemelő Szeretet!

Ugy érezzük, hogy a kis Jézus Karácsony éjszakáján megsimo-

gatja a feldult, összetört ember-szíveket, letörli az égető könnyeket, megvigasztalja a kétségbeeset emberiséget, lecsitítja a gyűlölködés pusztító viharát és megtanítja az elvadult, állatias vérengzésben tobzódó embert az Istennel és egymással megbékülni, s az emberiség haladó expresszét — az evangélium évezredes, töretlen acélsínjeire visszavontatni. Más embert sinpárok katasztrófába visznek. Látjuk.

A kereszténység világító csillaga magasan ragyog a bűnbánó és megtérő, jóakaratu ember lelki egén. Nézzük, figyeljük és induljunk utána valamennyien a gyógyoszemű, boldogságot sugárzó Kisdedi békés hajlékához, az Eucharistiában közünk és velünk élő Krisztushoz!

Karácsony éjszakája erre inti a nemzetek vezetőit is.

Az Örök Béke Királya várja eltevedt fiait.

Az észszerű pénzgazdálkodásról az Erdélyi nyeregykölcsönnel kapcsolatosan BELICZEY MIKLÓS

A ellenmondás igen gyakran kerékkötője lehet a legnagyobbban kidolgozott terveknek, különösen ha az érveket nem támasztja alá észszerű logika. A szenvedélymentes ellenvélemény azonban sokszor hasznos utmutatással is szolgálhat, ha a cél közös a tervek kivitelezésével, csupán az eredmény eléréséért kifejtett nézet más. Ezuttal igen található közmondással kívánunk ellenmondásba keveredni, annak előrebocsátásával, hogy a közmondás igazságait igen gyakori esetben mi is elismerjük.

Ímígyen szól a bölcs mondás: „A pénz nem boldogít“.

Jól emlékszünk egy esetre, amikor az egyik tiszpartai város egyik becsületes és szorgalmas munkása megnyerte a sorsjáték főnyereményét. A munkás az előtt szerényen, de becsületesen beosztotta keresetét, és még véletlenül sem került szembe a törvénnyel. A szédültes összeg azonban hallatlan költelekezésbe sodorta bele, és amikor elfogyott a pénze, nem tudott többi lemondani a nagy vonalú életről és ennek börtön lett vége. Őt tehát romlásba döntötte a pénz. De számtalan példa van arra is, hogy a váratlan pénz boldogságot, tiszta családi házat, gyümölcsös kertet, nyugodalmasabb és termékenyebb jövőt hozott a szerencse

kiválasztottainak. Tudtak a pénzzel bánni, észszerűen gazdálkodni ezzel a kényes eszközzel.

Megváltozhatatlan törvénye a jóvedelem megteremtésének, a várt szerencse betoppadásának a tőke befektetés. A tőke lehet becsületes munka, vagy pénz, amely azután meghozza a maga kamatait. A váratlan szerencse, melynek nyomán pénzbőség zuhan a kiválasztottra, ritka alkalom, mert legtöbbször esetben a befektetett tőke is odavész. Éppen ezért érthető a magyar társadalom rendkívüli érdeklődése az új nyeregykölcsön iránt, amelyen mindenki csak nyerhet: a szűkpénzü munkás, és a nagy pénztárcájú főzés egyaránt, és végül nyer vele az ország szent ügye, az építő munka!

A legnagyobb magyar: Széchenyi István volt az első, aki rámutatott arra, hogy a pénzzel csak akkor lehet nagyot és nemeset alkotni, ha úgy az adója, mint a kézhez vevője megtalálja a maga hasznát. Kétségtelesen, hogy egy karikatív megmozdulás pillanatnyi enyhülést, esetleg érezhető felvirágozást hozhat azon a téren, melyre a gyűjtés összege fordítatott, de ez csak időleges és nem végleges, s megalapozott jobblét. Tartós fejlődést csak észszerű pénzgazdálkodással lehet biztosítani. A mai gazdasági vezetés mellett gyakori példákat láthatunk erre vo-

Bárdossy László

naikozólag, melyek azt bizonyítják, hogy nem alamizsna adáson épülnek fel a tervek. Itt van például a Közlélési Szövetkezetek munkája, melyekről köztudomásu, hogy csupán munkavallatát követelnek, amiért hónaalá nyulnak a gazdasági élet elesett magyarjainak. Figyelemre méltó a rizs termelői rendszer, mely éppen vármegyénkben áttekinthető legjobban, hiszen itt vannak az ország legnagyobb és legjobban kiépített telepei. A vizes, hasznavehetetlen földekből értékes területeket varázsoltak az illetékesek anélkül, hogy anyagi erőfeszítésekre kényszerítették volna a terméketlen parcellák nincstelenségeit. Itt a föld és a munka — melyért külön megfizettek — jelentették a tőkét.

Az új gazdasági vezetés azon fáradozik, hogy az egész vovalon fel emelje az életnivót, de ehhez a munkához feltétlenül hozzá kell járulni a társadalomnak, annak a gondolatnak mellőzésével, mintha a befektett tüke visszatérítése bizonytalan lenne, mert most nem egyszerű sorsjátékról van szó. Az egyén, aki Erdélyi Nyereménykölcsön kötvényt szerz, gazdagítja a közösséget, emeli az életnivót és hozzájárul ahhoz, hogy ujjaépítsenek egy ország-részt, feltárják azokat a kincseket, melyek úgy az Alföld, mint a Felvidék lakosainak is kincseivé válnak. Ujabb és újabb munkakalkulációkat teremtenek azok mellé, amelyeknél még mostan is az alföldi munkások száza keresik meg a jövőjüket biztosító pénzt. A nyereménykölcsön biztos alapokra helyezi ezt a megindult országépítő munkát és megalógedést hoz széles rétegeknek.

A magyar társadalom feltégyelt a cél nemes voltára és ki-ki tehetsége szerint siet a jegyzéssel, hogy le ne maradjon a nagy zajlásban. Az érdeklődés a fentiek elmondása mellett annál érthetőbb, mivel a kölcsön 20 esztendő tartama alatt 25.779 drb nyeremény kerül kisorrolásra, összesen negyvenhat millió 592.500 pengő értékben. Emellett a befektetett összeg tisztességesen kamatozik, s automatikusan visszatérül. Ezen mindenki csak kereshet.

A nemzet áldozatkészségeivel sohasem volt baj, a legnehézebb időben a legsúlyosabb körülmények között is számítani lehet a magyar sziv kiapadhatatlan jóságára, de ismételjük, ezuttal nincs szükség az adakozó gesztusra, mert most mindenki üzletárs lehet — hogy ugymond — egy monstre vállalatnál. És ha valamikor az adakozással járó megnyugtató érzés kellemes időszakot ajándékozott a nemes szíű adakozóknak, akkor most a kötvény birtokában az a biztos tudat hatja át a tulajdonost, hogy pénzének igen csekély részét olyan vállalkozásokba fektette bele, mely roppant lehetőségeket tár fel és áldásos működését szerte sugározza az ország minden részébe.

Ez lenne tehát az észszerű pénzgazdálkodás, amikor a kizsákmányolás ki van zárva, a kapott tüke, az Erdélyi Nyereménykölcsönnél 4 százalékos kamatozással biztosítva van és határtalan lehetőséget nyújt, egyben nagyszzerű példával szolgál arra nézve, hogyan kell a pénzt forgatni, hogy abból az egyénnek és a köznek egyaránt tartós haszna legyen.

A nyereménykölcsön akciója tulajdonképpen a nemzet vállalkozó szellemének komoly próbája is, amelyet úgy kell végrehajtani, hogy ebben a roppant világréngésben is hitet tehessünk a magyar nemzet élniakarása mellett, ami méltán kivívja az új világ rendért küzdő népek őszinte elismerését.

miniszterelnök a felhatalmazási vitában tartott záróbeszédével a belpolitikai élet alapos ismerőjének és bátor, öntudatos, de megfontolt vezetőjének mutatta magát.

Kiváló elmeélllel, szellemes szírporkákkal parirozta az ellenzék támadásait. Ahol pedig téves megállapításokat vett észre, határozott és logikus okfejtéseivel zuzta szét az ellenzék tankjait.

Nem volt könnyü dolga. Imrédy Béla hatalmas beszédében súlyos lövegeket küldött a kormányzó-párt hadiállásaira. Bárdossy nem tért ki a válasz elől és nem maradt adós. Ügyes dialektikával védte ki a kormány alaposan átgondolt, rendszeres, de nem elhamarkodott, nem kergetett reform-törekvéseit. „A nemzeti értékek és erők megóvása csak munkával, csak tettel, csak folytonos javítással szolgálható. E reform-munkát vállaljuk, teljesíteni akarjuk is, de nem nekiszalasztott hebehurgya módon, hanem mindig a lehetőségek, az előnyök és az esetleges hátrányok gondos számbavételével”, mondotta nagy

éljonzó mellett a miniszterelnök.

Nagy hatást váltott ki Bárdossy a Duce nemzetépítő politikája megfontolt, fokozatosan megvalósító tempójának ismertetésével. Más a helyzet békében és más most, amikor szövetségeseink, de a háborus helyzet maga is nem kísérletezést, hanem reális tényeket, elsősorban gazdasági teljesítményeket vár tőlünk. Boldog, erős, kiegyensúlyozott, tiszta erkölcsi alapokon nyugvó, a közösségi elvet mindenekfelett előtérbe helyező Magyarország számára kell az új európai életformákat a magunk sajátossága szerint és ezeknek megfelelően kialakítani. És ezt az új Magyarországot úgy kell beleillesztenünk Európa új rendjébe, ahogyan ez önálló és független magyar államiságunk érdekeinek és dunavölgyi történelmi misszióknak megfelel. Ez a kormány célja és feladata.

A képviselőház nagy lelkesedéssel szavazta meg a felhatalmazási javaslatot, mely a kormány iránti politikai bizalom megnyilatkozását jelenti.

Vármegyei közgyűlés.

Békésvármegye Törvényhatósági Bizottsága december 16-án, délelőtt 10 órakor tartja folyó évi negyedik rendes közgyűlést.

A 21 pontból álló tárgysorozaton az alispáni jelentésen és több bizottság ujjaalakításán kívül egy felsőházi rendes és egy póttagsági hely betöltése is szerepel.

A rendes tagsági helyre Csernus Mihály apátplebános és Geist Gyula, a póttagsági helyre vitéz Réthy Béla és dr. Sebők Elek a jelöltek.

Ezuttal is felhívjuk és szeretettel kérjük a törvényhatósági bizottság mindazon tagjait, akik aláírásukkal és ígérletükkel Csernus Mihály jelöltségét öhajtották, hogy valamennyien vegyenek részt a közgyűlésen és juttassák győzelemre a „kisemberek pártját”.

A Felsőház tagjai az ország

bel- és külpolitikai kérdéseiben, közigazgatási, szociális, kulturális stb. problémák megoldásában is döntő szerepet töltenek be. A fokozatos, minden megrázkódtatás nélküli haladás, egészséges reformok tető alá juttatása, az ország fejlődésének beállítása az ujeurópai rendbe széles látókört, politikai iskolázottságot, éléslátást és határozott, öntudatos fellépést kívánnak.

Ezt mérlegelje mindenki, amikor szavazatával vármegyénk képviselőjében és népe jövőjének fejlesztése érdekében soraiból — dolgozni és alkotni hivatott férfit küldhet a felsőházba. A képességet és elhivatást nem pótolja sem vagyon, sem földbirtok, sem cím. Ma a belső frontra is odaváló, kemény, rátermett embereket állítsunk! K. L.

Lángban áll a világ.

December hónapja nagy meglepetést hozott az egész világra. Ugy látszik, a háborus öldöklésdémonja nemcsak Európát szállta meg, de beugratta a távol-kelet államait is. Most már elmondhatjuk, hogy mind az öt világrészben tombol a gyűlölet és pusztul az ember évszázados verejékének gazdasági és kultur-eredményével együtt.

Az elmúlt hét a hadüzenetek

egész tömegét hozta nyilvánosságra.

December 5-én Aglia üzent hadat Magyarországnak, Finnországnak és Romániának.

December 6-án Kanada és a többi angol dominiumok csatlakoztak a hadüzenethez.

December 7-én megszakadt az amerikai-japán tárgyalás és Japán megüzente a háborút Amerikának.

Még az nap Anglia és gyarmat-

állama! üzenték meg a háborút Japánnak.

December 9-én robb délamerikai és középamerikai állam és Holland-India küldte el a hadüzenetet Japánnak.

December 11-én Német és Olaszország üzent hadat az Amerikai Egyesült Államoknak.

Hosszu háborura kell számítani, mondta a japán néphez intézett felhívásában Toyo japán miniszterelnök. A szárazföldi háboruk hamarosan eltörpülnek a lengeri és légi-csaták mellett. A téli kemény fagyok lehetetlenné teszik a s z o v j e t gyors logázolását. A német-hadsereg az idő javulásáig nagyobb offenzívákat nem kezd, jelentette a német hadvezetőség. Légi erői állandóan foglalkoztatják az ellenséges haderőket és megakadályozzák abban, hogy sikeres támadást készíthessenek elő a megerősített téli német hadállások ellen. A német hadvezetőség fölőslégesen egy embert sem áldoz föl.

Afrikában erősen küzdenek az angol és tengely seregei. A Csendes-Oceánon a japánok gyors támadással rohanták meg a közeli amerikai és angol támaszpontokat, s nagy veszteséget okoztak az amerikai tengeri haderőknek. Hat csatahajót, négy cirkálót, egy repülőgépanyahajót és több ágyúnaszádót küldtek a tengerfenekére a japánok: három nap alatt. Izelitőnek nem rossz!

A finnek jól bírják a 20—25 fokos hideget. Legutóbb is megsemmisítettek egy nagyobb szovjet hadcsoportot. A honvéd főhadiszállás az elmúlt napokban nem adott ki hivatalos jelentést.

Pest megyében 61 szülésznőt eltiltottak a foglalkozásától

Pest vármegye közigazgatási bizottsága ülésén a tisztifőorvos helyettese jelentette, hogy a vármegyében 61 szülésznőt eltiltottak foglalkozásától. Közülük 33 magzatelhajtás miatt már büntetve volt, 5 ezidőszereint vád alatt áll, 4 fertőző beteg, 3-nak erkölcsi magaviselete kifogásolható, 4 nem igazolta állampolgárságát, 5 pedig emberölésért volt büntetve. Jelentette a tisztifőorvos, hogy 28 kereskedő ellen egészségügyi kihágás miatt eljárás indult.

A születések száma az elmúlt hónapban 1950, a halálesetek száma 1483, a természetes szaporodás tehát 467.

KATOLIKUS AKCIÓ

Egyházi híradás

Dr. Beöthy György apátka-nonok, egyházmegyei főtanfelügyelő december 22-én Endrődre érkezik, hogy elnököljön a polgári iskolai magántanulók vizsgálatain. Iskolánk nagy megbecsülésnek veszi, hogy a nagyváradi egyszáz megye tanügyi vezetője személyesen tiszteli meg ki-tüntető látogatásával.

Tanügyi változások. Az endrői egyházközségi képviselőtestület november végén tartott közgyűlésén Fehér Sándor szolnoki kántor személyében megválasztotta Endrőd új kántorát, s a megüresedett tanítói állomásokra Uhrin Erzsébet és Lacsny Zoltán okl. tanítókat. A képviselőtestület még december folyamán betölti az átváltással megüresedett polyákalmi tanítói állást és két polgári iskolai tanári állást. Utóbbira középiskolai tanárok is pályázhatnak. Fizetés törvényes, lakbérrel.

Triduumok. P. dr. Vitéz Berárd ferences missziós atya e hó 10-én kezdte meg 3—3 napos lelkigyakorlatait a csejti majd a nagylaposi iskolában. Mindkét helyen népes hallgatóság vett részt a kitünő népszónok meggyőző, felvilágosító előadásain, s a hivek lélekben megújulva több százan járultak az Ur oltárához. A nagylaposi „kis misszió” befejezése után az öregkerti Szent Imre-iskolában és végül a polyákalmi iskolában tart lelkigyakorlatot a Páter. Ezuton is felhívjuk a körzetek hiveit, hogy ne csak maguk, de gyermekeik és cseléd-ségük is vegyen részt a lélekne-mesítés áldott munkájában.

Az anyatemplom hívőseree is hozzájut a Karácsony előtt szokásos lelkigyakorlatokhoz. Salgótarján hírneves ferences házfőnöke; P. Réz Marián ferences atya vállalta a fáradságos lélek-ugarolást. December 20-án este kezd a háromnapos missziót. Reméljük, hogy a belterületi h-ivek nem maradnak szégyenben a tanyavilág buzgó h-ivei mögött, sőt jópéldát adnak, hogy öntu-datos katolikus ember hogyan ké-szül Krisztus szent ünnepére: a K a r á c s o n y r a. A tár-sadalmi e g y e s ü l e t e k vezető ségét kérjük, hogy mindenütt hir-dessék meg a templomi ajtatos-ságokat és vezessék tagtársaikat az Ur házába lelki üdülésre és Isten áldó kegyelmének megnye-résére.

Gárda-avatás. Amikor a vi-lágháboru vérzivatarra elérte a Kárpátokat, s az orosz gőzhenger tömegtámadása közvetlen vesze-delmet jelentett országunkra és népünkre, néhai királyunk I. Fe-renc József 1915. december 8-án országait és népét Jézus Szent-séges Szívének védő oltalmába ajánlotta fel. Azóta szép szokássá vált, hogy az elemi iskolák tanu-lóinak jó magaviseletü, szorgal-mas csoportját besorozzák a SZIV-GÁRDÁ-ba és évenként decem-ber 8-án felavatják őket a sziv-gárda tagjai sorába. Endrődön is megtartjuk e szép szokást. De-cember 8-án többmint 200 em-berpalánta vonult fel az oltára elé és tett erős fogadást arra, hogy egész életükön át hűséges gyermekei, öntudatos, bátor har-cosai lesznek Jézusnak és üdvö-zítő tanításának. Az avatást Cser-nus Mihály apátplebános végezte — a tantestület és a szülők tö-meges megjelenésével. Az ünne-pélyes avatási szertartás befeje-zével — a szivgárdisták a polgári iskolába kulturtermében tartottak változatos és megkapó előadást. Ügyes számaikat a jelenlevő nagy közönség szívesen hallgatta és élvezte, s gyakran megtapsolta a jobbnál-jobb szereplőket.

Templomi-rend a karácsonyi ünnepek alatt. Az idei utolsó haj-nali szentmisét december 23-án reggel 7 órakor végezzük. Kará-csony előtti nap szigorú vigiliás h-őjt. Éjjel 12 órakor mondjuk az ugynevezett „éjféli szentmisét.” Karácsony ünnepén reggel 7 óra-kor „pásztorok-szentmiséjét,” 8 és 10 óras kezdettel ünnepi nagy-miséket, fél 12 órakor levente-és diák szentmisét mondunk. Kará-csony másodnapján a szentmisék 8, 10 és fél 12 órakor kezdődnek. Szent János evangelista-napján a beharangozás fél 9-es szentmise előtt — régi szokás szerint — borszentelést végez az egyház.

Szűiveszter-estéjén, este 6 órakor hálaadó istentiszteletet tar-tunk. Imádságos lélekkel köszön-jük meg az Urnak, az év folya-mán vett áldását és oltalmát, bűnbánó lélekkel magunkba te-kiatunk és őszinte megjavuló szándékkal készülünk az új esz-rendő megpróbáltatásaira, vesze-delmeire és örömeire. Újév nap-ján és Vizkereszt-ünnepén a szo-kásos ünnepi időrendben hallgat-juk a szentmiséket.

A levente-óktató urakat kér-jük, hogy minden vasárnap-és ünnepnap délelőtt egynegyed 12 órakor vezessék leventéiket a „levente-misére.” Gyülekezés a polgári iskolában!

Egyesületi hírek.

A Katolikus Legényegylet kibővített nagytermét december 26-án este 6 órakor szenteljük fel és adjuk át nemes hivatásá-nak. Az új két-termes egyesületi helyiség bőven elégséges ahhoz, hogy a legényegyleti tagokon ki-vül a cserkész-csapat és a 18 éven felüli legény-leventék is használhassák egyesületi helyi-ségül.

A Levente-Egyesületek Or-szágos Központja és a Katoli-kus Agrárifjúsági Legényegy-letek Országos Testülete kö-zött az elmúlt hetekben dicse-rendő megállapodás történt arra-nézve, hogy jövőben a két egye-sület bensőségesen együttműkö-dik. Mindkét egyesület központja felhívta a vidéki fiókok vezetőit, hogy ezt a bajtársi és hazafias megegyezést támogassák és saját körzetükben is hajtsák végre. Az endrői legényegyesületi nagyte-rem előnyösen szolgálja a két egyesület testvéries együttműkö-dését és fejlődését.

Leánysereg! A Dolgozó-Le-ányok és a Kalász tagjai minden vasárnap és ünnepnapon a ve-cseryéről menetelnek klubhelyi-ségükbe. Akik még nem tagjai a két egyesületnek, de becsületes életükkel, tisztességes magavise-letükkel érdemesek erre, azok minden összejövetel alkalmával jelentkezhetnek felvételre. Kelle-mes időtöltés, hasznos és neme-sítő szórakozással tölthetik el vasárnapi szabad-órait. Far-sangra mindkét egyesület nagy előadásra készül — a helyi Vö-röskereszt — javára. Jóhangu és ráérő leányok jelentkezzenek az egyházi énekkarba. Fehér Sán-dor kántor ur örömmel vállalta a templomi énekkar tanítását és ve-zetését. Énekeljünk az Urnak vi-dám lélekkel!

Hitbuzgalmi egyesületek. Szent Ferenc III. rendje decem-ber 21-én délután fél 4 órakor, az Oltáregyesület december 28-án délután fél 4 órakor, a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja ja-nuár 1-én délután fél 4 órakor, a Leányegyesületek január 1-én este 6 órakor, a Férfi-Liga janu-ár 3-án este fél 6 órakor végzik havi ajtatosságukat. Advent szom-bat-estén 6 órakor szemináriumi előadást tartunk a polgári isko-lában. Csak férfiak jöhetnek!

Körzetleti szentmisék. De-cember 21-én a Szent Isre és Polyákalmi-iskolákban, decem-ber 26-án a varjasi iskolában, de-cember 28-án az öregkerti kápol-

nás iskolában, január 1-én a naplaposi iskolában, január 4-én a Szent Imre iskolában, január 6-án a csejti iskolában, január 11-én az öregkerti kápolnás és a polyákalmi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

Karácsony előtt minden jó-zándéku katolikus ember a bűn-bánat szentségéhez járul, hogy ne csak ruhája, de lelke is ünnepel-jen a Szeretet ünnepén. Aki még nem végezte, minden reggel 7 órától kezdve végezheti.

A betegek szentségi megerő-sítését ne mulasszák el a hozzá-tartozók. Ne hagyjuk elveszni egyetlen halhatatlan lelküket! Su-lyos, vagy váratlanul megbetege-dő testvéreinkhez bármikor me-gyünk, hogy Isten kegyelmét közvetítsük nekik. Hosszabb idő óta beteg vagy gyöngyölkedő idő-sebb hittestvéreinket minden hó-nap első hétfőjén, most tehát ja-nuár 5-én, a külterületeket janu-ár 7-én látjuk el szentségekkel. Bejelentések a sekrestyében tör-ténnék.

Figyelem! Ne feledkezzünk el elhunyt szeretteink lelkéről. Imá-dság, alamizna, jócselekedet, szent-misefelajánlás az egyetlen és ér-tékes segítség részükre. Amit a halottaknapi gyertya-gyújtás tila-lom miatt megtakarítottunk, le-galább azt ajánljuk fel értük jó-tékonycélra. A Vöröskereszt kór-ház, a sokgyermekes szegény csa-ládok segélyezése, templomunk részére gyertya-ajándék miud-mind kedves cselekedet a mindent látó és jutalmazó Isten előtt.

Tiszteld a legszentebb Nevet!

— Jézus nevenapja: január 2. —

Fiatal házaspár válni készült. A férj azt adta okul:

— Alacsony családból származom. S feleségem állandóan guny-nevekkal szidja anyámat, családomat. Ezt nem bírom ki.

Ime, egy érző emberi szív nem bírja ki, még saját hitvesétől sem, hogy gunyolva, szidva hallja em-líteni családtagjainak nevét. S azt elbirjuk, hogy Istenünk és termé-szettefőlötti családunk tagjainak, a szenteknek nevét, nemcsak guny-nyal, hanem a legocsmányabb, sőt gyakran trágár szavakkal együtt emlegetessék, káromolják?! Ezt elbirjuk s elviseljük cseléde-inktől, családtagjainktól, gyerme-keinktől?! Vagy talán mi ma-gunk is rávetemedtünk?!

Az emberi szív se bírja ki és Isten szive, a mi Megváltónk Szi-

vo elbirja ezt? Szinte csoda, hogy nem sujt le rögtön villámmal a káromlóra! Nézzük csak ezen undok bűnnek rettenetes következményeit:

1. Istennek súlyos megbántása. Ha valaki a te nevedet szidalmazza, bepörlöd becsületsértésért. A fölséges Isten ne érezze sértve magát, s a parányi teremtménye ugy gyalázza?

2. Lehívja Isten büntetését. Le csukják azt, aki a király nevét sértően emlegeti. S vajjon Istennek nincs módjában büntetni?! Ha folyton szitkozva emlegetnéd nevét s egyszer ugyanazon szomszéd kezébe kerülne: ugy-e félnél tőle? S nem félsz-e az élő Isten kezébe jutni a tulvilágon egy káromkodó élet után?! Ha nem is sujt le rögtön az Isten, vigyázz: Isten malmai lassan, de biztosan őrlnek! Nagyon lehet, hogy a magyarság mai nyomorában is azt bűnhődí, hogy a magyar annyit és oly csunyán káromkodik!

3. A káromkodás egyike azoknak a bűnöknek, amelyek könnyen szokássá válnak. Talán a betegágyon, tudva, hogy közeledik az itélet, szeretné már elhagyni az a szerencsétlen, aki a káromkodást már megszokta és nem sikerül. Talán felvette az utolsó szentségeket, Istennek kibékülve várja a halált és haláltusa kinyájában elkáromkodik magát. S e szitokkal az ajkán lép: át a halál küszöbét, hogy megjelenjen Isten színe előtt!

Jézus szentneve ünnepén, a legszentebb Név iránti tisztelet kifejezésére tegyünk három szent erős fogadást:

1. Ha oly szerencsétlen vagyok s szoktam káromkodni, elhagyom s ez újévben ne hagyja el ajkamat Istent és a szenteket gyalázó szó.

2. Nem tűröm meg a hozzám tartozóknál: családtag, gyermek, tanítvány, cseléd, szolgaszemélyzet. Még ha szorosan nem is tartozik hozzám, ha módom van, rendreutasítom. (Pl. az utcán káromkodó gyereket.)

3. Ha eddig is gyűlöltem a káromkodást, e szent haragomat magasabbra emelem az engesztelés szelleméig. Imáimmal engesztelni fogom az Urat a káromkodásokért és ahányszor káromlást hallok, engesztelésükpen röpimával dicsérni fogom Uram Szent Nevét.

Nyomatványokat

sürgősen és izlésesen készít a

Nádudvary nyomda

Gyoma.

Emberek!

Valami elveszett! Valami nincs! Harsogta az endrődi polgári fiú és leányiskola szavaló-kórusa a Szt. Imre emlékűnnepélyen. Majd tovább zengtek-zengtek a tiszta gyermekhangok, hogy: van ugyan az elveszett helyett valami más... Van finom, drága ruha süppedő szőnyeg, dűsan megrakott asztal; és van kopott rongyokban didergő szegénység, éhség és nyomor. Van luxus-autó, villamoskocsi, repülőgép és a technikának sok más, az emberek kényelmét szolgáló alkotása... Ezeket megnyerjük, de a lelkünket elvesztettük... És ekkor szinte orkánszerűen hasított a levegőbe és a még egészen el nem fásult lelkekbe a kérdés: hát jobb ez így?! Sejtelmesen, szinte ihletszerűen mint az őszövetségi próféta „Mene, Thekel Phares“ hangzott a figyelmeztetés: Vigyázzunk, mert elközelget az idő; amikor mérlegre tétetünk és jaj nekünk, ha könnyűnek találhatunk! Micsoda érzések! Milyen időszerű gondolatok! Kár, hogy nem hallották és nem szivelték meg mindazok, akiket illet. Mert a mai emberiségnek igazán nagy szüksége lenne, hogy elvesztett lelkét és ezzel együtt önmagát is megtalálja. Mennyivel boldogabbak lehetnénk, ha minden ember egész lélekkel, őszintén, becsületesen teljesítené a reá hármló kötelességet ott, ahová őt a Gondviselés állította. Es ha nem kellene a becsületes, a másokról előre rosszat nem gondoló embernek oly sokszor csalódnia! De ehhez szükségünk van, hogy elveszett, vagy csak elfásult lelkünket újra megtaláljuk és a vallás, az ismeretszerzés, a tudás szent, szép és igaz eszközeivel önmagunkat is nemesítsük.

A tanári kart az őszinte tisztelet és elismerés illeti meg, amiért növendékeik lelkét ilyen mélyen-szántó gondolatokkal iparkodnak művelni, nemesíteni. Bár az elmondottak ne lennének csak a „Pusztában Kiáltónak szavai!“ Szívlleljük meg mi is, akiknek már nem ír a tanár úr az „Értesítőbe“ 4-est mert ha a minden tanárok legszigorúbbja, az Élet buktat meg bennünket, az még sokkal fájóbb bukás lesz! Itt az adventi idő. Jön a szent Karácsony. Iparkodjunk megtalálni azt, ami elveszett: az igazi, a krisztusi felebaráti szeretetet, mert csak így lesz számunkra boldogító a Béke, a Szeretet ünnepe a Karácsony.

Fülöp Imre
kiszgazda.

Olvassa a Magyar Katona-
ujságot s büszke lesz arra,
hogy magyar! Megrendelhető
Budapest, Revicky u. 4/b.

Innen-onnan

Szent Miklós napján az egész ország népe a Mindenható áldását kérte az ország főméltóságu Kormányzójára. Minden magyar jótékonyan érzi és látja, hogy amíg Budavárában e bölcs és keménykezü férfi irányítja az ország sorsát, addig nyugodtan végezheti munkáját a föld népe, fáradozásának gyümölcsét nem más aratja, addig az ország függetlensége és biztonsága — az emberi erő határáig — rendben van. Magasztos történelmi hivatásához továbbra is Jézus segítő kegyelmét kéri az ország apraja-nagyja egyaránt, Éljen soká!

† Kozma Miklós m. kir. titkos tanácsos, Kárpátalja kormányzó biztosa, volt belügyminiszter rövid betegeskedés után elhunyt. A magyar közélet méltán gyászolja kiváló fiát, aki rendkívül értékes sokoldalú működésével általános tiszteletet és megbecsülést szerzett nemcsak itthon, de a külföldön is. Nyugodjék békében.

A kassai Széchenyi-bizottság megkeresést intéz a magyar rádióhoz, hogy ne közvetítsen többé jazz-muzsikát. E barbárstílusú, zavaros hangkeverékért valóban nem kár.

Reményi-Schneller pénzügyminiszter a múlt hét végén érkezett haza berlini látogatásáról, ahol fontos pénzügyi és közgazdasági kérdésekről tárgyalt. Most mint a pesti lapok írják, Losonczy István közlelmezési államtitkárt invitálták Berlinbe. A német közlelmezési viszonyok tanulmányozása képezi egyik célját Losonczy államtitkárnak.

„Clipper“ óriás repülő-gép e hét elején érkezett Lisszabonba az Egyesült Államokból. Három tonna postaküldeményt hozott, de egyetlen utasa sem volt. Bátorak a világ.

Tévedés. A napokban egy fiatal dévaványai legény járt a plebánián nagyszülei anyakönyvi kivonataiért. A csendőrséghez pályázik. A folyosót seprő szobalánytól kérdezte, hogy merrre van az iroda, aki kurtán azt felelte, hogy amott a folyosó végén. Magyarunk félreértette az utbaigazítást, mert nem a folyosó végső ajtaján kopogtatott, hanem átment a szomszédház látható folyosójára és ott kért „csendőrségi felülvizsgálatra szóló bizonyítványokat“. A kérdezett fiatal nő mosolyva felelte, hogy itt csak anyákat és csecsemőket vizsgálunk, csendőrök talán másutt, lévén ő szülőthon ápolónője. Fiafalemberrünk erősen pirulva, de hangosan kacogva jött vissza ismét a lelkészlakba, ahol elintézték dolgát.

Népmozgalmi adatok Endrődön

novemberben

SZÜLETETT: Jánosik Vince és Gellai Regná leánya: Irén, Kurilla László és Bela Anna leánya: Anna, Csik József és Dinya Brigitta leánya: Irma Mária, Katona Imre és Hornok Angela leánya: Irma Drzsébet, Varga József és Giricz Eszter fia: András Henrik, Sipos István és Panyicza Neszté leánya: Jolánta Gizella, Hornok János és Dinya Etelka fia: István János, Timár Imre és Dinya Margit leánya: Margit, Timár Imre és Vaszkó Ilona fia: Béla, Rácz Lajos és Smiri Erzsébet fia: Vince, Bradák Máté és Bela Angela fia: Máté László, Duda János és Parócza Katalin leánya: Katalin Klára, Dávid János és Valuska Etelka fia: János, Szujó és Farkasinszki Anna leánya: Katalin Magdolna, Gyuricza István és Pelyva Etelka leánya Piroska Gizella, Bradák István és Szakálos Viktória fia: István, Adamik Imre és Forgács Julianna leánya: Julianna, Csuvár Mátyás és Németh Mária leánya Borbála Irén, Fülöp Béla és Hanyecz Anna leánya Etelka.

Házasságot kötöttek: Bela Imre cipész és Szakálos Jolánta, Iványi Imre fműves és Knapcsek Terézia, Iványi Imre fműves és Hanyecz Hermína, Dinya Imre fműves és Véha Eszter, Gyurica István munkás és Babarik Etelka, Lapatinszki Lajos fműves és Polányi Mária, Timár Miklós fműves és Bula Margit, Török István cipész és Hangya Eszter Ambózi Mihály és Bacsa Irma, Mózes Pál fműves és Szmola Irma, Kurilla András fműves és Bela Monika, Farkas Imre munkos és Dévai Margit, Paróczai Frigyes fműves és Liziczai Gizella, Farkasinszky Ambrus asztalos és Vaszkó Eszter, Korcsok István munkás és Farkasinszky Erzsébet, Varju Imre fműves és Vaszkó Gizella, Varga János fműves és Czmarkó Luca.

Meghalt: Fekécs Mária 75 éves véres agyutában, Bacsa Mária 60 éves szervi szivbajban, Véha Erzsébet 73 éves aggkori gyengeségben, Fekécs Gyula 10 hónapos hörghurutban, Giricz Viktória 67 éves gyomorrákban, Polányi Mihály fműves 62 éves nyelöcsőrákban, Farkasinszki József 5 hónapos bélhurutban, Hornok István 10 napos tüdőlobban Sóczó Mihály 71 éves idült veselobban, Pntér Ilona 51 éves gyomorrákban, Mókó László molnár 80 éves véresagyutában, Maródi Franciska 63 éves szervi szivbajban, Kiszely István munkos 64 éves szervi szivbajban, Dinya Mihály munkás 86 éves aggkori gyengeségben.

Terefe.

(Kép a községháza előtt.)

Csejti: Dicsérjétek az Ur Jézus Krisztust atyafiak!

Többen: Mindörökké testvér!

Ugari: Hol késtél ilyen sokáig hékás?

Csejti: Hol lehettem volna másutt, mint a templomban.

Ugari: Oszt mióta vagy olyan templomjáró, eddig nem nagyon mutattad!

Csejti: Tévedsz pajtds. Én tízennégy kilométerről havonként csak egyszer-kétszer jutok be a faluba vasárnap, mert fölállva jövünk az asszonnyal, meg a bérrrel. De ha bejövök, sohasem szoktam elmaradni az Isten-házából.

Ugari (gunyosan): Oszt megfizetik ott a talp-kopást?

Csejti: Itt biztosan nem térítitek meg, ott talán az Uristen, ha megérdemlem.

Peresi: Mostandban nagyon sürgött az öreg pap, hogy ne maradjunk el a vasárnapi szentmiséről. A multkor még nagy gyűlést is tartott, azt akik jelen voltak, mind vállalták, hogy buzditják resteket a szentmise hallgatására.

Ugari: Kinőttünk már a gyerekképből. Engem ne biztasson senki. Ha akarok még, ha nem akarok, ugyse térítenek meg.

Csejti: Hát én csak aszondom, hogy ennyivel tartozunk az Ur-istennek, aki megteremtett bennünket és gondot visel reánk. Biztos vagyok benne, hogy a lovam, meg a tehenem szívesen eljárna hálát adni Alkotójának, ha volna neki értelmes esze. Hát én már csak külön akarok lenni a jószágomnál, hogy nemcsak eszem-iszom, alszom, dolgozom, mint ők, hanem a vasárnapot megszentelem azzal, hogy mint ember az Istenházába is elkövetkezem.

Ugari: Ezt beléd tölték gyereklorodba, és nem tudsz szabadulni tőle. Aszondta pár év előtt az egyik szolnok, aki a körünkben is dikciózott a politikáról, hogy a vallást a papok találták fel, okos ember nem hallgat rá.

Mirhói: No már ebbe én is beleszóllok. Léhet olyan vallás, amit ember csinált, olyan is lehet, aki az igazságtul messze jár, de hogy a keresztény vallást pap tanálta volna ki, aki tlyent mód az vagy huncut, vagy szamar; aki pedig elhiszi, az meg ostoba. Mintha csak aszondaná, hogy a kéményt a kéményseprők találták fel, pedig minden józan eszű ember tudja, hogy csak amikor már füstölt a kémény, amikor szükség volt, hogy valaki takarítsa, azután lettek a kéményseprők. Előbb voltak emberek, Istent keresők, tehát vallásosak azután lett az emberek közül a pap.

Peresi: De hiszen tudjuk a történelem is hitelesen tanúsítja, hogy a keresztény vallást az Ur Jézus alkotta. Ezt normális ember nem tagadhatja le, mert a bolondok házába csukják.

Peresi: Tulokosak vagytok tik ott az ugaron. Nem tudom miféle ujságot olvastok, de az esetek nem nagyon tisztul tőle. Hát példánakokáért mit mondanál ahhoz, hogy a betegségeket az orvosok találták ki, hogy keresetük legyen.

Ugari: Hát ilyen bolondot ne mondj, ennyire mégsem maradtunk el.

Peresi: Ugyanaz, mint amit az előbb tarandállál. Hát nem zöldség az, amit összevissza beszélsz a vallásról. Tudod, mit ez? Az Isten és az ember közötti állapot. A józan eszűvel rágyűvök, hogy magamagától senki és semmi nincs. Minden mástul ered. Mink is. A legelső ember is. Aki az első embert, az első követ, a földet, a világot megcsinálta, az az Isten. Ez parancsolja, hogy az Ő, az Urnapját megszenteljék. Életünk, egészségünk a kezébe van. Józan érzellemmel nem tehetünk mást, minthogy megtesszük a parancsot. Az állatnak, nekünk is szükségünk van hat napi munka után pihenésre. A lelkem is megpihen, amikor a templomban jól kibeszélgetem magam a jó Istennel. Érzem, hogy megnyugszom.

Gyomavégi: Már csak azért is eljárók vasárnap az Isten házába, hogy meghallgassam az evangéliumot. Olvasok én ujságot, meg télen könyvet is, de az egészen más. Látszik, hogy nem emberi munka az. Épülök rajta.

Ugari: Nahát lelorkoltak kendőtök. Legközelebb már úgy meggyurnak, hogy én is befordulok az öreg templomba, Bizony, pár éve csak kívül láttam. Pedig hát, nekem is jogom volna oda menni.

Csejti: Más világot élünk öcsém. A fiam a napokban írt. Odakünn van a donnyec mentén. Őt se nagyon fántolta az utolsó időkhöz a buzgóság. Az apja szavara nem igen hallgatták. Most dicsértessékek kezdi a lapot, azt azt írja, hogy de jó volna az öreg endrői templom tornyát messziről is látni. Ott megtanulják az emberek, hogy ki az Isten és mit jelent a vallás. Komoly ember nem lehet ezek nélkül. Hát te se várd, hogy a szovjet pokolban oktassanak rá, hogy mégis csak jó az a vallás?! Isten veleték! (El.)

(Kép a csabai vásártérről.)

Csorvási: Bevitték-e Andris bácsi a zsirt a szövetkezetbe? Mer nekem 9 kilót kellett beszolgáltatni, pedig az egyik hizóm alig volt 70 kiló, azt heten jutunk otthon.

Szénási: Egy kissé hiányos a rendelet. Megérttem, hogy be kell adni. A katonaságnak, meg a városi munkásnak, akik nem ölnek, valami kicsit biztosítani mégis csak kell. A hiba ott van, hogy a 70-80 kilós süldő után, mert ez még nem hizó, épügy 3 kilót vetnek ki, mint a kétszáz kiós után. A másik hiba pedig az, hogy egy hizót vágó legalább három gyermeket családod nem mentik fel a beadástól.

Csabai: Cirkuszt csinálnak. Most ezek is beadják, azt két-három hónap múlva mennek zsirjegyért, meg sorjalat álnak.

Gyulai: Ez már magyar átok, hogy minden dolgunkat csak feliben végezzük és félig csináljuk meg. Tulokosak vagyunk, azt nem hallgatunk a jó tanácsra, meg értelmes kérésre.

Békési: Itt van például a baromfi-eleség is. A tanyai sógorom aszondta, hogy erre nem hagynak. Rádígón küriölik, ujságok folton írják, gazdasági szakokosok birizgálnak bennünket, hogy tenyészünk sok aprójószágot, mert hogyhát ebből több pénz gyűn az országba, mint a búzából. Most meg nem hagynak neki eleséget. Levegőből az sem él meg?!

Peresi: Valami változás lesz. Bencséli miniszter már tárgyal a nagyfejűekkel, oszt hajt a jó szóra. A Bánfy miniszter is beigérete a mult vasárnapi rádígón.

Kondorosi: A megyegyűlésen biztosan szóba gyűnnek ezek a kérdések is. Talán a főispán ur már megnyugtató felvilágosítást is adhat. Majd figyeljük az ujságokat, mit innak.

Gyomai: Ugy olvastam a Gyomai Ujságból, hogy nagy mérközés is lesz. A kendek földesura, meg az endrői pap között. Kedden lesz a meccs.

Csabai: Szavazás előtt ki kellene őket állítani a megyeháza nagytermében, azt aki felülmarad az lenne a győztes. Egy kis ingyen cirkuszt régen nem élveztünk.

Orosházi: De hiszen a Mihály pap megrázná a korcát a Gyuszi bárónak. Fenecrös ember az, sok paprikást, meg kóbaszt megevett gyerekkorában. Az apja is rettenő erős volt, az anyai öregapja is nagyszul ember volt. Ismertem Ezek innen származtak Orosháziói, a Varga-családból.

Csabai: A világháboru elején mindlunk paposkodott. Petróczky Susker Mihálynak, a csabai bírónak volt kedves embere. Amikor Lemberget visszafoglaltuk, ott szavalt Beliczey Géza öméltóságával a városi háza kiugróján, azt olyan marha erős hangja volt, hogy a buzapiacra, a kaszinó előtt is hullották.

Gyulai: Nálunk is paposkodott a háboru végén. Mindig a nép közt volt, azért gondolunk jószívvel rá most is. Mink már csak ötlet szeretnénk, ha győzne. Van a félsőházban nagybirtokos elég. Az ilyen falusi kisemberek fia, akik a maguk erejéből és szorgalmából kiemelkednek, jobban tudják, hogy mi hiányzik és mi kell a népnek. Ezek a maguk bőrén ismerik az élet bajait.

Endrői: Szörnyen nagy akarat van benne. Ha valamit elhatároz, akkor addig megy utána, míg nem sikerül. Eleinte furcsálotuk a szokását, mert nagyra üzdött bennünket, amikor azonban azt láttuk, hogy Endrőd vásárt kop, villanyvilágítása lesz, mindenféle kövesutat építenek, betonjárda, polgári iskola, minden tanyakörzetben új iskolái, számszerint 14 tanyai iskola. Népházak, majd gabonamagtár épült, kiszgazda és munkáskörök létesültek, előbb meg a 300 endrői és gyomai gazda tulajdonát képező öreg-bankot megfiztette a csabai Rothéltól, akkor láttuk, hogy ez az ember értünk, a falunkért dolgozik és áldoz a magából is reegeteget. Ezért becsüljük és pártoljuk. De még a Kormányzó Úr is kitüntette a Szignum medáliával, aztán a kormány főtanácsossává nevezte ki.

Kondorosi: Minden cigány a maga lovát dicséri. Kend is így

van a papjával. Márpedig a Kondoros-Endrőd-Mézőútt összekötő kövesutat Geist Gyűlűnak köszönhetik az endrődiek is.

Orosházi: Én másként tudom a dolgot. Az Istenben boldogult Kunos Pista főjegyző urunk; meg az öreg Berthóty Károly méltóságos azt mondták abban az időben, hogy az orosházi-kondorosi—endrői—mezőtúri ut kövezésének kérelme arányában levelet kaptak az endrői paptól, hogy akkor, meg ekkor menjenek be az alispányhoz az endrődiekkel, meg a kondorosiakkal együtt. Erre indultak utnak.

Endrői: Az egész dolgot Csernus apátur indítványozta az endrői képviselői társulatban. Kovács Libor is javasolta s úgy fogadta el a képviselőtestület, hogy csatlakozásra felkéri Orosházát és Kondorost. Ezt a felhívást a papunk csinálta. Így ment be a küldöttség Gyulára és később Pestre a Miniszterhez. Ha nem hiszt komám, kérdezzé meg a Kovácsik főjegyzőjüket, aki fogadást ajánlott az Apátnak, hogy öt évig se lesz az utból semmi. Fogadtak is egy doboz szivarba. A pap nyert, de a főjegyző még ma sem adta meg a szivart. Pedig Geist Gyula is segíthetett volna pótolni a főjegyzőnek, mert az ut az ő birtokát is sokkal értékesabb tette. Hát így áll a dolog. Más tollalval ne dicsekedjünk komám!

Gyulai: Hogyjuk a vitól, agyse mi döntjük el a dolgoi. A vármegye vet, a vármegye arat. Hogy mit, majd meglátjuk idővel. Csak aztán ugy ne járjon a törvényhatóság, mint az egyszeri ügyvéd az új szakácsnőjével.

Békési: Mondja már gyorsan, mert a komám ott vár a lacikonyha sarkán.

Gyulai: Dühösen felhívta telefonon a helyszerező embert, s amikor megjelent, azt kérdezte tőle: „maga küldte nekem az új szakácsnőt? Igenis kérem, változtassa a helyszerező. No akkor jöjjön gyorsan az ebédőbe és egye meg maga amit jözdött”, mondta mérgesen a prókátor. — Nehogy a Bárdossy ezt üzenje a főispány urnak.

Békési: Agyek Isten! Menek már, mert a komám ugyancsak inteket.

Csabai: Vigyázzik, mert megjárja, mint a Pali sógor régebben. Beállított katonacimborákkal egy vásári lacikonyhába, azt behajítottak vagy négy-öt lityit a javából. Amikor hazafelé kászolódott nem tudta, hogy fiu é, vagy lány, azt bánatában lecsücsült a jórda szélre, azt onnan vizsgálta a házakat. Hamarosan egy rendőr került elő, azt biztatni kezdte, hogy atyafi hazafele! Hát iszen abba a mederben járok. Minthogy a házak itt masiroznak előttem, megvárom, míg az erymre kerül a sor... Akkor könnyű lesz belépni. Hát maguk is így ne kerüljenek haza! Isteu d!dja mindnyájukat. Viszontlára a téli csabai vásáron! (Elvonulnak.)

Lejegyezte: S. B.

Közművelődési előadások Endrődön december 14, 15, 16 és 18-án.

November 14.-én Népszöv. Kiszgaz. k. Hollós István polg. isk. tanár. Árpád-házi királyok. Fehérváry Ferenc rk. tanító. A légvédelem és lególatom. Kiszgazdákör. Szvetis Kálmán s. telkész. Isten a családban. Parócai Gergely rk. tanító. A törvénytiszelet. Honsz Palotai Ferenc rk. tanító. A szociális kereszténység. Hunya Lajos rk. tanító. Gyűmölcsstermelés. Egységes katolikus munkásokonthon. Klinghammer László ig. tanító. Szociális kérdések. Dr. Hunya Sándor polg. isk. tanár. Gróf. Széchenyi István. Nyuguljas Kör. Kiss Sándor s. telkész. A teremítő. Kovács Mátyás ig. tanító. Mit kaptunk vissza? Szent Imre Kör. Csabai Béla s. telkész. A vasárnap. Kalmár Ákos rk. tanító. A lugnéküli szoppanfőzés. Öregszödi Olvasókör. Bánai Ernő rk. tanító. Kötelességeink hazánk iránt. Szabó Elek rk. tanító. A nemzeti szellem ápolása. November 15.-én. Levante Egyesület. Fehérváry Ferenc rk. tanító. Kötelességeink hazánk iránt. November 16.-án. Levante Egyesület Kovács Mátyás ig. tanító. A nemzeti szellem ápolása. November 18.-án. Levante Egyesület. Dr. Csókási Ede polg. isk. ig. A törvénytiszelet.

A régi Endrőd.

Többen fordultak szerkesztőségünkhöz, hogy körösparti vén falunk első idejéről közöljék le „a régi hiteles felírásokat”, mert mégis ildomos, hogy a lakosság biztosat tudjon faluja és ősei egykori életéről.

Az endrői tanítói-kar „Endrőd története” c. kiadványában a falu kétszáz-esztendősi újjáalapításának jubileumi évében részletesen vázolt a az egykori eseményeket, utabban pedig dr. Hunya Sándor tanár írta meg szorgalmas kutatásai alapján szülőfaluja történetét. Az érdeklődők bőséges felvilágosítást nyerhetnek e könyvekből. E sorok kapcsán csak arra vállalkozunk, hogy röviden a község alapítási adatait közöljük.

Régi vármegyei iratok, néhai dr. Karácsonyi János nagyváradi címzetes püspök, a magyar történetírás büszkesége hiteles megállapításai és az egyházi történelmi feljegyzések alapján pontosan tudjuk, hogy Endrődöt háromszor építették fel régi őseink.

Az első Endrőd.

A falu alapításának első ténye az Árpádok-korába nyulik vissza. A legrégebbi történelmi adatok szerint Zsigmond idejében, 1425-ben 33 nemes-család lakotta már korábban létesített Endrődön. Ezek közül feljegyezte a régi krónika: Balassa, Bereczky, Bernóthy, Both, Botos, Dienes, Eszes, Farkas, Fodor, Haranghy, Harasztos, Kamuthy, Keresszegi, Kis, Köre, Kövér, Nemes, Seres, Vasas, Veres családokat, kik közül többen Békésvármegye alispánjai, szolgabírái, országgyűlési követek voltak.

A község határáról, fekvéséről pontos feljegyzés nem maradt reánk. Templomát valószínűleg Szent Imre tiszteletére szentelték, mert a kétszáz év múlva történt harmadik alapítás idején a régi szentimrés tisztelete kapcsán választották az első királyfit a falu és templom védőszentjéül. A lakosok katolikusok voltak, mert 1552-ben a trienti zsinatra utazó követnek járó 3 forintot megfizették.

A község a török megszállás idején is fejlődött, s csak 1598-ban pusztult el és vált lakatlanná, amikor a gyulai várát megülő török-sereg tatár katonái felgyújtották, s lakosainak el nem menekült részét elhurcolták.

Második alapítás.

1630-ban néhány „szökött jobbagy-család” szállta meg a falu helyét. Népes közületté kezdett fejlődni hamarosan, mert 1637-ben a régi rongált egyház helyreállítására végezték a munkát, s a többi „református községektől”. Ebből tudjuk, hogy az alapító

református volt. Fél század évig állt fenn, valószínűleg sok baj és küzdelem között a „második” Endrőd. A gyulai és más nagyobb helyek török-hordái gyakran meglátogatták a mai Hármas Körös hidja melletti keskeny folyózug magaslatán épült, a régi folyó mocsaraitól védett falut. 1685-ben a Gyulaért vívott harcokban ismét elpusztult a falu. A Rákóczi-szabadságharc kirobbanása évében 1703-ban ismét megszállhatta néhány család a régi romokat, mert ebben az évben a gyér lakosságnak futnia kellett a kegyetlen rációk elől, kik a Rákóczi-fölkelés ellen, mint segédcapatok a megye ezen részét sivataggá tették.

1723 május 3-án kelt adománylevéllal Haruckern János György, az eőlt hadi-élelmezési igazgató, miután az 1722—3. évi országgyűlés őt „honfiusította”, magyar nemesi jogon a gyulai uradalmat, s ebben Békés várost, Berényt, Gyur és Endrőd „pusztákat” kapta. A második adománylevében Endrőd mint község szerepel (1734). A gyulai jószágkormányzó csakhamar ide csatolta a tölgyi pusztát, majd Nyárszegnek nagyobb részét. Sima, Kiskondoros és Csejt csak évek múltán olvadt az endrői határba.

Templomból ismét.

Az endrői egyház történelmi könyve írja, hogy „Haruckern János az endrői pusztát 1724-ben négy évre Miklós Deák nevű örömhelynek adta bérbe, aki az egykori rossz állapotban levő templomot ismét állónak használta”.

Harmadik település.

A berényi határhoz tartozó Nemes-Kerekibe terelt pápista pásztor-nép 1730-ban harmadikban is megszállta a régi Endrőd körösmienti területet. Magukkal hozták papjukat: Pocsuk Imrét és tanítójukat: Zámbock Istvánt, aki egyúttal jegyző is volt. A nép megdöbbenve látta a régi falu romjait, a keresztjétől megfosztott, istállóknak használt tágas templomromlatag voltát. Erről tartott előadást a kétszáz éves alapítási jubileum idején Csernus Mihály apátplebános, s ezt a történelmi feljegyzésekből hitelesen előadott tényeket ferdítette el néhány rosszhiszemű ember, általánosítván a jelentést, hogy „amelyik templomra nincs kereszt, az istálló.” Mintha nem volna száz és száz katolikus kápolna is kereszt nélkül?!

A nép még ez évben átjavította és megújította „patics-falak” alkalmazásával a 8—9-öl hosszú templomot és ismét Szent Imre

tiszteletére szentelték fel. Ugyancsak kétszobás lakásból álló „paplakot” építettek a régi templomhoz, 1731-ben már rendes közigazgatás kezdődött Endrődön. Megválasztották az első bírót; Molnár György személyében és az esküdteket is.

Alkalomadtán folytatjuk a község fejlődésének közlését.

Orbók József.

Szerkesztői

üzenetek.

T. J. Endrőd. A családmegbízottak élcsoportja az egyházközség vezetőségének munkás segédcapata. Jóságos; éber figyelemmel kísérik a körzetükbe tartozó 10—15 család valláserkölcsei életét. Érdeklődésükkel, jótanácsaikkal, buzdításukkal, jópéldájukkal segítségére sietnek hittestvéreiknek. Ahol erkölcsi veszélyt vagy sürgős segítséget igénylő szegénységet látnak, jelentést tesznek a plébánosnak, hogy ez támogatásukra siessen rászoruló híveinek. Ha valaki a felebaráti szeretet gyönyörű parancsától vezetve szíves készséggel vállalja és teljesíti a nemes megbízatást, valóban apostoli munkát végez és számíthat az Ur Jézus jutalmazó áldására, hisz Ő mondta, hogy „amit legkisebb ember társunknak cselekszünk, neki tesszük!”

H. Houa Öregkertek. Érdeklődésre adott válaszuk leánytársainak is szól, azért ezutal közöljük. Édesanyának Igaza van abban, hogy a vasárnap esti közülököt kifogásolja. A leányegyesületek munkarendje ezt nem kívánja egy tagjától sem. Az összejövetelek vasárnap délutánoként vannak. Kellemes szórakozást, az egy életsorsú leányok együttérző összetartozandóságát, ismereteiknek bővítését, erkölcsi és szellemi fejlődésük helyes irányítását célozzák az egyesületi előadások is. A KALÁSZ a falu leányainak nagyszerűen bevált önképzőkörre, de a leánytisztség és becsület védő-otthona is. Lépjenek be, járjanak rendszeresen a vasárnap délutáni összejövetelekre, megfogadják szeretni a derűs és tiszta szórakozást adó egyesületet.

P. J. Kocsorhegy. A termények felhasználásának korlátozása a köz-, s főképpen a katonaság és szegényemberek érdekében történik. A kormány elejét akarja venni annak, hogy valaki éhezzen, s ugyanakkor a jobb módúak dusskáljanak az élelmiszerben. Az már a maga baja, hogy tavasszal nem vállalt tengeri kapálást, mert akkor kétszer annyit keresett az utépitésnél. A mezőgazdasági munka talán kevesebb, de biztosabb jövedelmet jelent. Nem gondolkodnak helyesen, akik „végleg beleutáltak”. A mindennapi kenyér, s a zsirozóhoz szükséges árpa, tengeri mezőgazdasági munka nélkül nem terem. Ezt is kell valakinek végezni. A tisztviselők nem hagyhatják ott az irodát, sem az iparosok a műhelyt, bár a szegényebbek ezt is készséggel teszik, hogy elmenjenek kapálni, aratni. Senki se szégyelje és „utálja” a becsületes munkát. Ez honpolgári kötelesség, de a megélhetés alappillére is.

L. M. Kondoros. Fellebbcsésüknek másodpéldányát, melyben a Bolza Géza gróf örökösének tulajdonát képező, községükben elfekvő mintegy 499 kat. hold szántónak kishaszonbérletekben való hasznosítását kéri a Földművelésügyi Minisztériumtól, megkaptuk. Nagyon nehéz eset. Irja, hogy a Vármegyei gaz-

dasági albizottság ismét Geist Gyula dr. nagybirtokosnak juttatta a földet, viszont a községi albizottság javasolta — hasonló feltételek alatt — juttatni a bérlet-tartókat. Tárgyilagosan mérlegelve, megérthető az örökösök álláspontja. Geist már 24 év óta bérlő a földet. Kötelezettségeinek eleget tett, a földet kitünően munkálta, az ilyen bérletől nehéz megválni. De az igénylők kérelme is méltánylást érdemel. Kondoroson valóban nehéz földhöz jutni, e bérlet kishaszonbérletbe való juttatása feltétlenül indokolt, ha az igénylők biztosságot nyújtanak arra, hogy a földet tovább is intenzíven munkálják és a bérleti feltételeket pontosan teljesíteni tudják. Azt nem éreztük volna ki, hogy „Geist Gyulának Kondoroson 2500 kat., egvébütt az országban még kb. ugyanennyi területű birtoka van, tehát nem közérdek az, hogy e nagybirtokon felül, miut földbérlet is terjeszkedjék a kismemberek tréhere”. Ezt tudta a gazdasági albizottság, de tudja a Minisztérium is. Fontosabb az, hogy a kérelmező kishasznosít, tűzharcosok, többgyermekes családapák, ezt inkább mérlegelik a felügyeleti hatóságok is. Inkább azt tanácsoltuk volna, hogy a kérelem megindítása előtt kérelmükkel keressék volna fel Geist Gyula Öméltóságát, hogy közérdekből, a rászoruló kismemberek családjának jövőjét tekintve, tehát valóban „agrár-érdekből” mondjon le a bérlet további tartásától. Hisszük, hogy célt értek volna. A vármegye gazdasági egyesületének elnöke bizonyára jópéldával szolgált volna nagybirtokos társainak és ezutal is bebizonyította volna, hogy az általános agrár-érdek első szószólója a vármegyében. Kár, hogy e közvetlen kérelmet elmulasztották, most már nehéz megjelenni az egyszer szűkre-szabott csimát. — Kérelmüket illetékes helyen megsűrgetjük.

Öregszöllői földművesek. Kérelmük a Földművelésügyi Minisztériumban fekszik. A megbízott gazdasági felügyelő jegyzőkönyvbe foglalta az egyházközség és magam nevében tett kötelező kijelentésem, hogy az öregszöllői állattartó nép legelőterületeihez juttatása céljából készséggel átseréljük a presai legelő és a plebániai kistanya földjét más lávolabb fekvő, egyenértékű, nagybirtokból kihalandó területtel. Ennek is szívesen utánozók. (Szerk.)

Többeknek. Az Országos Sajtókamara rendelkezése szerint a köteles hivatalos támpéldányokon kívül másnak nem küldhetünk ajándék-példányokat. — Ha állandóan olvasni óhajtnak lapunkat, a csekély előfizetési díjat szíveskedjenek a küldött csekklapon téríteni.

Kis menetrend.

Gyomára érkeznek:

Budapest felől személy	2.30
Déaványa felől motor	6.50
Békéscsaba felől gyors	8.40
Békéscsaba felől motor	11 és 15.15
Déaványa felől motor	18.—
Budapest felől gyors	18.30
Déaványa felől motor	23.—
Békéscsaba felől személy	23.20

Gyomáról indul:

Békéscsaba felé személy	2.35
Déaványa felé motor	3.50
Békéscsaba felé motor	7.05
Budapest felé gyors	8.41
Déaványa felé motor	11.10
Szolnok felé motor	15.45
Békéscsaba felé gyors	18.31
Déaványa felé motor	18.35

Felelős kiadó:

CSERNUS MIHÁLY

Nyomatott

NÁDUDVARY MIHÁLY
nyomdájában. Gyomán.